

金刚经六种原译

(精校注音本)

仁慧草堂编制

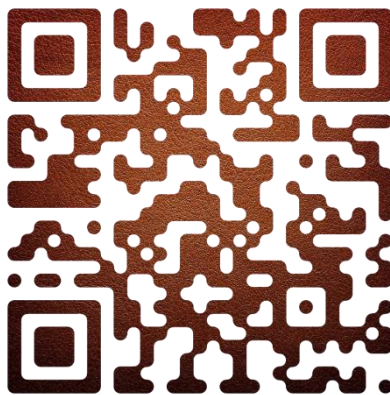
说 明

六种原译根据《乾隆大藏经》原藏影印本校对注音，32分本根据弘化社民国版《日诵经咒选录》影印本校对注音。注音及句读仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二一年九月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -

    香赞 ..... - 1 -

    净口业真言 ..... - 1 -

    净三业真言 ..... - 1 -

    安土地真言 ..... - 2 -

    虚空藏菩萨普供养真言 ..... - 2 -

    奉请八金刚 ..... - 2 -

    奉请四菩萨 ..... - 3 -

    发愿文 ..... - 3 -

    云何梵 ..... - 4 -

    开经偈 ..... - 4 -

金刚般若波罗蜜经（鸠摩罗什译本简体） ..... - 5 -

金剛般若波羅蜜經（鸠摩罗什译本繁体） ..... - 27 -

金刚般若波罗蜜经（鸠摩罗什译本 32 分本简体） ..... - 49 -

    法会因由分第一 ..... - 49 -

    善现起请分第二 ..... - 49 -

    大乘正宗分第三 ..... - 50 -

    妙行无住分第四 ..... - 50 -

    如理实见分第五 ..... - 51 -

    正信希有分第六 ..... - 52 -

    无得无说分第七 ..... - 53 -

    依法出生分第八 ..... - 53 -

    一相无相分第九 ..... - 54 -

    庄严净土分第十 ..... - 55 -

    无为福胜分第十一 ..... - 56 -

    尊重正教分第十二 ..... - 56 -

    如法受持分第十三 ..... - 57 -

    离相寂灭分第十四 ..... - 58 -

    持经功德分第十五 ..... - 60 -

    能净业障分第十六 ..... - 61 -

究竟无我分第十七	- 62 -
一体同观分第十八	- 64 -
法界通化分第十九	- 65 -
离色离相分第二十	- 66 -
非说所说分第二十一	- 66 -
无法可得分第二十二	- 67 -
净心行善分第二十三	- 67 -
福智无比分第二十四	- 68 -
化无所化分第二十五	- 68 -
法身非相分第二十六	- 68 -
无断无灭分第二十七	- 69 -
不受不贪分第二十八	- 70 -
威仪寂静分第二十九	- 70 -
一合理相分第三十	- 70 -
知见不生分第三十一	- 71 -
应化非真分第三十二	- 72 -
金刚般若波罗蜜经（留支译本简体）	- 73 -
序分第一	- 73 -
护念付嘱分第二	- 73 -
住分第三	- 74 -
如实修行分第四	- 75 -
如来非有为分第五	- 76 -
我空法分第六	- 76 -
具足功德校量分第七	- 78 -
真如分第八	- 86 -
利益分第九	- 87 -
断疑分第十	- 88 -
不住道分第十一	- 98 -
流通分第十二	- 98 -
金刚般若波罗蜜经（真谛译本简体）	- 100 -
能断金刚般若波罗蜜多经（玄奘译本简体）	- 127 -
能断金刚般若波罗蜜经（义净译本简体）	- 158 -

金刚能断般若波罗蜜经（笈多译本简体） ..... - 180 -

结诵仪 ..... - 209 -

    般若无尽藏真言 ..... - 209 -

    金刚心真言 ..... - 209 -

    补阙真言 ..... - 209 -

    补阙圆满真言 ..... - 209 -

    普回向真言 ..... - 210 -

    经赞 ..... - 210 -

    回向偈 ..... - 211 -

    回向偈 ..... - 211 -

● 起诵仪

（金刚经启请：若有人，受持金刚经者，先须净手、焚香、开卷，至心念净口业真言，然后启请八金刚、四菩萨名号，所在之处，常当拥护。）

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuánsēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南無香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

（三遍）

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

（三遍）

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾.

ān tǔ dì zhēnyán
安土地真言

(三遍)

ná mó sānmǎnduō mǔ tuónán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃.

xū kōngzàng pú sà pǔ gòngyǎngzhēnyán
虚空藏菩萨普供养真言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ fá zǐ là hòng
唵.誝誝曩.三婆嚩.鞞日啰斛.

fèngqǐng bā jīn gāng
奉请八金刚

(真谛记云，六种金刚，对持经人，行获无漏功德；今云八者，以对行人，转八识成四智。诵一遍)

fèngqǐng
奉请

qīngchú zāi jīn gāng
青除灾金刚

除一切众生宿世
灾殃，主大海

fèngqǐng
奉请

pì dú jīn gāng
辟毒金刚

除一切众生瘟毒
病患，主灾毒

fèngqǐng
奉请

huáng suí qiú jīn gāng
黄随求金刚

令一切众生所求
如愿，主功德

fèngqǐng
奉请

bái jìng shuǐ jīn gāng
白净水金刚

除一切众生熟恼
苦，主一切宝

fèngqǐng
奉请

chì shēnghuǒ jīn gāng
赤声火金刚

除一切众生无
明见，主生风

fèngqǐng
奉请

dìng chí zāi jīn gāng
定持灾金刚

除一切众生灾
难苦，主琉璃

fèngqǐng
奉请

zǐ xián jīn gāng
紫贤金刚

令一切众生开
解悟，主坚牢

fèngqǐng
奉请

dà shén jīn gāng
大神金刚

令一切众生智
芽成就，主龙

fèngqǐng sì pú sà
奉请四菩萨

(乃四无量心，诵一遍)

fèngqǐng jīn gāngjuàn pú sà 慈也
奉请 金刚 眷菩萨

fèngqǐng jīn gāngsuǒ pú sà 悲也
奉请 金刚 索菩萨

fèngqǐng jīn gāng ài pú sà 喜也
奉请 金刚 爱菩萨

fèngqǐng jīn gāng yǔ pú sà 舍也
奉请 金刚 语菩萨

注曰：此八金刚、四菩萨者，乃前迦叶佛时，有一旃陀罗（此云屠宰），至寺前拾得一纸千佛名经，持归供养，感妻有妊，生一肉球，破视有八男子。及长，心行正直，力勇过人，能伏诸邪恶。妻后又产一球，破视亦有四女。及长，颜貌端严，慈善胜众，持斋奉佛。化兄出家，兄妹一十二人同皈迦叶佛，修行护教，男证金刚，女证菩萨，常护是经故，安经前。若人诵此经者，殷勤启请，则此金刚菩萨，随处拥护矣。

fā yuànwén
发愿文

(行愿相符，诵一遍)

qǐ shǒu sān jiè zūn guī yī shí fāng fó
稽首三界尊 归依十方佛

wǒ jīn fā hóng yuàn chí cǐ jīn gāng jīng
我今发宏愿 持此金刚经

shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三涂苦

ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心

jìn cǐ yí bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

yún hé fàn
云何梵

(一遍)

yún hé dé chángshòu	jīn gāng bú huài shēn
云何得长寿	金刚不坏身
fù yǐ hé yīn yuán	dé dà jiān gù lì
复以何因缘	得大坚固力
yún hé yú cǐ jīng	jiū jìng dào bǐ àn
云何于此经	究竟到彼岸
yuàn fó kāi wēi mì	guǎng wèi zhòng shēng shuō
愿佛开微密	广为众生说

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开经偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ	bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无上甚深微妙法	百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí	yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持	愿解如来真实义

jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
金 刚 般 若 波 罗 蜜 经

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì¹
姚 秦 三 藏 法 师 鸠 摩 罗 什 译¹

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó zài shè wèi guó qí shù jǐ gū dú yuán yǔ dà bǐ
一 时，佛在舍卫国祇树给孤独园，与大比

qiū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù
丘众，千二百五十人俱。

ěr shí shì zūn shí shí zhuó yī chí bō rù shè wèi dà chéng
尔时，世尊食时，著衣持钵，入舍卫大城

qǐ shí yú qí chéng zhōng cì dì qǐ yǐ huán zhì běn chù fàn
乞食。于其城中，次第乞已，还至本处，饭

shí qì shōu yī bō xǐ zú yǐ fū zuò ér zuò
食讫，收衣钵，洗足已，敷座而坐。

shí zhǎng lǎo xū pú tí zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ
时，长老须菩提在大众中，即从座起，

piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng ér bái fó yán
偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬，而白佛言：

xī yǒu shì zūn rú lái shàn hù niàn zhū pú sà shàn fù zhǔ zhū
“希有！世尊！如来善护念诸菩萨，善付嘱诸

pú sà shì zūn shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòu duō luó sān miǎo
菩萨。世尊！善男子、善女人发阿耨多罗三藐

sān pú tí xīn yún hé yīng zhù² yún hé xiáng fú qí xīn
三菩提心，云何应住²？云何降伏其心？”

fó yán shàn zāi shàn zāi xū pú tí rú rǔ suǒ shuō
佛言：“善哉！善哉！须菩提，如汝所说，

rú lái shàn hù niàn zhū pú sà shàn fù zhǔ zhū pú sà rǔ jīn dì tīng
如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。汝今谛听，

dāng wèi rǔ shuō shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòu duō luó sān miǎo sān
当为汝说。善男子、善女人发阿耨多罗三藐三

¹ 丽本：姚秦天竺三藏鸠摩罗什译

² 丽本：应云何住；永乐北藏本及龙藏本：云何应住

pú tí xīn yīng rú shì zhù rú shì xiáng fú qí xīn
菩提心，应如是住，如是降伏其心。”

wěi rán shì zūn yuànyào yù wén
“唯然，世尊！愿乐欲闻。”

fó gào xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì xiáng fú qí
佛告须菩提：“诸菩萨摩诃萨应如是降伏其

xīn suǒ yǒu yí qiè zhòngshēng zhī lèi ruò luǎnshēng ruò tāi shēng
心：所有一切众 生 之类，若卵 生、若胎 生、
ruò shī shēng ruò huàshēng ruò yǒu sè ruò wú sè ruò yǒuxiǎng
若湿 生、若化 生、若有色、若无色，若有想、
ruò wú xiǎng ruò fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng wǒ jiē lìng rù wú yú niè pán
若无 想、若非有想非无 想，我皆令入无余涅槃
ér miè dù zhī rú shì miè dù wú liàng wú shù wú biānzhòngshēng
而灭度之。如是灭度无量、无数、无边 众 生，
shí wú zhòngshēng dé miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà
实无 众 生 得灭度者。何以故？须菩提，若菩萨
yǒu wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng jí fēi pú
有我相、人相、众 生 相、寿者相，即非菩
sà
萨。

fù cì xū pú tí pú sà yú fǎ yīng wú suǒ zhù xíng yú bù
“复次，须菩提，菩萨于法应无所住行于布

shī suǒ wèi bú zhù sè bù shī bú zhù shēng xiāng wèi chù
施，所谓不住色布施，不住 声、香、味、触、
fǎ bù shī xū pú tí pú sà yīng rú shì bù shī bú zhù yú xiàng
法布施。须菩提，菩萨应如是布施，不住于 相。
hé yǐ gù ruò pú sà bú zhù xiàng bù shī qí fú dé bù kě sī liàng
何以故？若菩萨不住 相 布施，其福德不可思量。

xū pú tí yú yì yún hé dōngfāng xū kōng kě sī liàng
“须菩提，于意云何，东 方虚空可思量
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

xū pú tí nán xī běifāng sì wéi shàng xià xū kōng kě
“须菩提，南西北方、四维、上 下虚空可
sī liàng fǒu
思量不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

xū pú tí pú sà wú zhùxiàng bù shī fú dé yì fù rú shì
“须菩提，菩萨无住相布施福德，亦复如是
bù kě sī liàng xū pú tí pú sà dàn yīng rú suǒ jiào zhù
不可思量。须菩提，菩萨但应如所教住。”

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ shēnxiàng jiàn rú lái fǒu
“须菩提，于意云何，可以身相见如来不？”

fú yě shì zūn bù kě yǐ shēnxiàng dé jiàn rú lái hé yǐ
“不也，世尊！不可以身相得见如来。何以
gù rú lái suǒ shuō shēnxiàng jí fēi shēnxiàng
故？如来所说身相即非身相。”

fó gào xū pú tí fán suǒ yǒu xiàng jiē shì xū wàng ruò jiàn
佛告须菩提：“凡所有相，皆是虚妄，若见
zhūxiàng fēi xiàng zé xiàn rú lái
诸相非相，则见如来。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng shēng dé wén
须菩提白佛言：“世尊！颇有众生，得闻
rú shì yán shuō zhāng jù shēng shí xìn fǒu
如是言说章句，生实信不？”

fó gào xū pú tí mò zuò shì shuō rú lái miè hòu hòu wǔ
佛告须菩提：“莫作是说！如来灭后，后五
bǎi suì yǒu chí jiè xiū fú zhě yú cǐ zhāng jù néng shēng xìn xīn
百岁，有持戒修福者，于此章句，能生信心，
yǐ cǐ wéi shí dāng zhī shì rén bù yú yì fó èr fó sān sì
以此为实，当知是人，不于一佛、二佛、三、四、
wǔ fó ér zhòng shàngēn yǐ yú wú liàng qiān wàn fó suǒ zhòng zhū shàn
五佛而种善根，已于无量千万佛所种诸善
gēn wén shì zhāng jù nǎi zhì yí niàn shēng jìng xìn zhě xū pú tí
根。闻是章句，乃至一念生净信者，须菩提，
rú lái xī zhī xī jiàn shì zhū zhòng shēng dé rú shì wú liàng fú dé hé
如来悉知悉见，是诸众生得如是无量福德。何
yǐ gù shì zhū zhòng shēng wú fù wǒ xiàng rén xiàng zhòng shēng
以故？是诸众生，无复我相、人相、众生
xiàng shòu zhě xiàng wú fǎ xiàng yì wú fēi fǎ xiàng hé yǐ gù
相、寿者相，无法相亦无非法相。何以故？
shì zhū zhòng shēng ruò xīn qǔ xiàng zé wéi zhuó wǒ rén zhòng shēng
是诸众生，若心取相，则为著我、人、众生、

shòuzhě ruò qǔ fǎ xiàng jí zhuó wǒ rén zhòngshēng shòuzhě
寿者；若取法相，即著我、人、众 生、寿者。

hé yǐ gù ruò qǔ fēi fǎ xiàng jí zhuó wǒ rén zhòngshēng
何以故？若取非法相，即著我、人、众 生、

shòuzhě shì gù bù yīng qǔ fǎ bù yīng qǔ fēi fǎ yǐ shì yì gù
寿者。是故，不应取法，不应取非法。以是义故，

rú lái chángshuō rǔ děng bì qiū zhī wǒ shuō fǎ rú fá yù zhě
如来 常 说：‘汝等比丘，知我说法，如筏喻者，

fǎ shàngyīngshě hé kuàng fēi fǎ
法尚 应舍，何 况 非法？’

xū pú tí yú yì yún hé rú lái dé ē nòuduō luó sānmiǎo
“须菩提，于意云何，如来得阿耨多罗三藐

sān pú tí yé rú lái yǒusuǒshuō fǎ yé
三菩提耶？如来有所说法耶？”

xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒshuō yì wú yǒudìng fǎ míng
须菩提言：“如我解佛所说义，无有定法名

ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yì wú yǒudìng fǎ rú lái kě shuō
阿耨多罗三藐三菩提，亦无有定法如来可说，

hé yǐ gù rú lái suǒshuō fǎ jiē bù kě qǔ bù kě shuō fēi fǎ
何以故？如来所说法，皆不可取，不可说，非法，

fēi fēi fǎ suǒ yǐ zhě hé yí qiè xián shèng jiē yǐ wú wéi fǎ ér yǒu
非非法。所以者何？一切贤 圣，皆以无为法而有

chā bié
差别。”

xū pú tí yú yì yún hé ruò rén mǎnsānqiān dà qiān shì jiè
“须菩提，于意云何，若人满三千大千世界

qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén suǒ dé fú dé nìngwéiduō fǒu
七宝以用布施，是人所得福德宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn hé yǐ gù shì fú dé
须菩提言：“甚多。世尊！何以故？是福德

jí fēi fú dé xìng shì gù rú lái shuō fú dé duō
即非福德性，是故如来说福德多。”

ruò fù yǒurén yú cǐ jīngzhōng shòu chí nǎi zhì sì jù jì
“若复有人，于此经 中，受持乃至四句偈

děng wèi tā rénshuō qí fú shèng bǐ hé yǐ gù xū pú tí
等，为他人说，其福 胜 彼。何以故？须菩提，

yí qiè zhū fó jí zhū fó ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fǎ jiē cóng
一切诸佛及诸佛阿耨多罗三藐三菩提法，皆从

cǐ jīng chū xū pú tí suǒ wèi fó fǎ zhě jí fēi fó fǎ
此经出。须菩提，所谓佛法者，即非佛法。

xū pú tí yú yì yún hé xū tuó huán néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，须陀洹能作是念‘我
dé xū tuó huánguǒ fǒu
得须陀洹果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù xū tuó huán
须菩提言：“不也，世尊！何以故？须陀洹
míng wéi rù liú ér wú suǒ rù bù rù sè shēng xiāng wèi
名为入流，而无所入，不入色、声、香、味、
chù fǎ shì míng xū tuó huán
触、法，是名须陀洹。”

xū pú tí yú yì yún hé sī tuó hán néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，斯陀含能作是念‘我
dé sī tuó hán guǒ fǒu
得斯陀含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù sī tuó hán míng
须菩提言：“不也，世尊！何以故？斯陀含名
yì wǎng lái ér shí wú wǎng lái shì míng sī tuó hán
一往来，而实无往来，是名斯陀含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē nà hán néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，阿那含能作是念‘我
dé ē nà hán guǒ fǒu
得阿那含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù ē nà hán míng
须菩提言：“不也，世尊！何以故？阿那含名
wéi bù lái ér shí wú bù lái³ shì gù míng ē nà hán
为不来，而实无不来³，是故名阿那含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē luó hàn néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，阿罗汉能作是念‘我
dé ē luó hàn dào fǒu
得阿罗汉道’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也，世尊！何以故？实无有法
míng ē luó hàn shì zūn ruò ē luó hàn zuò shì niàn wǒ dé ē luó
名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念：‘我得阿罗

³ 丽本：来；永乐北藏本及龙藏本：不来

hàndào jí wéizhuó wǒ rén zhòngshēng shòuzhě shì zūn
汉道。’即为著我、人、众 生、寿者。世尊！

fó shuō wǒ dé wú zhēngsānmèi rénzhōng zuì wéi dì yī shì dì yī lí
佛说我得无 诤 三昧，人 中 最为第一，是第一离

yù ē luó hàn wǒ bú zuò shì niàn wǒ shì lí yù ē luó hàn shì
欲阿罗汉。我不作是念：‘我是离欲阿罗汉。’世

zūn wǒ ruò zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn dào shì zūn zé bù shuō
尊！我若作是念：‘我得阿罗汉道。’世尊则不说

xū pú tí shì yào ē lán nà hàngzhě yǐ xū pú tí shí wú suǒ xíng ér
须菩提是乐阿兰那 行 者，以须菩提实无所行，而

míng xū pú tí shì yào ē lán nà hàng
名须菩提是乐阿兰那 行 。”

fó gào xū pú tí yú yì yún hé rú lái xī zài rán dēng fó
佛告须菩提：“于意云何，如来昔在然 灯 佛

suǒ yú fǎ yǒu suǒ dé fǒu
所，于法有所得不？”

fú yě shì zūn⁴ rú lái zài rán dēng fó suǒ yú fǎ shí wú
“不也，世尊⁴！如来在然 灯 佛所，于法实无

suǒ dé
所得。”

xū pú tí yú yì yún hé pú sà zhuāngyán fó tǔ fǒu
“须菩提，于意云何，菩萨 庄 严佛土不？”

fú yě shì zūn hé yǐ gù zhuāngyán fó tǔ zhě jí
“不也。世尊！何以故？ 庄 严佛土者，即

fēi zhuāngyán shì míngzhuāngyán⁵
非 庄 严，是名 庄 严。”

shì gù xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì shēng
“是故，须菩提，诸菩萨摩诃萨应如是 生

qīngjìng xīn bù yīngzhù sè shēng xīn bù yīngzhùshēng xiāng wèi
清净心：不应住色 生 心，不应住 声、香、味、

chù fǎ shēng xīn yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn
触、法 生 心，应无所住而 生 其心。

xū pú tí pì rú yǒu rén shēn rú xū mí shānwáng yú
“须菩提，譬 如 有 人，身如须弥山 王，于

yì yún hé shì shēnwéi dà fǒu
意云何，是身为大不？”

⁴ 丽本：世尊；永乐北藏本及龙藏本：不也，世尊

⁵ 丽本：则；永乐北藏本及龙藏本：即

xū pú tí yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù fó shuō fēi
须菩提言：“甚大，世尊！何以故？佛说非
shēn shì míng dà shēn
身，是名大身。”

xū pú tí rú héng hé zhōng suǒ yǒu shā shù rú shì shā děng
“须菩提，如恒河中所有沙数，如是沙等
héng hé yú yì yún hé shì zhū héng hé shā nìng wéi duō fǒu
恒河，于意云何，是诸恒河沙宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn dàn zhū héng hé shàng
须菩提言：“甚多，世尊！但诸恒河，尚
duō wú shù hé kuàng qí shā
多无数，何况其沙？”

xū pú tí wǒ jīn shí yán gào rǔ ruò yǒu shàn nán zǐ shàn
“须菩提，我今实言告汝，若有善男子、善
nǚ rén yǐ qī bǎo mǎn ěr suǒ héng hé shā shù sān qiān dà qiān shì jiè
女人，以七宝满尔所恒河沙数三千大千世界，
yǐ yòng bù shī dé fú duō fǒu
以用布施，得福多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn
须菩提言：“甚多。世尊！”

fó gào xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú cǐ jīng
佛告须菩提：“若善男子、善女人，于此经
zhōng nǎi zhì shòu chí sì jù jì děng wèi tā rén shuō ér cǐ fú dé
中，乃至受持四句偈等，为他人说，而此福德，
shèng qián fú dé
胜前福德。

fù cì xū pú tí suí shuō shì jīng nǎi zhì sì jù jì děng
“复次，须菩提，随说是经，乃至四句偈等，
dāng zhī cǐ chù yí qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó jiē yīng gòng yǎng
当知此处，一切世间天、人、阿修罗皆应供养，
rú fó tǎ miào hé kuàng yǒu rén jìn néng shòu chí dú sòng xū pú tí
如佛塔庙。何况有人尽能受持读诵？须菩提，
dāng zhī shì rén chéng jiù zuì shàng dì yī xī yǒu zhī fǎ ruò shì jīng
当知是人，成就最上第一希有之法。若是经
diǎn suǒ zài zhī chù jí wéi yǒu fó ruò zūn zhòng dì zǐ
典所在之处，即为有佛，若尊重弟子。”

ěr shí xū pú tí bái fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ jīng
尔时，须菩提白佛言：“世尊！当何名此经？

wǒ děng yún hé fèng chí

我等云何奉持？”

fó gào xū pú tí shì jīng míng wéi jīn gāng bō rě bō luó mì
佛告须菩提：“是经名为‘金刚般若波罗蜜’，

yǐ shì míng zì rǔ dāng fèng chí suǒ yǐ zhě hé xū pú tí fó
以是名字，汝当奉持。所以者何？须菩提，佛

shuō bō rě bō luó mì jí fēi bō rě bō luó mì
说般若波罗蜜，**即**⁶非般若波罗蜜。

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu suǒ shuō fǎ fǒu
“须菩提，于意云何，如来有所说法不？”

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú lái wú suǒ shuō
须菩提白佛言：“世尊！如来无所说。”

xū pú tí yú yì yún hé sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu wēi
“须菩提，于意云何，三千大千世界所有微

chén shì wéi duō fǒu

尘是为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn
须菩提言：“甚多。世尊！”

xū pú tí zhū wēi chén rú lái shuō fēi wēi chén shì míng
“须菩提，诸微尘，如来说非微尘，是名

wēi chén rú lái shuō shì jiè fēi shì jiè shì míng shì jiè
微尘。如来说世界，非世界，是名世界。

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr xiàng jiàn rú lái
“须菩提，于意云何，可以三十二相见如来

fǒu
不？”

fú yě shì zūn bù kě yǐ sān shí èr xiàng dé jiàn rú lái
“不也，世尊！不可以三十二相得见如来。

hé yǐ gù rú lái shuō sān shí èr xiàng jí shì fēi xiàng shì míng sān
何以故？如来说三十二相，即是非相，是名三

shí èr xiàng
十二相。”

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ héng hé
“须菩提，若有善男子、善女人，以恒河

shā děng shēn mìng bù shī ruò fù yǒu rén yú cǐ jīng zhōng nǎi zhì shòu
沙等身命布施；若复有人，于此经中，乃至受

⁶ 丽本：则；永乐北藏本及龙藏本：即

chí sì jù jì děng wèi tā rén shuō qí fú shènduō
持四句偈等，为他人说，其福甚多。”

ěr shí xū pú tí wénshuō shì jīng shēn jiě yì qù tì lèi bēi
尔时，须菩提闻说是经，深解义趣，涕泪悲

qì ér bái fó yán xī yǒu shì zūn fó shuō rú shì shènsēn jīng diǎn
泣而白佛言：“希有！世尊！佛说如是甚深经典，

wǒ cóng xī lái suǒ dé huì yǎn wèi céng dé wén rú shì zhī jīng shì zūn
我从昔来所得慧眼，未曾得闻如是之经。世尊！

ruò fù yǒu rén dé wén shì jīng xìn xīn qīng jìng zé shēng shí xiàng dāng
若复有人得闻是经，信心清净，则生实相。当

zhī shì rén chéng jiù dì yī xī yǒu gōng dé shì zūn shì shí xiàng zhě
知是人成就第一希有功德。世尊！是实相者，

zé shì fēi xiàng shì gù rú lái shuō míng shí xiàng
则是非相，是故如来说名实相。

shì zūn wǒ jīn dé wén rú shì jīng diǎn xìn jiě shòu chí bù zú
“世尊！我今得闻如是经典，信解受持不足

wéi nán ruò dāng lái shì hòu wǔ bǎi suì qí yǒu zhòng shēng dé wén shì
为难。若当来世后五百岁，其有众生得闻是

jīng xìn jiě shòu chí shì rén zé wéi dì yī xī yǒu hé yǐ gù cǐ rén
经信解受持，是人则为第一希有。何以故？此人

wú wǒ xiàng rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu zhě xiàng suǒ yǐ zhě
无我相、人相、众生相、寿者相。所以者

hé wǒ xiàng jí shì fēi xiàng rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu
何？我相，即是非相；人相、众生相、寿

zhě xiàng jí shì fēi xiàng hé yǐ gù lí yī qiè zhū xiàng zé míng
者相，即是非相。何以故？离一切诸相，则名

zhū fó
诸佛。”

fó gào xū pú tí rú shì rú shì ruò fù yǒu rén dé wén
佛告须菩提：“如是，如是。若复有人，得闻

shì jīng bù jīng bú bù bú wèi dāng zhī shì rén shèn wéi xī yǒu
是经，不惊、不怖、不畏，当知是人，甚为希有。

hé yǐ gù xū pú tí rú lái shuō dì yī bō luó mì jí fēi dì yī
何以故？须菩提，如来说第一波罗蜜，即非⁷第一

bō luó mì shì míng dì yī bō luó mì
波罗蜜，是名第一波罗蜜。

⁷ 丽本：非；永乐北藏本及龙藏本：即非

xū pú tí rěn rǔ bō luó mì rú lái shuō fēi rěn rǔ bō luó
 “须菩提，忍辱波罗蜜，如来说非忍辱波罗
 mì hé yǐ gù xū pú tí rú wǒ xī wéi gē lì wáng gē jié shēn
 蜜。何以故？须菩提，如我昔为歌利王割截身
 tǐ wǒ yú ěr shí wú wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēngxiàng
 体，我于尔时，无我相、无人相、无众 生 相、
 wú shòuzhěxiàng hé yǐ gù wǒ yú wǎng xī jié jié zhī jiě shí ruò
 无寿者相。何以故？我于 往 昔节节支解时，若
 yǒu wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēngxiàng shòuzhěxiàng yīngshēngchēn
 有我相、人相、众 生 相、寿者相，应生 嗔
 hèn
 恨。

xū pú tí yòuniànguò qù yú wǔ bǎi shì zuò rěn rǔ xiānrén
 “须菩提，又念过去于五百世作忍辱仙人，
 yú ěr suǒ shì wú wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēngxiàng wú
 于尔所世，无我相、无人相、无众 生 相、无
 shòuzhěxiàng
 寿者相。

shì gù xū pú tí pú sà yīng lí yí qiè xiàng fā ē nòuduō
 “是故，须菩提，菩萨应离一切相发阿耨多
 luó sānmiǎosān pú tí xīn bù yīngzhù sè shēng xīn bù yīngzhù shēng
 罗三藐三菩提心。不应住色生心，不应住声、
 xiāng wèi chù fǎ shēng xīn yīngshēng wú suǒ zhù xīn ruò xīn yǒu
 香、味、触、法生心，应生无所住心。若心有
 zhù zé wéi fēi zhù
 住，则为非住。

shì gù fó shuō pú sà xīn bù yīngzhù sè bù shī xū
 “是故，佛说：‘菩萨心不应住色布施。’须
 pú tí pú sà wèi lì yí yí qiè zhòngshēng yīng rú shì bù shī rú
 菩提，菩萨为利益一切众 生，应如是布施。如
 lái shuō yí qiè zhū xiàng jí shì fēi xiàng yòushuō yí qiè zhòngshēng
 来说一切诸相，即是非相，又说一切众 生，
 jí fēi zhòngshēng
 即⁸非众 生。

xū pú tí rú lái shì zhēn yǔ zhě shí yǔ zhě rú yǔ zhě
 “须菩提，如来是真语者、实语者、如语者、

⁸ 丽本：则；永乐北藏本及龙藏本：即

bù kuáng yǔ zhě bú yì yǔ zhě xū pú tí rú lái suǒ dé fǎ cǐ
不 诳 语 者、不 异 语 者。须 菩 提，如 来 所 得 法，此
fǎ wú shí wú xū
法 无 实 无 虚。

xū pú tí ruò pú sà xīn zhù yú fǎ ér xíng bù shī rú rén
“须 菩 提，若 菩 萨 心 住 于 法 而 行 布 施，如 人
rù àn zé wú suǒ jiàn ruò pú sà xīn bú zhù fǎ ér xíng bù shī rú
入 暗，则 无 所 见；若 菩 萨 心 不 住 法 而 行 布 施，如
rén yǒu mù rì guāng míng zhào jiàn zhǒng zhǒng sè
人 有 目，日 光 明 照，见 种 种 色。

xū pú tí dāng lái zhī shì ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ
“须 菩 提，当 来 之 世，若 有 善 男 子、善 女
rén néng yú cǐ jīng shòu chí dú sòng zé wéi rú lái yǐ fó zhì huì
人，能 于 此 经，受 持 读 诵，则 为 如 来 以 佛 智 慧
xī zhī shì rén xī jiàn shì rén jiē dé chéng jiù wú liàng wú biān gōng dé
悉 知 是 人，悉 见 是 人，皆 得 成 就 无 量 无 边 功 德。

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén chū rì fēn
“须 菩 提，若 有 善 男 子、善 女 人，初 日 分，
yǐ héng hé shā děng shēn bù shī zhōng rì fēn fù yǐ héng hé shā děng
以 恒 河 沙 等 身 布 施；中 日 分，复 以 恒 河 沙 等
shēn bù shī hòu rì fēn yì yǐ héng hé shā děng shēn bù shī rú shì
身 布 施；后 日 分，亦 以 恒 河 沙 等 身 布 施；如 是
wú liàng bǎi qiān wàn yì jié yǐ shēn bù shī ruò fù yǒu rén wén cǐ jīng
无 量 百 千 万 亿 劫 以 身 布 施。若 复 有 人，闻 此 经
diǎn xìn xīn bú nì qí fú shèng bǐ hé kuàng shū xiě shòu chí
典，信 心 不 逆，其 福 胜 彼。何 况 书 写、受 持、
dú sòng wèi rén jiě shuō
读 诵、为 人 解 说？

xū pú tí yǐ yào yán zhī shì jīng yǒu bù kě sī yì bù
“须 菩 提，以 要 言 之，是 经 有 不 可 思 议、不
kě chēng liáng wú biān gōng dé rú lái wèi fā dà shèng zhě shuō wèi
可 称 量、无 边 功 德。如 来 为 发 大 乘 者 说，为
fā zuì shàng shèng zhě shuō
发 最 上 乘 者 说。

ruò yǒu rén néng shòu chí dú sòng guǎng wèi rén shuō rú
“若 有 人，能 受 持 读 诵，广 为 人 说，如
lái xī zhī shì rén xī jiàn shì rén jiē dé chéng jiù bù kě liáng bù
来 悉 知 是 人，悉 见 是 人，皆 得 成 就 不 可 量、不

kě chēng wú yǒubiān bù kě sī yì gōng dé rú shì rén děng zé
可称、无有边、不可思议功德。如是人等，则
wéi hè dān rú lái ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí hé yǐ gù xū
为荷担如来阿耨多罗三藐三菩提。何以故？须
pú tí ruò yào xiǎo fǎ zhě zhuó wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēng jiàn
菩提，若乐小法者，著我见、人见、众生见、
shòuzhě jiàn zé yú cǐ jīng bù néng tīng shòu dú sòng wèi rén jiě shuō
寿者见，则于此经，不能听受读诵，为人解说。

xū pú tí zài zài chù chù ruò yǒu cǐ jīng yí qiè shì jiān tiān
“须菩提，在在处处若有此经，一切世间天、
rén ē xiū luó suǒ yīng gòng yǎng dāng zhī cǐ chù zé wéi shì tǎ jiē
人、阿修罗所应供养。当知此处则为是塔，皆
yīng gōng jìng zuò lǐ wéi rào yǐ zhū huā xiāng ér sǎn qí chù
应恭敬，作礼围绕，以诸华香，而散其处。

fù cì xū pú tí shàn nán zǐ shàn nǚ rén shòu chí dú
“复次，须菩提，善男子、善女人受持读
sòng cǐ jīng ruò wéi rén qīng jiàn shì rén xiān shì zuì yè yīng duò è dào
诵此经，若为人轻贱，是人先世罪业应堕恶道，
yǐ jīn shì rén qīng jiàn gù xiān shì zuì yè zé wéi xiāo miè dāng dé ē
以今世人轻贱故，先世罪业则为消灭，当得阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
耨多罗三藐三菩提。

xū pú tí wǒ niàn guò qù wú liàng ē sēng qí jié yú rán
“须菩提，我念过去无量阿僧祇劫，于然
dēng fó qián dé zhí bā bǎi sì qiān wàn yì nà yóu tuō zhū fó xī jiē
灯佛前，得值八百四千万亿那由他诸佛，悉皆
gòng yǎng chéng shì wú kōng guò zhě ruò fù yǒu rén yú hòu mò shì
供养承事，无空过者。若复有人，于后末世，
néng shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng dé yú wǒ suǒ gòng yǎng zhū
能受持读诵此经，所得功德，于我所供养诸
fó gōng dé bǎi fēn bù jí yī qiān wàn yì fēn nǎi zhì suàn shù pì
佛功德，百分不及一，千万亿分，乃至算数譬
yù suǒ bù néng jí
喻所不能及。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú hòu mò shì
“须菩提，若善男子、善女人，于后末世，
yǒu shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng dé wǒ ruò jù shuō zhě huò
有受持读诵此经，所得功德，我若具说者，或

yǒu rén wén xīn zé kuánguàn hú yí bú xìn xū pú tí dāng zhī
有人闻，心则狂乱，狐疑不信。须菩提，当知
shì jīng yì bù kě sī yì guǒ bào yì bù kě sī yì
是经义不可思议，果报亦不可思议。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn shànnán zǐ shàn
尔时，须菩提白佛言：“世尊！善男子、善
nǚ rén fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn yún hé yīng zhù yún
女人发阿耨多罗三藐三菩提心，云何应住？云
hé xiáng fú qí xīn
何降伏其心？”

fó gào xū pú tí shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòuduō
佛告须菩提：“善男子、善女人，发阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí xīn zhě dāngshēng rú shì xīn wǒ yīngmiè dù
罗三藐三菩提⁹者，当生如是心：‘我应灭度
yí qiè zhòngshēng miè dù yí qiè zhòngshēng yǐ ér wú yǒu yí zhòng
一切众生，灭度一切众生已，而无有一众
shēng shí miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà yǒu wǒ xiàng
生实灭度者。’何以故？须菩提，若菩萨有我相、
rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng zé fēi pú sà suǒ yǐ zhě
人相、众生相、寿者相，则非菩萨。所以者
hé xū pú tí shí wú yǒu fǎ fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
何？须菩提，实无有法，发阿耨多罗三藐三菩提
xīn zhě
心¹⁰者。

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yú rán dēng fó suǒ yǒu
“须菩提，于意云何，如来于然灯佛所，有
fǎ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fǒu
法得阿耨多罗三藐三菩提不？”

fú yě shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì fó yú rán dēng
“不也，世尊！如我解佛所说义，佛于然灯
fó suǒ wú yǒu fǎ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
佛所，无有法得阿耨多罗三藐三菩提。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí shí wú yǒu fǎ rú
佛言：“如是，如是。须菩提，实无有法，如
lái dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí ruò yǒu fǎ rú lái
来得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，若有法如来

⁹ 丽本：菩提；永乐北藏本及龙藏本：菩提心

¹⁰ 丽本：菩提；永乐北藏本及龙藏本：菩提心

dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí zhě rán dēng fó zé bù yǔ wǒ shòu
得阿耨多罗三藐三菩提者，然灯佛则不与我授

¹¹ jì rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní yǐ
¹¹ 记：‘汝于来世，当得作佛，号释迦牟尼。’以

shí wú yǒu fǎ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì gù rán dēng fó
实无有法得阿耨多罗三藐三菩提，是故然灯佛

yǔ wǒ shòu ¹² jì zuò shì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào
与我授¹² 记，作是言：‘汝于来世，当得作佛，号

shì jiā móu ní hé yǐ gù rú lái zhě jí zhū fǎ rú yì
释迦牟尼。’何以故？如来者，即诸法如义。

ruò yǒu rén yán rú lái dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
“若有人言：‘如来得阿耨多罗三藐三菩

tí xū pú tí shí wú yǒu fǎ fó dé ē nòuduō luó sānmiǎosān
提。’须菩提，实无有法，佛得阿耨多罗三藐三

pú tí xū pú tí rú lái suǒ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
菩提。须菩提，如来所得阿耨多罗三藐三菩提，

yú shì zhōng wú shí wú xū
于是中无实无虚。

shì gù rú lái shuō yí qiè fǎ jiē shì fó fǎ xū pú
“是故，如来说：‘一切法皆是佛法。’须菩

tí suǒ yán yí qiè fǎ zhě jí fēi yí qiè fǎ shì gù míng yí qiè fǎ
提，所言一切法者，即非一切法，是故名一切法。

xū pú tí pì rú rén shēn cháng dà
“须菩提，譬如人身长大。”

xū pú tí yán shì zūn rú lái shuō rén shēn cháng dà zé
须菩提言：“世尊！如来说人身长大，则

wéi fēi dà shēn shì míng dà shēn
为非大身，是名大身。”

xū pú tí pú sà yì rú shì ruò zuò shì yán wǒ dāng
“须菩提，菩萨亦如是，若作是言：‘我当

miè dù wú liàng zhòng shēng zé bù míng pú sà hé yǐ gù xū pú
灭度无量众生。’则不名菩萨。何以故？须菩

tí shí wú yǒu fǎ míng wéi pú sà shì gù fó shuō yí qiè fǎ wú wǒ
提，实无有法名为菩萨。是故，佛说一切法无我、

wú rén wú zhòng shēng wú shòu zhě
无人、无众生、无寿者。

¹¹ 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

¹² 丽本：受；永乐北藏本及龙藏本：授

xū pú tí ruò pú sà zuò shì yán wǒ dāng zhuāng yán fó
“须菩提，若菩萨作是言：‘我当庄严佛
tǔ shì bù míng pú sà hé yǐ gù rú lái shuō zhuāng yán fó tǔ
土。’是不名菩萨。何以故？如来说庄严佛土
zhě jí fēi zhuāng yán shì míng zhuāng yán
者，即非庄严，是名庄严。”

xū pú tí ruò pú sà tōng dá wú wǒ fǎ zhě rú lái shuō
“须菩提，若菩萨通达无我法者，如来说
míng zhēn shì pú sà
名真是菩萨。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有肉眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu ròu yǎn
“如是。世尊！如来有肉眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu tiān yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有天眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu tiān yǎn
“如是。世尊！如来有天眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu huì yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有慧眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu huì yǎn
“如是。世尊！如来有慧眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fǎ yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有法眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fǎ yǎn
“如是。世尊！如来有法眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fó yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有佛眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fó yǎn
“如是。世尊！如来有佛眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú héng hé zhōng suǒ yǒu shā
“须菩提，于意云何，如恒河¹³中所有沙，
fó shuō shì shā fǒu
佛说是沙不？”

rú shì shì zūn rú lái shuō shì shā
“如是。世尊！如来说是沙。”

¹³ 丽本：恒河；永乐北藏本及龙藏本：如恒河

xū pú tí yú yì yún hé rú yì héng hé zhōng suǒ yǒu shā
“须菩提，于意云何，如一恒河中所有沙，
yǒu rú shì shā děng¹⁴ héng hé shì zhū héng hé suǒ yǒu shā shù fó shì jiè
有如是沙等¹⁴恒河，是诸恒河所有沙数佛世界，
rú shì nìng wéi duō fǒu
如是宁为多不？”

shènduō shì zūn
“甚多。世尊！”

fó gào xū pú tí ěr suǒ guó dù zhōng suǒ yǒu zhòng shēng
佛告须菩提：“尔所国土中，所有众生，
ruò gān zhǒng xīn rú lái xī zhī hé yǐ gù rú lái shuō zhū xīn
若干种心，如来悉知。何以故？如来说诸心，
jiē wéi fēi xīn shì míng wéi xīn suǒ yǐ zhě hé xū pú tí guò qù
皆为非心，是名为心。所以者何？须菩提，过去
xīn bù kě dé xiàn zài xīn bù kě dé wèi lái xīn bù kě dé
心不可得，现在心不可得，未来心不可得。

xū pú tí yú yì yún hé ruò yǒu rén mǎn sān qiān dà qiān
“须菩提，于意云何，若有人，满三千大千
shì jiè qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén yǐ shì yīn yuán dé fú duō
世界七宝以用布施，是人以是因缘，得福多
fǒu
不？”

rú shì shì zūn cǐ rén yǐ shì yīn yuán dé fú shènduō
“如是。世尊！此人以是因缘，得福甚多。”

xū pú tí ruò fú dé yǒu shí rú lái bù shuō dé fú dé duō
“须菩提，若福德有实，如来说得福德多；
yǐ fú dé wú gù rú lái shuō dé fú dé duō
以福德无故，如来说得福德多。

xū pú tí yú yì yún hé fó kě yǐ jù zú sè shēn xiàn
“须菩提，于意云何，佛可以具足色身见
fǒu
不？”

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú sè shēn xiàn hé
“不也。世尊！如来不应以具足色身见。何
yǐ gù rú lái shuō jù zú sè shēn jí fēi jù zú sè shēn shì míng
以故？如来说具足色身，即非具足色身，是名

¹⁴ 丽本：等；永乐北藏本及龙藏本：沙等

jù zú sè shēn
具足色身。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái kě yǐ jù zú zhū xiàng xiàn
“须菩提，于意云何，如来可以具足诸相见
fǒu
不？”

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú zhū xiàng xiàn hé
“不也。世尊！如来不应以具足诸相见。何
yǐ gù rú lái shuō zhū xiàng jù zú jí fēi jù zú shì míng zhū xiàng
以故？如来说诸相具足，即非具足，是名诸相
jù zú
具足。”

xū pú tí rǔ wù wèi rú lái zuò shì niàn wǒ dāng yǒu suǒ
“须菩提，汝勿谓如来作是念：‘我当有所
shuō fǎ mò zuò shì niàn hé yǐ gù ruò rén yán rú lái yǒu suǒ
说法。’莫作是念！何以故？若人言：‘如来有所
shuō fǎ jí wéi bàng fó bù néng jiě wǒ suǒ shuō gù xū pú tí
说法。’即为谤佛，不能解我所说故。须菩提，
shuō fǎ zhě wú fǎ kě shuō shì míng shuō fǎ
说法者无法可说，是名说法。”

ěr shí huì mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng
尔时，慧命须菩提白佛言：“世尊！颇有众
shēng yú wèi lái shì wén shuō shì fǎ shēng xìn xīn fǒu
生于未来世，闻说是法，生信心不？”

fó yán xū pú tí bǐ fēi zhòng shēng fēi bú zhòng shēng
佛言：“须菩提，彼非众生，非不众生。
hé yǐ gù xū pú tí zhòng shēng zhòng shēng zhě rú lái shuō fēi
何以故？须菩提，众生众生者，如来说非
zhòng shēng shì míng zhòng shēng
众生，是名众生。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn fó dé ē nòu duō luó sān miǎo
须菩提白佛言：“世尊！佛得阿耨多罗三藐
sān pú tí wéi wú suǒ dé yé
三菩提，为无所得耶？”

fó yán rú shì¹⁵ rú shì xū pú tí wǒ yú ē nòu duō
佛言：“如是¹⁵，如是。须菩提，我于阿耨多

¹⁵ 丽本：“如是；永乐北藏本及龙藏本：佛言：“如是

luó sānmiǎosān pú tí nǎi zhì wú yǒushǎo fǎ kě dé shì míng ē nòu
罗三藐三菩提，乃至无有少法可得，是名阿耨

duō luó sānmiǎosān pú tí
多罗三藐三菩提。

fù cì xū pú tí shì fǎ píngděng wú yǒugāo xià shì
“复次，须菩提，是法平等，无有高下，是
míng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ wú wǒ wú rén wú zhòng
名阿耨多罗三藐三菩提。以无我、无人、无众
shēng wú shòuzhě xiū yí qièshàn fǎ zé dé ē nòuduō luó sānmiǎo
生、无寿者，修一切善法，则得阿耨多罗三藐
sān pú tí xū pú tí suǒyánshàn fǎ zhě rú lái shuō jí fēi shàn
三菩提。须菩提，所言善法者，如来说即非¹⁶善
fǎ shì míngshàn fǎ
法，是名善法。

xū pú tí ruò sānqiān dà qiān shì jiè zhōng suǒyǒuzhū xū
“须菩提，若三千大千世界中，所有诸须
mí shānwáng rú shì děng qī bǎo jù yǒurén chí yòng bù shī ruò rén
弥山王，如是等七宝聚，有人持用布施；若人
yǐ cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
以此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，受持读诵，
wèi tā rénshuō yú qián fú dé bǎi fēn bù jí yī bǎiqiānwàn yì
为他人说，于前福德，百分不及一，百千万亿
fēn nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí
分，乃至算数譬喻所不能及。

xū pú tí yú yì yún hé rǔ děng wù wèi rú lái zuò shì
“须菩提，于意云何？汝等勿谓如来作是
niàn wǒ dāng dù zhòngshēng xū pú tí mò zuò shì niàn hé
念：‘我当度众生。’须菩提，莫作是念。何
yǐ gù shí wú yǒuzhòngshēng rú lái dù zhě ruò yǒuzhòngshēng rú
以故？实无有众生如来度者。若有众生如
lái dù zhě rú lái zé yǒu wǒ rén zhòngshēng shòuzhě
来度者，如来则有我、人、众生、寿者。

xū pú tí rú lái shuō yǒu wǒ zhě zé fēi yǒu wǒ ér fán
“须菩提，如来说有我者，则非有我。而凡
fū zhī rén yǐ wéiyǒu wǒ xū pú tí fán fū zhě rú lái shuō zé
夫之人，以为有我。须菩提，凡夫者，如来说则

¹⁶ 丽本：非；永乐北藏本及龙藏本：即非

fēi fán fū

非凡夫。

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr xiàngguān rú
“须菩提，于意云何，可以三十二相观如

lái fǒu

来不？”

xū pú tí yán rú shì rú shì yǐ sān shí èr xiàngguān rú
须菩提言：“如是，如是。以三十二相观如

lái
来。”

fó yán xū pú tí ruò yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái zhě
佛言：“须菩提，若以三十二相观如来者，

zhuàn lún shèng wáng zé shì rú lái

转轮圣王则是如来。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì
须菩提白佛言：“世尊！如我解佛所说义，

bù yīng yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái
不应以三十二相观如来。”

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
尔时，世尊而说偈言：

ruò yǐ sè jiàn wǒ yǐ yīn shēng qiú wǒ
若以色见我 以音声求我

shì rén xíng xié dào bù néng jiàn rú lái
是人行邪道 不能见如来

xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng
“须菩提，汝若作是念：‘如来不以具足相

gù dé ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí xū pú tí mò zuò shì
故，得阿耨多罗三藐三菩提。’须菩提，莫作是

niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng gù dé ē nòuduō luó sān miǎo sān pú
念：‘如来不以具足相故，得阿耨多罗三藐三菩

tí xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn fā ē nòuduō luó sān miǎo sān
提。’须菩提，汝若作是念，发阿耨多罗三藐三

pú tí xīn zhě shuō zhū fǎ duàn miè mò zuò shì niàn hé yǐ gù
菩提心¹⁷者，说诸法断灭¹⁸。莫作是念！何以故？

fā ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě yú fǎ bù shuō duàn miè
发阿耨多罗三藐三菩提心者，于法不说断灭

¹⁷ 丽本：菩提；永乐北藏本及龙藏本：菩提心

¹⁸ 丽本：断灭相；永乐北藏本及龙藏本：断灭

xiàng
相。

xū pú tí ruò pú sà yǐ mǎnhéng hé shāděng shì jiè qī bǎo
“须菩提，若菩萨以满恒河沙等世界七宝
chíyòng bù shī¹⁹ ruò fù yǒurén zhī yí qiè fǎ wú wǒ dé chéng yú
持用布施¹⁹；若复有人，知一切法无我，得成于
rěn cǐ pú sà shèngqián pú sà suǒ dé gōng dé hé yǐ gù xū pú
忍，此菩萨胜前菩萨所得功德。何以故？须菩
tí²⁰ yǐ zhū pú sà bú shòu fú dé gù
提²⁰，以诸菩萨不受福德故。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn yún hé pú sà bú shòu fú
须菩提白佛言：“世尊！云何菩萨不受福
dé
德？”

xū pú tí pú sà suǒ zuò fú dé bù yīng tān zhuó shì gù
“须菩提，菩萨所作福德，不应贪著。是故
shuō bú shòu fú dé
说不受福德。”

xū pú tí ruò yǒurén yán rú lái ruò lái ruò qù
“须菩提，若有人言：‘如来，若来、若去、
ruò zuò ruò wò shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù rú
若坐、若卧。’是人解我所说义。何以故？如
lái zhě wú suǒ cóng lái yì wú suǒ qù gù míng rú lái
来者，无所从来，亦无所去，故名如来。”

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān qiān dà
“须菩提，若善男子、善女人，以三千大
qiān shì jiè suì wéi wēi chén yú yì yún hé shì wēi chén zhòng níng wéi
千世界碎为微尘，于意云何，是微尘众宁为
duō fǒu
多不？”

shènduō shì zūn hé yǐ gù ruò shì wēi chén zhòng shí yǒu
“甚多。世尊！何以故？若是微尘众实有
zhě fó zé bù shuō shì wēi chén zhòng suǒ yǐ zhě hé fó shuō wēi
者，佛则不说是微尘众。所以者何？佛说微
chén zhòng zé fēi wēi chén zhòng shì míng wēi chén zhòng
尘众，则非微尘众，是名微尘众。”

¹⁹ 丽本：布施；永乐北藏本及龙藏本：持用布施

²⁰ 丽本：须菩提；永乐北藏本及龙藏本：何以故？须菩提

shì zūn rú lái suǒ shuō sān qiān dà qiān shì jiè zé fēi shì jiè
 “世尊！如来所说三千大千世界，则非世界，
 shì míng shì jiè hé yǐ gù ruò shì jiè shí yǒu zhě zé shì yì hé
 是名世界。何以故？若世界实有者，则是一合
 xiàng rú lái shuō yì hé xiàng zé fēi yì hé xiàng shì míng yì hé
 相。如来说一合相，则非一合相，是名一合
 xiàng
 相。”

xū pú tí yì hé xiàng zhě zé shì bù kě shuō dàn fán
 “须菩提，一合相者，则是不可说。但凡
 fū zhī rén tān zhuó qí shì
 夫之人，贪著其事。”

xū pú tí ruò rén yán fó shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòng
 “须菩提，若人言：‘佛说我见、人见、众
 shēng jiàn shòu zhě jiàn xū pú tí yú yì yún hé shì rén jiě wǒ
 生见、寿者见。’须菩提，于意云何，是人解我
 suǒ shuō yì fǒu
 所说义不？”

fú yě shì zūn shì rén bù jiě rú lái suǒ shuō yì hé
 “不也。世尊²¹！是不解如来所说义。何
 yǐ gù shì zūn shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòng shēng jiàn shòu zhě jiàn
 以故？世尊说我见、人见、众 生见、寿者见，
 jí fēi wǒ jiàn rén jiàn zhòng shēng jiàn shòu zhě jiàn shì míng wǒ jiàn
 即非我见、人见、众 生见、寿者见，是名我见、
 rén jiàn zhòng shēng jiàn shòu zhě jiàn
 人见、众 生见、寿者见。”

xū pú tí fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě yú
 “须菩提，发阿耨多罗三藐三菩提心者，于
 yí qiè fǎ yīng rú shì zhī rú shì jiàn rú shì xìn jiě bù shēng fǎ
 一切法，应如是知，如是见，如是信解，不生法
 xiàng xū pú tí suǒ yán fǎ xiàng zhě rú lái shuō jí fēi fǎ xiàng
 相。须菩提，所言法相者，如来说即非法相，
 shì míng fǎ xiàng
 是名法相。”

xū pú tí ruò yǒu rén yǐ mǎn wú liàng ē sēng qí shì jiè qī
 “须菩提，若有人以满无量阿僧祇世界七

²¹ 丽本：世尊；永乐北藏本及龙藏本：不也。世尊

bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā pú sà
宝，持用布施；若有善男子、善女人，发菩萨
xīn zhě chí yú cǐ jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
心者，持于此经，乃至四句偈等，受持读诵，
wèi rén yǎn shuō qí fú shèng bǐ yún hé wèi rén yǎn shuō bù qǔ yú
为人演说，其福胜彼。云何为人演说？不取于
xiàng rú rú bú dòng hé yǐ gù
相，如如不动。何以故？

yí qiè yǒu wéi fǎ rú mèng huàn pào yǐng
一切有为法 如梦幻泡影

rú lù yì rú diàn yīng zuò rú shì guān
如露亦如电 应作如是观

fó shuō shì jīng yǐ zhǎng lǎo xū pú tí jí zhū bǐ qiū bǐ qiū
佛说是经已，长老须菩提及诸比丘、比丘
ní yōu pó sè yōu pó yí yí qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó
尼、优婆塞、优婆夷；一切世间天、人、阿修罗，
wén fó suǒ shuō jiē dà huān xǐ xìn shòu fèng xíng
闻佛所说，皆大欢喜，信受奉行。

金剛般若波羅蜜經

zhēnyán
真言²²

ná mó pó qié bá dì bō lā rǎng bō là mǐ duō yì àn yī lì dǐ
那謨婆伽跋帝 鉢喇壤 波羅弭多曳 唵 伊利底
yī shì lì shū lú tuó pí shè yē pí shè yē suō pó hē
伊室利 輸盧駄 毗舍耶 毗舍耶 莎婆訶

²² 此真言附于丽本的经尾；永乐北藏本及龙藏本经尾无此真言。

jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
金剛般若波羅蜜經

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法師鳩摩羅什譯²³

rú shì wǒ wén
如是我聞：

yī shí fó zài shè wèiguó qí shù jǐ gū dú yuán yǔ dà bǐ
一時，佛在舍衛國祇樹給孤獨園，與大比
qiū zhòngqiān èr bǎi wǔ shí rén jù
丘眾千二百五十人俱。爾時，世尊食時，著衣
chí bō rù shè wèi dà chéng qǐ shí yú qí chéngzhōng cì dì qǐ
持鉢，入舍衛大城乞食。於其城中，次第乞
yǐ huán zhì běnchù fàn shí qì shōu yī bō xǐ zú yǐ fū
已，還至本處。飯食訖，收衣鉢，洗足已，敷
zuò ér zuò
座而坐。

shí zhǎnglǎo xū pú tí zài dà zhòngzhōng jí cóngzuò qǐ
時，長老須菩提在大眾中，即從座起，
piāntǎnyòujiān yòu xī zhuó dì hé zhǎnggōngjìng ér bó fó yán
偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬，而白佛言：
xī yǒu shì zūn rú lái shàn hù niànzhū pú sà shàn fù zhǔ zhū
「希有！世尊！如來善護念諸菩薩，善付囑諸
pú sà shì zūn shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ā nòuduōluó sānmiǎo
菩薩。世尊！善男子、善女人發阿耨多羅三藐
sān pú tí xīn yún hé yīngzhù²⁴ yún hé xiáng fú qí xīn
三菩提心，云何應住？云何降伏其心？」

fó yán shàn zāi shàn zāi xū pú tí rú rǔ suǒshuō
佛言：「善哉！善哉！須菩提，如汝所說，
rú lái shàn hù niànzhū pú sà shàn fù zhǔ zhū pú sà rǔ jīn dì tīng
如來善護念諸菩薩，善付囑諸菩薩。汝今諦聽，
dāngwèi rǔ shuō shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ā nòuduōluó sānmiǎosān
當為汝說。善男子、善女人發阿耨多羅三藐三

²³ 麗藏：姚秦天竺三藏鳩摩羅什譯

²⁴ 麗藏：應雲何住；永樂北藏及龍藏：雲何應住

pú tí xīn yīng rú shì zhù rú shì xiáng fú qí xīn
菩提心，應如是住，如是降伏其心。」

wěi rán shì zūn yuànyào yù wén
「唯然。世尊！願樂欲聞。」

fó gào xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì xiáng fú qí
佛告須菩提：「諸菩薩摩訶薩應如是降伏其

xīn suǒ yǒu yī qiè zhòngshēng zhī lèi ruò luǎnshēng ruò tāi shēng
心：『所有一切眾生之類，若卵生、若胎生、
ruò shī shēng ruò huàshēng ruò yǒu sè ruò wú sè ruò yǒuxiǎng
若濕生、若化生、若有色、若無色、若有想、
ruò wú xiǎng ruò fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng wǒ jiē lìng rù wú yú niè pán
若無想、若非有想非無想，我皆令入無餘涅槃
ér miè dù zhī rú shì miè dù wú liàng wú shù wú biānzhòngshēng
而滅度之。如是滅度無量、無數、無邊眾生，
shí wú zhòngshēng dé miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà
實無眾生得滅度者。』何以故？須菩提，若菩薩
yǒu wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng jí fēi pú
有我相、人相、眾生相、壽者相，即非菩
sà
薩。

fù cì xū pú tí pú sà yú fǎ yīng wú suǒ zhù xíng yú bù
「復次，須菩提，菩薩於法應無所住行於布
shī suǒ wèi bú zhù sè bù shī bú zhù shēng xiāng wèi chù
施。所謂不住色布施，不住聲、香、味、觸、
fǎ bù shī xū pú tí pú sà yīng rú shì bù shī bú zhù yú xiàng
法布施。須菩提，菩薩應如是布施，不住於相。
hé yǐ gù ruò pú sà bú zhù xiàng bù shī qí fú dé bù kě sī liàng
何以故？若菩薩不住相布施，其福德不可思量。

xū pú tí yú yì yún hé dōngfāng xū kōng kě sī liàng
「須菩提，於意云何，東方虛空可思量
fǒu
不？」

fú yě shì zūn
「不也。世尊！」

xū pú tí nán xī běifāng sì wéi shàng xià xū kōng kě
「須菩提，南西北方、四維、上下虛空可
sī liàng fǒu
思量不？」

fú yě shì zūn
「不也。世尊！」

xū pú tí pú sà wú zhù xiàng bù shī fú dé yì fù rú shì
「須菩提，菩薩無住相布施福德亦復如是
bù kě sī liàng xū pú tí pú sà dàn yīng rú suǒ jiào zhù
不可思量。須菩提，菩薩但應如所教住。」

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ shēn xiàng jiàn rú lái fǒu
「須菩提，於意云何，可以身相見如來不？」

fú yě shì zūn bù kě yǐ shēn xiàng dé jiàn rú lái hé yǐ
「不也。世尊！不可以身相得見如來。何以
gù rú lái suǒ shuō shēn xiàng jí fēi shēn xiàng
故？如來所說身相，即非身相。」

fó gào xū pú tí fán suǒ yǒu xiàng jiē shì xū wàng ruò jiàn
佛告須菩提：「凡所有相，皆是虛妄，若見
zhū xiàng fēi xiàng zé jiàn rú lái
諸相非相，則見如來。」

xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng shēng dé wén
須菩提白佛言：「世尊！頗有眾生，得聞
rú shì yán shuō zhāng jù shēng shí xìn fǒu
如是言說章句生實信不？」

fó gào xū pú tí mò zuò shì shuō rú lái miè hòu hòu wǔ bǎi
佛告須菩提：「莫作是說。如來滅後後五百
suì yǒu chí jiè xiū fú zhě yú cǐ zhāng jù néng shēng xìn xīn yǐ cǐ
歲，有持戒修福者，於此章句能生信心，以此
wéi shí dāng zhī shì rén bù yú yī fó èr fó sān sì wǔ
為實。當知是人，不於一佛、二佛、三、四、五
fó ér zhòng shàngēn yǐ yú wú liàng qiān wàn fó suǒ zhòng zhū shàngēn
佛而種善根，已於無量千萬佛所種諸善根。」

wén shì zhāng jù nǎi zhì yī niàn shēng jìng xìn zhě xū pú tí rú lái xī
聞是章句乃至一念生淨信者，須菩提，如來悉
zhī xī jiàn shì zhū zhòng shēng dé rú shì wú liàng fú dé hé yǐ gù
知悉見，是諸眾生得如是無量福德。何以故？

shì zhū zhòng shēng wú fù wǒ xiàng rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu
是諸眾生，無復我相、人相、眾生相、壽
zhě xiàng wú fǎ xiàng yì wú fēi fǎ xiàng hé yǐ gù shì zhū zhòng
者相，無法相，亦無非法相。何以故？是諸眾

shēng ruò xīn qǔ xiàng zé wéi zhuó wǒ rén zhòng shēng shòu zhě
生，若心取相，則為著我、人、眾生、壽者；

ruò qǔ fǎ xiàng jí zhuó wǒ rén zhòngshēng shòuzhě hé yǐ
若取法相，即著我、人、眾生、壽者。何以
gù ruò qǔ fēi fǎ xiàng jí zhuó wǒ rén zhòngshēng shòuzhě
故？若取非法相，即著我、人、眾生、壽者。
shì gù bù yīng qǔ fǎ bù yīng qǔ fēi fǎ yǐ shì yì gù rú lái cháng
是故不應取法，不應取非法。以是義故，如來常
shuō rǔ děng bǐ qiū zhī wǒ shuō fǎ rú fá yù zhě fǎ shàng
說：『汝等比丘，知我說法，如筏喻者。』法尚
yīngshě hé kuàng fēi fǎ
應捨，何況非法？

xū pú tí yú yì yún hé rú lái dé ā nòuduō luó sānmiǎo
「須菩提，於意云何，如來得阿耨多羅三藐
sān pú tí yé rú lái yǒu suǒ shuō fǎ yé
三菩提耶？如來有所說法耶？」

xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì wú yǒu dìng fǎ míng
須菩提言：「如我解佛所說義，無有定法名
ā nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí yì wú yǒu dìng fǎ rú lái kě shuō
阿耨多羅三藐三菩提，亦無有定法如來可說。
hé yǐ gù rú lái suǒ shuō fǎ jiē bù kě qǔ bù kě shuō fēi fǎ
何以故？如來所說法，皆不可取，不可說，非法，
fēi fēi fǎ suǒ yǐ zhě hé yī qiè xián shèng jiē yǐ wú wéi fǎ ér yǒu
非非法。所以者何？一切賢聖皆以無為法而有
chā bié
差別。」

xū pú tí yú yì yún hé ruò rén mǎn sān qiān dà qiān shì jiè
「須菩提，於意云何，若人滿三千大千世界
qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén suǒ dé fú dé nìng wéi duō fǒu
七寶，以用布施，是人所得福德，寧為多不？」

xū pú tí yán shènduō shì zūn hé yǐ gù shì fú dé
須菩提言：「甚多。世尊！何以故？是福德
jí fēi fú dé xìng shì gù rú lái shuō fú dé duō
即非福德性，是故如來說福德多。」

ruò fù yǒu rén yú cǐ jīng zhōng shòu chí nǎi zhì sì jù jì
「若復有人，於此經中受持乃至四句偈
děng wèi tā rén shuō qí fú shèng bǐ hé yǐ gù xū pú tí
等，為他人說，其福勝彼。何以故？須菩提，
yī qiè zhū fó jí zhū fó ā nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí fǎ jiē cóng
一切諸佛及諸佛阿耨多羅三藐三菩提法，皆從

cǐ jīng chū xū pú tí suǒ wèi fó fǎ zhě jí fēi fó fǎ
此經出。須菩提，所謂佛法者，即非佛法。

xū pú tí yú yì yún hé xū tuó huán néng zuò shì niàn wǒ
「須菩提，於意云何，須陀洹能作是念『我
dé xū tuó huánguǒ fǒu
得須陀洹果』不？」

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù xū tuó huán
須菩提言：「不也。世尊！何以故？須陀洹
míng wéi rù liú ér wú suǒ rù bù rù sè shēng xiāng wèi
名為入流，而無所入，不入色、聲、香、味、
chù fǎ shì míng xū tuó huán
觸、法，是名須陀洹。」

xū pú tí yú yì yún hé sī tuó hán néng zuò shì niàn wǒ
「須菩提，於意云何，斯陀含能作是念『我
dé sī tuó hán guǒ fǒu
得斯陀含果』不？」

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù sī tuó hán míng
須菩提言：「不也。世尊！何以故？斯陀含名
yī wǎng lái ér shí wú wǎng lái shì míng sī tuó hán
一往來，而實無往來。是名斯陀含。」

xū pú tí yú yì yún hé ā nà hán néng zuò shì niàn wǒ
「須菩提，於意云何，阿那含能作是念『我
dé ā nà hán guǒ fǒu
得阿那含果』不？」

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù ā nà hán míng
須菩提言：「不也。世尊！何以故？阿那含名
wéi bù lái ér shí wú bù lái²⁵ shì gù míng ā nà hán
為不來，而實無不來²⁵，是故名阿那含。」

xū pú tí yú yì yún hé ā luó hàn néng zuò shì niàn wǒ
「須菩提，於意云何，阿羅漢能作是念『我
dé ā luó hàn dào fǒu
得阿羅漢道』不？」

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
須菩提言：「不也。世尊！何以故？實無有法
míng ā luó hàn shì zūn ruò ā luó hàn zuò shì niàn wǒ dé ā luó hàn
名阿羅漢。世尊！若阿羅漢作是念『我得阿羅漢

²⁵ 麗藏：來；永樂北藏及龍藏：不來

dào jí wéizhuó wǒ rén zhòngshēng shòuzhě shì zūn fó
 道』，即為著我、人、眾生、壽者。世尊！佛
 shuō wǒ dé wú zhēng sānmèi rén zhōng zuì wéi dì yī shì dì yī lí yù
 說我得無諍三昧，人中最為第一，是第一離欲
 ā luó hàn wǒ bú zuò shì niàn wǒ shì lí yù ā luó hàn shì zūn
 阿羅漢。我不作是念：『我是離欲阿羅漢。』世尊！
 wǒ ruò zuò shì niàn wǒ dé ā luó hàn dào shì zūn zé bù shuō xū pú
 我若作是念：『我得阿羅漢道。』世尊則不說須菩
 tí shì yào ā lán nà hàngzhě yǐ xū pú tí shí wú suǒ xíng ér míng
 提是樂阿蘭那行者，以須菩提實無所行，而名
 xū pú tí shì yào ā lán nà hàng
 須菩提是樂阿蘭那行。」

fó gào xū pú tí yú yì yún hé rú lái xī zài rán dēng fó
 佛告須菩提：「於意云何，如來昔在然燈佛
 suǒ yú fǎ yǒu suǒ dé fǒu
 所，於法有所得不？」

fú yě shì zūn²⁶ rú lái zài rán dēng fó suǒ yú fǎ shí
 「不也。世尊²⁶！如來在然燈佛所，於法實
 wú suǒ dé
 無所得。」

xū pú tí yú yì yún hé pú sà zhuānyán fó tǔ fǒu
 「須菩提，於意云何，菩薩莊嚴佛土不？」

fú yě shì zūn hé yǐ gù zhuānyán fó tǔ zhě jí²⁷
 「不也。世尊！何以故？莊嚴佛土者，即²⁷

fēi zhuānyán shì míng zhuānyán
 非莊嚴，是名莊嚴。」

shì gù xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì shēng
 「是故，須菩提，諸菩薩摩訶薩應如是生

qīng jìng xīn bù yīng zhù sè shēng xīn bù yīng zhù shēng xiāng wèi
 清淨心：不應住色生心，不應住聲、香、味、

chù fǎ shēng xīn yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn
 觸、法生心，應無所住而生其心。

xū pú tí pì rú yǒu rén shēn rú xū mí shān wáng yú
 「須菩提，譬如有入，身如須彌山王，於

yì yún hé shì shēn wéi dà fǒu
 意云何，是身為大不？」

²⁶ 麗藏：世尊；永樂北藏及龍藏：不也，世尊

²⁷ 麗藏：則；永樂北藏及龍藏：即

xū pú tí yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù fó shuō fēi
須菩提言：「甚大。世尊！何以故？佛說非

shēn shì míng dà shēn
身，是名大身。」

xū pú tí rú héng hé zhōngsuǒyǒushā shù rú shì shāděng
「須菩提，如恒河中所有沙數，如是沙等

héng hé yú yì yún hé shì zhūhéng hé shānìngwéiduōfǒu
恒河，於意云何，是諸恒河沙寧為多不？」

xū pú tí yán shènduō shì zūn dànzhūhéng hé shàngduō
須菩提言：「甚多。世尊！但諸恒河尚多

wú shù hé kuàng qí shā
無數，何況其沙？」

xū pú tí wǒ jīn shí yángào rǔ ruò yǒushànnán zǐ shàn
「須菩提，我今實言告汝，若有善男子、善

nǚ rén yǐ qī bǎomǎn ěr suǒhéng hé shā shù sānqiān dà qiān shì jiè
女人，以七寶滿爾所恒河沙數三千大千世界，

yǐ yòng bù shī dé fú duōfǒu
以用布施，得福多不？」

xū pú tí yán shènduō shì zūn
須菩提言：「甚多。世尊！」

fó gào xū pú tí ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén yú cǐ jīng
佛告須菩提：「若善男子、善女人，於此經

zhōng nǎi zhì shòu chí sì jù jì děng wèi tā rénshuō ér cǐ fú dé
中，乃至受持四句偈等，為他人說，而此福德，

shèngqián fú dé
勝前福德。

fù cì xū pú tí suí shuō shì jīng nǎi zhì sì jù jì děng
「復次，須菩提，隨說是經，乃至四句偈等，

dāng zhī cǐ chù yī qiè shì jiāntiān rén ā xiū luó jiē yīnggòngyǎng
當知此處，一切世間天、人、阿修羅皆應供養，

rú fó tǎ miào hé kuàngyǒu rén jìn néngshòu chí dú sòng xū pú tí
如佛塔廟。何況有人盡能受持讀誦？須菩提，

dāng zhī shì rén chéng jiù zuì shàng dì yī xī yǒu zhī fǎ ruò shì jīngdiǎn
當知是人成就最上第一希有之法。若是經典

suǒ zài zhī chù jí wéiyǒu fó ruò zūnzhòng dì zǐ
所在之處，即為有佛，若尊重弟子。」

ěr shí xū pú tí bō fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ jīng
爾時，須菩提白佛言：「世尊！當何名此經？」

wǒ děng yún hé fèng chí

我等云何奉持？」

fó gào xū pú tí

佛告須菩提：「是經名為金剛般若波羅蜜，

yǐ shì míng zì

以是名字，汝當奉持。

suǒ yǐ zhě hé

所以者何？須菩提，佛

shuō bō rě bō luó mì

說般若波羅蜜，

即²⁸

fēi bō rě bō luó mì

非般若波羅蜜。

xū pú tí

「須菩提，於意云何，如來有所說法不？」

xū pú tí bó fó yán

須菩提白佛言：「世尊！如來無所說。」

xū pú tí

「須菩提，於意云何，三千大千世界所有微

chén shì wéi duō fǒu

塵是為多不？」

xū pú tí yán

須菩提言：「甚多。世尊！」

xū pú tí

「須菩提，諸微塵，如來說非微塵，是名

wēi chén

微塵。如來說世界，非世界，是名世界。

xū pú tí

「須菩提，於意云何，可以三十二相見如來

fǒu

不？」

fú yě

「不也。世尊！不可以三十二相得見如來。

hé yǐ gù

何以故？如來說三十二相，即是非相，是名三

shí èr xiàng

十二相。」

xū pú tí

「須菩提，若有善男子、善女人，以恒河

shā děng shēn mìng bù shī

沙等身命布施；若復有人，於此經中，乃至受

²⁸ 麗藏：則；永樂北藏及龍藏：即

chí sì jù jì děng wèi tā rén shuō qí fú shènduō
持四句偈等，為他人說，其福甚多。」

ěr shí xū pú tí wén shuō shì jīng shēn jiě yì qù tì lèi bēi
爾時，須菩提聞說是經，深解義趣，涕淚悲

qì ér bái fó yán xī yǒu shì zūn fó shuō rú shì shēnshēn jīng diǎn
泣而白佛言：「希有！世尊！佛說如是甚深經典，

wǒ cóng xī lái suǒ dé huì yǎn wèi zēn dé wén rú shì zhī jīng shì zūn
我從昔來所得慧眼，未曾得聞如是之經。世尊！

ruò fù yǒu rén dé wén shì jīng xìn xīn qīng jìng zé shēng shí xiàng
若復有人，得聞是經，信心清淨，則生實相。

dāng zhī shì rén chéng jiù dì yī xī yǒu gōng dé shì zūn shì shí xiàng
當知是人，成就第一希有功德。世尊！是實相

zhě zé shì fēi xiàng shì gù rú lái shuō míng shí xiàng
者，則是非相，是故如來說名實相。

shì zūn wǒ jīn dé wén rú shì jīng diǎn xìn jiě shòu chí bù zú
「世尊！我今得聞如是經典，信解受持不足

wéi nán ruò dāng lái shì hòu wǔ bǎi suì qí yǒu zhòng shēng dé wén
為難。若當來世後五百歲，其有眾生，得聞

shì jīng xìn jiě shòu chí shì rén zé wéi dì yī xī yǒu hé yǐ gù
是經，信解受持，是人則為第一希有。何以故？

cǐ rén wú wǒ xiàng rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu zhě xiàng suǒ
此人無我相、人相、眾生相、壽者相。所

yǐ zhě hé wǒ xiàng jí shì fēi xiàng rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu
以者何？我相即是非相；人相、眾生相、壽

zhě xiàng jí shì fēi xiàng hé yǐ gù lí yī qiè zhū xiàng zé míng zhū
者相即是非相。何以故？離一切諸相，則名諸

fó
佛。」

fó gào xū pú tí rú shì rú shì ruò fù yǒu rén dé wén
佛告須菩提：「如是，如是。若復有人，得聞

shì jīng bù jīng bú bù bú wèi dāng zhī shì rén shèn wéi xī yǒu
是經，不驚、不怖、不畏，當知是人，甚為希有。

hé yǐ gù xū pú tí rú lái shuō dì yī bō luó mì jí fēi²⁹ dì
何以故？須菩提，如來說第一波羅蜜，即非²⁹第

yī bō luó mì shì míng dì yī bō luó mì
一波羅蜜，是名第一波羅蜜。

²⁹ 麗藏：非；永樂北藏及龍藏：即非

xū pú tí rěn rǔ bō luó mì rú lái shuō fēi rěn rǔ bō luó
 「須菩提，忍辱波羅蜜，如來說非忍辱波羅
 mì hé yǐ gù xū pú tí rú wǒ xī wéi gē lì wáng gē jié shēn
 蜜。何以故？須菩提，如我昔為歌利王割截身
 tǐ wǒ yú ěr shí wú wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēng xiàng
 體，我於爾時無我相、無人相、無眾生相、
 wú shòuzhě xiàng hé yǐ gù wǒ yú wǎng xī jié jié zhī jiě shí ruò
 無壽者相。何以故？我於往昔節節支解時，若
 yǒu wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng yīngshēngchēn
 有我相、人相、眾生相、壽者相，應生瞋
 hèn
 恨。

xū pú tí yòuniànguò qù yú wǔ bǎi shì zuò rěn rǔ xiānrén
 「須菩提，又念過去於五百世作忍辱仙人，
 yú ěr suǒ shì wú wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēng xiàng wú
 於爾所世，無我相、無人相、無眾生相、無
 shòuzhě xiàng
 壽者相。

shì gù xū pú tí pú sà yīng lí yī qiè xiàng fā ā nòuduō
 「是故，須菩提，菩薩應離一切相發阿耨多
 luó sānmiǎosān pú tí xīn bù yīngzhù sè shēng xīn bù yīngzhù shēng
 羅三藐三菩提心。不應住色生心，不應住聲、
 xiāng wèi chù fǎ shēng xīn yīngshēng wú suǒ zhù xīn ruò xīn yǒu
 香、味、觸、法生心，應生無所住心。若心有
 zhù zé wéi fēi zhù
 住，則為非住。

shì gù fó shuō pú sà xīn bù yīngzhù sè bù shī xū
 「是故，佛說：『菩薩心不應住色布施。』須
 pú tí pú sà wèi lì yì yī qiè zhòngshēng yīng rú shì bù shī rú
 菩提，菩薩為利益一切眾生，應如是布施。如
 lái shuō yī qiè zhū xiàng jí shì fēi xiàng yòushuō yī qiè zhòngshēng
 來說一切諸相，即是非相；又說一切眾生，
 jí fēi zhòngshēng
 即³⁰非眾生。

xū pú tí rú lái shì zhēn yǔ zhě shí yǔ zhě rú yǔ zhě
 「須菩提，如來是真語者、實語者、如語者、

³⁰ 麗藏：則；永樂北藏及龍藏：即

bù kuáng yǔ zhě bú yì yǔ zhě xū pú tí rú lái suǒ dé fǎ cǐ
不誑語者、不異語者。須菩提，如來所得法，此
fǎ wú shí wú xū
法無實無虛。

xū pú tí ruò pú sà xīn zhù yú fǎ ér xíng bù shī rú rén
「須菩提，若菩薩心住於法而行布施，如人
rù àn zé wú suǒ jiàn ruò pú sà xīn bú zhù fǎ ér xíng bù shī rú
入闇，則無所見。若菩薩心不住法而行布施，如
rén yǒu mù rì guāng míng zhào jiàn zhǒng zhǒng sè
人有目，日光明照，見種種色。

xū pú tí dāng lái zhī shì ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ
「須菩提，當來之世，若有善男子、善女
rén néng yú cǐ jīng shòu chí dú sòng zé wéi rú lái yǐ fó zhì huì
人，能於此經受持讀誦，則為如來以佛智慧，
xī zhī shì rén xī jiàn shì rén jiē dé chéng jiù wú liàng wú biān gōng dé
悉知是人，悉見是人，皆得成就無量無邊功德。

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén chū rì fēn yǐ
「須菩提，若有善男子、善女人，初日分以
héng hé shā děng shēn bù shī zhōng rì fēn fù yǐ héng hé shā děng shēn
恒河沙等身布施，中日分復以恒河沙等身
bù shī hòu rì fēn yì yǐ héng hé shā děng shēn bù shī rú shì wú liàng
布施，後日分亦以恒河沙等身布施。如是無量
bǎi qiān wàn yì jié yǐ shēn bù shī ruò fù yǒu rén wén cǐ jīng diǎn
百千萬億劫，以身布施。若復有人，聞此經典，
xìn xīn bú nì qí fú shèng bǐ hé kuàng shū xiě shòu chí dú sòng
信心不逆，其福勝彼。何況書寫、受持、讀誦、
wèi rén jiě shuō
為人解說？

xū pú tí yǐ yào yán zhī shì jīng yǒu bù kě sī yì bù
「須菩提，以要言之，是經有不可思議、不
kě chēng liáng wú biān gōng dé rú lái wèi fā dà shèng zhě shuō wèi
可稱量、無邊功德。如來為發大乘者說，為
fā zuì shàng shèng zhě shuō
發最上乘者說。

ruò yǒu rén néng shòu chí dú sòng guǎng wèi rén shuō rú lái
「若有人能受持讀誦，廣為人說，如來
xī zhī shì rén xī jiàn shì rén jiē dé chéng jiù bù kě liáng bù kě
悉知是人，悉見是人，皆得成就不可量、不可

chēng wú yǒubiān bù kě sī yì gōng dé rú shì rén děng zé wéi
稱、無有邊、不可思議功德。如是人等，則為
hè dān rú lái ā nùduō luó sānmiǎosān pú tí hé yǐ gù xū pú
荷擔如來阿耨多羅三藐三菩提。何以故？須菩
tí ruò yào xiǎo fǎ zhě zhuó wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēng jiàn shòu
提，若樂小法者，著我見、人見、眾生見、壽
zhě jiàn zé yú cǐ jīng bù néng tīng shòu dú sòng wèi rén jiě shuō
者見，則於此經不能聽受讀誦，為人解說。

xū pú tí zài zài chù chù ruò yǒu cǐ jīng yī qiè shì jiān tiān
「須菩提，在在處處若有此經，一切世間天、
rén ā xiū luó suǒ yīng gòng yǎng dāng zhī cǐ chù zé wéi shì tǎ jiē
人、阿修羅所應供養。當知此處則為是塔，皆
yīng gōng jìng zuò lǐ wéi rào yǐ zhū huā xiāng ér sàn qí chù
應恭敬，作禮圍繞，以諸華香，而散其處。

fù cì xū pú tí shàn nán zǐ shàn nǚ rén shòu chí dú
「復次，須菩提，善男子、善女人受持讀
sòng cǐ jīng ruò wéi rén qīng jiàn shì rén xiān shì zuì yè yīng duò è dào
誦此經，若為人輕賤，是人先世罪業應墮惡道，
yǐ jīn shì rén qīng jiàn gù xiān shì zuì yè zé wéi xiāo miè dāng dé ā
以今世人輕賤故，先世罪業則為消滅，當得阿
nùduō luó sānmiǎosān pú tí
耨多羅三藐三菩提。

xū pú tí wǒ niàn guò qù wú liàng ā sēng qí jié yú rán
「須菩提，我念過去無量阿僧祇劫，於然
dēng fó qián dé zhí bā bǎi sì qiān wàn yì nà yóu tā zhū fó xī jiē
燈佛前得值八百四千萬億那由他諸佛，悉皆
gòng yǎng chéng shì wú kōng guò zhě ruò fù yǒu rén yú hòu mò shì
供養承事，無空過者。若復有人，於後末世，
néng shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng dé yú wǒ suǒ gòng yǎng zhū
能受持讀誦此經，所得功德，於我所供養諸
fó gōng dé bǎi fēn bù jí yī qiān wàn yì fēn nǎi zhì suàn shù pì yù
佛功德，百分不及一、千萬億分乃至算數譬喻
suǒ bù néng jí
所不能及。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú hòu mò shì
「須菩提，若善男子、善女人，於後末世，
yǒu shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng dé wǒ ruò jù shuō zhě huò yǒu
有受持讀誦此經，所得功德我若具說者，或有

rén wén xīn zé kuánguàn hú yí bú xìn xū pú tí dāng zhī shì
人聞，心則狂亂，狐疑不信。須菩提，當知是
jīng yì bù kě sī yì guǒ bào yì bù kě sī yì
經義不可思議，果報亦不可思議。」

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn shànnán zǐ shàn
爾時，須菩提白佛言：「世尊！善男子、善
nǚ rén fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn yún hé yīng zhù yún
女人發阿耨多羅三藐三菩提心，云何應住？云
hé xiáng fú qí xīn
何降伏其心？」

fó gào xū pú tí shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ā nòuduō luó
佛告須菩提：「善男子、善女人發阿耨多羅
sānmiǎosān pú tí xīn³¹ zhě dāng shēng rú shì xīn wǒ yīng miè dù yī
三藐三菩提心³¹者，當生如是心：『我應滅度一
qiè zhòngshēng miè dù yī qiè zhòngshēng yǐ ér wú yǒu yī zhòngshēng
切眾生，滅度一切眾生已，而無有一眾生
shí miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà yǒu wǒ xiàng
實滅度者。』何以故？須菩提，若菩薩有我相、
rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng zé fēi pú sà suǒ yǐ zhě
人相、眾生相、壽者相，則非菩薩。所以者
hé xū pú tí shí wú yǒu fǎ fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
何？須菩提，實無有法發阿耨多羅三藐三菩提
xīn³² zhě
心³²者。

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yú rán dēng fó suǒ yǒu
「須菩提，於意云何，如來於然燈佛所，有
fǎ dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fǒu
法得阿耨多羅三藐三菩提不？」

fú yě shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì fó yú rán dēng
「不也。世尊！如我解佛所說義，佛於然燈
fó suǒ wú yǒu fǎ dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
佛所，無有法得阿耨多羅三藐三菩提。」

fó yán rú shì rú shì xū pú tí shí wú yǒu fǎ rú lái
佛言：「如是，如是。須菩提，實無有法如來
dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí ruò yǒu fǎ rú lái dé
得阿耨多羅三藐三菩提。須菩提，若有法如來得

³¹ 麗藏：菩提；永樂北藏及龍藏：菩提心

³² 麗藏：菩提；永樂北藏及龍藏：菩提心

ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí zhě rán dēng fó zé bù yǔ wǒ shòu³³
阿耨多羅三藐三菩提者，然燈佛則不與我授³³

jì rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní yǐ
記：『汝於來世，當得作佛，號釋迦牟尼。』以

shí wú yǒu fǎ dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì gù rán dēng fó
實無有法得阿耨多羅三藐三菩提，是故然燈佛

yǔ wǒ shòu³⁴ jì zuò shì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào
與我授³⁴記，作是言：『汝於來世，當得作佛，號

shì jiā móu ní hé yǐ gù rú lái zhě jí zhū fǎ rú yì
釋迦牟尼。』何以故？如來者，即諸法如義。

ruò yǒu rén yán rú lái dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
「若有人言：『如來得阿耨多羅三藐三菩

tí xū pú tí shí wú yǒu fǎ fó dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
提。』須菩提，實無有法佛得阿耨多羅三藐三菩

tí xū pú tí rú lái suǒ dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú
提。須菩提，如來所得阿耨多羅三藐三菩提，於

shì zhōng wú shí wú xū
是中無實無虛。

shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ xū pú
「是故，如來說：『一切法皆是佛法。』須菩

tí suǒ yán yī qiè fǎ zhě jí fēi yī qiè fǎ shì gù míng yī qiè fǎ
提，所言一切法者，即非一切法，是故名一切法。

xū pú tí pì rú rén shēn cháng dà
「須菩提，譬如人身長大。」

xū pú tí yán shì zūn rú lái shuō rén shēn cháng dà zé
須菩提言：「世尊！如來說人身長大，則

wéi fēi dà shēn shì míng dà shēn
為非大身，是名大身。」

xū pú tí pú sà yì rú shì ruò zuò shì yán wǒ dāng
「須菩提，菩薩亦如是，若作是言：『我當

miè dù wú liàng zhòng shēng zé bù míng pú sà hé yǐ gù xū pú
滅度無量眾生。』則不名菩薩。何以故？須菩

tí shí wú yǒu fǎ míng wéi pú sà shì gù fó shuō yī qiè fǎ wú wǒ
提，實無有法名為菩薩。是故，佛說一切法無我、

wú rén wú zhòng shēng wú shòu zhě
無人、無眾生、無壽者。

³³ 麗藏：受；永樂北藏及龍藏：授

³⁴ 麗藏：受；永樂北藏及龍藏：授

xū pú tí ruò pú sà zuò shì yán wǒ dāng zhuānyán fó
「須菩提，若菩薩作是言：『我當莊嚴佛
tǔ shì bù míng pú sà hé yǐ gù rú lái shuō zhuānyán fó tǔ zhě
土。』是不名菩薩。何以故？如來說莊嚴佛土者，
jí fēi zhuānyán shì míng zhuānyán
即非莊嚴，是名莊嚴。」

xū pú tí ruò pú sà tōng dá wú wǒ fǎ zhě rú lái shuō
「須菩提，若菩薩通達無我法者，如來說
míngzhēn shì pú sà
名真是菩薩。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn fǒu
「須菩提，於意云何，如來有肉眼不？」

rú shì shì zūn rú lái yǒu ròu yǎn
「如是。世尊！如來有肉眼。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu tiān yǎn fǒu
「須菩提，於意云何，如來有天眼不？」

rú shì shì zūn rú lái yǒu tiān yǎn
「如是。世尊！如來有天眼。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu huì yǎn fǒu
「須菩提，於意云何，如來有慧眼不？」

rú shì shì zūn rú lái yǒu huì yǎn
「如是。世尊！如來有慧眼。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fǎ yǎn fǒu
「須菩提，於意云何，如來有法眼不？」

rú shì shì zūn rú lái yǒu fǎ yǎn
「如是。世尊！如來有法眼。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fó yǎn fǒu
「須菩提，於意云何，如來有佛眼不？」

rú shì shì zūn rú lái yǒu fó yǎn
「如是。世尊！如來有佛眼。」

xū pú tí yú yì yún hé rú héng hé zhōng suǒ yǒu shā
「須菩提，於意云何，如恒河³⁵中所有沙，
fó shuō shì shā fǒu
佛說是沙不？」

rú shì shì zūn rú lái shuō shì shā
「如是。世尊！如來說是沙。」

³⁵ 麗藏：恒河；永樂北藏及龍藏：如恒河

xū pú tí yú yì yún hé rú yī héng hé zhōngsuǒyǒushā
「須菩提，於意云何，如一恒河中所有沙，
yǒu rú shì shāděng³⁶ héng hé shì zhūhéng hé suǒyǒushāshù fó shì jiè
有如是沙等³⁶恒河，是諸恒河所有沙數佛世界，
rú shì nìngwéiduōfǒu
如是寧為多不？」

shènduō shì zūn
「甚多。世尊！」

fó gào xū pú tí ěr suǒguó tǔ zhōng suǒyǒuzhòngshēng
「佛告須菩提：「爾所國土中，所有眾生，
ruò gānzhǒng xīn rú lái xī zhī hé yǐ gù rú lái shuō zhū xīn
若干種心，如來悉知。何以故？如來說諸心，
jiē wéi fēi xīn shì míngwéi xīn suǒ yǐ zhě hé xū pú tí guò qù
皆為非心，是名為心。所以者何？須菩提，過去
xīn bù kě dé xiàn zài xīn bù kě dé wèi lái xīn bù kě dé
心不可得，現在心不可得，未來心不可得。」

xū pú tí yú yì yún hé ruò yǒu rén mǎnsānqiān dà qiān
「須菩提，於意云何，若有人，滿三千大千
shì jiè qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén yǐ shì yīn yuán dé fú duō
世界七寶以用布施，是人以是因緣，得福多
fǒu
不？」

rú shì shì zūn cǐ rén yǐ shì yīn yuán dé fú shènduō
「如是。世尊！此人以是因緣，得福甚多。」

xū pú tí ruò fú dé yǒu shí rú lái bù shuō dé fú dé duō
「須菩提，若福德有實，如來不說得福德多；
yǐ fú dé wú gù rú lái shuō dé fú dé duō
以福德無故，如來說得福德多。」

xū pú tí yú yì yún hé fó kě yǐ jù zú sè shēnjiàn
「須菩提，於意云何，佛可以具足色身見
fǒu
不？」

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú sè shēnjiàn hé
「不也。世尊！如來不應以具足色身見。何
yǐ gù rú lái shuō jù zú sè shēn jí fēi jù zú sè shēn shì míng
以故？如來說具足色身，即非具足色身，是名

³⁶ 麗藏：等；永樂北藏及龍藏：沙等

jù zú sè shēn

具足色身。」

xū pú tí yú yì yún hé rú lái kě yǐ jù zú zhūxiàngjiàn
「須菩提，於意云何，如來可以具足諸相見

fǒu
不？」

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú zhūxiàngjiàn hé
「不也。世尊！如來不應以具足諸相見。何

yǐ gù rú lái shuō zhūxiàng jù zú jí fēi jù zú shì míng zhūxiàng
以故？如來說諸相具足，即非具足，是名諸相

jù zú
具足。」

xū pú tí rǔ wù wèi rú lái zuò shì niàn wǒ dāng yǒu suǒ
「須菩提，汝勿謂如來作是念：『我當有所

shuō fǎ mò zuò shì niàn hé yǐ gù ruò rén yán rú lái yǒu suǒ
說法。』莫作是念！何以故？若人言：『如來有所

shuō fǎ jí wéi bàng fó bù néng jiě wǒ suǒ shuō gù xū pú tí
說法。』即為謗佛，不能解我所說故。須菩提，

shuō fǎ zhě wú fǎ kě shuō shì míng shuō fǎ
說法者，無法可說，是名說法。」

ěr shí huì mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng
爾時，慧命須菩提白佛言：「世尊！頗有眾

shēng yú wèi lái shì wén shuō shì fǎ shēng xìn xīn fǒu
生，於未來世，聞說是法，生信心不？」

fó yán xū pú tí bǐ fēi zhòngshēng fēi bú zhòngshēng
佛言：「須菩提，彼非眾生，非不眾生。

hé yǐ gù xū pú tí zhòngshēng zhòngshēng zhě rú lái shuō fēi
何以故？須菩提，眾生眾生者，如來說非

zhòngshēng shì míng zhòngshēng
眾生，是名眾生。」

xū pú tí bó fó yán shì zūn fó dé ā nòuduō luó sān miǎo
須菩提白佛言：「世尊！佛得阿耨多羅三藐

sān pú tí wéi wú suǒ dé yé
三菩提，為無所得耶？」

fó yán rú shì³⁷ rú shì xū pú tí wǒ yú ā nòuduō
佛言：「如是³⁷，如是。須菩提，我於阿耨多

³⁷ 麗藏：「如是；永樂北藏及龍藏：佛言：「如是

luó sānmiǎosān pú tí nǎi zhì wú yǒushǎo fǎ kě dé shì míng ā nòu
羅三藐三菩提，乃至無有少法可得，是名阿耨

duō luó sānmiǎosān pú tí
多羅三藐三菩提。

fù cì xū pú tí shì fǎ píngděng wú yǒugāo xià shì
「復次，須菩提，是法平等，無有高下，是
míng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ wú wǒ wú rén wú zhòng
名阿耨多羅三藐三菩提。以無我、無人、無眾
shēng wú shòuzhě xiū yī qièshàn fǎ zé dé ā nòuduō luó sānmiǎo
生、無壽者，修一切善法，則得阿耨多羅三藐
sān pú tí xū pú tí suǒyánshàn fǎ zhě rú lái shuō jí fēi³⁸ shàn
三菩提。須菩提，所言善法者，如來說即非善
fǎ shì míngshàn fǎ
法，是名善法。

xū pú tí ruò sānqiān dà qiān shì jiè zhōng suǒyǒuzhū xū
「須菩提，若三千大千世界中，所有諸須
mí shānwáng rú shì děng qī bǎo jù yǒurén chí yòng bù shī ruò rén
彌山王，如是等七寶聚，有人持用布施；若人
yǐ cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
以此般若波羅蜜經，乃至四句偈等，受持讀誦，
wèi tā rénshuō yú qián fú dé bǎi fēn bù jí yī bǎiqiānwàn yì
為他人說。於前福德，百分不及一、百千萬億
fēn nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí
分乃至算數譬喻所不能及。

xū pú tí yú yì yún hé rǔ děng wù wèi rú lái zuò shì
「須菩提，於意云何？汝等勿謂如來作是
niàn wǒ dāng dù zhòngshēng xū pú tí mò zuò shì niàn hé
念：『我當度眾生。』須菩提，莫作是念。何
yǐ gù shí wú yǒuzhòngshēng rú lái dù zhě ruò yǒuzhòngshēng rú
以故？實無有眾生如來度者。若有眾生如
lái dù zhě rú lái zé yǒu wǒ rén zhòngshēng shòuzhě
來度者，如來則有我、人、眾生、壽者。

xū pú tí rú lái shuō yǒu wǒ zhě zé fēi yǒu wǒ ér fán
「須菩提，如來說有我者，則非有我。而凡
fū zhī rén yǐ wéiyǒu wǒ xū pú tí fán fū zhě rú lái shuō zé fēi
夫之人以為有我。須菩提，凡夫者，如來說則非

³⁸ 麗藏：非；永樂北藏及龍藏：即非

fán fū
凡夫。

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr xiàngguān rú
「須菩提，於意云何，可以三十二相觀如
lái fǒu
來不？」

xū pú tí yán rú shì rú shì yǐ sān shí èr xiàngguān rú
須菩提言：「如是，如是。以三十二相觀如
lái
來。」

fó yán xū pú tí ruò yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái zhě
佛言：「須菩提，若以三十二相觀如來者，
zhuàn lún shèng wáng zé shì rú lái
轉輪聖王則是如來。」

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì
須菩提白佛言：「世尊！如我解佛所說義，
bù yīng yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái
不應以三十二相觀如來。」

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
爾時，世尊而說偈言：

ruò yǐ sè jiàn wǒ yǐ yīn shēng qiú wǒ
若以色見我 以音聲求我
shì rén xíng xié dào bù néng jiàn rú lái
是人行邪道 不能見如來

xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng
「須菩提，汝若作是念：『如來不以具足相
gù dé ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí xū pú tí mò zuò shì
故，得阿耨多羅三藐三菩提。』須菩提，莫作是
niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng gù dé ā nòuduō luó sān miǎosān pú
念：『如來不以具足相故，得阿耨多羅三藐三菩
tí xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn fā ā nòuduō luó sān miǎosān
提。』須菩提，汝若作是念，發阿耨多羅三藐三
pú tí xīn zhě shuō zhū fǎ duàn miè mò zuò shì niàn hé yǐ gù
菩提心³⁹者，說諸法斷滅⁴⁰。莫作是念！何以故？

fā ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí xīn zhě yú fǎ bù shuō duàn miè
發阿耨多羅三藐三菩提心者，於法不說斷滅

³⁹ 麗藏：菩提；永樂北藏及龍藏：菩提心

⁴⁰ 麗藏：斷滅相；永樂北藏及龍藏：斷滅

xiàng
相。

xū pú tí ruò pú sà yǐ mǎnhéng hé shāděng shì jiè qī bǎo
「須菩提，若菩薩以滿恒河沙等世界七寶
chíyòng bù shī⁴¹ ruò fù yǒurén zhī yī qiē fǎ wú wǒ dé chéng yú
持用布施⁴¹；若復有人，知一切法無我，得成於
rěn cǐ pú sà shèngqián pú sà suǒ dé gōng dé hé yǐ gù xū pú
忍，此菩薩勝前菩薩所得功德。何以故？須菩
tí⁴² yǐ zhū pú sà bú shòu fú dé gù
提⁴²，以諸菩薩不受福德故。」

xū pú tí bó fó yán shì zūn yún hé pú sà bú shòu fú
須菩提白佛言：「世尊！云何菩薩不受福
dé
德？」

xū pú tí pú sà suǒ zuò fú dé bù yīng tān zhuó shì gù
「須菩提，菩薩所作福德，不應貪著，是故
shuō bú shòu fú dé
說不受福德。」

xū pú tí ruò yǒurén yán rú lái ruò lái ruò qù
「須菩提，若有人言：『如來，若來、若去，
ruò zuò ruò wò shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù rú
若坐、若卧。』是人不解我所說義。何以故？如
lái zhě wú suǒ cóng lái yì wú suǒ qù gù míng rú lái
來者，無所從來，亦無所去，故名如來。」

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān qiān dà
「須菩提，若善男子、善女人，以三千大
qiān shì jiè suì wéi wēi chén yú yì yún hé shì wēi chén zhòng níng wéi
千世界碎為微塵，於意云何，是微塵眾寧為
duō fǒu
多不？」

shènduō shì zūn hé yǐ gù ruò shì wēi chén zhòng shí yǒu
「甚多。世尊！何以故？若是微塵眾實有
zhě fó zé bù shuō shì wēi chén zhòng suǒ yǐ zhě hé fó shuō wēi
者，佛則不說是微塵眾。所以者何？佛說微
chén zhòng zé fēi wēi chén zhòng shì míng wēi chén zhòng
塵眾，則非微塵眾，是名微塵眾。」

⁴¹ 麗藏：佈施；永樂北藏及龍藏：持用佈施

⁴² 麗藏：須菩提；永樂北藏及龍藏：何以故？須菩提

shì zūn rú lái suǒshuō sān qiān dà qiān shì jiè zé fēi shì jiè
「世尊！如來所說三千大千世界，則非世界，
shì míng shì jiè hé yǐ gù ruò shì jiè shí yǒuzhě zé shì yī hé
是名世界。何以故？若世界實有者，則是一合
xiàng rú lái shuō yī hé xiàng zé fēi yī hé xiàng shì míng yī hé
相。如來說一合相，則非一合相，是名一合
xiàng
相。」

xū pú tí yī hé xiàngzhě zé shì bù kě shuō dàn fán
「須菩提，一合相者，則是不可說。但凡
fū zhī rén tān zhuó qí shì
夫之人，貪著其事。」

xū pú tí ruò rén yán fó shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòng
「須菩提，若人言：『佛說我見、人見、眾
shēng jiàn shòuzhě jiàn xū pú tí yú yì yún hé shì rén jiě wǒ
生見、壽者見。』須菩提，於意云何，是人解我
suǒshuō yì fǒu
所說義不？」

fú yě shì zūn⁴³ shì rén bù jiě rú lái suǒshuō yì hé
「不也。世尊⁴³！是不人不解如來所說義。何
yǐ gù shì zūn shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēng jiàn shòuzhě jiàn
以故？世尊說我見、人見、眾 生見、壽者見，
jí fēi wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēng jiàn shòuzhě jiàn shì míng wǒ jiàn
即非我見、人見、眾 生見、壽者見，是名我見、
rén jiàn zhòngshēng jiàn shòuzhě jiàn
人見、眾 生見、壽者見。」

xū pú tí fā ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě yú
「須菩提，發阿耨多羅三藐三菩提心者，於
yī qiè fǎ yīng rú shì zhī rú shì jiàn rú shì xìn jiě bù shēng fǎ
一切法，應如是知，如是見，如是信解，不生法
xiàng xū pú tí suǒ yán fǎ xiàngzhě rú lái shuō jí fēi fǎ xiàng
相。須菩提，所言法相者，如來說即非法相，
shì míng fǎ xiàng
是名法相。」

xū pú tí ruò yǒu rén yǐ mǎn wú liàng ā sēng qí shì jiè
「須菩提，若有人，以滿無量阿僧祇世界

⁴³ 麗藏：世尊；永樂北藏及龍藏：不也。世尊

qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā pú sà
七寶持用布施；若有善男子、善女人，發菩薩
xīn zhě chí yú cǐ jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
心者，持於此經，乃至四句偈等，受持讀誦，
wèi rén yǎn shuō qí fú shèng bǐ yún hé wèi rén yǎn shuō bù qǔ yú
為人演說，其福勝彼。云何為人演說？不取於
xiàng rú rú bú dòng hé yǐ gù
相，如如不動。何以故？

yī qiè yǒu wéi fǎ rú mèng huàn pào yǐng
一切有為法 如夢幻泡影

rú lù yì rú diàn yīng zuò rú shì guān
如露亦如電 應作如是觀

fó shuō shì jīng yǐ zhǎng lǎo xū pú tí jí zhū bǐ qiū bǐ qiū
佛說是經已，長老須菩提及諸比丘、比丘
ní yōu pó sè yōu pó yí yī qiè shì jiān tiān rén ā xiū luó
尼、優婆塞、優婆夷；一切世間天、人、阿修羅，
wén fó suǒ shuō jiē dà huān xǐ xìn shòu fèng xíng
聞佛所說，皆大歡喜，信受奉行。

金剛般若波羅蜜經

zhēnyán
真言⁴⁴

nà mó pó qié bá dì bō lā rǎng bō là mǐ duō yì ǎn yī lì dǐ
那謨婆伽跋帝 鉢喇壤 波羅弭多曳 唵 伊利底
yī shì lì lún lú tuó pí shè yē pí shè yē suō pó hē
伊室利 輪盧駄 毗舍耶 毗舍耶 莎婆訶

⁴⁴ 此真言附在麗藏的經尾；永樂北藏及龍藏經尾，無此真言。

jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
金刚般若波罗蜜经

yáo qín sān zàng fǎ shī jiū mó luó shí yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什译⁴⁵

fǎ huì yīn yóu fēn dì yī
法会因由分第一⁴⁶

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó zài shè wèi guó qí shù jī gū dú yuán yǔ dà bǐ
一时，佛在舍卫国祇树给孤独园，与大比
qiū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù
丘众，千二百五十人俱。

ěr shí shì zūn shí shí zhuó yī chí bō rù shè wèi dà chéng
尔时，世尊食时，著衣持钵，入舍卫大城
qǐ shí yú qí chéng zhōng cì dì qǐ yǐ huán zhì běn chù fàn
乞食，于其城中，次第乞已，还至本处，饭
sì qì shōu yī bō xǐ zú yǐ fū zuò ér zuò
食讫，收衣钵，洗足已，敷座而坐。

shàn xiàn qǐ qǐng fēn dì èr
善现起请分第二

shí zhǎng lǎo xū pú tí zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ
时，长老须菩提在大众中，即从座起，
piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng ér bái fó yán
偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬，而白佛言：
xī yǒu shì zūn rú lái shàn hù niàn zhū pú sà shàn fù zhǔ zhū
“希有！世尊！如来善护念诸菩萨，善付嘱诸
pú sà shì zūn shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòu duō luó sān
菩萨。世尊！善男子、善女人，发阿耨多罗三
miǎo sān pú tí xīn yún hé yīng zhù yún hé xiáng fú qí xīn
藐三菩提心，云何应住？云何降伏其心？”

⁴⁵ 嘉兴藏本：姚秦三藏法师鸠摩罗什奉诏译

⁴⁶ 三十二分是后人所注，并非经文，不必读诵

fó yán shàn zāi shàn zāi xū pú tí rú rǔ suǒshuō
佛言：“善哉！善哉！须菩提，如汝所说，
rú lái shàn hù niànzhū pú sà shàn fù zhǔzhū pú sà rǔ jīn dì tīng
如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。汝今谛听，
dāngwèi rǔ shuō shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòuduōluó sānmiǎo
当为汝说，善男子、善女人，发阿耨多罗三藐
sān pú tí xīn yīng rú shì zhù rú shì xiáng fú qí xīn
三菩提心，应如是住，如是降伏其心。”
wěi rán shì zūn yuànyào yù wén
“唯然。世尊！愿乐欲闻。”

dà shèngzhèngzōng fēn dì sān
大乘正宗分第三

fó gào xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì xiáng fú qí
佛告须菩提：“诸菩萨摩诃萨应如是降伏其
xīn suǒyǒu yī qiè zhòngshēng zhī lèi ruòluǎnshēng ruò tāi shēng
心。所有一切众 生 之类，若卵 生、若胎 生、
ruò shī shēng ruò huàshēng ruò yǒu sè ruò wú sè ruò yǒuxiǎng
若湿 生、若化 生、若有色、若无色、若有想、
ruò wú xiǎng ruò fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng⁴⁷ wǒ jiē lìng rù wú yú niè
若无 想、若非有 想非无 想⁴⁷，我皆令入无余涅
pán ér miè dù zhī rú shì miè dù wú liàng wú shù wú biānzhòngshēng shí
槃而灭度之，如是灭度无量无数无边 众 生，实
wú zhòngshēng dé miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà yǒu
无 众 生得灭度者，何以故？须菩提，若菩萨有
wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng jí fēi pú sà
我相、人相、众 生 相、寿者相，即非菩萨。”

miào xíng wú zhù fēn dì sì
妙行无住分第四

fù cì xū pú tí pú sà yú fǎ yīng wú suǒ zhù xíng
“复次，须菩提，菩萨于法，应无所住，行
yú bù shī suǒwèi bú zhù sè bù shī bú zhùshēng xiāng wèi
于布施。所谓不住色布施，不住 声、香、味、

⁴⁷ 弘化社本：若非有想非无想；嘉兴藏本：若非有想若非无想

chù fǎ bù shī xū pú tí pú sà yīng rú shì bù shī bú zhù yú
触、法布施。须菩提，菩萨应如是布施，不住于
xiàng hé yǐ gù ruò pú sà bú zhù xiàng bù shī qí fú dé bù kě
相，何以故？若菩萨不住相布施，其福德不可
sī liàng xū pú tí yú yì yún hé dōng fāng xū kōng kě sī liàng
思量。须菩提，于意云何，东方虚空可思量
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

xū pú tí nán xī běi fāng sì wéi shàng xià xū kōng kě
“须菩提，南西北方、四维、上下虚空可
sī liàng fǒu
思量不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

xū pú tí pú sà wú zhù xiàng bù shī fú dé yì fù rú shì
“须菩提，菩萨无住相布施福德，亦复如是
bù kě sī liàng xū pú tí pú sà dàn yīng rú suǒ jiào zhù
不可思量。须菩提，菩萨但应如所教住。”

rú lǐ shí jiàn fēn dì wǔ 如理实见分第五

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ shēn xiàng jiàn rú lái fǒu
“须菩提，于意云何，可以身相见如来不？”

fú yě shì zūn bù kě yǐ shēn xiàng dé jiàn rú lái hé yǐ
“不也。世尊！不可以身相得见如来。何以

gù rú lái suǒ shuō shēn xiàng jí fēi shēn xiàng
故？如来所说身相，即非身相。”

fó gào xū pú tí fán suǒ yǒu xiàng jiē shì xū wàng ruò jiàn
佛告须菩提：“凡所有相，皆是虚妄。若见

zhū xiàng fēi xiàng jí jiàn rú lái
诸相非相，即见如来。”

zhèng xìn xī yǒu fēn dì liù

正信希有分第六

xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒuzhòngshēng dé wén
须菩提白佛言：“世尊！颇有众生，得闻

rú shì yánshuōzhāng jù shēng shí xìn fǒu
如是言说章句，生实信不？”

fó gào xū pú tí mò zuò shì shuō rú lái mièhòu hòu wǔ
佛告须菩提：“莫作是说！如来灭后，后五

bǎi suì yǒu chí jiè xiū fú zhě yú cǐ zhāng jù néngshēng xìn xīn
百岁，有持戒修福者，于此章句，能生信心，

yǐ cǐ wéi shí dāng zhī shì rén bù yú yī fó èr fó sān sì
以此为实。当知是人，不于一佛、二佛、三、四、

wǔ fó ér zhòngshàngēn yǐ yú wú liàngqiānwàn fó suǒ zhòng zhū shàn
五佛而种善根，已于无量千万佛所种诸善

gēn wén shì zhāng jù nǎi zhì yī niànshēngjìng xìn zhě xū pú tí
根。闻是章句，乃至一念生净信者，须菩提，

rú lái xī zhī xī jiàn shì zhū zhòngshēng dé rú shì wú liàng fú dé hé
如来悉知悉见，是诸众生得如是无量福德。何

yǐ gù shì zhū zhòngshēng wú fù wǒ xiàng rén xiàng zhòngshēng
以故？是诸众生，无复我相、人相、众生

xiàng shòuzhěxiàng wú fǎ xiàng yì wú fēi fǎ xiàng hé yǐ gù
相、寿者相，无法相，亦无非法相。何以故？

shì zhū zhòngshēng ruò xīn qǔ xiàng zé⁴⁸ wéizhuówǒ rén zhòng
是诸众生，若心取相，则⁴⁸为著我、人、众

shēng shòuzhě ruò qǔ fǎ xiàng jí zhuówǒ rén zhòngshēng
生、寿者。若取法相，即著我、人、众生、

shòuzhě hé yǐ gù ruò qǔ fēi fǎ xiàng jí⁴⁹ zhuówǒ rén zhòng
寿者。何以故？若取非法相，即⁴⁹著我、人、众

shēng shòuzhě shì gù bù yīng qǔ fǎ bù yīng qǔ fēi fǎ yǐ
生、寿者。是故，不应取法，不应取非法。以

shì yì gù rú lái chángshuō rǔ děng bǐ qiū zhī wǒ shuō fǎ rú
是义故，如来常说，汝等比丘，知我说法，如

fá yù zhě fǎ shàngyīngshě hé kuàng fēi fǎ
筏喻者，法尚应舍，何况非法？”

⁴⁸ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

⁴⁹ 弘化社本：即；嘉兴藏本：则

wú dé wú shuō fēn dì qī
无得无说分第七

xū pú tí yú yì yún hé rú lái dé ē nòuduō luó sānmiǎo
“须菩提，于意云何，如来得阿耨多罗三藐
sān pú tí yé rú lái yǒusuǒshuō fǎ yé
三菩提耶？如来有所说法耶？”

xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒshuō yì wú yǒudìng fǎ míng
须菩提言：“如我解佛所说义，无有定法名
ē nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí yì wú yǒudìng fǎ rú lái kě shuō
阿耨多罗三藐三菩提，亦无有定法如来可说。
hé yǐ gù rú lái suǒshuō fǎ jiē bù kě qǔ bù kě shuō fēi fǎ
何以故？如来所说法，皆不可取，不可说，非法，
fēi fēi fǎ suǒ yǐ zhě hé yī qiè xián shèng jiē yǐ wú wéi fǎ ér yǒu
非非法。所以者何？一切贤圣，皆以无为法而有
cī bié
差别。”

yī fǎ chūshēng fēn dì bā
依法出生分第八

xū pú tí yú yì yún hé ruò rén mǎn sān qiān dà qiān shì jiè
“须菩提，于意云何，若人满三千大千世界
qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén suǒ dé fú dé nìng wéi duō fǒu
七宝，以用布施，是人所得福德，宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn hé yǐ gù shì fú dé
须菩提言：“甚多。世尊！何以故？是福德
jí fēi fú dé xìng shì gù rú lái shuō fú dé duō
即非福德性，是故如来说福德多。”

ruò fù yǒu rén yú cǐ jīng zhōng shòu chí nǎi zhì sì jù jì
“若复有人，于此经中，受持乃至四句偈
děng wèi tā rén shuō qí fú shèng bǐ hé yǐ gù xū pú tí
等，为他人说，其福胜彼。何以故？须菩提，
yī qiè zhū fó jí zhū fó ē nòuduō luó sānmiǎo sān pú tí fǎ jiē cóng
一切诸佛及诸佛阿耨多罗三藐三菩提法，皆从
cǐ jīng chū xū pú tí suǒ wèi fó fǎ zhě jí fēi fó fǎ
此经出。须菩提，所谓佛法者，即非佛法。”

yī xiàng wú xiàng fēn dì jiǔ
一相无相分第九

xū pú tí yú yì yún hé xū tuó huánnéngzuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，须陀洹能作是念‘我
dé xū tuó huánguǒ fǒu
得须陀洹果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù xū tuó huán
须菩提言：“不也。世尊！何以故？须陀洹
míngwéi rù liú ér wú suǒ rù bú rù sè shēng xiāng wèi
名为入流，而无所入。不入色、声、香、味、
chù fǎ shì míng xū tuó huán
触、法，是名须陀洹。”

xū pú tí yú yì yún hé sī tuó hánnéngzuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，斯陀含能作是念‘我
dé sī tuó hánguǒ fǒu
得斯陀含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù sī tuó hán míng
须菩提言：“不也。世尊！何以故？斯陀含名
yī wǎng lái ér shí wú wǎng lái shì míng sī tuó hán
一往来，而实无往来，是名斯陀含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē nà hánnéngzuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，阿那含能作是念‘我
dé ē nà hánguǒ fǒu
得阿那含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù ē nà hán míng
须菩提言：“不也。世尊！何以故？阿那含名
wéi bù lái ér shí wú bù lái shì gù míng ē nà hán
为不来，而实无不来，是故名阿那含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē luó hàn néngzuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何，阿罗汉能作是念‘我
dé ē luó hàn dào fǒu
得阿罗汉道’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也。世尊！何以故？实无有法
míng ē luó hàn shì zūn ruò ē luó hànzuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn
名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念‘我得阿罗汉

dào jí wéizhuówǒ rén zhòngshēng shòuzhě shì zūn fó
道’，即为著我、人、众 生、寿者。世尊！佛
shuō wǒ dé wú zhēngsānmèi rénzhōng zuì wéi dì yī shì dì yī lí yù
说我得无 诤三昧，人 中 最为第一，是第一离欲
ē luó hàn shì zūn wǒ bú zuò shì niàn wǒ shì lí yù ē luó hàn
阿罗汉。世尊！我不作是念 ‘我是离欲阿罗汉’。
shì zūn wǒ ruò zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn dào shì zūn zé bù
世尊！我若作是念 ‘我得阿罗汉道’。世尊则不
shuō xū pú tí shì yào ē lán nà hàngzhě yǐ xū pú tí shí wú suǒ xíng
说须菩提是乐阿兰那行 者。以须菩提实无所行，
ér míng xū pú tí shì yào ē lán nà hàng
而 名 须菩提是乐阿兰那行 。”

zhuāngyán jìng tǔ fēn dì shí
庄 严净土分第十

fó gào xū pú tí yú yì yún hé rú lái xī zài rán dēng fó
佛告须菩提：“于意云何，如来昔在然 灯 佛
suǒ yú fǎ yǒu suǒ dé fǒu
所，于法有所得不？”

fú yě shì zūn rú lái zài rán dēng fó suǒ yú fǎ shí wú
“不也。世尊！如来在然 灯 佛所，于法实无
suǒ dé
所得。”

xū pú tí yú yì yún hé pú sà zhuāngyán fó tǔ fǒu
“须菩提，于意云何，菩萨 庄 严佛土不？”

fú yě shì zūn hé yǐ gù zhuāngyán fó tǔ zhě jí
“不也。世尊！何以故？ 庄 严佛土者，即
fēi zhuāngyán shì míng zhuāngyán
非 庄 严，是名 庄 严。”

shì gù xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì shēng
“是故，须菩提，诸菩萨摩诃萨，应如是 生
qīng jìng xīn bù yīng zhù sè shēng xīn bù yīng zhù shēng xiāng wèi
清净心。不应住色 生 心，不应住 声、香、味、
chù fǎ shēng xīn yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn xū pú tí pì
触、法 生 心，应无所住而 生 其心。须菩提，譬
rú yǒu rén shēn rú xū mí shān wáng yú yì yún hé shì shēn wéi dà
如有人，身如须弥山 王，于意云何，是身为大

fǒu
不？”

xū pú tí yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù fó shuō fēi
须菩提言：“甚大。世尊！何以故？佛说非
shēn shì míng dà shēn
身，是名大身。”

wú wéi fú shèng fēn dì shí yī
无为福胜分第十一

xū pú tí rú héng hé zhōngsuǒyǒushā shù rú shì shāděng
“须菩提，如恒河中所有沙数，如是沙等
héng hé yú yì yún hé shì zhūhéng hé shāningwéiduōfǒu
恒河，于意云何，是诸恒河沙宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn dànzhūhéng hé shàngduō
须菩提言：“甚多。世尊！但诸恒河尚多
wú shù hé kuàng qí shā
无数，何况其沙？”

xū pú tí wǒ jīn shí yángào rǔ ruò yǒushànnán zǐ shàn
“须菩提，我今实言告汝，若有善男子、善
nǚ rén yǐ qī bǎomǎn ěr suǒhéng hé shā shù sānqiān dà qiān shì jiè
女人，以七宝满尔所恒河沙数三千大千世界，
yǐ yòng bù shī dé fú duōfǒu
以用布施，得福多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn
须菩提言：“甚多。世尊！”
fó gào xū pú tí ruòshànnán zǐ shàn nǚ rén yú cǐ jīng
佛告须菩提：“若善男子、善女人，于此经
zhōng nǎi zhì shòu chí sì jù jì děng wèi tā rénshuō ér cǐ fú dé
中，乃至受持四句偈等，为他人说，而此福德，
shèngqián fú dé
胜前福德。”

zūnzhòngzhèngjiào fēn dì shí èr
尊重正教分第十二

fù cì xū pú tí suí shuō shì jīng nǎi zhì sì jù jì děng
“复次，须菩提，随说是经，乃至四句偈等，

dāng zhī cǐ chù yī qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó jiē yīng gòng
当知此处，一切世间、天、人、阿修罗皆应供
yǎng rú fó tǎ miào hé kuàng yǒu rén jìn néng shòu chí dú sòng xū
养，如佛塔庙，何况有人尽能受持读诵？须
pú tí dāng zhī shì rén chéng jiù zuì shàng dì yī xī yǒu zhī fǎ ruò
菩提，当知是人，成就最上第一希有之法。若
shì jīng diǎn suǒ zài zhī chù jí wéi yǒu fó ruò zūn zhòng dì zǐ
是经典所在之处，即为有佛，若尊重弟子。”

rú fǎ shòu chí fēn dì shí sān
如法受持分第十三

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ jīng
尔时，须菩提白佛言：“世尊！当何名此经？

wǒ děng yún hé fèng chí
我等云何奉持？”

fó gào xū pú tí shì jīng míng wéi jīn gāng bō rě bō luó mì
佛告须菩提：“是经名为‘金刚般若波罗蜜’，

yǐ shì míng zì rǔ dāng fèng chí suǒ yǐ zhě hé xū pú tí fó
以是名字，汝当奉持。所以者何？须菩提，佛

shuō bō rě bō luó mì jí fēi bō rě bō luó mì shì míng bō rě bō luó
说般若波罗蜜，即非般若波罗蜜，是名般若波罗

mì xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu suǒ shuō fǎ fǒu
蜜。须菩提，于意云何，如来有所说法不？”

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú lái wú suǒ shuō
须菩提白佛言：“世尊！如来无所说。”

xū pú tí yú yì yún hé sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu wēi
“须菩提，于意云何，三千大千世界所有微

chén shì wéi duō fǒu
尘是为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn
须菩提言：“甚多。世尊！”

xū pú tí zhū wēi chén rú lái shuō fēi wēi chén shì míng
“须菩提，诸微尘，如来说非微尘，是名

wēi chén rú lái shuō shì jiè fēi shì jiè shì míng shì jiè xū pú
微尘。如来说世界，非世界，是名世界。须菩

tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr xiàng jiàn rú lái fǒu
提，于意云何，可以三十二相见如来不？”

fú yě shì zūn bù kě yǐ sān shí èr xiàng dé jiàn rú lái
“不也。世尊！不可以三十二相得见如来。

hé yǐ gù rú lái shuō sān shí èr xiàng jí shì fēi xiàng shì míng sān
何以故？如来说三十二相，即是非相，是名三
shí èr xiàng
十二相。”

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ héng hé
“须菩提，若有善男子、善女人，以恒河
shā děng shēn mìng bù shī ruò fù yǒu rén yú cǐ jīng zhōng nǎi zhì shòu
沙等身命布施；若复有人，于此经中，乃至受
chí sì jù jì děng wèi tā rén shuō qí fú shènduō
持四句偈等，为他人说，其福甚多。”

lí xiàng jì miè fēn dì shí sì
离相寂灭分第十四

ěr shí xū pú tí wén shuō shì jīng shēn jiě yì qù tì lèi bēi
尔时，须菩提闻说是经，深解义趣，涕泪悲
qì ér bái fó yán xī yǒu shì zūn fó shuō rú shì shēn shēn jīng diǎn
泣而白佛言：“希有！世尊！佛说如是甚深经典，
wǒ cóng xī lái suǒ dé huì yǎn wèi céng dé wén rú shì zhī jīng shì zūn
我从昔来所得慧眼，未曾得闻如是之经。世尊！
ruò fù yǒu rén dé wén shì jīng xìn xīn qīng jìng zé shēng shí xiàng
若复有人，得闻是经，信心清净，则生实相，
dāng zhī shì rén chéng jiù dì yī xī yǒu gōng dé shì zūn shì shí xiàng
当知是人，成就第一希有功德。世尊！是实相
zhě jí shì fēi xiàng shì gù rú lái shuō míng shí xiàng shì zūn
者，**即**⁵⁰是非相，是故如来说名实相。世尊！
wǒ jīn dé wén rú shì jīng diǎn xìn jiě shòu chí bù zú wéi nán ruò dāng
我今得闻如是经典，信解受持不足为难，若当
lái shì hòu wǔ bǎi suì qí yǒu zhòng shēng dé wén shì jīng xìn jiě shòu chí
来世后五百岁，其有众生得闻是经信解受持，
shì rén zé wéi dì yī xī yǒu hé yǐ gù cǐ rén wú wǒ xiàng wú rén
是人则为第一希有。何以故？此人无我相，无人
xiàng wú zhòng shēng xiàng wú shòu zhě xiàng suǒ yǐ zhě hé wǒ xiàng
相，无众生相，无寿者相。所以者何？我相

⁵⁰ 弘化社本：即；嘉兴藏本：则

jí shì fēi xiàng rén xiàng zhòngshēngxiàng shòuzhěxiàng jí shì fēi
即是非相，人相、众 生 相、寿者相即是非
xiàng hé yǐ gù lí yī qiè zhū xiàng jí míngzhū fó
相。何以故？离一切诸相，即⁵¹名诸佛。”

fó gào xū pú tí rú shì rú shì ruò fù yǒu rén dé wén
佛告须菩提：“如是，如是。若复有人，得闻
shì jīng bù jīng bú bù wèi dāng zhī shì rén shèn wéi xī yǒu hé
是经，不惊不怖不畏，当 知是人，甚为希有。何
yǐ gù xū pú tí rú lái shuō dì yī bō luó mì jí fēi dì yī bō
以故？须菩提，如来说第一波罗蜜，即非第一波
luó mì shì míng dì yī bō luó mì xū pú tí rěn rǔ bō luó mì
罗蜜，是名第一波罗蜜。须菩提，忍辱波罗蜜，
rú lái shuō fēi rěn rǔ bō luó mì shì míng rěn rǔ bō luó mì hé yǐ gù
如来说非忍辱波罗蜜，是名忍辱波罗蜜。何以故？
xū pú tí rú wǒ xī wéi gē lì wáng gē jié shēn tǐ wǒ yú ěr shí
须菩提，如我昔为歌利王割截身体，我于尔时，
wú wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēngxiàng wú shòuzhěxiàng
无我相，无人相，无众 生 相，无寿者相。
hé yǐ gù wǒ yú wǎng xī jié jié zhī jiě shí ruò yǒu wǒ xiàng rén
何以故？我于往昔节节支解时，若有我相、人
xiàng zhòngshēngxiàng shòuzhěxiàng yīngshēngchēnhèn xū pú tí
相、众 生 相、寿者相，应生瞋恨。须菩提，
yòuniànguò qù yú wǔ bǎi shì zuò rěn rǔ xiānrén yú ěr suǒ shì wú
又念过去于五百世，作忍辱仙人，于尔所世，无
wǒ xiàng wú rén xiàng wú zhòngshēngxiàng wú shòuzhěxiàng shì
我相，无人相，无众 生 相，无寿者相。是
gù xū pú tí pú sà yīng lí yī qiè xiàng fā ē nòuduōluó sānmiǎo
故，须菩提，菩萨应离一切相发阿耨多罗三藐
sān pú tí xīn bù yīngzhù sè shēng xīn bù yīngzhùshēng xiāng wèi
三菩提心，不应住色 生 心，不应住 声、香、味、
chù fǎ shēng xīn yīngshēng wú suǒ zhù xīn ruò xīn yǒuzhù jí wéi
触、法 生 心，应生无所住心。若心有住，即⁵²为
fēi zhù shì gù fó shuō pú sà xīn bù yīngzhù sè bù shī xū pú tí
非住。是故，佛说菩萨心不应住色布施。须菩提，
pú sà wèi lì yì yī qiè zhòngshēng gù yīng rú shì bù shī rú lái shuō
菩萨为利益一切 众 生 故，应如是布施。如来说

⁵¹ 弘化社本：即；嘉兴藏本：则

⁵² 弘化社本：即；嘉兴藏本：则

yī qiè zhū xiàng jí shì fēi xiàng yòushuō yī qiè zhòngshēng jí fēi
一切诸相，即是非相。又说一切众 生，即非
zhòngshēng xū pú tí rú lái shì zhēn yǔ zhě shí yǔ zhě rú yǔ
众 生。须菩提，如来是真语者，实语者，如语
zhě bù kuáng yǔ zhě bú yì yǔ zhě xū pú tí rú lái suǒ dé fǎ
者，不 诳 语者，不异语者。须菩提，如来所得法，
cǐ fǎ wú shí wú xū xū pú tí ruò pú sà xīn zhù yú fǎ ér xíng bù
此法无实无虚。须菩提，若菩萨心住于法而行布
shī rú rén rù àn zé wú suǒ jiàn ruò pú sà xīn bú zhù fǎ ér xíng
施，如人入暗，则无所见；若菩萨心不住法而行
bù shī rú rén yǒu mù rì guāng míng zhào jiàn zhǒng zhǒng sè xū pú
布施，如人有目，日 光 明 照 见 种 种 色。须菩
tí dāng lái zhī shì ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén néng yú cǐ
提，当 来 之 世，若有善男子、善女人，能于此
jīng shòu chí dú sòng zé wéi rú lái yǐ fó zhì huì xī zhī shì rén xī
经受持读诵，则为如来以佛智慧，悉知是人，悉
jiàn shì rén jiē dé chéng jiù wú liàng wú biān gōng dé
见是人，皆得 成 就 无 量 无 边 功 德。”

chí jīng gōng dé fēn dì shí wǔ 持经功德分第十五

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén chū rì fēn yǐ
“须菩提，若有善男子、善女人，初日分以
héng hé shā děng shēn bù shī zhōng rì fēn fù yǐ héng hé shā děng shēn
恒河沙等身布施，中 日 分 复 以 恒 河 沙 等 身
bù shī hòu rì fēn yì yǐ héng hé shā děng shēn bù shī rú shì wú liàng
布施，后日分亦以恒河沙等身布施，如是无量
bǎi qiān wàn yì jié yǐ shēn bù shī ruò fù yǒu rén wén cǐ jīng diǎn
百千万亿劫，以身布施；若复有人，闻此经典
xìn xīn bú nì qí fú shèng bǐ hé kuàng shū xiě shòu chí dú sòng
信心不逆，其福胜彼！何 况 书 写、受 持 读 诵、
wèi rén jiě shuō xū pú tí yǐ yào yán zhī shì jīng yǒu bù kě sī yì
为人解说？须菩提，以要言之，是经有不可思议、
bù kě chēng liàng wú biān gōng dé rú lái wèi fā dà shèng zhě shuō wèi
不可 称 量 无 边 功 德。如来为发大 乘 者 说，为
fā zuì shàng shèng zhě shuō ruò yǒu rén néng shòu chí dú sòng guǎng wèi
发最 上 乘 者 说。若有人能 受 持 读 诵， 广 为

rén shuō rú lái xī zhī shì rén xī jiàn shì rén jiē dé chéng jiù bù
人说，如来悉知是人，悉见是人，皆得成就就不
kě liàng bù kě chēng wú yǒu biān bù kě sī yì gōng dé rú shì
可量、不可称、无有边、不可思议功德。如是
rén děng zé⁵³ wéi hè dān rú lái ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí hé
人等，则⁵³为荷担如来阿耨多罗三藐三菩提。何
yǐ gù xū pú tí ruò yào xiǎo fǎ zhě zhuó wǒ jiàn rén jiàn zhòng
以故？须菩提，若乐小法者，著我见、人见、众
shēng jiàn shòu zhě jiàn zé⁵⁴ yú cǐ jīng bù néng tīng shòu dú sòng
生见、寿者见，则⁵⁴于此经，不能听受读诵、
wèi rén jiě shuō xū pú tí zài zài chù chù ruò yǒu cǐ jīng yī qiè shì
为人解说。须菩提，在在处处若有此经，一切世
jiān tiān rén ē xiū luó suǒ yīng gòng yǎng dāng zhī cǐ chù zé⁵⁵ wéi shì
间天、人、阿修罗所应供养。当知此处则⁵⁵为是
tǎ jiē yīng gōng jìng zuò lǐ wéi rào yǐ zhū huā xiāng ér sǎn qí chù
塔，皆应恭敬，作礼围绕，以诸华香而散其处。

néng jìng yè zhàng fēn dì shí liù 能净业障分第十六

fù cì xū pú tí shàn nán zǐ⁵⁶ shàn nǚ rén shòu chí dú
“复次，须菩提，善男子⁵⁶、善女人受持读
sòng cǐ jīng ruò wéi rén qīng jiàn shì rén xiān shì zuì yè yīng duò è dào
诵此经，若为人轻贱，是人先世罪业，应堕恶道，
yǐ jīn shì rén qīng jiàn gù xiān shì zuì yè zé⁵⁷ wéi xiāo miè dāng dé
以今世人轻贱故，先世罪业，则⁵⁷为消灭，当得
ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xū pú tí wǒ niàn guò qù wú liàng
阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，我念过去无量
ē sēng qí jié yú rán dēng fó qián dé zhí bā bǎi sì qiān wàn yì nà
阿僧祇劫，于然灯佛前，得值八百四千万亿那
yóu tā zhū fó xī jiē gòng yǎng chéng shì wú kōng guò zhě ruò fù yǒu
由他诸佛，悉皆供养承事，无空过者；若复有
rén yú hòu mò shì néng shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng dé
人，于后末世，能受持读诵此经，所得功德，

⁵³ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

⁵⁴ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

⁵⁵ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

⁵⁶ 弘化社本：善男子；嘉兴藏本：若善男子

⁵⁷ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

yú wǒ suǒ gòng yǎng zhū fó gōng dé bǎi fēn bù jí yī qiān wàn yì fēn
于我所供 养诸佛功德，百分不及一、千万亿分
nǎi zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng jí xū pú tí ruò shàn nán zǐ
乃至算数、譬喻所不能及。须菩提，若善男子、
shàn nǚ rén yú hòu mò shì yǒu shòu chí dú sòng cǐ jīng suǒ dé gōng
善女人，于后末世，有受持读诵此经，所得功
dé wǒ ruò jù shuō zhě huò yǒu rén wén xīn jí⁵⁸ kuáng luàn hú
德，我若具说者，或有人闻，心即⁵⁸ 狂乱，狐
yí bú xìn xū pú tí dāng zhī shì jīng yì bù kě sī yì guǒ bào yì
疑不信。须菩提，当知是经义不可思议，果报亦
bù kě sī yì
不可思议。”

jiū jìng wú wǒ fēn dì shí qī 究竟无我分第十七

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn shàn nán zǐ shàn
尔时，须菩提白佛言：“世尊！善男子、善
nǚ rén fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn yún hé yīng zhù yún
女人，发阿耨多罗三藐三菩提心，云何应住？云
hé xiáng fú qí xīn
何降伏其心？”

fó gào xū pú tí shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòu duō
佛告须菩提：“善男子、善女人，发阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí xīn zhě dāng shēng rú shì xīn wǒ yīng miè dù
罗三藐三菩提心者，当生如是心：‘我应灭度
yī qiè zhòng shēng miè dù yī qiè zhòng shēng yǐ ér wú yǒu yī zhòng
一切众 生，灭度一切众 生已，而无有一众
shēng shí miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà yǒu wǒ xiàng
生 实灭度者。’何以故？须菩提，若菩萨有我相、
rén xiàng zhòng shēng xiàng shòu zhě xiàng zé⁵⁹ fēi pú sà suǒ yǐ
人相、众 生相、寿者相，则⁵⁹ 非菩萨。所以
zhě hé xū pú tí shí wú yǒu fǎ fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú
者何？须菩提，实无有法发阿耨多罗三藐三菩
tí xīn zhě xū pú tí yú yì yún hé rú lái yú rán dēng fó suǒ
提心者。须菩提，于意云何，如来于然灯佛所，

⁵⁸ 弘化社本：即；嘉兴藏本：则

⁵⁹ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

yǒu fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí fǒu

有法得阿耨多罗三藐三菩提不？”

fú yě shì zūn rú wǒ jiě fó suǒshuō yì fó yú rán dēng
“不也。世尊！如我解佛所说义，佛于然灯

fó suǒ wú yǒu fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí
佛所，无有法得阿耨多罗三藐三菩提。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí shí wú yǒu fǎ rú
佛言：“如是，如是。须菩提，实无有法，如

lái dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí xū pú tí ruò yǒu fǎ rú
来得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，若有法，如

lái dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí zhě rán dēng fó zé bù yǔ
来得阿耨多罗三藐三菩提者，然灯佛则⁶⁰不与

wǒ shòu jì rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní
我授记：‘汝于来世当得作佛，号释迦牟尼。’

yǐ shí wú yǒu fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí shì gù rán
以实无有法，得阿耨多罗三藐三菩提，是故然

dēng fó yǔ wǒ shòu jì zuò shì yán rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó
灯佛与我授记，作是言：‘汝于来世当得作佛，

hào shì jiā móu ní hé yǐ gù rú lái zhě jí zhū fǎ rú yì
号释迦牟尼。’何以故？如来者，即诸法如义。

ruò yǒu rén yán rú lái dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí xū pú
若有人言：‘如来得阿耨多罗三藐三菩提。’须菩

tí shí wú yǒu fǎ fó dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí xū pú
提，实无有法，佛得阿耨多罗三藐三菩提。须菩

tí rú lái suǒ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí yú shì zhōng wú
提，如来所得阿耨多罗三藐三菩提，于是中无

shí wú xū shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ xū pú tí
实无虚。是故，如来说一切法皆是佛法。须菩提，

suǒ yán yī qiè fǎ zhě jí fēi yī qiè fǎ shì gù míng yī qiè fǎ xū
所言一切法者，即非一切法，是故名一切法。须

pú tí pì rú rén shēn cháng dà
菩提，譬如人身长大。”

xū pú tí yán shì zūn rú lái shuō rén shēn cháng dà jí
须菩提言：“世尊！如来说人身长大，即

wéi fēi dà shēn shì míng dà shēn
为非大身，是名大身。”

⁶⁰ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

xū pú tí pú sà yì rú shì ruò zuò shì yán wǒ dāng
 “须菩提，菩萨亦如是，若作是言：‘我当
 miè dù wú liàng zhòng shēng zé bù míng pú sà hé yǐ gù xū pú
 灭度无量众生。’则⁶¹不名菩萨。何以故？须菩
 tí shí wú yǒu fǎ míng wéi pú sà shì gù fó shuō yī qiè fǎ wú
 提，实无有法，名为菩萨。是故，佛说一切法无
 wǒ wú rén wú zhòng shēng wú shòu zhě xū pú tí ruò pú sà
 我、无人、无众生、无寿者。须菩提，若菩萨
 zuò shì yán wǒ dāng zhuāng yán fó tǔ shì bù míng pú sà hé yǐ
 作是言：‘我当庄严佛土。’是不名菩萨。何以
 gù rú lái shuō zhuāng yán fó tǔ zhě jí fēi zhuāng yán shì míng
 故？如来说庄严佛土者，即非庄严，是名
 zhuāng yán xū pú tí ruò pú sà tōng dá wú wǒ fǎ zhě rú lái shuō
 庄严。须菩提，若菩萨通达无我法者，如来说
 míng zhēn shì pú sà
 名真是菩萨。”

yī tǐ tóng guān fēn dì shí bā 一体同观分第十八

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn fǒu
 “须菩提，于意云何，如来有肉眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu ròu yǎn
 “如是。世尊！如来有肉眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu tiān yǎn fǒu
 “须菩提，于意云何，如来有天眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu tiān yǎn
 “如是。世尊！如来有天眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu huì yǎn fǒu
 “须菩提，于意云何，如来有慧眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu huì yǎn
 “如是。世尊！如来有慧眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fǎ yǎn fǒu
 “须菩提，于意云何，如来有法眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fǎ yǎn
 “如是。世尊！如来有法眼。”

⁶¹ 弘化社本：则；嘉兴藏本：即

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fó yǎn fǒu
“须菩提，于意云何，如来有佛眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fó yǎn
“如是。世尊！如来有佛眼。”

xū pú tí yú yì yún hé rú héng hé zhōng suǒ yǒu shā
fó shuō shì shā fǒu
“须菩提，于意云何，如恒河中所有沙，佛说是沙不？”

rú shì shì zūn rú lái shuō shì shā
“如是。世尊！如来说是沙。”

xū pú tí yú yì yún hé rú yī héng hé zhōng suǒ yǒu shā
rú shì shā děng héng hé shì zhū héng hé suǒ yǒu shā shù fó shì jiè rú
shì nìng wéi duō fǒu
“须菩提，于意云何，如一恒河中所有沙，如是沙等恒河，是诸恒河所有沙数佛世界，如是宁为多不？”

shènduō shì zūn
“甚多。世尊！”

fó gào xū pú tí ěr suǒ guó tǔ zhōng suǒ yǒu zhòng shēng
ruò gān zhǒng xīn rú lái xī zhī hé yǐ gù rú lái shuō zhū xīn
jiē wéi fēi xīn shì míng wéi xīn suǒ yǐ zhě hé xū pú tí guò qù
xīn bù kě dé xiàn zài xīn bù kě dé wèi lái xīn bù kě dé
“佛告须菩提：尔所国土中，所有众生，若干种心，如来悉知。何以故？如来说诸心，皆为非心，是名为心。所以者何？须菩提，过去心不可得，现在心不可得，未来心不可得。”

fǎ jiè tōng huà fēn dì shí jiǔ 法界通化分第十九

xū pú tí yú yì yún hé ruò yǒu rén mǎn sān qiān dà qiān shì
jiè qī bǎo yǐ yòng bù shī shì rén yǐ shì yīn yuán dé fú duō fǒu
“须菩提，于意云何，若有人满三千大千世界七宝，以用布施，是人以是因缘得福多不？”

rú shì shì zūn cǐ rén yǐ shì yīn yuán dé fú shènduō
“如是。世尊！此人以是因缘，得福甚多。”

xū pú tí ruò fú dé yǒu shí rú lái bù shuō dé fú dé duō
“须菩提，若福德有实，如来不说得福德多，

yǐ fú dé wú gù rú lái shuō dé fú dé duō
以福德无故，如来说得福德多。”

lí sè lí xiàng fēn dì èr shí
离色离相分第二十

xū pú tí yú yì yún hé fó kě yǐ jù zú sè shēn jiàn
“须菩提，于意云何，佛可以具足色身见
fǒu
不？”

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú sè shēn jiàn hé
“不也。世尊！如来不应以具足色身见。何
yǐ gù rú lái shuō jù zú sè shēn jí fēi jù zú sè shēn shì míng
以故？如来说具足色身，即非具足色身，是名
jù zú sè shēn
具足色身。”

xū pú tí yú yì yún hé rú lái kě yǐ jù zú zhū xiàng jiàn
“须菩提，于意云何，如来可以具足诸相见
fǒu
不？”

fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú zhū xiàng jiàn hé
“不也。世尊！如来不应以具足诸相见。何
yǐ gù rú lái shuō zhū xiàng jù zú jí fēi jù zú shì míng zhū xiàng
以故？如来说诸相具足，即非具足，是名诸相
jù zú
具足。”

fēi shuō suǒ shuō fēn dì èr shí yī
非说所说分第二十一

xū pú tí rǔ wù wèi rú lái zuò shì niàn wǒ dāng yǒu suǒ
“须菩提，汝勿谓如来作是念‘我当有所
shuō fǎ mò zuò shì niàn hé yǐ gù ruò rén yán rú lái yǒu suǒ shuō
说法’。莫作是念！何以故？若人言如来有所说
fǎ jí wéi bàng fó bù néng jiě wǒ suǒ shuō gù xū pú tí shuō
法，即为谤佛，不能解我所说故。须菩提，说
fǎ zhě wú fǎ kě shuō shì míng shuō fǎ
法者，无法可说，是名说法。”

ěr shí huì mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒuzhòng
尔时，慧命须菩提白佛言：“世尊！颇有众

shēng yú wèi lái shì wén shuō shì fǎ shēng xìn xīn fǒu
生，于未来世闻说是法，生信心不？”

fó yán xū pú tí bǐ fēi zhòngshēng fēi bú zhòngshēng
佛言：“须菩提，彼非众生，非不众生。

hé yǐ gù xū pú tí zhòngshēngzhòngshēngzhě rú lái shuō fēi
何以故？须菩提，众生众生者，如来说非
zhòngshēng shì míngzhòngshēng
众生，是名众生。”

wú fǎ kě dé fēn dì èr shí èr 无法可得分第二十二

xū pú tí bó fó yán shì zūn fó dé ē nòuduō luó sān miǎo
须菩提白佛言：“世尊！佛得阿耨多罗三藐
sān pú tí wéi wú suǒ dé yé
三菩提，为无所得耶？”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí wǒ yú ē nòuduō luó
佛言：“如是，如是。须菩提，我于阿耨多罗
sān miǎo sān pú tí nǎi zhì wú yǒu shǎo fǎ kě dé shì míng ē nòuduō
三藐三菩提，乃至无有少法可得，是名阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí
罗三藐三菩提。”

jìng xīn xíng shàn fēn dì èr shí sān 净心行善分第二十三

fù cì xū pú tí shì fǎ píngděng wú yǒu gāo xià shì
“复次，须菩提，是法平等，无有高下，是
míng ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí yǐ wú wǒ wú rén wú zhòng
名阿耨多罗三藐三菩提。以无我、无人、无众
shēng wú shòuzhě xiū yī qiè shàn fǎ jí dé ē nòuduō luó sān miǎo sān
生、无寿者修一切善法，即得阿耨多罗三藐三
pú tí xū pú tí suǒ yán shàn fǎ zhě rú lái shuō jí fēi shàn fǎ
菩提。须菩提，所言善法者，如来说即非善法，
shì míng shàn fǎ
是名善法。”

fú zhì wú bǐ fēn dì èr shí sì
福智无比分第二十四

xū pú tí ruò sānqiān dà qiān shì jiè zhōngsuǒyǒuzhū xū mí
“须菩提，若三千大千世界中所有诸须弥
shānwáng rú shì děng qī bǎo jù yǒurén chí yòng bù shī ruò rén yǐ
山王，如是等七宝聚，有人持用布施；若人以
cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，受持读诵，
wèi tā rénshuō yú qián fú dé bǎi fēn bù jí yī bǎiqiānwàn yì
为他人说；于前福德，百分不及一、百千万亿
fēn nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí
分乃至算数、譬喻所不能及。

huà wú suǒ huà fēn dì èr shí wǔ
化无所化分第二十五

xū pú tí yú yì yún hé rǔ děng wù wèi rú lái zuò shì niàn
“须菩提，于意云何，汝等勿谓如来作是念
wǒ dāng dù zhòngshēng xū pú tí mò zuò shì niàn hé yǐ gù
‘我当度众生’。须菩提，莫作是念！何以故？
shí wú yǒuzhòngshēng rú lái dù zhě ruò yǒuzhòngshēng rú lái dù zhě
实无有众生如来度者。若有众生如来度者，
rú lái jí yǒu wǒ rén zhòngshēng shòuzhě xū pú tí rú lái
如来即有我、人、众生、寿者。须菩提，如来
shuō yǒu wǒ zhě jí fēi yǒu wǒ ér fán fū zhī rén yǐ wéi yǒu wǒ
说有我者，即非有我。而凡夫之人，以为有我。
xū pú tí fán fū zhě rú lái shuō jí fēi fán fū shì míng fán fū
须菩提，凡夫者，如来说即非凡夫，是名凡夫。

fǎ shēn fēi xiàng fēn dì èr shí liù
法身非相分第二十六

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr xiàngguān rú
“须菩提，于意云何，可以三十二相观如
lái fǒu
来不？”

xū pú tí yán rú shì rú shì yǐ sān shí èr xiàngguān rú
须菩提言：“如是，如是。以三十二相 观如
lái
来。”

fó yán xū pú tí ruò yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái zhě
佛言：“须菩提，若以三十二相 观如来者，
zhuàn lún shèng wáng jí shì rú lái
转轮圣王即是如来。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì
须菩提白佛言：“世尊！如我解佛所说义，
bù yīng yǐ sān shí èr xiàngguān rú lái
不应以三十二相 观如来。”

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
尔时，世尊而说偈言：

ruò yǐ sè jiàn wǒ yǐ yīn shēng qiú wǒ
若以色见我 以音声求我
shì rén xíng xié dào bù néng jiàn rú lái
是人行邪道 不能见如来

wú duàn wú miè fēn dì èr shí qī
无断无灭分第二十七

xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng
“须菩提，汝若作是念：‘如来不以具足相
gù dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí mò zuò shì
故，得阿耨多罗三藐三菩提。’须菩提，莫作是
niàn rú lái bù yǐ jù zú xiàng gù dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
念：‘如来不以具足相故，得阿耨多罗三藐三菩
tí xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn fā ē nòuduō luó sānmiǎosān
提。’须菩提，汝若作是念，发阿耨多罗三藐三
pú tí xīn zhě shuō zhū fǎ duàn miè mò zuò shì niàn hé yǐ gù
菩提心者，说诸法断灭。莫作是念！何以故？
fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn zhě yú fǎ bù shuō duàn miè
发阿耨多罗三藐三菩提心者，于法不说断灭
xiàng
相。”

bú shòu bù tān fēn dì èr shí bā
不受不贪分第二十八

xū pú tí ruò pú sà yǐ mǎnhéng hé shāděng shì jiè qī bǎo
“须菩提，若菩萨以满恒河沙等世界七宝，
chíyòng bù shī ruò fù yǒurén zhī yī qiè fǎ wú wǒ dé chéng yú
持用布施；若复有人，知一切法无我，得成于
rěn cǐ pú sà shèngqián pú sà suǒ dé gōng dé hé yǐ gù xū pú
忍，此菩萨胜前菩萨所得功德。何以故？须菩
tí yǐ zhū pú sà bú shòu fú dé gù
提，以诸菩萨不受福德故。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn yún hé pú sà bú shòu fú
须菩提白佛言：“世尊！云何菩萨不受福
dé
德？”

xū pú tí pú sà suǒ zuò fú dé bù yīng tān zhuó shì gù
“须菩提，菩萨所作福德，不应贪著，是故
shuō bú shòu fú dé
说不受福德。”

wēi yí jì jìng fēn dì èr shí jiǔ
威仪寂静分第二十九

xū pú tí ruò yǒurén yán rú lái ruò lái ruò qù ruò zuò
“须菩提，若有人言：‘如来若来若去，若坐
ruò wò shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù rú lái zhě
若卧。’是人不能解我所说义。何以故？如来者，
wú suǒ cóng lái yì wú suǒ qù gù míng rú lái
无所从来，亦无所去，故名如来。”

yī hé lǐ xiàng fēn dì sān shí
一合理相分第三十

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān qiān dà
“须菩提，若善男子、善女人，以三千大
qiān shì jiè suì wéi wēi chén yú yì yún hé shì wēi chén zhòng nìng wéi
千世界碎为微尘，于意云何，是微尘众宁为

duō fǒu

多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn hé yǐ gù ruò shì wēi
须菩提言：“甚多。世尊！何以故？若是微

chénzhòng shí yǒuzhě fó jí bù shuō shì wēichénzhòng suǒ yǐ zhě hé
尘众实有者，佛即不说是微尘众。所以者何？

fó shuō wēichénzhòng jí fēi wēichénzhòng shì míng wēichénzhòng
佛说微尘众，即非微尘众，是名微尘众。

shì zūn rú lái suǒ shuō sān qiān dà qiān shì jiè jí fēi shì jiè shì míng
世尊！如来所说三千大千世界，即非世界，是名

shì jiè hé yǐ gù ruò shì jiè shí yǒuzhě jí shì yī hé xiàng rú
世界。何以故？若世界实有者，即是一合相。如

lái shuō yī hé xiàng jí fēi yī hé xiàng shì míng yī hé xiàng xū pú
来说一合相，即非一合相，是一合相。须菩

tí yī hé xiàngzhě jí shì bù kě shuō dàn fán fū zhī rén tān
提，一合相者，即是不可说。但凡夫之人，贪

zhuó qí shì
著其事。”

zhī jiàn bù shēng fēn dì sān shí yī 知见不生分第三十一

xū pú tí ruò rén yán fó shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòng
“须菩提，若人言：‘佛说我见、人见、众

shēngjiàn shòuzhějiàn xū pú tí yú yì yún hé shì rén jiě wǒ
生见、寿者见。’须菩提，于意云何，是人解我

suǒshuō yì fǒu
所说义不？”

fú yě shì zūn shì rén bù jiě rú lái suǒshuō yì hé yǐ
“不也。世尊！是不解如来所说义。何以

gù shì zūn shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn jí
故？世尊说我见、人见、众 生见、寿者见，即

fēi wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn shì míng wǒ jiàn
非我见、人见、众 生见、寿者见，是名我见、

rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn
人见、众 生见、寿者见。”

xū pú tí fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn zhě yú
“须菩提，发阿耨多罗三藐三菩提心者，于

yī qiè fǎ yīng rú shì zhī rú shì jiàn rú shì xìn jiě bù shēng fǎ
一切法，应如是知，如是见，如是信解，不生法
xiàng xū pú tí suǒ yán fǎ xiàng zhě rú lái shuō jí fēi fǎ xiàng
相。须菩提，所言法相者，如来说即非法相，
shì míng fǎ xiàng
是名法相。”

yìng huà fēi zhēn fēn dì sān shí èr
应化非真分第三十二

xū pú tí ruò yǒu rén yǐ mǎn wú liàng ē sēng qí shì jiè
“须菩提，若有人，以满无量阿僧祇世界
qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā pú
七宝，持用布施；若有善男子、善女人，发菩
tí xīn zhě chí yú cǐ jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
提心者，持于此经，乃至四句偈等，受持读诵，
wèi rén yǎn shuō qí fú shèng bǐ yún hé wèi rén yǎn shuō bù qǔ yú
为人演说，其福胜彼。云何为人演说？不取于
xiàng rú rú bú dòng hé yǐ gù
相，如如不动。何以故？

yī qiè yǒu wéi fǎ rú mèng huàn pào yǐng
一切有为法 如梦 幻 泡影

rú lù yì rú diàn yīng zuò rú shì guān
如露亦如电 应作如是观

fó shuō shì jīng yǐ zhǎng lǎo xū pú tí jí zhū bǐ qiū bǐ qiū
佛说是经已，长 老须菩提及诸比丘、比丘
ní yōu pó sè yōu pó yí yī qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó
尼、优婆塞、优婆夷，一切世间天、人、阿修罗，
wén fó suǒ shuō jiē dà huān xǐ xìn shòu fèng xíng
闻佛所说，皆大欢喜，信受奉行。

金刚般若波罗蜜经

jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
金刚般若波罗蜜经

yuánwèisānzàng liú zhī yì⁶²
元魏三藏留支译⁶²

xù fēn dì yī⁶³
序分第一⁶³

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí pó qié pó zài shè pó tí chéng qí shù jǐ gū dú yuán
一时，婆伽婆在舍婆提城。祇树。给孤独园，
yǔ dà bǐ qiū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù
与大比丘众千二百五十人俱。

ěr shí shì zūn shí shí zhuó yī chí bō rù shè pó tí dà chéng
尔时，世尊食时，著衣持钵，入舍婆提大城
qǐ shí yú qí chéng zhōng cì dì qǐ shí yǐ huán zhì běn chù
乞食。于其城中，次第乞食已，还至本处。
fàn shí qì shōu yī bō xǐ zú yǐ rú cháng fū zuò jié jiā⁶⁴ fū
饭食讫，收衣钵，洗足已，如常敷座，结跏⁶⁴趺
zuò duān shēn ér zhù zhèng niàn bú dòng
坐，端身而住，正念不动。

hù niàn fù zhǔ fēn dì èr
护念付嘱分第二

ěr shí zhū bǐ qiū lái yì fó suǒ dào yǐ dǐng lǐ fó zú yòu
尔时，诸比丘来诣佛所，到已顶礼佛足，右
rào sān zā tuì zuò yī miàn
绕三匝，退坐一面。

ěr shí huì mìng xū pú tí zài dà zhòng zhōng jí cóng zuò qǐ
尔时，慧命须菩提在大众中，即从座起，

⁶² 龙藏本及永乐北藏：元魏三藏留支译；丽藏本：元魏天竺三藏菩提流支译

⁶³ 龙藏本及永乐北藏本列分标题；丽藏本：不列分标题

⁶⁴ 龙藏本及永乐北藏本：跏；丽藏本：跏

piāntǎnyòujiān yòu xī zhuó dì xiàng fó hé zhǎng gōngjìng ér lì
偏袒右肩，右膝著地，向佛合掌，恭敬而立，
bó fó yán xī yǒu shì zūn rú lái yīnggòng zhèngbiàn zhī shàn
白佛言：“希有！世尊！如来、应供、正遍知善
hù niànzhū pú sà shàn fù zhǔzhū pú sà
护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。”

zhù fēn dì sān 住分第三

shì zūn yún hé pú sà dà shèngzhōng fā ē nòuduō luó sān
“世尊，云何菩萨大乘中发阿耨多罗三
miǎosān pú tí xīn yīngyún hé zhù yún hé xiū xíng yún hé xiáng
藐三菩提心？应云何住？云何修行？云何降
fú qí xīn
伏其心？”

ěr shí fó gào xū pú tí shàn zāi shàn zāi xū pú tí
尔时，佛告须菩提：“善哉！善哉！须菩提，
rú rǔ suǒshuō rú lái shàn hù niànzhū pú sà shàn fù zhǔzhū pú sà
如汝所说，如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。
rǔ jīn dì tīng dāngwèi rǔ shuō rú pú sà dà shèngzhōng fā ē nòu
汝今谛听！当为汝说，如菩萨大乘中发阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí xīn yīng rú shì zhù rú shì xiū xíng rú shì
多罗三藐三菩提心，应如是住，如是修行，如是
xiáng fú qí xīn
降伏其心。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn rú shì yuànyào yù wén
须菩提白佛言：“世尊！如是！愿乐欲闻。”
fó gào xū pú tí zhū pú sà shēng rú shì xīn suǒyǒu yī qiè
佛告须菩提：“诸菩萨生如是心：‘所有一切
zhòngshēng zhòngshēngsuǒshè ruò luǎnshēng ruò tāi shēng ruò shī
众生、众生所摄，若卵生、若胎生、若湿
shēng ruò huàshēng ruò yǒu sè ruò wú sè ruò yǒuxiǎng ruò wú
生、若化生、若有色、若无色、若有想、若无
xiǎng ruò fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng suǒyǒuzhòngshēng jiè zhòngshēng
想、若非有想非无想，所有众生界、众生
suǒshè wǒ jiē lìng rù wú yú nièpán ér miè dù zhī rú shì miè dù wú
所摄，我皆令入无余涅槃而灭度之。如是灭度无

liàng wú biānzhòngshēng shí wú zhòngshēng dé miè dù zhě hé yǐ gù
量无边众 生，实无众 生得灭度者。’ 何以故？
xū pú tí ruò pú sà yǒuzhòngshēngxiàng jí fēi pú sà hé yǐ gù
须菩提，若菩萨有众 生相，即非菩萨。何以故
fēi xū pú tí ruò pú sà qǐ zhòngshēngxiàng rénxiàng shòuzhě
非？须菩提，若菩萨起众 生相、人相、寿者
xiàng zé bù míng pú sà
相，则不名菩萨。

rú shí xiū xíng fēn dì sì 如实修行分第四

fù cì xū pú tí pú sà bú zhù yú shì xíng yú bù shī
“复次，须菩提，菩萨不住于事行于布施，
wú suǒ zhù xíng yú bù shī bú zhù sè bù shī bú zhù shēng xiāng
无所住行于布施，不住色布施，不住声、香、
wèi chù fǎ bù shī xū pú tí pú sà yīng rú shì bù shī bú
味、触、法布施。须菩提，菩萨应如是布施，不
zhù yú xiàngxiǎng hé yǐ gù ruò pú sà bú zhù xiàng bù shī qí fú
住于相 想。何以故？若菩萨不住相布施，其福
dé jù bù kě sī liàng
德聚不可思量。

xū pú tí yú rǔ yì yún hé dōngfāng xū kōng kě sī liàng
“须菩提，于汝意云何？ 东方虚空可思量
fǒu
不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn
须菩提言：“不也，世尊！”

fó yán rú shì xū pú tí nán xī běifāng sì wéishàng
佛言：“如是。须菩提，南西北方、四维上
xià xū kōng kě sī liàng fǒu
下虚空可思量不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn
须菩提言：“不也，世尊！”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí pú sà wú zhù xiàng
佛言：“如是，如是。须菩提。菩萨无住相
bù shī fú dé jù yì fù rú shì bù kě sī liàng
布施福德聚，亦复如是不可思量。”

fó fù gào xū pú tí pú sà dàn yīng rú shì xíng yú bù shī
佛复告须菩提：“菩萨但应如是行于布施。

rú lái fēi yǒu wéi fēn dì wǔ
如来非有为分第五

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ xiàng chéng jiù jiàn rú lái
“须菩提，于意云何？可以相成就见如来
fǒu
不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn bù kě yǐ xiàng chéng jiù dé
须菩提言：“不也，世尊！不可以相成就得
jiàn rú lái hé yǐ gù rú lái suǒ shuō xiàng jí fēi xiàng
见如来。何以故？如来所说相即非相。”

fó gào xū pú tí fán suǒ yǒu xiàng jiē shì wàng yǔ ruò jiàn
佛告须菩提：“凡所有相，皆是妄语。若见
zhū xiàng fēi xiàng zé fēi wàng yǔ rú shì zhū xiàng fēi xiàng zé jiàn
诸相非相，则非妄语。如是诸相非相，则见
rú lái
如来。”

wǒ kōng fǎ fēn dì liù
我空法分第六

xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng shēng yú wèi lái
须菩提白佛言：“世尊！颇有众生，于未来
shì mò shì dé wén rú shì xiū duō luó zhāng jù shēng shí xiàng fǒu
世末世，得闻如是修多罗章句，生实相不？”

fó gào xū pú tí mò zuò shì shuō pō yǒu zhòng shēng yú
佛告须菩提：“莫作是说：‘颇有众生，于
wèi lái shì mò shì dé wén rú shì xiū duō luó zhāng jù shēng shí xiàng
未来世末世，得闻如是修多罗章句，生实相
fǒu
不？’”

fó fù gào xū pú tí yǒu wèi lái shì mò shì yǒu pú sà mó hē
佛复告须菩提：“有未来世末世，有菩萨摩诃
sà fǎ yù miè shí yǒu chí jiè xiū fú dé zhì huì zhě yú cǐ xiū duō
萨，法欲灭时，有持戒修福德智慧者，于此修多

luó zhāng jù néngshēng xìn xīn yǐ cǐ wéi shí
罗章句，能生信心，以此为实。”

fó fù gào xū pú tí dāng zhī bǐ pú sà mó hē sà fēi yú
佛复告须菩提：“当知彼菩萨摩诃萨，非于
yī fó èr fó sān sì wǔ fó suǒ xiū xínggòngyǎng fēi yú yī fó
一佛、二佛、三四五佛所修行供养，非于一佛、
èr fó sān sì wǔ fó suǒ ér zhòngshàngēn
二佛、三四五佛所而种善根。”

fó fù gào xū pú tí yǐ yú wú liàng bǎi qiān wàn zhū fó suǒ xiū
佛复告须菩提：“已于无量百千万诸佛所修
xínggòngyǎng wú liàng bǎi qiān wàn zhū fó suǒ zhòng zhū shàngēn wén shì
行供养，无量百千万诸佛所种诸善根。闻是
xiū duō luó nǎi zhì yī niàn néngshēng jìng xìn xū pú tí rú lái xī
修多罗，乃至一念能生净信，须菩提，如来悉
zhī shì zhū zhòngshēng rú lái xī jiàn shì zhū zhòngshēng xū pú tí
知是诸众生，如来悉见是诸众生。须菩提，
shì zhū pú sà shēng rú shì wú liàng fú dé jù qǔ rú shì wú liàng fú dé
是诸菩萨生如是无量福德聚，取如是无量福德。
hé yǐ gù xū pú tí shì zhū pú sà wú fù wǒ xiàng zhòngshēng
何以故？须菩提，是诸菩萨无复我相、众生
xiàng rén xiàng shòuzhě xiàng xū pú tí shì zhū pú sà wú fǎ xiàng
相、人相、寿者相。须菩提，是诸菩萨无法相
yì fēi wú fǎ xiàng wú xiàng yì fēi wú xiàng hé yǐ gù xū pú tí
亦非无法相，无相亦非无相。何以故？须菩提，
shì zhū pú sà ruò qǔ fǎ xiàng zé wéi zhuó wǒ rén zhòngshēng
是诸菩萨若取法相，则为著我、人、众生、
shòuzhě xū pú tí ruò shì pú sà yǒu fǎ xiàng jí zhuó wǒ xiàng
寿者。须菩提，若是菩萨有法相，即著我相、
rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng hé yǐ gù xū pú tí
人相、众生相、寿者相。何以故？须菩提，
bù yīng qǔ fǎ fēi bù qǔ fǎ yǐ shì yì gù rú lái cháng shuō fá
不应取法，非不取法。以是义故，如来常说筏
65 yù fǎ mén shì fǎ yīng shě fēi shě fǎ gù
喻法门。是法应舍，非舍法故。”

fù cì fó gào huì mìng xū pú tí xū pú tí yú yì yún
复次，佛告慧命须菩提：“须菩提，于意云

⁶⁵ 龙藏本及永乐北藏本：筏；丽藏本：椽

hé rú lái dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yé rú lái yǒusuǒ
何，如来得阿耨多罗三藐三菩提耶？如来有所
shuō fǎ yé
说法耶？”

xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒshuō yì wú yǒudìng fǎ rú
须菩提言：“如我解佛所说义，无有定法如
lái dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yì wú yǒudìng fǎ rú lái kě
来得阿耨多罗三藐三菩提，亦无有定法如来可
shuō hé yǐ gù rú lái suǒshuō fǎ jiē bù kě qǔ bù kě shuō
说。何以故？如来所说法，皆不可取，不可说，
fēi fǎ fēi fēi fǎ hé yǐ gù yī qiè shèngrén jiē yǐ wú wéi fǎ dé
非法，非非法。何以故？一切圣人皆以无为法得
míng
名。”

jù zú gōng dé jiàoliàng fēn dì qī 具足功德校量分第七

xū pú tí yú yì yún hé ruò mǎnsānqiān dà qiān shì jiè
“须菩提，于意云何？若满三千大千世界
qī bǎo yǐ yòng bù shī xū pú tí yú yì yún hé shì shànnán zǐ
七宝以用布施。须菩提，于意云何？是善男子、
shàn nǚ rén suǒ dé fú dé nìngwéiduōfǒu
善女人所得福德宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō pó qié pó shènduō xiū qié tuó
须菩提言：“甚多。婆伽婆！甚多。修伽陀！
bǐ shànnán zǐ shàn nǚ rén dé fú shènduō hé yǐ gù shì zūn
彼善男子、善女人得福甚多。何以故？世尊！
shì fú dé jù jí fēi fú dé jù shì gù rú lái shuō fú dé jù fú dé
是福德聚即非福德聚，是故如来说福德聚福德
jù
聚。”

fó yán xū pú tí ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén yǐ mǎnsān
佛言须菩提：“若善男子、善女人，以满三
qiān dà qiān shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò fù yú cǐ jīng zhōng shòu
千大千世界七宝持用布施；若复于此经中，受
chí nǎi zhì sì jù jì děngwèi tā rén shuō qí fú shèng bǐ wú liàng bù
持乃至四句偈等为他人说，其福胜彼无量不

kě shǔ hé yǐ gù xū pú tí yī qiè zhū fó ē nòuduō luó sānmiǎo
可数。何以故？须菩提，一切诸佛阿耨多罗三藐
sān pú tí fǎ jiē cóng cǐ jīng chū yī qiè zhū fó rú lái jiē cóng cǐ jīng
三菩提法皆从此经出，一切诸佛如来皆从此经
shēng xū pú tí suǒ wèi fó fǎ fó fǎ zhě jí fēi fó fǎ shì míng
生。须菩提，所谓佛法佛法者，即非佛法，是名
fó fǎ
佛法⁶⁶。

xū pú tí yú yì yún hé xū tuó huán néng zuò shì niàn
“须菩提，于意云何？须陀洹能作是念
wǒ dé xū tuó huánguǒ fǒu
‘我得须陀洹果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也。世尊！何以故？实无有法
míng xū tuó huán bú rù sè shēng xiāng wèi chù fǎ shì míng
名须陀洹，不入色声、香、味、触、法是名
xū tuó huán
须陀洹。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé sī tuó hán néng zuò shì
佛言：“须菩提，于意云何？斯陀含能作是
niàn wǒ dé sī tuó hánguǒ fǒu
念‘我得斯陀含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也。世尊！何以故？实无有法
míng sī tuó hán shì míng sī tuó hán
名斯陀含，是名斯陀含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē nà hán néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何？阿那含能作是念‘我
dé ē nà hánguǒ fǒu
得阿那含果’不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也。世尊！何以故？实无有法
míng ē nà hán shì míng ē nà hán
名阿那含，是名阿那含。”

xū pú tí yú yì yún hé ē luó hàn néng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何？阿罗汉能作是念‘我

⁶⁶ 龙藏本及永乐北藏本：即非佛法，是名佛法；丽藏本：即非佛法

dé ē luó hàn guǒ⁶⁷ fǒu
得阿罗汉果⁶⁷，不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ
须菩提言：“不也。世尊！何以故？实无有法
míng ē luó hàn shì zūn ruò ē luó hàn zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn
名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念‘我得阿罗汉’，
jí wéi zhuó wǒ rén zhòng shēng shòu zhě shì zūn fó shuō wǒ
即为著我、人、众生、寿者。世尊！佛说我
dé wú zhēng sān mèi zuì wéi dì yī shì zūn shuō wǒ shì lí yù ē luó hàn
得无诤三昧最为第一，世尊说我是离欲阿罗汉。
shì zūn wǒ bú zuò shì niàn wǒ shì lí yù ē luó hàn shì zūn
世尊，我不作是念‘我是离欲阿罗汉’。世尊！
wǒ ruò zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn shì zūn zé bù shuō⁶⁸ wǒ wú
我若作是念‘我得阿罗汉’，世尊则不说⁶⁸我无
zhēng héng dì yī yǐ xū pú tí shí wú suǒ xíng ér míng xū pú tí wú
诤行第一；以须菩提实无所行而名须菩提无
zhēng wú zhēng héng
诤无诤行。”

fó gào xū pú tí yú yì yún hé rú lái xī zài rán dēng fó
佛告须菩提：“于意云何？如来昔在燃灯佛
suǒ dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fǎ fǒu
所得阿耨多罗三藐三菩提法不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn rú lái zài rán dēng fó suǒ
须菩提言：“不也。世尊！如来在燃灯佛所，
yú fǎ shí wú suǒ dé ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
于法实无所得阿耨多罗三藐三菩提。”

fó gào xū pú tí ruò pú sà zuò shì yán wǒ zhuāng yán fó
佛告须菩提：“若菩萨作是言：‘我庄严佛
guó tǔ bǐ pú sà bù shí yǔ hé yǐ gù xū pú tí rú lái suǒ
国土。’彼菩萨不实语。何以故？须菩提，如来所
shuō zhuāng yán fó tǔ zhě zé fēi zhuāng yán shì míng zhuāng yán fó tǔ
说庄严佛土者，则非庄严，是名庄严佛土。
shì gù xū pú tí zhū pú sà mó hē sà yīng rú shì shēng qīng jìng xīn
是故，须菩提，诸菩萨摩诃萨应如是生清净心
ér wú suǒ zhù bú zhù sè shēng xīn bú zhù shēng xiāng wèi chù
而无所住，不住色生心，不住声、香、味、触、

⁶⁷ 龙藏本及永乐北藏本：汉果；丽藏本：汉

⁶⁸ 龙藏本及永乐北藏本：说；丽藏本：记

fǎ shēng xīn yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn
法 生 心， 应 无 所 住 而 生 其 心。

xū pú tí pì rú yǒu rén shēn rú xū mí shānwáng xū
“ 须 菩 提， 譬 如 有 人， 身 如 须 弥 山 王， 须
pú tí yú yì yún hé shì shēnwéi dà fǒu
菩 提， 于 意 云 何？ 是 身 为 大 不？”

xū pú tí yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù fó shuō fēi
须 菩 提 言：“ 甚 大。 世 尊！ 何 以 故？ 佛 说 非
shēn shì míng dà shēn bǐ shēn fēi shēn shì míng dà shēn
身， 是 名 大 身； 彼 身 非 身， 是 名 大 身。”

fó yán xū pú tí rú héng hé zhōngsuǒyǒushāshù rú shì
佛 言：“ 须 菩 提， 如 恒 河 中 所 有 沙 数， 如 是
shā děng héng hé yú yì yún hé shì zhū héng hé shā nìng wéi duō
沙 等 恒 河。 于 意 云 何？ 是 诸 恒 河 沙 宁 为 多
fǒu
不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn dànzhūhéng hé shàngduō
须 菩 提 言：“ 甚 多。 世 尊！ 但 诸 恒 河 尚 多
wú shù hé kuàng qí shā
无 数， 何 况 其 沙？”

fó yán xū pú tí wǒ jīn shí yángào rǔ ruò yǒu shàn nán
佛 言：“ 须 菩 提， 我 今 实 言 告 汝， 若 有 善 男
zǐ shàn nǚ rén yǐ qī bǎomǎn ěr suǒhéng hé shāshù shì jiè yǐ shī
子、 善 女 人， 以 七 宝 满 尔 所 恒 河⁶⁹ 沙 数 世 界 以 施
zhū fó rú lái xū pú tí yú yì yún hé bǐ shàn nán zǐ shàn nǚ
诸 佛 如 来。 须 菩 提， 于 意 云 何？ 彼 善 男 子、 善 女
rén dé fú duō fǒu
人 得 福 多 不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn bǐ shàn nán zǐ shàn nǚ
须 菩 提 言：“ 甚 多。 世 尊！ 彼 善 男 子、 善 女
rén dé fú shènduō
人 得 福 甚 多。”

fó gào xū pú tí yǐ qī bǎomǎn ěr suǒ héng hé shā shì jiè
佛 告 须 菩 提：“ 以 七 宝 满 尔 所⁷⁰ 恒 河 沙 世 界
chí yòng bù shī ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú cǐ fǎ mén nǎi zhì
持 用 布 施； 若 善 男 子、 善 女 人， 于 此 法 门 乃 至

⁶⁹ 龙藏本及永乐北藏本：尔所恒河；丽藏本：尔数恒

⁷⁰ 龙藏本及永乐北藏本：所；丽藏本：数

shòu chí sì jù jì děngwèi tā rén shuō ér cǐ fú dé shèng qián fú dé
受持四句偈等为他人说，而此福德胜前福德
wú liàng ē sēng qí
无量阿僧祇。

fù cì xū pú tí suí suǒ yǒu chù shuō shì fǎ mén nǎi zhì sì
“复次，须菩提，随所有处说是法门乃至四
jù jì děng dāng zhī cǐ chù yī qiè shì jiān tiān rén ē xiū luó
句偈等，当知此处，一切世间天、人、阿修罗
jiē yīng gòng yǎng rú fó tǎ miào hé kuàng yǒu rén jìn néng shòu chí dú
皆应供养，如佛塔庙，何况有人尽能受持读
sòng cǐ jīng
诵此经？

xū pú tí dāng zhī shì rén chéng jiù zuì shàng dì yī xī yǒu
“须菩提，当知是人成就最上第一希有
zhī fǎ ruò shì jīng diǎn suǒ zài zhī chù zé wéi yǒu fó ruò zūn zhòng
之法。若是经典所在之处，则为有佛，若尊重
shì fó
似佛。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn dāng hé míng cǐ fǎ
尔时，须菩提白佛言：“世尊！当何名此法
mén wǒ děng yún hé fèng chí
门？我等云何奉持？”

fó gào xū pú tí shì fǎ mén míng wéi jīn gāng bō rě bō luó
佛告须菩提：“是法门名为金刚般若波罗
mì yǐ shì míng zì rǔ dāng fèng chí hé yǐ gù xū pú tí
蜜，以是名字，汝当奉持。何以故？须菩提，
fó shuō bō rě bō luó mì zé fēi bō rě bō luó mì xū pú tí yú
佛说般若波罗蜜，则非般若波罗蜜。须菩提，于
yì yún hé rú lái yǒu suǒ shuō fǎ fǒu
意云何？如来有所说法不？”

xū pú tí yán shì zūn rú lái wú suǒ shuō fǎ
须菩提言：“世尊！如来无所说法。”

xū pú tí yú yì yún hé sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu
“须菩提，于意云何？三千大千世界所有
wēi chén shì wéi duō fǒu
微尘是为多不？”

xū pú tí yán bǐ wēi chén shèng duō shì zūn
须菩提言：“彼微尘甚多。世尊！”

xū pú tí shì zhū wēi chén rú lái shuō fēi wēi chén shì
“须菩提，是诸微尘，如来说非微尘，是
míng wēi chén rú lái shuō shì jiè fēi shì jiè shì míng shì jiè
名微尘。如来说世界，非世界，是名世界。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ sān shí èr dà rén
佛言：“须菩提，于意云何？可以三十二大人
xiàng jiàn rú lái fǒu
相见如来不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù rú lái shuō
须菩提言：“不也。世尊！何以故？如来说
sān shí èr dà rén xiàng jí shì fēi xiàng shì míng sān shí èr dà rén
三十二大人相，即是非相，是名三十二大人
xiàng
相。”

fó yán xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ
佛言：“须菩提，若有善男子、善女人，以
héng hé shā děng shēn mìng bù shī ruò fù yǒu rén yú cǐ fǎ mén zhōng
恒河沙等身命布施；若复有人，于此法门中
nǎi zhì shòu chí sì jù jì děng wèi tā rén shuō qí fú shèng duō wú liàng
乃至受持四句偈等为他人说，其福甚多无量
ē sēng qí
阿僧祇。”

ěr shí xū pú tí wén shuō shì jīng shēn jiě yì qù tì lèi bēi
尔时，须菩提闻说是经，深解义趣，涕泪悲
qì mén lèi ér bái fó yán xī yǒu pó qié pó xī yǒu xiū
泣，扞泪而白佛言：“希有！婆伽婆！希有！修
qié tuó fó shuō rú shì shēn fǎ mén wǒ cóng xī lái suǒ dé huì yǎn
伽陀！佛说如是甚深法门，我从昔来所得慧眼，
wèi céng dé wén rú shì fǎ mén
未曾得闻如是法门。”

hé yǐ gù xū pú tí fó shuō bō rě bō luó mì jí fēi
“何以故？须菩提，佛说般若波罗蜜，即非
bō rě bō luó mì
般若波罗蜜。”

shì zūn ruò fù yǒu rén dé wén shì jīng xìn xīn qīng jìng
“世尊！若复有人，得闻是经，信心清净，

zé shēng shí xiàng dāng zhī shì rén⁷¹ chéng jiù dì yī xī yǒugōng dé
则生实相，当知是人⁷¹成就第一希有功德。

shì zūn shì shí xiàngzhě zé shì fēi xiàng shì gù rú lái shuō míng shí
世尊！是实相者，则是非相，是故如来说名实
xiàng shí xiàng
相实相。

shì zūn wǒ jīn dé wén rú shì fǎ mén xìn jiě shòu chí bù zú
“世尊！我今得闻如是法门，信解受持不足

wéinán ruò dāng lái shì qí yǒuzhòngshēng dé wén shì fǎ mén xìn jiě
为难。若当来世，其有众生得闻是法门信解

shòu chí shì rén zé wéi dì yī xī yǒu hé yǐ gù cǐ rén wú wǒ xiàng
受持，是人则为第一希有！何以故？此人无我相、

rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng hé yǐ gù wǒ xiàng jí
人相、众生相、寿者相。何以故？我相即

shì fēi xiàng rén xiàng zhòngshēng xiàng shòuzhě xiàng jí shì fēi xiàng
是非相，人相、众生相、寿者相即是非相。

hé yǐ gù lí yī qiè zhū xiàng zé míng zhū fó
何以故？离一切诸相，则名诸佛。”

fó gào xū pú tí rú shì rú shì ruò fù yǒu rén dé wén
佛告须菩提：“如是，如是。若复有人得闻

shì jīng bù jīng bú bù bú wèi dāng zhī shì rén shèn wéi xī yǒu hé
是经不惊、不怖、不畏，当知是人甚为希有。何

yǐ gù xū pú tí rú lái shuō dì yī bō luó mì fēi dì yī bō luó
以故？须菩提，如来说第一波罗蜜，非第一波罗

mì rú lái shuō dì yī bō luó mì zhě bǐ wú liàng zhū fó yì shuō bō
蜜。如来说第一波罗蜜者，彼无量诸佛亦说波

luó mì shì míng dì yī bō luó mì
罗蜜是名第一波罗蜜。

xū pú tí rú lái shuō rěn rǔ bō luó mì jí fēi rěn rǔ bō
“须菩提，如来说忍辱波罗蜜，即非忍辱波

luó mì hé yǐ gù xū pú tí rú wǒ xī wéi gē lì wáng gē jié
罗蜜。何以故？须菩提，如我昔为歌利王割截

shēn tǐ wǒ yú ěr shí wú wǒ xiàng wú zhòngshēng xiàng wú rén xiàng
身体，我于尔时无我相、无众生相、无人相、

wú shòuzhě xiàng wú xiàng yì fēi wú xiàng hé yǐ gù xū pú tí
无寿者相，无相亦非无相。何以故？须菩提，

⁷¹ 龙藏本及永乐北藏本：人；丽藏本：名

wǒ yú wǎng xī jié jié zhī jiě shí ruò yǒu wǒ xiàng zhòngshēngxiàng
我于往昔节节支解时，若有我相、众生相、
rénxiàng shòuzhěxiàng yīngshēngchēnhèn
人相、寿者相，应生瞋恨。

xū pú tí yòuniànguò qù yú wǔ bǎi shì zuò rěn rǔ xiānrén
“须菩提，又念过去于五百世作忍辱仙人，
yú ěr suǒ shì wú wǒ xiàng wú zhòngshēngxiàng wú rénxiàng wú
于尔所世，无我相、无众生相、无人相、无
shòuzhěxiàng
寿者相。

shì gù xū pú tí pú sà yīng lí yī qièxiàng fā ē nòuduō
“是故，须菩提，菩萨应离一切相发阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí xīn hé yǐ gù ruò xīn yǒuzhù zé wéi fēi zhù
罗三藐三菩提心。何以故？若心有住，则为非住。
bù yīngzhù sè shēng xīn bù yīngzhùshēng xiāng wèi chù fǎ shēng
不应住色生心，不应住声、香、味、触、法生
xīn yīngshēng wú suǒ zhù xīn shì gù fó shuō pú sà xīn bú zhù sè
心，应生无所住心。是故，佛说菩萨心不住色
bù shī xū pú tí pú sà wèi lì yì yī qièzhòngshēng yīng rú shì
布施。须菩提，菩萨为利益一切众生，应如是
bù shī
布施。”

xū pú tí yán shì zūn yī qièzhòngshēngxiàng jí shì fēi xiàng
须菩提言：“世尊！一切众生相即是非相。
hé yǐ gù rú lái shuō yī qièzhòngshēng jí fēi zhòngshēng
何以故？如来说一切众生即非众生。”

xū pú tí rú lái shì zhēn yǔ zhě shí yǔ zhě rú yǔ zhě
“须菩提，如来是真语者、实语者、如语者、
bú yì yǔ zhě xū pú tí rú lái suǒ dé fǎ suǒshuō fǎ wú shí wú
不异语者。须菩提，如来所得法所说法，无实无
wàng yǔ
妄语。

zhēn rú fēn dì bā

真如分第八

xū pú tí pì rú yǒu rén rù àn zé wú suǒ jiàn ruò pú
“须菩提，譬如有人入暗，则无所见；若菩
sà xīn zhù yú shì ér xíng bù shī yì fù rú shì xū pú tí pì rú
萨心住于事而行布施，亦复如是。须菩提，譬如
rén yǒu mù yè fēn yǐ jìn rì guāng míng zhào jiàn zhǒng zhǒng sè
人有目，夜分已尽，日光明照，见种种色；
ruò pú sà bú zhù yú shì xíng yú bù shī yì fù rú shì
若菩萨不住于事行于布施，亦复如是。”

fù cì xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén néng
“复次，须菩提，若有善男子、善女人，能
yú cǐ fǎ mén shòu chí dú sòng xiū xíng zé wéi rú lái yǐ fó zhì
于此法门受持、读诵、修行，则为如来以佛智
huì xī zhī shì rén xī jiàn shì rén xī jué shì rén jiē dé chéng
慧，悉知是人，悉见是人，悉觉是人，皆得成
jiù wú liàng wú biān gōng dé jù
就无量无边功德聚。”

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén chū rì fēn yǐ
“须菩提，若有善男子、善女人，初日分以
héng hé shā děng shēn bù shī zhōng rì fēn fù yǐ héng hé shā děng shēn
恒河沙等身布施，中日分复以恒河沙等身
bù shī hòu rì fēn fù yǐ héng hé shā děng shēn bù shī rú shì shě héng
布施，后日分复以恒河沙等身布施，如是舍恒
hé shā děng wú liàng shēn rú shì bǎi qiān wàn yì nà yóu tā jié yǐ shēn
河沙等无量身，如是百千万亿那由他劫以身
bù shī ruò fù yǒu rén wén cǐ fǎ mén xìn xīn bú bàng qí fú
布施。若复有人，闻此法门，信心不谤，其福
shèng bǐ wú liàng ē sēng qí hé kuàng shū xiě shòu chí dú sòng
胜彼无量阿僧祇，何况书写、受持、读诵、
xiū xíng wèi rén guǎng shuō
修行、为人广说？”

lì yì fēn dì jiǔ
利益分第九

xū pú tí yǐ yàoyán zhī shì jīng yǒu bù kě sī yì bù
“须菩提，以要言之，是经有不可思议、不
kě chēngliàng wú biāngōng dé cǐ fǎ mén rú lái wèi fā dà shèng
可称量、无边功德。此法门，如来为发大乘
zhě shuō wèi fā zuì shàng shèng zhě shuō ruò yǒu rén néng shòu chí dú
者说，为发最上乘者说。若有人能受持、读
sòng xiū xíng cǐ jīng guǎng wèi rén shuō rú lái xī zhī shì rén xī
诵、修行此经，广为人说，如来悉知是人，悉
jiàn shì rén jiē chéng jiù bù kě sī yì bù kě chēng wú yǒu biān
见是人，皆成就不可思议、不可称、无有边、
wú liànggōng dé jù rú shì rén děng zé wéi hè dàn rú lái ē nòuduō
无量功德聚。如是人等，则为荷担如来阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí hé yǐ gù xū pú tí ruò yào xiǎo fǎ zhě
罗三藐三菩提。何以故？须菩提，若乐小法者，
zé yú cǐ jīng bù néng shòu chí dú sòng xiū xíng wèi rén jiě shuō
则于此经不能受持、读诵、修行、为人解说。
ruò yǒu wǒ jiàn zhòngshēng jiàn rén jiàn shòu zhě jiàn yú cǐ fǎ mén
若有我见、众生见、人见、寿者见，于此法门
néng shòu chí dú sòng xiū xíng wèi rén jiě shuō zhě wú yǒu shì chù
能受持、读诵、修行，为人解说者，无有是处。

xū pú tí zài zài chù chù ruò yǒu cǐ jīng yī qiè shì jiān tiān
“须菩提，在在处处若有此经，一切世间天、
rén ē xiū luó suǒ yīng gòng yǎng dāng zhī cǐ chù zé wéi shì tǎ
人、阿修罗所应供养。当知此处，则为是塔，
jiē yīng gōng jìng zuò lǐ wéi rào yǐ zhū huā xiāng ér sǎn qí chù
皆应恭敬，作礼围绕，以诸华香而散其处。

fù cì xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén shòu chí
“复次，须菩提，若善男子、善女人受持
dú sòng cǐ jīng wéi rén qīng jiàn hé yǐ gù shì rén xiān shì zuì yè yīng
读诵此经，为人轻贱。何以故？是人先世罪业应
duò è dào yǐ jīn shì rén qīng jiàn gù xiān shì zuì yè zé wéi xiāo miè
堕恶道，以今世人轻贱故，先世罪业则为消灭，
dāng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
当得阿耨多罗三藐三菩提。

xū pú tí wǒ niànguò qù wú liàng ē sēng qí ē sēng qí jié
“须菩提，我念过去无量阿僧祇阿僧祇劫，
yú rán dēng fó qián dé zhí bā shí sì yì nà yóu tā bǎi qiān wàn zhū fó
于燃灯佛前得值八十四亿那由他百千万诸佛，
wǒ jiē qīn chéng gòng yǎng wú kōng guò zhě xū pú tí rú shì wú liàng
我皆亲承供养无空过者。须菩提，如是无量
zhū fó wǒ jiē qīn chéng gòng yǎng wú kōng guò zhě ruò fù yǒu rén yú
诸佛，我皆亲承供养无空过者。若复有人，于
hòu shì mò shì néng shòu chí dú sòng xiū xíng cǐ jīng suǒ dé gōng dé
后世末世能受持、读诵、修行此经，所得功德，
wǒ suǒ gòng yǎng zhū fó gōng dé yú bǐ bǎi fēn bù jí yī qiān wàn yì
我所供养诸佛功德于彼百分不及一、千万亿
fēn nǎi zhì suàn shù pì yù suǒ bù néng jí
分乃至算数譬喻所不能及。

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú hòu shì mò
“须菩提，若有善男子、善女人，于后世末
shì yǒu shòu chí dú sòng xiū xíng cǐ jīng suǒ dé gōng dé ruò wǒ
世，有受持、读诵、修行此经，所得功德若我
jù shuō zhě huò yǒu rén wén xīn zé kuáng luàn yí huò bú xìn xū
具说者，或有人闻，心则狂乱，疑惑不信。须
pú tí dāng zhī shì fǎ mén bù kě sī yì guǒ bào yì bù kě sī yì
菩提，当知是法门不可思议，果报亦不可思议。”

duàn yí fēn dì shí 断疑分第十

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn yún hé pú sà fā ē
尔时，须菩提白佛言：“世尊！云何菩萨发阿
nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn yún hé zhù yún hé xiū xíng yún
耨多罗三藐三菩提心？云何住？云何修行？云
hé xiáng fú qí xīn
何降伏其心？”

fó gào xū pú tí pú sà fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
佛告须菩提：“菩萨发阿耨多罗三藐三菩提
xīn zhě dāng shēng rú shì xīn wǒ yīng miè dù yī qiè zhòng shēng lìng
心者，当生如是心：‘我应灭度一切众生，令
rù wú yú niè pán jiè rú shì miè dù yī qiè zhòng shēng yǐ ér wú yī
入无余涅槃界。如是灭度一切众生已，而无一

zhòngshēng shí miè dù zhě hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà yǒu
 众 生 实灭度者。’ 何以故？须菩提，若菩萨有
 zhòngshēngxiàng rénxiàng shòuzhěxiàng zé fēi pú sà hé yǐ gù
 众 生 相、人相、寿者相，则非菩萨。何以故？
 xū pú tí shí wú yǒu fǎ míngwéi pú sà fā ē nòuduōluó sānmiǎosān
 须菩提，实无有法名为菩萨发阿耨多罗三藐三
 pú tí xīn zhě
 菩提心者。

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yú rán dēng fó suǒ yǒu
 “须菩提，于意云何？如来于燃灯佛所，有
 fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí fǒu
 法得阿耨多罗三藐三菩提不？”

xū pú tí bó fó yán fú yě shì zūn rú wǒ jiě fó suǒshuō
 须菩提白佛言：“不也。世尊！如我解佛所说
 yì fó yú rán dēng fó suǒ wú yǒu fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān
 义，佛于燃灯佛所，无有法得阿耨多罗三藐三
 pú tí
 菩提。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí shí wú yǒu fǎ rú lái
 佛言：“如是，如是。须菩提，实无有法如来
 yú rán dēng fó suǒ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí xū pú tí
 于燃灯佛所得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，
 ruò yǒu fǎ rú lái dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí zhě rán dēng fó
 若有法如来得阿耨多罗三藐三菩提者，燃灯佛
 zé bù yǔ wǒ shòu jì rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā
 则不与我授记：‘汝于来世，当得作佛，号释迦
 móu ní yǐ shí wú yǒu fǎ dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí shì
 牟尼。’ 以实无有法得阿耨多罗三藐三菩提，是
 gù rán dēng fó yǔ wǒ shòu jì zuò rú shì yán mó nà pó rǔ
 故，燃灯佛与我授记，作如是言：‘摩那婆，汝
 yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní hé yǐ gù xū
 于来世，当得作佛，号释迦牟尼。’ 何以故？须
 pú tí yán rú lái zhě jí shí zhēn rú xū pú tí ruò yǒu rén yán
 菩提，言如来者，即实真如。须菩提，若有人言
 rú lái dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí zhě shì rén bù shí yǔ xū
 如来得阿耨多罗三藐三菩提者，是人不实语。须
 pú tí shí wú yǒu fǎ fó dé ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí xū pú
 菩提，实无有法佛得阿耨多罗三藐三菩提。须菩

tí rú lái suǒ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yú shì zhōng bù
提，如来所得阿耨多罗三藐三菩提，于是中不
shí bú wàng yǔ shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ xū
实不妄语。是故，如来说一切法皆是佛法。须
pú tí suǒ yán yī qiè fǎ yī qiè fǎ zhě jí fēi yī qiè fǎ shì gù
菩提，所言一切法一切法者，即非一切法，是故
míng yī qiè fǎ
名一切法。

xū pú tí pì rú yǒu rén qí shēnmiào dà
“须菩提，譬如有人，其身妙大。”

xū pú tí yán shì zūn rú lái shuō rén shēnmiào dà jí⁷²
须菩提言：“世尊！如来说人身妙大，即⁷²
fēi dà shēn shì gù rú lái shuō míng dà shēn
非大身，是故如来说名大身。”

fó yán xū pú tí pú sà yì rú shì ruò zuò shì yán
佛言：“须菩提，菩萨亦如是，若作是言：

wǒ dāng miè dù wú liàngzhòngshēng zé fēi pú sà
‘我当灭度无量众生。’则非菩萨。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé pō yǒu shí fǎ míngwéi
佛言：“须菩提，于意云何？颇有实法名为
pú sà fǒu⁷³? ”
菩萨不⁷³？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn shí wú yǒu fǎ míngwéi pú
须菩提言：“不也。世尊！实无有法名为菩
sà
萨。”

shì gù fó shuō yī qiè fǎ wú zhòngshēng wú rén wú shòu
“是故，佛说一切法无众生、无人、无寿
zhě xū pú tí ruò pú sà zuò shì yán wǒ zhuāngyán fó guó tǔ
者。须菩提，若菩萨作是言：‘我庄严佛国土。’

shì bù míng pú sà hé yǐ gù rú lái shuō zhuāngyán fó tǔ zhuāng
是不名菩萨。何以故？如来说庄严佛土庄
yán fó tǔ zhě jí fēi zhuāngyán shì míngzhuāngyán fó guó tǔ xū
严佛土者，即非庄严，是名庄严佛国土。须

pú tí ruò pú sà tōng dá wú wǒ wú wǒ fǎ zhě rú lái shuō míngzhēn
菩提，若菩萨通达无我无我法者，如来说名真

⁷² 龙藏本及永乐北藏本：即；丽藏本：则

⁷³ 龙藏本及永乐北藏本：菩萨不；丽藏本：菩萨

shí pú sà
实菩萨⁷⁴。

xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn fǒu
“须菩提，于意云何？如来有肉眼不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái yǒu ròu yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有肉眼。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu tiān yǎn fǒu
佛言：“须菩提，于意云何？如来有天眼不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái yǒu tiān yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有天眼。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu huì yǎn fǒu
佛言：“须菩提，于意云何？如来有慧眼不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái yǒu huì yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有慧眼。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fǎ yǎn fǒu
佛言：“须菩提，于意云何？如来有法眼不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái yǒu fǎ yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有法眼。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái yǒu fó yǎn fǒu
佛言：“须菩提，于意云何？如来有佛眼不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái yǒu fó yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有佛眼。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú héng hé zhōng suǒ yǒu
佛言：“须菩提，于意云何？如恒河中所有

shā fó shuō shì shā fǒu
沙，佛说是沙不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn rú lái shuō shì shā
须菩提言：“如是。世尊！如来说是沙。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú yī héng hé zhōng suǒ
佛言：“须菩提，于意云何？如一恒河中所

yǒu shā yǒu rú shì děng héng hé shì zhū héng hé suǒ yǒu shā shù fó shì
有沙，有如是等恒河，是诸恒河所有沙数佛世

jiè rú shì shì jiè nìng wéi duō fǒu
界，如是世界宁为多不？”

xū pú tí yán bǐ shì jiè shènduō shì zūn
须菩提言：“彼世界甚多。世尊！”

⁷⁴ 龙藏本及永乐北藏本：：真实菩萨；丽藏本：真是菩萨菩萨

fó yán xū pú tí ěr suǒ shì jiè zhōngsuǒ yǒu zhòng shēng
佛言：“须菩提⁷⁵，尔所世界中所有众生，

ruò gān zhǒng xīn zhù rú lái xī zhī hé yǐ gù rú lái shuō zhū xīn
若干种心住，如来悉知。何以故？如来说诸心

zhù jiē wéi fēi xīn zhù shì míng wéi xīn zhù hé yǐ gù xū pú tí
住，皆为非心住，是名为心住。何以故？须菩提，

guò qù xīn bù kě dé xiàn zài xīn bù kě dé wèi lái xīn bù kě dé
过去心不可得，现在心不可得，未来心不可得。

xū pú tí yú yì yún hé ruò yǒu rén yǐ mǎn sān qiān dà
“须菩提，于意云何？若有人，以满三千大

qiān shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ
千世界七宝持用布施，是善男子、善女人，以

shì yīn yuán dé fú duō fǒu
是因缘，得福多不？”

xū pú tí yán rú shì shì zūn cǐ rén yǐ shì yīn yuán
须菩提言：“如是。世尊！此人以是因缘，

dé fú shènduō
得福甚多。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí bǐ shàn nán zǐ
佛言：“如是，如是。须菩提，彼善男子、

shàn nǚ rén yǐ shì yīn yuán dé fú dé jù duō xū pú tí ruò fú
善女人，以是因缘得福德聚多。须菩提，若福

dé jù yǒu shí rú lái zé bù shuō fú dé jù fú dé jù
德聚有实，如来则不说福德聚福德聚。

xū pú tí yú yì yún hé fó kě yǐ jù zú sè shēn jiàn
“须菩提，于意云何？佛可以具足色身见

fǒu
不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ sè shēn
须菩提言：“不也。世尊！如来不应以色身

jiàn hé yǐ gù rú lái shuō jù zú sè shēn jí fēi jù zú sè shēn
见。何以故？如来说具足色身，即非具足色身，

shì gù rú lái shuō míng jù zú sè shēn
是故如来说名具足色身。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái kě yǐ jù zú zhū
佛言：“须菩提，于意云何？如来可以具足诸

⁷⁵ 龙藏本及永乐北藏本：佛言：“须菩提；丽藏本：佛告须菩提

xiàngjiàn fǒu
相见不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn rú lái bù yīng yǐ jù zú zhū
须菩提言：“不也。世尊！如来不应以具足诸
xiàngjiàn hé yǐ gù rú lái shuō zhū xiàng jù zú jí fēi jù zú
相见。何以故？如来说诸相具足，即非具足，
shì gù rú lái shuō míng zhū xiàng jù zú
是故如来说名诸相具足。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rǔ wèi rú lái zuò shì
佛言：“须菩提，于意云何？汝谓如来作是
niàn wǒ dāng yǒu suǒ shuō fǎ yé xū pú tí mò zuò shì niàn
念‘我当有所说法’耶？须菩提，莫作是念。
hé yǐ gù ruò rén yán rú lái yǒu suǒ shuō fǎ jí wéi bàng fó bù
何以故？若人言如来有所说法，即为谤佛，不
néng jiě wǒ suǒ shuō gù hé yǐ gù xū pú tí rú lái shuō fǎ shuō
能解我所说故。何以故？须菩提，如来说法说
fǎ zhě wú fǎ kě shuō shì míng shuō fǎ
法者，无法可说，是名说法。”

ěr shí huì mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng
尔时，慧命须菩提白佛言：“世尊！颇有众
shēng yú wèi lái shì wén shuō shì fǎ shēng xìn xīn fǒu
生于未来世，闻说是法生信心不？”

fó yán xū pú tí bǐ fēi zhòng shēng fēi bú zhòng shēng
佛言：“须菩提，彼非众生，非不众生。
hé yǐ gù xū pú tí zhòng shēng zhòng shēng zhě rú lái shuō fēi
何以故？须菩提，众生众生者，如来说非
zhòng shēng shì míng zhòng shēng
众生，是名众生。”

fó yán xū pú tí yú yì yún hé rú lái dé ē nòuduō luó
佛言：“须菩提，于意云何？如来得阿耨多罗
sān miǎo sān pú tí yé
三藐三菩提耶？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn shì zūn wú yǒu shǎo fǎ
须菩提言：“不也。世尊！世尊！无有少法
rú lái dé ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí
如来得阿耨多罗三藐三菩提。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí wǒ yú ē nòuduō luó
佛言：“如是，如是。须菩提，我于阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí nǎi zhì wú yǒushǎo fǎ kě dé shì míng ē nòuduō
三藐三菩提，乃至无有少法可得，是名阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí
罗三藐三菩提。

fù cì xū pú tí shì fǎ píngděng wú yǒugāo xià shì
“复次，须菩提，是法平等，无有高下，是
míng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ wú zhòngshēng wú rén
名阿耨多罗三藐三菩提。以无众生、无人、
wú shòuzhě dé píngděng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yī qiè shàn
无寿者得平等阿耨多罗三藐三菩提，一切善
fǎ dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí suǒyánshàn fǎ
法得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，所言善法
shàn fǎ zhě rú lái shuō fēi shàn fǎ shì míngshàn fǎ
善法者，如来说非善法，是名善法。

xū pú tí sānqiān dà qiān shì jiè zhōng suǒyǒuzhū xū mí
“须菩提，三千大千世界中，所有诸须弥
shānwáng rú shì děng qī bǎo jù yǒurén chí yòng bù shī ruò rén yǐ
山王，如是等七宝聚，有人持用布施；若人以
cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，受持读诵，
wèi tā rénshuō yú qián fú dé bǎi fēn bù jí yī qiānfēn bù jí yī
为他人说，于前福德百分不及一、千分不及一、
bǎiqiānwàn fēn bù jí yī gē luó fēn bù jí yī shù fēn bù jí yī
百千万分不及一、歌罗分不及一、数分不及一、
yōu bō ní shā tuó fēn bù jí yī nǎi zhì suànshù pì yù suǒ bù néng jí
优波尼沙陀分不及一，乃至算数譬喻所不能及。

xū pú tí yú yì yún hé rǔ wèi rú lái zuò shì niàn wǒ
“须菩提，于意云何？汝谓如来作是念‘我
dù zhòngshēng yé xū pú tí mò zuò shì niàn hé yǐ gù shí
度众生’耶？须菩提，莫作是念！何以故？实
wú yǒuzhòngshēng rú lái dù zhě
无有众生如来度者。”

fó yán xū pú tí ruò yǒu shí zhòngshēng rú lái dù zhě rú
佛言：“须菩提，若有实众生如来度者，如
lái zé yǒu wǒ rén zhòngshēng shòuzhěxiàng xū pú tí rú
来则有我、人、众生、寿者相。须菩提，如
lái shuō yǒu wǒ zhě zé fēi yǒu wǒ ér máodào fán fū shēngzhě yǐ
来说有我者，则非有我；而毛道凡夫生者，以

wéiyǒu wǒ xū pú tí máodàofán fū shēngzhě rú lái shuō míng fēi
为有我。须菩提，毛道凡夫生者，如来说名非
shēng shì gù yán máodàofán fū shēng
生，是故言毛道凡夫生。

xū pú tí yú yì yún hé kě yǐ xiàngchéng jiù dé jiàn rú
“须菩提，于意云何？可以相成就得见如
lái fǒu
来不？”

xū pú tí yán rú wǒ jiě rú lái suǒ shuō yì bù yǐ xiàng
须菩提言：“如我解如来所说义，不以相
chéng jiù dé jiàn rú lái
成就得见如来。”

fó yán rú shì rú shì xū pú tí bù yǐ xiàngchéng jiù
佛言：“如是，如是。须菩提，不以相成就
dé jiàn rú lái
得见如来。”

fó yán xū pú tí ruò yǐ xiàngchéng jiù guān rú lái zhě
佛言：“须菩提，若以相成就观如来者，
zhuàn lún shèng wáng yīng shì rú lái shì gù fēi yǐ xiàngchéng jiù dé jiàn
转轮圣王应是如来，是故非以相成就得见
rú lái
如来。”

ěr shí shì zūn ér shuō jì yán
尔时，世尊而说偈言：

ruò yǐ sè jiàn wǒ 若以色见我	yǐ yīn shēng qiú wǒ 以音声求我
shì rén xíng xié dào 是人行邪道	bù néng jiàn rú lái 不能见如来
bǐ rú lái miào tǐ 彼如来妙体	jí fǎ shēn zhū fó 即法身诸佛
fǎ tǐ bù kě jiàn 法体不可见	bǐ shí bù néng zhī 彼识不能知

xū pú tí yú yì yún hé rú lái kě yǐ xiàngchéng jiù dé
“须菩提，于意云何？如来可以相成就得
ē nònguō luó sān miǎo sān pú tí yé⁷⁶ xū pú tí mò zuò shì niàn
阿耨多罗三藐三菩提耶？须菩提，莫作是念：

⁷⁶ 龙藏本及永乐北藏本：提耶；丽藏本：提

rú lái yǐ xiàng chéng jiù dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
‘如来以相成就，得阿耨多罗三藐三菩提’！

xū pú tí rǔ ruò zuò shì niàn pú sà fā ē nòuduō luó
“须菩提，汝若作是念：‘菩萨发阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí xīn zhě shuō zhū fǎ duànmièxiàng xū pú tí
三藐三菩提心者，说诸法断灭相。’ 须菩提，
mò zuò shì niàn pú sà fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn shuō
莫作是念：‘菩萨发阿耨多罗三藐三菩提心，说
zhū fǎ duànmièxiàng hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā ē nòuduō
诸法断灭相。’⁷⁷ 何以故？菩萨摩诃萨发阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí xīn zhě yú fǎ bù shuō duànmièxiàng gù⁷⁸
罗三藐三菩提心者，于法不说断灭相故⁷⁸。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ mǎn héng hé
“须菩提，若善男子、善女人，以满恒河
shā děng shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu pú sà zhī yī qiè fǎ wú
沙等世界七宝持用布施；若有菩萨知一切法无
wǒ dé wú shēng fǎ rěn cǐ gōng dé shèng qián suǒ dé fú dé xū pú
我，得无生法忍，此功德胜前所得福德。须菩
tí yǐ zhū pú sà bù qǔ fú dé gù
提，以诸菩萨不取福德故。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn pú sà bù qǔ fú dé
须菩提白佛言：“世尊！菩萨不取福德？”

fó yán xū pú tí pú sà shòu fú dé bù qǔ fú dé
佛言：“须菩提，菩萨受福德，不取福德，
shì gù pú sà qǔ fú dé
是故菩萨取福德。

xū pú tí ruò yǒu rén yán rú lái ruò qù ruò lái ruò zhù
“须菩提，若有人言如来若去、若来、若住、
ruò zuò ruò wò shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù rú lái
若坐、若卧，是人解我所说义。何以故？如来
zhě wú suǒ zhì qù wú suǒ cóng lái gù míng rú lái
者，无所至去，无所从来，故名如来。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān qiān dà
“须菩提，若善男子、善女人，以三千大

⁷⁷ 龙藏本及永乐北藏本：莫作是念：‘菩萨发阿耨多罗三藐三菩提心，说诸法断灭相。’；
丽藏本：莫作是念。

⁷⁸ 龙藏本及永乐北藏本：于法不说断灭相故；丽藏本：不说诸法断灭相

qiān shì jiè wēichén fù yǐ ěr xǔ wēichén shì jiè suì wéiwēichén ē
千世界微尘，复以尔许微尘世界，碎为微尘阿
sēng qí xū pú tí yú yì yún hé shì wēichénzhòngnìngwéiduō
僧祇。须菩提，于意云何？是微尘众宁为多
fǒu
不？”

xū pú tí yán bǐ wēichénzhòngshènduō shì zūn hé yǐ
须菩提言：“彼微尘众甚多。世尊！何以
gù ruò shì wēichénzhòng shí yǒuzhě fó zé bù shuō shì wēichénzhòng
故？若是微尘众实有者，佛则不说是微尘众。
hé yǐ gù fó shuōwēichénzhòng zé fēi wēichénzhòng shì gù fó
何以故？佛说微尘众，则非微尘众，是故佛
shuōwēichénzhòng shì zūn rú lái suǒshuōsānqiān dà qiān shì jiè
说微尘众。世尊，如来所说三千大千世界，
zé fēi shì jiè shì gù fó shuōsānqiān dà qiān shì jiè hé yǐ gù ruò
则非世界，是故佛说三千大千世界。何以故？若
shì jiè shí yǒuzhě zé shì yī hé xiàng rú lái shuō yī hé xiàng zé
世界实有者，则是一合相。如来说一合相，则
fēi yī hé xiàng shì gù fó shuō yī hé xiàng
非一合相，是故佛说一合相。”

fó yán xū pú tí yī hé xiàngzhě zé shì bù kě shuō
佛言：“须菩提，一合相者，则是不可说，
dàn fán fū zhī rén tān zhuó qí shì
但凡夫之人，贪著其事。

hé yǐ gù xū pú tí ruò rén rú shì yán fó shuō wǒ
“何以故？须菩提，若人如是言：‘佛说我
jiàn rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn xū pú tí yú yì
见、人见、众生见、寿者见。’须菩提，于意
yún hé shì rén suǒshuōwéizhèng yǔ fǒu
云何？是人所说为正语不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn hé yǐ gù shì zūn rú
须菩提言：“不也。世尊！何以故？世尊！如
lái shuō wǒ jiàn rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn jí fēi wǒ jiàn
来说我见、人见、众生见、寿者见，即非我见、
rén jiàn zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn shì míng wǒ jiàn rén jiàn zhòng
人见、众生见、寿者见，是名我见、人见、众
shēngjiàn shòuzhějiàn
生见、寿者见。”

xū pú tí pú sà fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
“须菩提，菩萨发阿耨多罗三藐三菩提心

zhě yú yī qiè fǎ yīng rú shì zhī rú shì jiàn rú shì xìn rú
者，于一切法，应如是知、如是见、如是信、如

shì bú zhù fǎ xiàng hé yǐ gù xū pú tí suǒ yán fǎ xiàng fǎ xiàng
是不住法相。何以故？须菩提，所言法相法相

zhě rú lái shuō jí fēi fǎ xiàng shì míng fǎ xiàng
者，如来说即非法相，是名法相。

xū pú tí ruò yǒu pú sà mó hē sà yǐ mǎn wú liàng ē
“须菩提，若有菩萨摩诃萨，以满无量阿

sēng qí shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén
僧祇世界七宝持用布施；若有善男子、善女人，

fā pú sà xīn zhě yú cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng
发菩萨心者，于此般若波罗蜜经乃至四句偈等，

shòu chí dú sòng wèi tā rén shuō jī fú shèng bǐ wú liàng ē sēng qí
受持读诵，为他人说，其福胜彼无量阿僧祇。

yún hé wèi rén yǎn shuō ér bù míng shuō shì míng wéi shuō
云何为人演说？而不名说，是名为说。”

ěr shí shì zūn ér⁷⁹ shuō jì yán
尔时，世尊而⁷⁹说偈言：

bú zhù dào fēn dì shí yī 不住道分第十一

yī qiè yǒu wéi fǎ rú xīng yì dēng huàn
一切有为法 如星翳灯幻

lù pào mèng diàn yún yīng zuò rú shì guān
露泡梦电云 应作如是观

liú tōng fēn dì shí èr 流通分第十二

fó shuō shì jīng yǐ zhǎng lǎo xū pú tí jí zhū bǐ qiū bǐ qiū
佛说是经已，长老须菩提及诸比丘、比丘

ní yōu pó sè yōu pó yí pú sà mó hē sà yī qiè shì jiān tiān
尼、优婆塞、优婆夷、菩萨摩诃萨，一切世间天、

⁷⁹ 龙藏本及永乐北藏本：尔时，世尊而；丽藏本：而

rén ē xiū luó qián tà pó děng wén fó suǒshuō jiē dà huān xǐ
人、阿修罗、乾闥婆等，闻佛所说，皆大欢喜，
xìn shòufèngxíng
信受奉行。

金刚般若波罗蜜经

jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
金刚般若波罗蜜经

chéntiānzhú sānzàng fǎ shī zhēn dì yì
陈天竺三藏法师真谛译⁸⁰

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí fó pó qié pó zhù shè wèi guó qí tuó shù lín jǐ gū dú
一时，佛婆伽婆住舍卫国祇陀树林给孤独
yuán yǔ dà bǐ qiū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù
园，与大比丘众，千二百五十人俱。

ěr shí shì zūn yú rì qián fēn zhuó yī chí bō rù shè wèi dà
尔时，世尊于日前分，著衣持钵，入舍卫大
guó ér xíng qǐ shí yú qí guó zhōng cì dì xíng yǐ huán zhì běn chù
国而行乞食。于其国中，次第行已⁸¹，还至本处，
fàn shí shì qì yú zhōng hòu shí shōu yī bō xǐ zú yǐ rú cháng
饭食事讫，于中后时，收衣钵，洗足已。如常
fū zuò jiā fū ān zuò duān shēn ér zhù zhèng niàn xiàn qián shí
敷座，跏⁸²趺安坐，端身而住，正念现前。时，
zhū bǐ qiū jù wǎng fó suǒ zhì fó suǒ yǐ dǐng lǐ fó zú yòu rào sān
诸比丘俱往佛所，至佛所已，顶礼佛足，右绕三
zā què zuò yī miàn
匝，却坐一面。

ěr shí jìng mìng xū pú tí yú dà zhòng zhōng gòng zuò jù jí
尔时，净命须菩提于大众中共坐聚集。
shí jìng mìng xū pú tí jí cóng zuò qǐ piān tǎn yòu jiān dǐng lǐ fó
时，净命须菩提即从座起，偏袒右肩，顶礼佛
zú yòu xī zhuó dì xiàng fó hé zhǎng ér bái fó yán xī yǒu
足，右膝著地，向佛合掌而白佛言：“希有！
shì zūn rú lái yīng gòng zhèng biàn jué zhī shàn hù niàn zhū pú sà
世尊！如来、应供、正遍觉知，善护念诸菩萨

⁸⁰ 丽本：陈天竺三藏真谛译；永乐北藏本及龙藏本：陈天竺三藏法师真谛译

⁸¹ 丽本：乞；永乐北藏本及龙藏本：已

⁸² 丽本：加；永乐北藏本及龙藏本：跏

mó hē sà yóu wú shàng lì yì gù shàn fù zhǔ zhū pú sà mó hē sà
摩诃萨，由无上利益故；善付嘱诸菩萨摩诃萨，
yóu wú shàngjiào gù shì zūn ruò shànnán zǐ shàn nǚ rén fā ē
由无上教故。世尊！若善男子、善女人，发阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn xíng pú sà shèng yún hé yīngzhù
耨多罗三藐三菩提心，行菩萨乘，云何应住？
yún hé xiū xíng yún hé fā qǐ pú sà xīn jìng mìng xū pú tí zuò
云何修行？云何发起菩萨心？”净命须菩提作
shì wèn yǐ
是问已。

ěr shí shì zūngào xū pú tí xū pú tí shàn zāi shàn
尔时，世尊告须菩提：“须菩提，善哉，善
zāi rú shì shànnán zǐ rú lái shàn hù niànzhu pú sà mó hē sà
哉！如是。善男子，如来善护念诸菩萨摩诃萨，
wú shàng lì yì gù shàn fù zhǔ zhū pú sà mó hē sà wú shàngjiào gù
无上利益故；善付嘱诸菩萨摩诃萨，无上教故。
xū pú tí shì gù rǔ jīn yī xīn dì tīngōngjìng shàn sī niàn zhī
须菩提，是故汝今一心谛听恭敬，善思念之。
wǒ jīn dāngwèi rǔ shuō rú pú sà fā pú tí xīn xíng pú sà shèng
我今当为汝说。如菩萨发菩提心，行菩萨乘，
rú shì yīngzhù rú shì xiū xíng rú shì fā xīn
如是应住，如是修行，如是发心。”

xū pú tí yán wěi rán shì zūn
须菩提言：“唯然。世尊！”

fó gào xū pú tí xū pú tí ruò shàn⁸³ nán zǐ shàn nǚ rén
佛告须菩提：“须菩提，若善⁸³男子、善女人，
fā pú tí xīn xíng pú sà shèng yīng rú shì fā xīn suǒyǒu yī qiè
发菩提心，行菩萨乘，应如是发心：‘所有一切
zhòngshēng lèi shè ruò luǎnshēng ruò tāi shēng ruò shī shēng ruò
众生类摄，若卵生、若胎生、若湿生、若
huàshēng ruò yǒu sè ruò wú sè ruò yǒuxiǎng ruò wú xiǎng ruò
化生，若有色、若无色，若有想、若无想，若
fēi yǒuxiǎng ruò fēi wú xiǎng nǎi zhì zhòngshēng jiè jí jiǎ míngshuō
非有想、若非无想，乃至众生界及假名说。
rú shì zhòngshēng wǒ jiē ān zhì yú wú yú niè pán rú shì bō niè
如是众生，我皆安置于无余涅槃。’如是般涅

⁸³ 丽本：善；永乐北藏本及龙藏本：若善

84 pán wú liàngzhòngshēng yǐ wú yī zhòngshēng bèi niè pánzhě hé yǐ
 槃无量众 生已，无一众 生被涅槃者。何以
 gù xū pú tí ruò pú sà yǒuzhòngshēngxiǎng jí bù yīngshuōmíng
 故？须菩提，若菩萨有众 生 想，即不应说名
 wéi pú sà hé yǐ gù xū pú tí yī qiè pú sà wú wǒ xiǎng zhòng
 为菩萨。何以故？须菩提，一切菩萨无我想、众
 shēngxiǎng shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng
 生 想、寿者想、受者想。

fù cì xū pú tí pú sà bù zhuó jǐ lèi ér xíng bù shī
 “复次，须菩提，菩萨不著己类而行布施，
 bù zhuósuǒ yú xíng yú bù shī bù zhuó sè shēng xiāng wèi chù
 不著所余行于布施，不著色、声、香、味、触、
 fǎ yīngxíng bù shī xū pú tí pú sà yīng rú shì xíng shī bù zhuóxiàng
 法应行布施。须菩提，菩萨应如是行施，不著相
 xiǎng hé yǐ gù xū pú tí ruò pú sà wú zhí zhuó xīn xíng yú bù
 想。何以故？须菩提，若菩萨无执著心行于布
 shī shì fú dé jù bù kě shǔliàng
 施，是福德聚不可数量。

xū pú tí rǔ yì yún hé dōngfāng xū kōng kě shǔliàng
 “须菩提，汝意云何，东方虚空可数量
 fǒu
 不？”

xū pú tí yán bù kě shì zūn
 须菩提言：“不可。世尊！”

fó yán rú shì xū pú tí nán xī běifāng sì wéishàng
 佛言：“如是。须菩提，南西北方、四维上
 xià shí fāng xū kōng kě shǔliàngfǒu
 下十方虚空可数量不？”

xū pú tí yán bù kě shì zūn
 须菩提言：“不可。世尊！”

fó yán rú shì xū pú tí ruò pú sà wú zhí zhuó xīn xíng
 佛言：“如是。须菩提，若菩萨无执著心行
 yú bù shī shì fú dé jù yì fù rú shì bù kě shǔliàng
 于布施，是福德聚亦复如是不可数量。

xū pú tí rǔ yì yún hé kě yǐ shēnxiàngshèng dé jiàn rú
 “须菩提，汝意云何，可以身相胜德见如

84 丽本：涅槃；永乐北藏本及龙藏本：般涅槃

lái fǒu

来不？”

fú yě⁸⁵ shì zūn hé yǐ gù rú lái suǒ shuō shēn xiàng
“不也⁸⁵，世尊！何以故？如来所说身相

shèng dé fēi xiàng shèng dé
胜德，非相胜德。”

hé yǐ gù xū pú tí fán suǒ yǒu xiàng jiē shì xū wàng
“何以故？须菩提，凡所有相皆是虚妄，

wú suǒ yǒu xiàng jí shì zhēn shí yǒu xiàng wú xiàng yīng jiàn rú lái
无所有相即是真实，由相无相应见如来。”如

shì shuō yǐ
是说已。

jìng mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn yú jīn xiàn shí jí wèi
净命须菩提白佛言：“世尊！于今现时及未

lái shì pō yǒu pú sà tīng wén zhèng shuō rú shì děng xiàng cǐ jīng zhāng
来世，颇有菩萨听闻正说如是等相此经章

jù shēng shí xiǎng fǒu
句，生实想不？”

fó gào xū pú tí mò zuò shì shuō yú jīn xiàn shí jí wèi lái
佛告须菩提：“莫作是说：‘于今现时及未来

shì pō yǒu pú sà tīng wén zhèng shuō rú shì děng xiàng cǐ jīng zhāng jù
世，颇有菩萨听闻正说如是等相此经章句，

shēng shí xiǎng fǒu hé yǐ gù xū pú tí yú wèi lái shì shí
生实想不？’何以故？须菩提，于未来世，实

yǒu zhòng shēng dé wén cǐ jīng néng shēng shí xiǎng
有众生得闻此经能生实想。

fù cì xū pú tí yú wèi lái shì hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ miè
“复次，须菩提，于未来世后五百岁正法灭

shí yǒu zhū pú sà mó hē sà chí jiè xiū fú jí yǒu zhì huì xū pú
时，有诸菩萨摩诃萨，持戒修福及有智慧。须菩

tí shì zhū pú sà mó hē sà fēi shì yī fó fēi yú yī fó zhòng zhū
提，是诸菩萨摩诃萨，非事一佛，非于一佛种诸

shàn gēn yǐ shì wú liàng bǎi qiān zhū fó yǐ yú wú liàng bǎi qiān fó suǒ
善根，已事无量百千诸佛，已于无量百千佛所

ér zhòng shàn gēn ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén tīng wén zhèng shuō
而种善根。若有善男子、善女人，听闻正说

⁸⁵ 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：也

rú shì děngxiàng cǐ jīngzhāng jù nǎi zhì yī niànshēng shí xìn zhě xū
如是等相此经章句，乃至一念生实信者。须
pú tí rú lái xī zhī shì rén xī jiàn shì rén
菩提，如来悉知是人，悉见是人。

xū pú tí shì shànnán zǐ shàn nǚ rén shēngzhǎng wú
“须菩提，是善男子、善女人，生长无
liàng fú dé zhī jù hé yǐ gù xū pú tí shì zhū pú sà wú fù wǒ
量福德之聚。何以故？须菩提，是诸菩萨无复我
xiǎng zhòngshēngxiǎng shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng shì zhū pú sà
想、众生想、寿者想、受者想。是诸菩萨
wú fǎ xiǎng wú fēi fǎ xiǎng wú xiǎng wú fēi xiǎng hé yǐ gù
无法想，无非⁸⁶法想，无想无非⁸⁷想。何以故？

xū pú tí shì zhū pú sà ruò yǒu fǎ xiǎng jí shì wǒ zhí jí zhòngshēng
须菩提，是诸菩萨若有法想，即是我执及众生、
shòuzhě shòuzhě zhí xū pú tí shì gù pú sà bù yīng qǔ fǎ bù
寿者、受者执。须菩提，是故菩萨不应取法，不
yīng qǔ fēi fǎ wèi rú shì yì gù rú lái shuō ruò guānxíng rén jiě
应取非法。为如是义故，如来说：‘若观行人解
fá yù jīng fǎ shàngyīngshě hé kuàng fēi fǎ
筏喻经，法尚应舍，何况非法？’”

fó fù gào jìng mìng xū pú tí xū pú tí rǔ yì yún hé
佛复⁸⁸告净命须菩提：“须菩提，汝意云何，
rú lái dé ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí yé rú lái yǒu suǒ shuō
如来得阿耨多罗三藐三菩提耶？如来有所说
fǎ yé
法耶？”

xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì wú suǒ yǒu fǎ rú
须菩提言：“如我解佛所说⁸⁹义，无所有法如
lái suǒ dé míng ē nòuduō luó sān miǎo sān pú tí yì wú yǒu fǎ rú
来所得，名阿耨多罗三藐三菩提；亦无有法如
lái suǒ shuō hé yǐ gù shì fǎ rú lái suǒ shuō bù kě qǔ bù kě
来所说。何以故？是法如来所说，不可取，不可
yán fēi fǎ fēi fēi fǎ hé yǐ gù yī qiè shèng rén jiē yǐ wú wéi
言，非法，非非法。何以故？一切圣人皆以无为

⁸⁶ 丽本：非无；永乐北藏本及龙藏本：无非

⁸⁷ 丽本：非无；永乐北藏本及龙藏本：无非

⁸⁸ 丽本：复次，佛；永乐北藏本及龙藏本：佛复

⁸⁹ 丽本：说；永乐北藏本及龙藏本：所说

zhēn rú suǒ xiǎn xiàn gù
真如所显现故。”

xū pú tí rǔ yì yún hé yǐ sān qiān dà qiān shì jiè biàn
“须菩提，汝意云何，以三千大千世界遍
mǎn qī bǎo ruò rén chí yòng bù shī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén
满七宝，若人持用布施，是善男子、善女人，
yīn cǐ bù shī shēng fú duō fǒu
因此布施生福多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn shènduō xiū qié tuó
须菩提言：“甚多。世尊！甚多。修伽陀！
shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yīn cǐ bù shī dé fú shènduō hé
是善男子、善女人，因此布施，得福甚多。何
yǐ gù shì zūn cǐ fú dé jù jí fēi fú dé jù shì gù rú lái
以故？世尊！此福德聚，即非福德聚，是故如来
shuō fú dé jù
说福德聚。”

fó yán xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān
佛言：“须菩提，若善男子、善女人，以三
qiān dà qiān shì jiè biàn mǎn qī bǎo chí yòng bù shī ruò fù yǒu rén
千大千世界遍满七宝，持用布施。若复有人，
cóng cǐ jīng zhōng shòu sì jù jì wèi tā zhèng shuō xiǎn shì qí yì
从此经中受四句偈，为他正说，显示其义。
cǐ rén yǐ shì yīn yuán suǒ shēng fú dé zuì duō yú bǐ wú liàng wú shù
此人以是因缘，所生福德，最多于彼无量无数。
hé yǐ gù xū pú tí rú lái wú shàng pú tí cóng cǐ fú chéng
何以故？须菩提，如来无上菩提，从此福成。
zhū fó shì zūn cóng cǐ fú shēng hé yǐ gù xū pú tí suǒ yán
诸佛世尊，从此福生。何以故？须菩提，所言
fó fǎ zhě jí fēi fó fǎ shì míng fó fǎ
佛法者，即非佛法，是名佛法。

xū pú tí rǔ yì yún hé xū tuó huánnéng zuò shì niàn wǒ
“须菩提，汝意云何，须陀洹能作是念‘我
dé xū tuó huánguǒ fǒu
得须陀洹果’不？”

xū pú tí yán fú yě⁹⁰ shì zūn hé yǐ gù shì zūn
须菩提言：“不也⁹⁰。世尊！何以故？世尊！

⁹⁰ 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：也

shí wú suǒ yǒu néng zhì yú liú gù shuō xū tuó huán nǎi zhì sè shēng
实无所有能至于流，故说须陀洹。乃至色、声、
xiāng wèi chù fǎ yì fù rú shì gù míng xū tuó huán
香、味、触、法亦复如是，故名须陀洹。

sī tuó hán míng yī wǎng lái shí wú suǒ yǒu néng zhì wǎng lái
“斯陀含名一往来，实无所有能至往来，
shì míng sī tuó hán
是名斯陀含。

ē nà hán míng wéi bù lái shí wú suǒ yǒu néng zhì bù lái shì
“阿那含名为不来，实无所有能至不来，是
míng ē nà hán
名阿那含。”

fó yán xū pú tí rǔ yì yún hé ē luó hàn néng zuò shì
佛言：“须菩提，汝意云何，阿罗汉能作是
niàn wǒ dé ē luó hàn guǒ fǒu
念‘我得阿罗汉果’不？”

xū pú tí yán fú yě⁹¹ shì zūn hé yǐ gù shí wú suǒ
须菩提言：“不也⁹¹。世尊！何以故！实无所
yǒu míng ē luó hàn shì zūn ruò ē luó hàn zuò shì niàn wǒ dé ē
有名阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念：‘我得阿
luó hàn guǒ cǐ niàn jí shì wǒ zhí zhòng shēng zhí shòu zhě zhí
罗汉果。’此念即是我执、众 生执、寿者执、

shòu zhě zhí shì zūn rú lái ē luó hē sān miǎo sān fó tuó zàn wǒ
受者执。世尊！如来、阿罗诃、三藐三佛陀赞我
zhù wú zhēng sān mèi rén zhōng zuì wéi dì yī shì zūn wǒ jīn yǐ chéng
住无 诤 三昧人 中 最为第一。世尊！我今已 成

⁹² ē luó hàn lí sān yǒu yù shì zūn wǒ yì bù zuò shì niàn wǒ
阿罗汉，离三有欲。世尊！我亦不作是念：‘我
shì ē luó hàn shì zūn wǒ ruò yǒu shì niàn wǒ yǐ dé ē luó hàn
是阿罗汉。’世尊！我若有是念：‘我已得阿罗汉

guǒ rú lái zé yīng bù shòu wǒ jì zhù wú zhēng sān mèi rén zhōng
果。’如来则应不授我记：‘住无 诤 三昧人 中，
xū pú tí shàn nán zǐ zuì wéi dì yī shí wú suǒ zhù zhù yú wú zhēng
须菩提善男子最为第一。’实无所住，住于无 诤、
zhù yú wú zhēng
住于无 诤。”

⁹¹ 丽本：能；永乐北藏本及龙藏本：也

⁹² 丽本：得；永乐北藏本及龙藏本：成

fó gào xū pú tí rǔ yì yún hé xī cóng rán dēng rú lái
佛告须菩提：“汝意云何，昔从然灯如来、
ē luó hē sān miǎo sān fó tuó suǒ pō yǒu yī fǎ rú lái suǒ qǔ
阿罗诃、三藐三佛陀所，颇有一法，如来所取
fǒu
不？”

xū pú tí yán fú yě⁹³ shì zūn shí wú yǒu fǎ xī cóng
须菩提言：“不也⁹³。世尊！实无有法，昔从
rán dēng rú lái ē luó hē sān miǎo sān fó tuó suǒ rú lái suǒ qǔ
然灯如来、阿罗诃、三藐三佛陀所，如来所取。”

fó gào xū pú tí ruò yǒu pú sà zuò rú shì yán wǒ dāng
佛告须菩提：“若有菩萨作如是言：‘我当
zhuāng yán qīng jìng fó tǔ ér cǐ pú sà shuō xū wàng yán hé yǐ gù
庄严清净佛土。’而此菩萨说虚妄言。何以故？

xū pú tí zhuāng yán fó tǔ zhě rú lái shuō fēi zhuāng yán shì gù
须菩提，庄严佛土者，如来说非庄严，是故

zhuāng yán qīng jìng fó tǔ xū pú tí shì gù pú sà yīng shēng rú shì wú
庄严清净佛土。须菩提，是故菩萨应生如是无

zhù zhuó xīn bú zhù sè shēng xiāng wèi chù fǎ shēng xīn
住著心，不住色、声、香、味、触、法生心，

yīng wú suǒ zhù ér shēng qí xīn
应无所住而生其心。

xū pú tí pì rú yǒu rén tǐ xiàng shèng dà rú xū mí
“须菩提，譬如有人，体相胜大，如须弥

shān wáng⁹⁴ xū pú tí rǔ yì yún hé rú shì tǐ xiàng wéi shèng dà
山王⁹⁴。须菩提，汝意云何，如是体相为胜大

fǒu
不？”

xū pú tí yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù rú lái shuō
须菩提言：“甚大。世尊！何以故？如来说

fēi yǒu míng wéi yǒu shēn cǐ fēi shì yǒu gù shuō yǒu shēn
非有，名为有身。此非是有，故说有身。”

fó gào xū pú tí rǔ yì yún hé yú héng qié jiāng⁹⁵ suǒ yǒu zhū
佛告须菩提：“汝意云何，于恒伽江⁹⁵所有诸

⁹³ 丽本：取；永乐北藏本及龙藏本：也

⁹⁴ 丽本：山；永乐北藏本及龙藏本：山王

⁹⁵ 丽本：伽；永乐北藏本及龙藏本：伽江

shā rú qí shā shù suǒ yǒu héng qié zhū héng qié shā nìng wéi duō fǒu
沙，如其沙数所有恒伽，诸恒伽沙宁为多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn dàn zhū héng qié shàng duō
须菩提言：“甚多。世尊！但诸恒伽尚多

wú shù hé kuàng qí shā
无数，何况其沙？”

fó yán xū pú tí wǒ jīn jué rǔ wǒ jīn shì rǔ zhū héng
佛言：“须菩提，我今觉汝，我今示汝。诸恒

qié zhōng suǒ yǒu shā shù rú shì shā děng⁹⁶ shì jiè ruò yǒu shàn nán zǐ
伽中所有沙数如是沙等⁹⁶世界，若有善男子、

shàn nǚ rén yǐ qī bǎo biàn mǎn chí shī rú lái yīng gòng zhèng
善女人，以七宝遍满，持施如来、应供、正

biàn jué zhī xū pú tí rǔ yì yún hé cǐ rén yǐ shì yīn yuán dé
遍觉知。须菩提，汝意云何，此人以是因缘，得

fú duō fǒu
福多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn shènduō xiū qié tuó
须菩提言：“甚多。世尊！甚多。修伽陀！

cǐ rén yǐ shì yīn yuán shēng fú shènduō
此人以是因缘，生福甚多。”

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ qī bǎo biàn
“须菩提，若善男子、善女人，以七宝遍

mǎn ěr suǒ héng qié shā shì jiè chí yòng bù shī ruò shàn nán zǐ shàn
满尔所恒伽沙世界，持用布施。若善男子、善

nǚ rén cóng cǐ jīng diǎn nǎi zhì sì jù jì děng gōng jìng shòu chí wèi
女人，从此经典乃至四句偈等，恭敬受持，为

tā zhèng shuō shì rén suǒ shēng fú dé zuì shèng yú bǐ wú liàng wú shù
他正说。是人所生福德，最胜于彼无量无数。

fù cì xū pú tí suí suǒ zài chù ruò yǒu rén néng cóng
“复次，须菩提，随所在处，若有人能从

shì jīng diǎn nǎi zhì sì jù jì děng dú sòng jiǎng shuō dāng zhī cǐ chù
是经典，乃至四句偈等，读诵讲说。当知此处，

yú shì jiān zhōng jí chéng zhī tí yī qiè rén tiān ē xiū luó děng jiē
于世间中即成支提，一切人、天、阿修罗等皆

yīng gōng jìng hé kuàng yǒu rén jìn néng shòu chí dú sòng rú cǐ jīng diǎn
应恭敬；何况有人尽能受持读诵如此经典？

⁹⁶ 丽本：尔许；永乐北藏本及龙藏本：如是沙等

dāng zhī shì rén zé yǔ wú shàng xī yǒu zhī fǎ ér gòngxiāngyìng shì tǔ
当知是人则与无上希有之法而共相应；是土
dì chù dà shī zài zhōng huò suí yǒu yī kě zūnzhòng rén fó shuō
地处，大师在中，或随有一可尊重人。”佛说
shì yǐ
是已。

jìng mìng xū pú tí bó fó yán shì zūn rú shì jīng diǎn míng
净命须菩提白佛言：“世尊！如是经典，名
hào yún hé wǒ děng yún hé fèng chí
号云何？我等云何奉持？”

fó gào xū pú tí cǐ jīng míng wéi jīn gāng⁹⁷ bō rě bō luó mì
佛告须菩提：“此经名为金刚⁹⁷般若波罗蜜，
yǐ shì míng zì rǔ dāng fèng chí hé yǐ gù xū pú tí shì bō
以是名字，汝当奉持。何以故？须菩提，是般
rě bō luó mì rú lái shuō fēi bō rě bō luó mì xū pú tí rǔ yì
若波罗蜜，如来说非般若波罗蜜。须菩提，汝意
yún hé pō yǒu yī fǎ yī fó shuō fǒu
云何，颇有一法一佛说不？”

xū pú tí yán shì zūn⁹⁸ wú yǒu yī fǎ yī rú lái shuō
须菩提言：“世⁹⁸尊！无有一法一如来说。”

fó gào xū pú tí sān qiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu wēi chén shì
佛告须菩提：“三千大千世界所有微尘是
wéi duō fǒu
为多不？”

xū pú tí yán cǐ shì jiè wēi chén shènduō shì zūn shènduō
须菩提言：“此世界微尘甚多。世尊！甚多。
xiū qié tuó hé yǐ gù shì zūn cǐ zhū wēi chén rú lái shuō fēi wēi
修伽陀！何以故？世尊！此诸微尘，如来说非微
chén gù míng wēi chén cǐ zhū shì jiè rú lái shuō fēi shì jiè gù
尘，故名微尘。此诸世界，如来说非世界，故
shuō shì jiè
说世界。”

fó gào xū pú tí rǔ yì yún hé kě yǐ sān shí èr dà rén
佛告须菩提：“汝意云何，可以三十二大人
xiàng jiàn rú lái fǒu
相见如来不？”

⁹⁷ 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：名为金刚

⁹⁸ 丽本：无有，世；永乐北藏本及龙藏本：世

xū pú tí yán fú yě⁹⁹ shì zūn hé yǐ gù cǐ sān shí
 须菩提言：“不也⁹⁹。世尊！何以故？此三十
 èr dà rén xiàng rú lái shuō fēi xiàng gù shuō sān shí èr dà rén xiàng
 二大人相，如来说非相，故说三十二大人相。”

fó gào xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén rú zhū
 佛告须菩提：“若有善男子、善女人，如诸
 héng hé suǒ yǒu shā shù rú shì shā děng shēn mìng shě yǐ bù shī ruò yǒu
 恒河所有沙数，如是沙等身命舍以布施。若有
 shàn nán zǐ shàn nǚ rén cóng cǐ jīng diǎn nǎi zhì sì jù jì děng
 善男子、善女人，从此经典，乃至四句偈等，
 gōng jìng shòu chí wèi tā zhèng shuō cǐ rén yǐ shì yīn yuán shēng fú
 恭敬受持，为他正说。此人以是因缘，生福
 duō bǐ wú liàng wú shù
 多彼无量无数。”

ěr shí jìng mìng xū pú tí yóu fǎ lì jí jí biàn bēi qì wǎn
 尔时，净命须菩提由法利疾，即便悲泣，
¹⁰⁰ lèi ér yán xī yǒu shì zūn xī yǒu xiū qié tuó rú cǐ jīng
 泪而言：“希有！世尊！希有！修伽陀！如此经
 diǎn rú lái suǒ shuō wǒ cóng xī lái zhì dé shèng huì wèi céng wén shuō
 典如来所说，我从昔来至得圣慧，未曾闻说
 rú shì jīng diǎn hé yǐ gù shì zūn shuō bō rě bō luó mì jí fēi bō
 如是经典。何以故？世尊说般若波罗蜜，即非般
 rě bō luó mì gù shuō bō rě bō luó mì shì zūn dāng zhī shì rén zé
 若波罗蜜，故说般若波罗蜜。世尊！当知是人则
 yǔ wú shàng xī yǒu zhī fǎ ér gòng xiāng yìng wén shuō jīng shí néng shēng
 与无上希有之法而共相应，闻说经时，能生
 shí xiǎng shì zūn shì shí xiǎng zhě shí fēi yǒu xiǎng shì gù rú lái
 实想。世尊！是实想者，实非有想，是故如来
 shuō míng shí xiǎng shuō míng shí xiǎng shì zūn cǐ shì yú wǒ fēi wéi
 说名实想、说名实想。世尊！此事于我非为
 xī yǒu zhèng shuō jīng shí wǒ shēng xìn jiě shì zūn yú wèi lái shì
 希有，正说经时，我生信解。世尊！于未来世，
 ruò yǒu zhòng shēng gōng jìng shòu chí wèi tā zhèng shuō dāng zhī shì rén
 若有众生恭敬受持，为他正说，当知是人
 zé yǔ wú shàng xī yǒu zhī fǎ ér gòng xiāng yìng shì zūn cǐ rén wú fù
 则与无上希有之法而共相应。世尊！此人无复

⁹⁹ 丽本：可；永乐北藏本及龙藏本：也

¹⁰⁰ 丽本：收；永乐北藏本及龙藏本：捺

wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng hé yǐ gù
我想、众 生 想、寿者想、受者想。何以故？

wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng jí shì fēi
我想、众 生 想、寿者想、受者想，即是非

xiǎng hé yǐ gù zhū fó shì zūn jiě tuō zhū xiǎng jìn wú yú gù shuō
想。何以故？诸佛世尊解脱诸 想 尽无余故。”说

shì yán yǐ
是言已。

fó gào xū pú tí rú shì xū pú tí rú shì dāng zhī
佛告须菩提：“如是，须菩提，如是。当知

shì rén zé yǔ wú shàng xī yǒu zhī fǎ ér gòngxiāngyìng shì rén wén shuō
是人则与无 上 希有之法而共 相应，是人闻说

cǐ jīng bù jīng bú bù bú wèi hé yǐ gù xū pú tí cǐ fǎ rú lái
此经不惊不怖不畏。何以故？须菩提，此法如来

suǒ shuō shì dì yī bō luó mì cǐ bō luó mì rú lái suǒ shuō wú liàng
所说，是第一波罗蜜。此波罗蜜如来所说，无量

zhū fó yì rú shì shuō shì gù shuō míng dì yī bō luó mì
诸佛亦如是说，是故说 名 第一波罗蜜。

fù cì xū pú tí rú lái rěn rǔ bō luó mì jí fēi bō
“复次，须菩提，如来忍辱波罗蜜，即非波

luó mì hé yǐ gù xū pú tí xī shí wǒ wéi jiā líng qié wáng zhǎn
罗蜜。何以故？须菩提，昔时我为迦陵伽 王 斩

zhuó shēn tǐ gǔ ròu lí¹⁰¹ suì wǒ yú ěr shí wú yǒu wǒ xiǎng zhòng
斫 身体，骨肉离¹⁰¹ 碎。我于尔时，无有我想、众

shēngxiǎng shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng wú xiǎng fēi wú xiǎng hé
生 想、寿者想、受者想，无想非无想。何

yǐ gù xū pú tí wǒ yú ěr shí ruò yǒu wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng
以故？须菩提，我于尔时，若有我想、众 生 想、

shòuzhěxiǎng shòuzhěxiǎng shì shí zé yīngshēngchēnhènxiǎng xū pú
寿者想、受者想，是时则应生 瞋恨想。须菩

tí wǒ yì guò qù wǔ bǎi shēng zhōng¹⁰² zuò dà xiān rén míng yuē shuō
提，我忆过去五百 生 中¹⁰²，作大仙人，名曰说

rěn yú ěr shēng¹⁰³ zhōng xīn wú wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng shòu
忍。于尔 生¹⁰³ 中，心无我想、众 生 想、寿

¹⁰¹ 丽本：虽；永乐北藏本及龙藏本：离

¹⁰² 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：生中

¹⁰³ 丽本：所生；永乐北藏本及龙藏本：生

zhěxiǎng shòuzhěxiǎng shì gù xū pú tí pú sà mó hē sà shě lí
 者想、受者想。是故须菩提，菩萨摩诃萨舍离
 yī qiè xiǎng yú wú shàng pú tí yīng fā qǐ xīn bù yīngshēngzhù sè xīn
 一切想，于无上菩提应发起心，不应生住色心，
 bù yīngshēngzhùshēng xiāng wèi chù xīn bù yīngshēngzhù fǎ xīn
 不应生住声、香、味、触心，不应生住法心，
 bù yīngshēngzhù fēi fǎ xīn bù yīngshēngyǒusuǒ zhù xīn hé yǐ gù
 不应生住非法心，不应生有所住心。何以故？
 ruò xīn yǒuzhù zé wéi fēi zhù gù rú lái shuō pú sà wú suǒ zhù
 若心有住，则为非住。故如来说：‘菩萨无所住
 xīn yīngxíng bù shī fù cì xū pú tí pú sà yīng rú shì xíng shī
 心应行布施。’复次，须菩提，菩萨应如是行施，
 wèi lì yì yī qiè zhòngshēng cǐ zhòngshēngxiǎng jí shì fēi xiǎng
 为利益一切众生。此众生想，即是非想。
 rú shì yī qiè zhòngshēng rú lái shuō jí fēi zhòngshēng hé yǐ gù
 如是一切众生，如来说即非众生。何以故？
 zhū fó shì zūnyuǎn lí yī qiè xiǎng gù
 诸佛世尊远离一切想故。

xū pú tí rú lái shuō shí shuō dì shuō rú shuō fēi
 “须菩提，如来说实、说谛、说如、说非
 xū wàng fù cì xū pú tí shì fǎ rú lái suǒ jué shì fǎ rú lái
 虚妄。复次，须菩提，是法如来所觉，是法如来
 suǒshuō shì fǎ fēi shí fēi xū
 所说，是法非实非虚。

xū pú tí pì rú yǒurén zài yú máng àn rú shì dāng
 “须菩提，譬如有人，在于盲暗；如是当
 zhī pú sà duòxiàng xíngduòxiàng shī xū pú tí rú rén yǒu mù
 知，菩萨堕相，行堕相施。须菩提，如人有目，
 yè yǐ xiǎo shí¹⁰⁴ zhòu rì guāngzhào jiànzhǒngzhǒng sè rú shì dāng
 夜已晓时¹⁰⁴，昼日光照，见种种色；如是当
 zhī pú sà bú duò yú xiàng xíng wú xiàng shī
 知，菩萨不堕于相，行无相施。

fù cì xū pú tí yú wèi lái shì ruò yǒu shàn nán zǐ
 “复次，须菩提，于未来世，若有善男子、
 shàn nǚ rén shòu chí dú sòng jiào tā xiū¹⁰⁵ xíng wèi tā zhèngshuō rú
 善女人，受持读诵，教他修¹⁰⁵行，为他正说如

¹⁰⁴ 丽本：晓；永乐北藏本及龙藏本：晓时

¹⁰⁵ 丽本：修；永乐北藏本及龙藏本：教他修

shì jīng diǎn rú lái xī zhī shì rén xī jiàn shì rén shēngzhǎng wú liàng
是经典。如来悉知是人，悉见是人，生长无量
fú dé zhī jù
福德之聚。

fù cì xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú
“复次，须菩提，若有善男子、善女人，于
rì qián fēn bù shī shēn mìng rú shàng suǒ shuō zhū héng¹⁰⁶ shā shù yú rì
日前分，布施身命如上所说诸恒¹⁰⁶沙数。于日
zhōng fēn bù shī shēn mìng yú rì hòu fēn bù shī shēn mìng jiē rú
中分，布施身命；于日后分，布施身命，皆如
shàng suǒ zhū héng¹⁰⁷ shā shù rú shì wú liàng bǎi qiān wàn yì jié yǐ
上说诸恒¹⁰⁷沙数。如是无量百千万亿劫，以
shēn mìng bù shī ruò fù yǒu rén wén cǐ jīng diǎn bù qǐ fěi bàng
身命布施。若复有人，闻此经典，不起诽谤，
yǐ shì yīn yuán shēng fú duō bǐ wú liàng wú shù¹⁰⁸ hé kuàng yǒu rén shū
以是因缘，生福多彼无量无数¹⁰⁸。何况有人书
xiě shòu chí dú sòng jiào tā xiū xíng wèi rén guǎng shuō
写、受持、读诵、教他修行、为人广说？

fù cì xū pú tí rú shì jīng diǎn bù kě sī liang wú néng
“复次，须菩提，如是经典不可思量，无能
yǔ děng rú lái dàn wèi lián mǐn lì yì néng xíng wú shàng shèng rén¹⁰⁹ jí
与等。如来但为怜愍利益能行无上乘人¹⁰⁹及
xíng wú děng shèng rén shuō ruò fù yǒu rén yú wèi lái shì shòu chí dú
行无等乘人说。若复有人，于未来世，受持读
sòng jiào tā xiū xíng zhèng shuō shì jīng rú lái xī zhī shì rén xī
诵，教他修行，正说是经。如来悉知是人，悉
jiàn shì rén yǔ wú shù wú liàng bù kě sī yì wú děng fú jù ér gòng
见是人，与无数无量不可思议无等福聚而共
xiāng yìng rú shì děng rén yóu wǒ shēn fēn zé néng hè fù wú shàng
相应。如是等人，由我身分，则能荷负无上
pú tí hé yǐ gù xū pú tí rú shì jīng diǎn ruò bù¹¹⁰ yuàn yào
菩提。何以故？须菩提，如是经典，若不¹¹⁰愿乐
rén jí wǒ jiàn zhòng shēng jiàn shòu zhě jiàn shòu zhě jiàn rú cǐ děng
人及我见、众生见、寿者见、受者见如此等

¹⁰⁶ 丽本：河；永乐北藏本及龙藏本：恒

¹⁰⁷ 丽本：河；永乐北藏本及龙藏本：恒

¹⁰⁸ 丽本：数无量；永乐北藏本及龙藏本：量无数

¹⁰⁹ 丽本：乘；永乐北藏本及龙藏本：乘人

¹¹⁰ 丽本：下；永乐北藏本及龙藏本：不

rén néngtīngnéng xiū dú sòngjiào tā zhèngshuō wú yǒu shì chù
人，能听能修，读诵教他正说，无有是处。

fù cì xū pú tí suí suǒ zài chù xiǎnshuō cǐ jīng yī qiè shì jiān
复次，须菩提，随所在处，显说此经，一切世间

tiān rén ē xiū luó děng jiē yīnggòngyǎng zuò lǐ yòurào dāng zhī
天、人、阿修罗等皆应供养，作礼右绕，当知

cǐ chù yú shì jiānzhōng jí chéng zhī tí
此处于世间中即成支提。

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén shòu chí dú
“须菩提，若有善男子、善女人，受持读

sòng jiào tā xiū xíng zhèngshuō rú shì děngjīng cǐ rén xiànshēnshòu
诵，教他修行，正说如是等经，此人现身受

qīngjiànděng ruòguò¹¹¹ qù shì zhōngsuǒ zào è yè yīnggǎnshēnghòu è
轻贱等，若过¹¹¹去世中所造恶业，应感生后恶

dàoguǒbào yǐ yú xiànshēnshòuqīng kǔ gù xiān shì zuì yè jí kǔ guǒ
道果报，以于现身受轻苦故，先世罪业及苦果

bào zé wéixiāomiè dāng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
报则为消灭，当得阿耨多罗三藐三菩提。

xū pú tí wǒ yì wǎng xī cóngrán¹¹² dēng rú lái ē
“须菩提，我忆往昔，从然¹¹²灯如来、阿

luó hē sānmiǎosān fó tuóhòu wú shù wú liàng bù kě suàn jì guò qù dà
罗诃、三藐三佛陀后无数无量不可算计过去大

jié dé zhí¹¹³ bā wàn sì qiānbǎiqiān jù zhī zhū fó rú lái yǐ chéng
劫，得值¹¹³八万四千百千俱胝诸佛如来，已成

fó jìng wǒ jiē chéng shì gòngyǎnggōngjìng wú kōngguòzhě ruò fù
佛竟；我皆承事供养恭敬，无空过者。若复

yǒurén yú hòumò shì wǔ bǎi suì shí shòu chí dú sòng jiào tā xiū xíng
有人，于后末世五百岁时，受持读诵，教他修行，

zhèngshuō cǐ jīng xū pú tí cǐ rén suǒshēng fú dé zhī jù yǐ wǒ
正说此经。须菩提，此人所生福德之聚，以我

wǎng xī chéng shì gòngyǎngzhū fó rú lái suǒ dé gōng dé bǐ cǐ gōng dé
往昔承事供养诸佛如来所得功德比此功德，

bǎi fēn bù jí yī qiānwàn yì fēn bù jí yī qióng yú suànshù bù jí
百分不及一，千万亿分不及一，穷于算数不及

¹¹¹ 丽本：过；永乐北藏本及龙藏本：若过

¹¹² 丽本：无数无量过于算数大劫，过去然；永乐北藏本及龙藏本：从然

¹¹³ 丽本：后；永乐北藏本及龙藏本：后无数无量不可算计过去大劫，得值

qí yī nǎi zhì wēi lì pǐn lèi xiāng yìng pì yù suǒ bù néng jí
其一，乃至威力品类相应譬喻所不能及。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú hòu mò shì shòu
“须菩提，若善男子、善女人，于后末世受
chí dú sòng rú cǐ děng jīng suǒ dé gōng dé wǒ ruò jù shuō ruò yǒu shàn
持读诵如此等经所得功德，我若具说；若有善
nán zǐ shàn nǚ rén dì tīng yì chí ěr suǒ fú jù huò xīn mí luàn jí
男子、善女人，谛听忆持尔所福聚，或心迷乱及
yǐ diān kuáng fù cì xū pú tí rú shì jīng diǎn bù kě sī yì
以颠狂。复次，须菩提，如是经典不可思议，
ruò rén xiū xíng jí dé guǒ bào yì bù kě sī yì
若人修行及得果报亦不可思议。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn shàn nán zǐ shàn
尔时，须菩提白佛言：“世尊！善男子、善
nǚ rén fā ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn xíng pú sà shèng
女人，发阿耨多罗三藐三菩提心，行菩萨乘，
yún hé yīng zhù yún hé xiū xíng yún hé fā qǐ pú sà xīn
云何应住？云何修行？云何发起菩萨心？”

fó gào xū pú tí shàn nán zǐ shàn nǚ rén fā ē nòu duō luó
佛告须菩提：“善男子、善女人发阿耨多罗
sān miǎo sān pú tí xīn zhě dāng shēng rú shì xīn wǒ yīng ān zhì yī
三藐三菩提心者，当生如是心：‘我应安置一
qiè zhòng shēng lìng rù wú yú niè pán rú shì bō niè pán wú liàng zhòng
切众生，令入无余涅槃。如是般涅槃无量众
shēng yǐ wú yī zhòng shēng bèi niè pán zhě hé yǐ gù xū pú tí
生已，无一众生被涅槃者。’何以故？须菩提，
ruò pú sà yǒu zhòng shēng xiāng¹¹⁴ xiǎng zé bù yīng shuō míng wéi pú sà
若菩萨有众生相¹¹⁴想，则不应说名为菩萨。
hé yǐ gù xū pú tí shí wú yǒu fǎ míng wéi néng xíng pú sà shàng
何以故？须菩提，实无有法名为能行菩萨上
shèng
乘。

xū pú tí rǔ yì yún hé yú rán dēng fó suǒ pō yǒu yī
“须菩提，汝意云何，于然灯佛所，颇有一
fǎ rú lái suǒ dé míng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fǒu
法如来所得，名阿耨多罗三藐三菩提不？”

¹¹⁴ 丽本：生；永乐北藏本及龙藏本：生相

xū pú tí yán fú yě¹¹⁵ shì zūn yú rán dēng fó suǒ wú
 须菩提言：“不也¹¹⁵。世尊！于然灯佛所，无
 yǒu yī fǎ rú lái suǒ dé míng ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí
 有一法如来所得，名阿耨多罗三藐三菩提。”

fó yán rú shì xū pú tí rú shì yú rán dēng fó suǒ
 佛言：“如是，须菩提，如是。于然灯佛所，
 wú yǒu yī fǎ rú lái suǒ dé míng ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí
 无有一法如来所得，名阿耨多罗三藐三菩提。

xū pú tí yú rán dēng fó suǒ ruò yǒu yī fǎ rú lái suǒ dé míng ē
 须菩提，于然灯佛所，若有一法如来所得，名阿
 nòuduōluó sānmiǎosān pú tí rán dēng fó zé bú shòu wǒ jì pó luó
 耨多罗三藐三菩提，然灯佛则不授我记：‘婆罗

mén rǔ yú lái shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní duō tuó ē
 门，汝于来世当得作佛，号释迦牟尼、多陀阿
 qié dù ē luó hē sānmiǎosān fó tuó xū pú tí yóu shí wú
 伽度、阿罗诃、三藐三佛陀。’须菩提，由实无

yǒu fǎ rú lái suǒ dé míng ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí shì gù
 有法如来所得，名阿耨多罗三藐三菩提，是故
 rán dēng fó yǔ wǒ shòu jì zuò rú shì yán pó luó mén rǔ yú lái
 然灯佛与我授记，作如是言：‘婆罗门，汝于来

shì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní duō tuó ē qié dù ē luó
 世当得作佛，号释迦牟尼、多陀阿伽度、阿罗
 hē sānmiǎosān fó tuó hé yǐ gù xū pú tí rú lái zhě
 诃、三藐三佛陀。’何以故？须菩提，如来者，

zhēn rú bié míng
 真如别名。

xū pú tí ruò yǒu rén shuō rú lái dé ē nòuduōluó sān
 “须菩提，若有人说：‘如来得阿耨多罗三
 miǎosān pú tí shì rén bù shí yǔ hé yǐ gù xū pú tí shí
 藐三菩提。’是人不实语。何以故？须菩提，实

wú yǒu fǎ rú lái suǒ dé míng ē nòuduōluó sānmiǎosān pú tí
 无有法如来所得，名阿耨多罗三藐三菩提。

xū pú tí cǐ fǎ rú lái suǒ dé wú shí wú xū shì gù
 “须菩提，此法如来所得，无实无虚。是故
 rú lái shuō yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ xū pú tí yī qiè fǎ zhě
 如来说：‘一切法皆是佛法。’须菩提，一切法者，

¹¹⁵ 丽本：得；永乐北藏本及龙藏本：也

fēi yī qiè fǎ gù rú lái shuō míng yī qiè fǎ
非一切法故，如来说名一切法。

xū pú tí pì rú yǒu rén biànshēn dà shēn
“须菩提，譬如有人，遍身大身。”

xū pú tí yán shì zūn rú lái suǒ shuō biànshēn dà shēn
须菩提言：“世尊！如¹¹⁶来所说遍身大身，

jī wéi fēi shēn shì gù shuō míng biànshēn dà shēn
即为¹¹⁷非身，是故说名遍身大身。”

fó yán rú shì xū pú tí rú shì xū pú tí ruò yǒu
佛言：“如是。须菩提！如是。须菩提！若有
pú sà shuō rú shì yán wǒ dāng bō niè pán yī qiè zhòngshēng zé
菩萨说如是言：‘我当般涅槃一切众 生。’ 则
bù yīng shuō míng wéi pú sà xū pú tí rǔ yì yún hé pō yǒu yī fǎ
不应说名为菩萨。须菩提，汝意云何，颇有一法
míng pú sà fǒu
名菩萨不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn
须菩提言：“不也¹¹⁸。世尊！”

fó yán xū pú tí shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ wú wǒ
佛言：“须菩提，是故如来说：‘一切法无我、
wú zhòngshēng wú shòuzhě wú shòuzhě xū pú tí ruò yǒu pú
无众 生、无寿者、无受者。’ 须菩提，若有菩
sà shuō rú shì yán wǒ dāng zhuāng yán qīng jìng fó tǔ rú cǐ pú
萨说如是言：‘我当 庄 严清 净佛土。’ 如此菩
sà shuō xū wàng yán hé yǐ gù xū pú tí zhuāng yán fó tǔ zhě
萨说虚妄言。何以故？须菩提，庄 严佛土者，
rú lái shuō zé fēi zhuāng yán shì gù zhuāng yán qīng jìng fó tǔ xū pú
如来说则非 庄 严，是故 庄 严清 净佛土。须菩
tí ruò pú sà xìn jiàn zhū fǎ wú wǒ zhū fǎ wú wǒ rú lái yīng
提，若菩萨信见诸法无我、诸法无我，如来、应
gòng zhèng biàn jué shuō shì míng pú sà shì míng pú sà
供、正 遍觉说是名菩萨、是名菩萨。

fó yán xū pú tí rǔ yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn
佛言：“须¹¹⁹菩提，汝意云何，如来有肉眼

¹¹⁶ 丽本：是如；永乐北藏本及龙藏本：如

¹¹⁷ 丽本：则；永乐北藏本及龙藏本：即

¹¹⁸ 丽本：无有；永乐北藏本及龙藏本：不也

¹¹⁹ 丽本：须；永乐北藏本及龙藏本：佛言：“须

fǒu
不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   rú lái yǒu ròu yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有肉眼。”

fó yán   xū pú tí   rǔ yì yún hé   rú lái yǒu tiān yǎn fǒu
佛言：“须菩提，汝意云何，如来有天眼不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   rú lái yǒu tiān yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有天眼。”

fó yán   xū pú tí   rǔ yì yún hé   rú lái yǒu huì yǎn fǒu
佛言：“须菩提，汝意云何，如来有慧眼不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   rú lái yǒu huì yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有慧眼。”

fó yán   xū pú tí   rǔ yì yún hé   rú lái yǒu fǎ yǎn fǒu
佛言：“须菩提，汝意云何，如来有法眼不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   rú lái yǒu fǎ yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有法眼。”

fó yán   xū pú tí   rǔ yì yún hé   rú lái yǒu fó yǎn fǒu
佛言：“须菩提，汝意云何，如来有佛眼不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   rú lái yǒu fó yǎn
须菩提言：“如是。世尊！如来有佛眼。”

xū pú tí   rǔ yì yún hé   yú héng qié jiāng suǒ yǒu zhū shā
“须菩提，汝意云何，于恒伽江所有诸沙，

rú qí shā shù suǒ yǒu héng qié   rú zhū héng qié suǒ yǒu shā shù shì jiè
如其沙数所有恒伽，如诸恒伽所有沙数世界，

rú shì nìng wéi duō fǒu
如是宁为多不？”

xū pú tí yán   rú shì   shì zūn   cǐ děng shì jiè   qí shù
须菩提言：“如是。世尊！此等世界，其数

shènduō
甚多。”

fó yán   xū pú tí   ěr suǒ shì jiè zhōng suǒ yǒu zhòng shēng
佛言：“须菩提，尔所世界中所有众生，

wǒ xī jiàn zhī   xīn xiāng xù zhù   yǒu zhǒng zhǒng lèi   hé yǐ gù   xū
我悉见知，心相续住，有种种类。何以故？须

pú tí   xīn xiāng xù zhù   rú lái shuō fēi xù zhù   gù shuō xù zhù
菩提，心相续住，如来说非续住，故说续住。

hé yǐ gù   xū pú tí   guò qù xīn bù kě dé   wèi lái xīn bù kě dé
何以故？须菩提，过去心不可得，未来心不可得，

xiàn zài xīn bù kě dé
现在心不可得。

xū pú tí rǔ yì yún hé ruò yǒu rén yǐ mǎn sān qiān dà qiān
“须菩提，汝意云何，若有人以满三千大千
shì jiè qī bǎo ér yòng bù shī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ shì yīn
世界七宝而用布施，是善男子、善女人以是因
yuán dé fú duō fǒu
缘得福多不？”

xū pú tí yán shènduō shì zūn shènduō xiū qié tuó
须菩提言：“甚多。世尊！甚多。修伽陀！”

fó yán rú shì xū pú tí rú shì bǐ shàn nán zǐ
佛言：“如是，须菩提，如是。彼善男子、
shàn nǚ rén yǐ shì yīn yuán dé fú jù duō
善女人，以是因缘，得福聚多。”

fó yán xū pú tí ruò fú dé jù dàn míng wéi jù rú
佛言：“须菩提，若福德聚，但名为聚，如
lái zé bù yīng shuō shì fú dé jù shì fú dé jù
来则不应说是福德聚、是福德聚。

xū pú tí rǔ yì yún hé kě yǐ jù zú sè shēn guān rú lái
“须菩提，汝意云何，可以具足色身观如来
fǒu
不？”

xū pú tí yán fú yě¹²⁰ shì zūn bù kě yǐ jù zú sè shēn
须菩提言：“不也¹²⁰。世尊！不可以具足色身
guān yú rú lái hé yǐ gù cǐ jù zú sè shēn rú lái shuō fēi jù
观于如来。何以故？此具足色身，如来说非具
zú sè shēn shì gù rú lái shuō míng jù zú sè shēn
足色身，是故如来说名具足色身。”

fó yán xū pú tí rǔ yì yún hé kě yǐ jù zú zhū xiàng
佛言：“须菩提，汝意云何，可以具足诸相
guān rú lái fǒu
观如来不？”

xū pú tí yán fú yě¹²¹ shì zūn bù kě yǐ jù zú zhū xiàng
须菩提言：“不也¹²¹。世尊！不可以具足诸相
guān yú rú lái hé yǐ gù cǐ jù zú xiàng rú lái shuō fēi jù zú
观于如来。何以故？此具足相，如来说非具足

¹²⁰ 丽本：可；永乐北藏本及龙藏本：也

¹²¹ 丽本：可；永乐北藏本及龙藏本：也

xiàng shì gù rú lái shuō jù zú xiàng
相，是故如来说具足相。”

fó yán xū pú tí rǔ yì yún hé rú lái yǒu rú shì yì wǒ
佛言：“须菩提，汝意云何，如来有如是意‘我
jīn shí shuō fǎ yé xū pú tí ruò yǒu rén yán rú lái shí néng
今实说法’耶？须菩提，若有人言：‘如来实能
shuō fǎ rǔ yīng dāng zhī shì rén yóu fēi shí yǒu jí yǐ xié zhí qǐ
说法。’汝应当知，是人由非实有及以邪执，起
fěi bàng wǒ hé yǐ gù xū pú tí shuō fǎ shuō fǎ shí wú yǒu
诽谤我。何以故？须菩提，说法说法，实无有
fǎ míng wéi shuō fǎ
法名为说法。”

ěr shí xū pú tí bó fó yán shì zūn pō yǒu zhòng shēng
尔时，须菩提白佛言：“世尊！颇有众生，
yú wèi lái shì tīng wén zhèng shuō rú shì děng xiàng cǐ jīng zhāng jù shēng
于未来世听闻正说如是等相此经章句，生
shí xìn fǒu
实信不？”

fó gào xū pú tí bǐ fēi zhòng shēng fēi fēi zhòng shēng
佛告须菩提：“彼非众生，非非众生。
hé yǐ gù xū pú tí bǐ zhòng shēng zhě rú lái shuō fēi zhòng shēng
何以故？须菩提，彼众生者，如来说非众生，
fēi fēi zhòng shēng gù shuō zhòng shēng
非非众生，故说众生。”

xū pú tí rǔ yì yún hé pō yǒu yī fǎ rú lái suǒ dé
“须菩提，汝意云何，颇有一法如来所得，
míng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fǒu
名阿耨多罗三藐三菩提不？”

xū pú tí yán fú yě¹²² shì zūn wú yǒu yī fǎ rú lái suǒ
须菩提言：“不也¹²²。世尊！无有一法如来所
dé míng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
得，名阿耨多罗三藐三菩提。”

fó yán rú shì xū pú tí rú shì nǎi zhì wú yǒu rú wēi
佛言：“如是，须菩提，如是。乃至无有如微
chén fǎ rú lái suǒ shě rú lái suǒ dé shì gù shuō míng ē nòu duō
尘法，如来所舍，如来所得，是故说名阿耨多

¹²² 丽本：得；永乐北藏本及龙藏本：也

luó sānmiǎosān pú tí píngděngpíngděng fù cì xū pú tí zhū fó
 罗三藐三菩提平等平等。复次，须菩提，诸佛
 jué zhī wú yǒuchābié shì gù shuōmíng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
 觉知无有差别，是故说名阿耨多罗三藐三菩提。
 fù cì xū pú tí cǐ fǎ píngděng wú yǒugāo xià shì míng ē nòu
 复次，须菩提，此法平等无有高下，是名阿耨
 duō luó sānmiǎosān pú tí fù cì xū pú tí yóu¹²³ wú wǒ wú
 多罗三藐三菩提。复次，须菩提，由¹²³无我、无
 zhòngshēng wú shòuzhě wú shòuzhěděng cǐ fǎ píngděng gù míng
 众、生、无寿者、无受者等此法平等，故名
 ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fù cì xū pú tí yóu shí shàn
 阿耨多罗三藐三菩提。复次，须菩提，由实善
 fǎ jù zú yuánmǎn dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí
 法具足圆满，得阿耨多罗三藐三菩提。须菩提，
 suǒ yán shàn fǎ shàn fǎ zhě rú lái shuō fēi shàn fǎ¹²⁴ gù míng shàn fǎ
 所言善法善法者，如来说非善法¹²⁴，故名善法。

xū pú tí sānqiān dà qiān shì jiè zhōng¹²⁵ suǒ yǒu zhū xū
 “须菩提，三千大千世界¹²⁵中，所有诸须
 mí shānwáng rú shì děng qī bǎo jù mǎn cǐ shì jiè yǒu rén chí yòng
 弥山王，如是等七宝聚，满此世界，有人持用
 bù shī ruò rén cóng cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng
 布施。若人从此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，
 shòu chí dú sòng wèi tā zhèngshuō suǒ dé gōng dé yǐ qiángōng dé
 受持读诵，为他正说，所得功德。以前功德
 bǐ cǐ gōng dé bǎi fēn bù jí yī qiānwàn yì fēn bù jí yī qióng
 比此功德，百分不及一，千万亿分不及一，穷
 yú suànshù bù jí qí yī nǎi zhì wēi lì pǐn lèi xiāng yìng pì yù suǒ bù
 于算数不及其一，乃至威力品类相应譬喻所不
 néng jí
 能及。

xū pú tí rǔ yì yún hé rú lái zuò shì niàn wǒ dù zhòng
 “须菩提，汝意云何，如来作是念‘我度众
 shēng yé xū pú tí rǔ jīn bù yīngzuò rú shì niàn hé yǐ gù
 生’耶？须菩提，汝今不应作如是念。何以故？

¹²³ 丽本：由法；永乐北藏本及龙藏本：由

¹²⁴ 丽本：法；永乐北藏本及龙藏本：善法

¹²⁵ 丽本：界；永乐北藏本及龙藏本：界中

shí wú zhòngshēng rú lái suǒ dù xū pú tí ruò yǒu zhòngshēng rú lái
实无众生如来所度。须菩提，若有众生如来
suǒ dù jí shì wǒ zhí zhòngshēng zhí shòuzhě zhí shòuzhě zhí
所度，即是我执、众生执、寿者执、受者执。

xū pú tí cǐ wǒ děng zhí rú lái shuō fēi zhí yīng ér fán fū
须菩提，此我等执，如来说非执，婴儿、凡夫、
zhòngshēng zhī suǒ zhí gù xū pú tí yīng ér fán fū zhòngshēng
众生之所执故。须菩提，婴儿、凡夫、众生
zhě rú lái shuō fēi zhòngshēng gù shuō yīng ér fán fū zhòngshēng
者，如来说非众生，故说婴儿、凡夫、众生。

xū pú tí rǔ yì yún hé kě yǐ jù zú xiàngguān rú lái fǒu
须菩提，汝意云何，可以具足相观如来不？”
xū pú tí yán rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì bù yǐ jù zú xiàng
须菩提言：“如我解佛所说义，不以具足相

yīngguān rú lái
应观如来。”

fó yán rú shì xū pú tí rú shì bù yǐ jù zú xiàng
佛言：“如是，须菩提，如是。不以具足相
yīngguān rú lái hé yǐ gù ruò yǐ jù zú xiàngguān rú lái zhě
应观如来。何以故？若以具足相观如来者，
zhuàn lún shèngwáng yīng shì rú lái shì gù bù yǐ jù zú xiàng yīngguān
转轮圣王应是如来，是故不以具足相应观
rú lái
如来。”

shì shí shì zūn ér shuō jì yán
是时，世尊而说偈言：

ruò yǐ sè jiàn wǒ 若以色见我	yǐ yīn shēng qiú wǒ 以音声求我
shì rén xíng xié dào 是人行邪道	bù yīng dé jiàn wǒ 不应得见我
yóu fǎ yīng jiàn fó 由法应见佛	tiáo yù fǎ wéi shēn 调御法为身
cǐ fǎ fēi shí jìng 此法非识境	fǎ rú shēn nán jiàn 法如深难见

xū pú tí rǔ yì yún hé rú lái kě yǐ jù zú xiàng dé ē
“须菩提，汝意云何，如来可以具足相得阿
nòng duō luó sān miǎo sān pú tí fǒu xū pú tí rǔ jīn bù yīng zuò rú
耨多罗三藐三菩提不？须菩提，汝今不应作如

shì jiàn rú lái yǐ jù zú xiàng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
是见‘如来以具足相得阿耨多罗三藐三菩提’。

hé yǐ gù xū pú tí rú lái bù yǐ¹²⁶ jù zú xiàng dé ē nòuduō
何以故？须菩提，如来不以具足相得阿耨多

luó sānmiǎosān pú tí xū pú tí ruò rǔ zuò shì niàn rú lái yǒu shì
罗三藐三菩提。须菩提，若汝作是念‘如来有是

shuō xíng pú sà shèngrén yǒu fǎ kě miè xū pú tí rǔ mò zuò
说：行菩萨乘人，有法可灭。’须菩提，汝莫作

cǐ jiàn hé yǐ gù rú lái bù shuō xíng pú sà shèngrén yǒu fǎ kě miè
此见。何以故？如来不说行菩萨乘人有法可灭

jǐ yǐ yǒngduàn
及以永断。

xū pú tí ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ mǎnhéng
“须菩提，若有善男子、善女人，以满恒

qié shāděng shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu pú sà yú yī qiè
伽沙等世界七宝持用布施。若有菩萨，于一切

fǎ wú wǒ wú shēng dé wú shēng rěn yǐ shì yīn yuán suǒ dé fú
法无我、无生，得无生忍，以是因缘，所得福

dé zuì duō yú bǐ xū pú tí xíng dà shèngrén bù yīng zhí qǔ fú
德最多于彼。须菩提，行大乘人，不应执取福

dé zhī jù
德之聚。”

xū pú tí yán cǐ fú dé jù kě shè chí fǒu
须菩提言：“此福德聚可摄持不？”

fó yán xū pú tí cǐ fú dé jù kě dé shè chí bù kě zhí
佛言：“须菩提，此福德聚可得摄持，不可执

qǔ shì gù shuō cǐ fú dé zhī jù yīng kě shè chí
取，是故说此福德之聚应可摄持。

xū pú tí ruò yǒu rén yán rú lái xíng zhù zuò wò
“须菩提，若有人言：‘如来行、住、坐、卧。’

shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù xū pú tí rú lái zhě
是人不解我所说义。何以故？须菩提，如来者，

wú suǒ xíng qù wú¹²⁷ suǒ cóng lái shì gù shuō míng¹²⁸ rú lái yīng gòng
无所行去，无所从来，是故说名如来、应供、

¹²⁶ 丽本：由；永乐北藏本及龙藏本：以

¹²⁷ 丽本：亦无；永乐北藏本及龙藏本：无

¹²⁸ 丽本：名；永乐北藏本及龙藏本：说名

zhèngbiàn jué zhī

正 遍觉知。

xū pú tí ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ sān qiān dà
“须菩提，若善男子、善女人，以三千大
qiān shì jiè dì dà wēi chén shāo chéng huī mò hé wéi mò wán rú
千世界地大微尘，烧成灰末，合为墨丸，如
wēi chén jù xū pú tí rǔ yì yún hé shì lín xū jù nìng wéi duō
微尘聚。须菩提，汝意云何，是邻虚聚，宁为多
fǒu
不？”

xū pú tí yán bǐ lín xū jù shènduō shì zūn hé yǐ gù
须菩提言：“彼邻虚聚甚多。世尊！何以故？
shì zūn ruò lín xū jù shì shí yǒuzhě shì zūn zé bù yīng shuō míng lín xū
世尊！若邻虚聚是实有者，世尊则不应说名邻虚
jù hé yǐ gù shì zūn suǒ shuō cǐ lín xū jù rú lái shuō fēi lín xū
聚。何以故？世尊所说此邻虚聚，如来说非邻虚
jù shì gù shuō míng wéi lín xū jù rú lái suǒ shuō sān qiān dà qiān shì
聚，是故说名为邻虚聚。如来说三千大千世
jiè zé fēi shì jiè gù shuō sān qiān dà qiān shì jiè hé yǐ gù shì
界，则非世界，故说三千大千世界。何以故？世
zūn ruò zhí shì jiè wéi shí yǒuzhě shì jù yī zhí cǐ jù yī zhí
尊！若执世界为实有者，是聚一执。此聚一执，
rú lái shuō fēi zhí gù shuō jù yī zhí
如来说非执，故说聚一执。”

fó shì zūn yán xū pú tí cǐ jù yī zhí dàn shì yán shuō
佛世尊言：“须菩提，此聚一执，但世言说。
xū pú tí shì fǎ fēi kě yán fǎ yīng ér fán fū piān yán suǒ qǔ
须菩提，是法非可言法，婴儿凡夫偏言所取。

xū pú tí ruò yǒu rén yán rú lái shuō wǒ jiàn zhòng shēng
“须菩提，若有人言：‘如来说我见、众 生
jiàn shòuzhě jiàn shòuzhě jiàn xū pú tí rǔ yì yún hé shì
见、寿者见、受者见。’须菩提，汝意云何，是
rén yán shuō wéi zhèng yǔ fǒu
人言说为正语不？”

xū pú tí yán fú yě shì zūn fú yě xiū qié tuó
须菩提言：“不也¹²⁹。世尊！不也¹³⁰。修伽陀！

¹²⁹ 丽本：正；永乐北藏本及龙藏本：也

¹³⁰ 丽本：正；永乐北藏本及龙藏本：也

hé yǐ gù rú lái suǒ shuō wǒ jiàn zhòngshēng jiàn shòuzhě jiàn shòu
何以故？如来所说我见、众 生 见、寿者见、受
zhě jiàn jí shì fēi jiàn shì gù shuō wǒ jiàn zhòngshēng jiàn shòuzhě
者见，即是非见，是故说我见、众 生 见、寿者
jiàn shòuzhě jiàn
见、受者见。”

xū pú tí ruò rén xíng pú sà shèng rú shì yīng zhī yīng jiàn
“须菩提，若人行菩萨 乘，如是应知、应见
yīng xìn yī qiè zhū fǎ rú shì yīng xiū wèi lìng fǎ xiǎng bù dé shēng qǐ
应信一切诸法；如是应修，为令法想不得生 起。
hé yǐ gù xū pú tí shì fǎ xiǎng fǎ xiǎng zhě rú lái shuō jí
何以故？须菩提，是法 想、法 想者，如来说即
fēi xiǎng gù shuō fǎ xiǎng
非 想，故说法 想。

xū pú tí ruò yǒu pú sà mó hē sà yǐ mǎn wú shù wú liàng
“须菩提，若有菩萨摩诃萨，以满无数无量
shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén cóng
世界七宝持用布施；若有善男子、善女人，从
cǐ bō rě bō luó mì jīng nǎi zhì sì jù jì děng shòu chí dú sòng
此般若波罗蜜经，乃至四句偈等，受持读诵，
jiào tā xiū xíng wèi tā guǎng shuō shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ
教他修行，为他 广 说；是善男子、善女人，以
shì yīn yuán suǒ shēng fú dé zuì duō yú bǐ wú liàng wú shù yún hé xiǎn
是因缘所生 福德，最多于彼无量无数。云何显
shuō cǐ jīng rú wú suǒ xiǎn shuō gù yán xiǎn shuō
说此经？如无所显说，故言显说。

rú rú bú dòng héng yǒu zhèng shuō yīng guān yǒu wéi fǎ rú
如如不动，恒有正 说。应观有为法，如
àn yì dēng huàn lù pào mèng diàn yún
暗翳灯 幻，露泡梦电云。

ěr shí shì zūn shuō shì jīng yǐ dà dé xū pú tí xīn jìn huān xǐ
尔时，世尊说是经已，大德须菩提心进欢喜，
jí zhū bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó yí zhòng rén tiān
及诸比丘、比丘尼、优婆塞、优婆夷 众，人、天、
ē xiū luó děng yī qiè shì jiān yǒng yuè huān xǐ xìn shòu fèng xíng
阿修罗等一切世间，踊跃欢喜，信受奉行。

¹³¹ xī tiānzhúyōuchán ní guósānzàng fǎ shī hào jū luó nà tā
西天竺优禅尼国三藏法师，号拘罗那他，

cǐ yúnzhēn dì liáng wǔ huáng dì yuǎnqiǎnyíng jiē jīng yóu mǐnyuè
此云真谛。梁武皇帝远遣迎接，经游闽越，

zàn qì liáng ān tài shǒuwángfāngshē nǎi qín xīn zhèng fǎ xìng ài dà
暂憩梁安。太守王方赍乃勤心正法，性爱大

shèng réng yú jiàn zào qié lán qīnghóng zī diǎn fǎ shī bù guāiběnyuàn
乘，仍于建造伽蓝，请弘兹典。法师不乖本愿，

shòusānqǐng ér mò rán xún cǐ jiù jīng shènyǒu tuō wù jí yú rén wǔ
受三请而默然，寻此旧经甚有脱误，即于壬午

nián wǔ yuè yī rì chóngfān tiānzhú dìngwén yī pó sǒu lùn shì fǎ shī
年五月一日重翻，天竺定文依婆薮论释，法师

shàn jiě fāngyán wú láo dù yǔ zhǔ bǐ xuánwén xuān cǐ ào shuō
善解方言，无劳度语，瞩彼玄文，宣此奥说。

duì xié zōng fǎ shī fǎ qiánděngbìnggòng bǐ shòu zhì jiǔ yuè èr shí wǔ
对偕宗法师、法虔等并共笔受。至九月二十五

rì wén yì dōu jìng jīngběn yī juàn wén yì shí juàn fǎ qián ěr
日，文义都竟。经本一卷，文义十卷。法虔尔

rì réngyuàn zào yī bǎi bù liú tōnggòngyǎng bìngjiǎng zhī shí biàn
日，仍愿造一百部，流通供养，并讲之十遍。

pǔ yuànzhòngshēng yīn cǐ zhèngshuō sù zhì niè pán cháng liú yìng huà
普愿众生因此正说速至涅槃，常流应化。

¹³¹ 丽本无，出永乐北藏本及龙藏本

néngduàn jīn gāng bō rě bō luó mì duō jīng
能断金刚般若波罗蜜多经

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉诏译

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí bó qié fàn zài shì luó fá zhù shì duō lín jī gū dú yuán
一时，薄伽梵在室罗筏住逝多林给孤独园，
yǔ dà bì chū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù
与大苾刍众千二百五十人俱。

ěr shí shì zūn yú rì chū fēn zhěng lǐ cháng fú zhí chí yī
尔时，世尊于日初分，整理常服，执持衣
bō rù shì luó fá dà chéng qǐ shí
钵，入室罗筏大城乞食。

shí bó qié fàn yú qí chéng zhōng xíng qǐ shí yǐ chū huán běn
时，薄伽梵于其城中，行乞食已，出还本
chù fàn shí qì shōu yī bō xǐ zú yǐ yú shí hòu shí fū rú
处。饭食讫，收衣钵，洗足已。于食后时，敷如
cháng zuò jié jiā fū zuò duān shēn zhèng yuàn zhù duì miàn niàn
常座，结跏趺坐，端身正愿，住对面念。

shí zhū bì chū lái yì fó suǒ dào yǐ dǐng lǐ shì zūn shuāng zú
时，诸苾刍来诣佛所，到已顶礼世尊双足，
yòu rào sān zā tuì zuò yī miàn jù shòu shàn xiàn yì yú rú shì zhòng huì
右绕三匝，退坐一面。具寿善现亦于如是众会
zhōng zuò
中坐。

ěr shí zhòng zhōng jù shòu shàn xiàn cóng zuò ér qǐ piān tǎn yī
尔时，众中具寿善现从座而起，偏袒一
jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng ér bái fó yán xī yǒu shì
肩，右膝著地，合掌恭敬而白佛言：“希有！世
zūn nǎi zhì rú lái yìng zhèng děng jué néng yǐ zuì shèng shè shòu
尊！乃至如来、应、正等觉，能以最胜摄受，
shè shòu zhū pú sà mó hē sà nǎi zhì rú lái yìng zhèng děng jué
摄受诸菩萨摩訶萨；乃至如来、应、正等觉，

néng yǐ zuì shèng fù zhǔ fù zhǔ zhū pú sà mó hē sà shì zūn zhū
能以最胜付嘱，付嘱诸菩萨摩诃萨。世尊！诸
yǒu fā qù pú sà shèngzhě yīngyún hé zhù yún hé xiū xíng yún hé
有发趣菩萨乘者，应云何住？云何修行？云何
shè fú qí xīn
摄伏其心？”

zuò shì yǔ yǐ ěr shí shì zūngào jù shòushànxiànyuē shàn
作是语已。尔时，世尊告具寿善现曰：“善
zāi shàn zāi shànxiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒshuō nǎi
哉！善哉！善现，如是，如是。如汝所说：‘乃
zhì rú lái yīng zhèngděngjué néng yǐ zuì shèngshèshòu shèshòu
至如来、应、正等觉，能以最胜摄受，摄受
zhū pú sà mó hē sà nǎi zhì rú lái yīng zhèngděngjué néng yǐ
诸菩萨摩诃萨；乃至如来、应、正等觉，能以
zuì shèng fù zhǔ fù zhǔ zhū pú sà mó hē sà shì gù shànxiàn
最胜付嘱，付嘱诸菩萨摩诃萨。’是故，善现，
rǔ yīng dì tīng jí shànzuò yì wú dāngwèi rǔ fēn bié jiě shuō zhū
汝应谛听，极善作意，吾当为汝分别解说，诸
yǒu fā qù pú sà shèngzhě yīng rú shì zhù rú shì xiū xíng rú shì shè
有发趣菩萨乘者，应如是住，如是修行，如是摄
fú qí xīn
伏其心。”

jù shòushànxiàn bó fó yán rú shì shì zūn yuànyào yù wén
具寿善现白佛言：“如是。世尊！愿乐欲闻！”
fó yán shànxiàn zhūyǒu fā qù pú sà shèngzhě yīngdāng
佛言：“善现，诸有发趣菩萨乘者，应当
fā qǐ rú shì zhī xīn suǒyǒuzhūyǒuqíng yǒuqíngshè suǒshè ruò
发起如是之心：‘所有诸有情，有情摄所摄，若
luǎnshēng ruò tāi shēng ruò shī shēng ruò huàshēng ruò yǒu sè
卵生、若胎生、若湿生、若化生、若有色、
ruò wú sè ruò yǒuxiǎng ruò wú xiǎng ruò fēi yǒuxiǎng fēi wú xiǎng
若无色、若有想、若无想、若非有想非无想，
nǎi zhì yǒuqíng jiè shī shè suǒ shī shè rú shì yī qiè wǒ dāng jiē lìng yú
乃至有情界施設所施設，如是一切，我当皆令于
wú yú yī miào niè pán jiè ér bō niè pán suī dù rú shì wú liàngyǒuqíng
无余依妙涅槃界而般涅槃。虽度如是无量有情，
lìng miè dù yǐ ér wú yǒuqíng dé miè dù zhě hé yǐ gù shànxiàn
令灭度已，而无有情得灭度者。’何以故？善现，

ruò zhū pú sà mó hē sà yǒuqíngxiǎngzhuǎn bù yīngshuōmíng pú sà mó
 若诸菩萨摩诃萨有情想转，不应说名菩萨摩
 hē sà suǒ yǐ zhě hé shànxiàn ruò zhū pú sà mó hē sà bù yīng
 诃萨。所以者何？善现，若诸菩萨摩诃萨，不应
 shuōyányǒuqíngxiǎngzhuǎn rú shì mìngzhěxiǎng shì fū xiǎng bǔ tè
 说言有情想转，如是命者想、士夫想、补特
 qié luó xiǎng yì shēngxiǎng mó nà pó xiǎng zuò zhěxiǎng shòuzhě
 伽罗想、意生想、摩纳婆想、作者想、受者
 xiǎngzhuǎn dāng zhī yì ěr hé yǐ gù shànxiàn wú yǒushǎo fǎ
 想转，当知亦尔。何以故？善现，无有少法
 míngwéi fā qù pú sà shèngzhě
 名为发趣菩萨乘者。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà bú zhù yú shì yīngxíng bù
 “复次，善现，菩萨摩诃萨不住于事应行布
 shī dōu wú suǒ zhù yīngxíng bù shī bú zhù yú sè yīngxíng bù shī bú
 施，都无所住应行布施，不住于色应行布施，不
 zhù shēng xiāng wèi chù fǎ yīngxíng bù shī shànxiàn rú shì
 住声、香、味、触、法应行布施。善现，如是
 pú sà mó hē sà rú bú zhù xiàng xiǎng yīngxíng bù shī hé yǐ gù shàn
 菩萨摩诃萨如不住相想应行布施。何以故？善
 xiàn ruò pú sà mó hē sà dōu wú suǒ zhù ér xíng bù shī qí fú dé jù
 现，若菩萨摩诃萨都无所住而行布施，其福德聚
 bù kě qǔ liàng
 不可取量。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé dōngfāng xū kōng kě qǔ
 佛告善现：“于汝意云何？东方虚空可取
 liàng fǒu
 量不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn
 善现答言：“不也。世尊！”

shànxiàn rú shì nán xī běifāng sì wéishàng xià zhōubiàn
 “善现，如是南西北方、四维上下、周遍
 shí fāng yī qiè shì jiè xū kōng kě qǔ liàng fǒu
 十方一切世界虚空可取量不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn
 善现答言：“不也。世尊！”

fó yán shànxiàn rú shì rú shì ruò pú sà mó hē sà
 佛言：“善现，如是，如是。若菩萨摩诃萨

dōu wú suǒ zhù ér xíng bù shī qí fú dé jù bù kě qǔ liàng yì fù rú
都无所住而行布施，其福德聚不可取量亦复如
shì shànxiàn pú sà rú shì rú bú zhù xiàng xiǎng yīng xíng bù shī
是。善现，菩萨如是如不住相 想 应行布施。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé kě yǐ zhū xiàng jù zú
佛告善现：“于汝意云何？可以诸相具足
guān rú lái fǒu
观如来不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn bù yīng yǐ zhū xiàng jù zú
善现答言：“不也。世尊！不应以诸相具足
guān yú rú lái hé yǐ gù rú lái shuō zhū xiàng jù zú jí fēi zhū
观于如来。何以故？如来说诸相具足即非诸
xiàng jù zú
相具足。”

shuō shì yǔ yǐ fó fù gào jù shòu shànxiàn yán shànxiàn
说是语已，佛复告具寿善现言：“善现，
nǎi zhì zhū xiàng jù zú jiē shì xū wàng nǎi zhì fēi xiàng jù zú jiē fēi
乃至诸相具足皆是虚妄，乃至非相具足皆非
xū wàng rú shì yǐ xiàng fēi xiàng yīng guān rú lái
虚妄，如是以相非相应观如来。”

shuō shì yǔ yǐ jù shòu shànxiàn fù bó fó yán shì zūn pō
说是语已，具寿善现复白佛言：“世尊！颇
yǒu yǒu qíng yú dāng lái shì hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì zhèng
有有情于当来世，后时、后分、后五百岁、正
fǎ jiāng miè shí fēn zhuǎn shí wén shuō rú shì sè jīng diǎn jù shēng shí
法将灭时分转时，闻说如是色经典句，生实
xiǎng fǒu
想不？”

fó gào shànxiàn wù zuò shì shuō pō yǒu yǒu qíng yú dāng
佛告善现：“勿作是说：‘颇有有情，于当
lái shì hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ jiāng miè shí fēn zhuǎn shí
来世后时后分后五百岁正法将灭时分转时，
wén shuō rú shì sè jīng diǎn jù shēng shí xiǎng fǒu rán fù shàn
闻说如是色经典句，生实想不？’然复，善
xiàn yǒu pú sà mó hē sà yú dāng lái shì hòu shí hòu fēn hòu wǔ
现，有菩萨摩诃萨于当来世，后时、后分、后五
bǎi suì zhèng fǎ jiāng miè shí fēn zhuǎn shí jù zú shī luó jù dé jù
百岁、正法将灭时分转时，具足尸罗，具德具

huì
慧。

“复次，善现，彼菩萨摩诃萨非于一佛所
承事供养，非于一佛所种诸善根。然复，善
现，彼菩萨摩诃萨于其非一、百、千佛所承事
供养，于其非一、百、千佛所种诸善根，乃能
闻说如是色经典句，当得一净信心。善现，如
来以其佛智悉已知彼，如来以其佛眼悉已见彼。
善现，如来悉已觉彼一切有情，当生无量无数
福聚，当摄无量无数福聚。何以故？善现，彼
菩萨摩诃萨无我想转、无有情想、无命者想、
无士夫想、无补特伽罗想、无意生想、无摩
纳婆想、无作者想、无受者想转。善现，彼
菩萨摩诃萨无法想转，无非法想转，无想
转亦无非想转。所以者何？善现，若菩萨摩
诃萨有法想转，彼即应有我执、有情执、命者
执、补特伽罗等执；若有非法想转，彼亦应有
我执、有情执、命者执、补特伽罗等执。何以
故？善现，不应取法，不应取非法，是故如来密
意而说筏喻法门。诸有智者，法尚应断，何况

fēi fǎ
非法！”

fó fù gào jù shòushànxiànyán shànxiàn yú rǔ yì yún hé
佛复告具寿善现言：“善现，于汝意云何？

pō yǒushǎo fǎ rú lái yìng zhèngděngjué zhèng dé ē nòuduō luó sān
颇有少法如来、应、正等觉证得阿耨多罗三

miǎosān pú tí yé pō yǒushǎo fǎ rú lái yìng zhèngděngjué shì suǒ
藐三菩提耶？颇有少法如来、应、正等觉是所

shuō yé
说耶？”

shànxiàn dá yán shì zūn rú wǒ jiě fó suǒshuō yì zhě wú
善现答言：“世尊！如我解佛所说义者，无

yǒushǎo fǎ rú lái yìng zhèngděngjué zhèng dé ē nòuduō luó sānmiǎo
有少法如来、应、正等觉证得阿耨多罗三藐

sān pú tí yì wú yǒushǎo fǎ shì rú lái yìng zhèngděngjué suǒshuō
三菩提，亦无有少法是如来、应、正等觉所说。

hé yǐ gù shì zūn rú lái yìng zhèngděngjué suǒzhèng suǒshuō
何以故？世尊！如来、应、正等觉所证、所说、

suǒ sī wéi fǎ jiē bù kě qǔ bù kě xuānshuō fēi fǎ fēi fēi fǎ
所思惟法，皆不可取，不可宣说，非法，非非法。

hé yǐ gù yǐ zhū xián shèng bǔ tè qié luó jiē shì wú wéi zhī suǒ xiǎn
何以故？以诸贤圣补特伽罗皆是无为之所显

gù
故。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé ruò shàn nán zǐ huò shàn
佛告善现：“于汝意云何？若善男子或善

nǚ rén yǐ cǐ sānqiān dà qiān shì jiè chéngmǎn qī bǎo chí yòng bù shī
女人，以此三千大千世界盛满七宝持用布施，

shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù nìng wéi
是善男子或善女人，由此因缘所生福聚宁为

duō fǒu
多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多。世尊！甚多。善逝！

shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù qí liàng
是善男子或善女人，由此因缘所生福聚其量

shènduō hé yǐ gù shì zūn fú dé jù fú dé jù zhě rú lái shuō
甚多。何以故？世尊！福德聚福德聚者，如来说

wéi fēi fú dé jù shì gù rú lái shuō míng fú dé jù fú dé jù
为非福德聚，是故如来说名福德聚福德聚。”

fó fù gào shàn xiàn yán shàn xiàn ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ
佛复告善现言：“善现，若善男子或善女
rén yǐ cǐ sān qiān dà qiān shì jiè chéng mǎn qī bǎo chí yòng bù shī
人，以此三千大千世界盛满七宝持用布施；
ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yú cǐ fǎ mén nǎi zhì sì jù qié tuó¹³²
若善男子或善女人，于此法门乃至四句伽陀，
shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì rú
受持读诵、究竟通利及广为他宣说开示、如
lǐ zuò yì yóu shì yīn yuán suǒ shēng fú jù shènduō yú qián wú liàng wú
理作意，由是因缘所生福聚甚多于前无量无
shù hé yǐ gù yī qiè rú lái yīng zhèng děng jué ē nòuduō luó
数。何以故？一切如来、应、正等觉阿耨多罗
sān miǎo sān pú tí jiē cóng cǐ jīng chū zhū fó shì zūn jiē cóng cǐ jīng
三藐三菩提皆从此经出，诸佛世尊皆从此经
shēng suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn zhū fó fǎ zhū fó fǎ zhě rú lái
生。所以者何？善现，诸佛法诸佛法者，如来
shuō wéi fēi zhū fó fǎ shì gù rú lái shuō míng zhū fó fǎ zhū fó fǎ
说为非诸佛法，是故如来说名诸佛法诸佛法。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé zhū yù liú zhě pō zuò shì
佛告善现：“于汝意云何？诸预流者颇作是
niàn wǒ néng zhèng dé yù liú guǒ fǒu
念‘我能证得预流果’不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn zhū yù liú zhě bú zuò shì
善现答言：“不也。世尊！诸预流者不作是
niàn wǒ néng zhèng dé yù liú zhī guǒ hé yǐ gù shì zūn zhū yù
念‘我能证得预流之果’。何以故？世尊！诸预
liú zhě wú shǎo suǒ yù gù míng yù liú bú yù sè shēng xiāng
流者无少所预，故名预流；不预色、声、香、
wèi chù fǎ gù míng yù liú shì zūn ruò yù liú zhě zuò rú shì
味、触、法，故名预流。世尊！若预流者作如是
niàn wǒ néng zhèng dé yù liú zhī guǒ jí wéi zhí wǒ yǒu qíng
念‘我能证得预流之果’，即为执我、有情、
mìng zhě shì fū bǔ tè qié luó děng
命者、士夫、补特伽罗等。”

¹³² 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé zhū yī lái zhě pō zuò shì
佛告善现：“于汝意云何？诸一来者颇作是

niàn wǒ néng zhèng dé yī lái guǒ fǒu
念‘我能证得一来果’不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn zhū yī lái zhě bú zuò shì
善现答言：“不也。世尊！诸一来者不作是

niàn wǒ néng zhèng dé yī lái zhī guǒ hé yǐ gù shì zūn yǐ wú
念‘我能证得一来之果’。何以故？世尊！以无

shǎo fǎ zhèng yī lái xìng gù míng yī lái
少法证一来性，故名一来。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé zhū bù huán zhě pō zuò
佛告善现：“于汝意云何？诸不还者颇作

shì niàn wǒ néng zhèng dé bù huán guǒ fǒu
是念‘我能证得不还果’不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn zhū bù huán zhě bú zuò shì
善现答言：“不也。世尊！诸不还者不作是

niàn wǒ néng zhèng dé bù huán zhī guǒ hé yǐ gù shì zūn yǐ
念‘我能证得不还之果’。何以故？世尊！以

wú shǎo fǎ zhèng bù huán xìng gù míng bù huán
无少法证不还性，故名不还。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé zhū ē luó hàn pō zuò shì
佛告善现：“于汝意云何？诸阿罗汉颇作是

niàn wǒ néng zhèng dé ē luó hàn fǒu
念‘我能证得阿罗汉’不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn zhū ē luó hàn bú zuò shì
善现答言：“不也。世尊！诸阿罗汉不作是

niàn wǒ néng zhèng dé ē luó hàn xìng hé yǐ gù shì zūn yǐ wú
念‘我能证得阿罗汉性’。何以故？世尊！以无

shǎo fǎ míng ē luó hàn yóu shì yīn yuán míng ē luó hàn shì zūn ruò
少法名阿罗汉，由是因缘名阿罗汉。世尊！若

ē luó hàn zuò rú shì niàn wǒ néng zhèng dé ē luó hàn xìng jí wéi zhí
阿罗汉作如是念‘我能证得阿罗汉性’，即为执

wǒ yǒu qíng mìng zhě shì fū bǔ tè qié luó děng suǒ yǐ zhě
我、有情、命者、士夫、补特伽罗等。所以者

hé shì zūn rú lái yīng zhèng děng jué shuō wǒ dé wú zhēng zhù
何？世尊！如来、应、正等觉说我得无诤住

zuì wéi dì yī shì zūn wǒ suī shì ē luó hàn yǒng lí tān yù ér wǒ
最为第一。世尊！我虽是阿罗汉永离贪欲，而我

wèicéngzuò rú shì niàn wǒ dé ē luó hàn yǒng lí tān yù shì zūn
未曾作如是念‘我得阿罗汉永离贪欲’。世尊！

wǒ ruò zuò rú shì niàn wǒ dé ē luó hàn yǒng lí tān yù zhě rú lái
我若作如是念‘我得阿罗汉永离贪欲’者，如来

bù yīng jì shuō wǒ yán shàn xiàn shàn nán zǐ dé wú zhēng zhù zuì wéi
不应记说我言：‘善现，善男子得无诤住最为

dì yī yǐ dōu wú suǒ zhù shì gù rú lái shuō míng wú zhēng zhù wú
第一’。以都无所住，是故如来说名无诤住无

zhēng zhù
诤住。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé rú lái xī zài rán dēng
佛告善现：“于汝意云何？如来昔在然灯

rú lái yīng zhèng děng jué suǒ pō yú shǎo fǎ yǒu suǒ qǔ fǒu
如来、应、正等觉所，颇于少法有所取不？”

shàn xiàn dá yán fú yě shì zūn rú lái xī zài rán dēng rú
善现答言：“不也。世尊！如来昔在然灯如

lai yīng zhèng děng jué suǒ dōu wú shǎo fǎ ér yǒu suǒ qǔ
来、应、正等觉所，都无少法而有所取。”

fó gào shàn xiàn ruò yǒu pú sà zuò rú shì yán wǒ dāng chéng
佛告善现：“若有菩萨作如是言：‘我当成

bàn fó tǔ gōng dé zhuāng yán rú shì pú sà fēi zhēn shí yǔ hé yǐ
办佛土功德庄严。’如是菩萨非真实语。何以

gù shàn xiàn fó tǔ gōng dé zhuāng yán fó tǔ gōng dé zhuāng yán zhě
故？善现，佛土功德庄严佛土功德庄严者，

rú lái shuō fēi zhuāng yán shì gù rú lái shuō míng fó tǔ gōng dé zhuāng
如来说非庄严，是故如来说名佛土功德庄

yan fó tǔ gōng dé zhuāng yán shì gù shàn xiàn pú sà rú shì dōu wú
严佛土功德庄严。是故，善现，菩萨如是都无

suǒ zhù yīng shēng qí xīn bú zhù yú sè yīng shēng qí xīn bú zhù fēi sè
所住应生其心，不住于色应生其心，不住非色

yīng shēng qí xīn bú zhù shēng xiāng wèi chù fǎ yīng shēng qí
应生其心，不住声、香、味、触、法应生其

xīn bú zhù fēi shēng xiāng wèi chù fǎ yīng shēng qí xīn dōu
心，不住非声、香、味、触、法应生其心，都

wú suǒ zhù yīng shēng qí xīn
无所住应生其心。”

fó gào shàn xiàn rú yǒu shì fū jù shēn dà shēn qí sè zì tǐ
佛告善现：“如有士夫具身大身，其色自体

jiǎ shǐ pì rú miào gāo shān wáng shàn xiàn yú rǔ yì yún hé bǐ zhī
假使譬如妙高山王。善现，于汝意云何？彼之
zì tǐ wéi guǎng dà fǒu
自体为 广大不？”

shàn xiàn dá yán bǐ zhī zì tǐ guǎng dà shì zūn guǎng dà
善现答言：“彼之自体 广大。世尊！广大。

shàn shì hé yǐ gù shì zūn bǐ zhī zì tǐ rú lái shuō fēi bǐ tǐ
善逝！何以故？世尊！彼之自体，如来说非彼体，
gù míng zì tǐ fēi yǐ bǐ tǐ gù míng zì tǐ
故名自体；非以彼体，故名自体。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé nǎi zhì jìng qié hé zhōng
佛告善现：“于汝意云何？乃至殑伽河 中

suǒ yǒu shā shù jiǎ shǐ yǒu rú shì shā děng jìng qié hé shì zhū jìng qié hé
所有沙数，假使有如是沙等殑伽河，是诸殑伽河
shā nìng wéi duō fǒu
沙宁为多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多。世尊！甚多。善逝！

zhū jìng qié hé shàng duō wú shù hé kuàng qí shā
诸殑伽河尚 多无数，何 况 其沙！”

fó yán shàn xiàn wú jīn gào rǔ kāi jué yú rǔ jiǎ shǐ
佛言：“善现，吾今告汝，开觉于汝。假使

ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yǐ miào qī bǎo chéng mǎn ěr suǒ jìng qié
若善男子或善女人，以妙七宝 盛 满尔所殑伽
hé shā děng shì jiè fèng shī rú lái yīng zhèng děng jué shàn xiàn
河沙等世界，奉施如来、应、正 等觉。善现，

yú rǔ yì yún hé shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yóu cǐ yīn yuán suǒ
于汝意云何？是善男子或善女人，由此因 缘所
shēng fú jù nìng wéi duō fǒu
生 福聚宁为多不？”

shàn xiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多。世尊！甚多。善逝！

shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù qí liàng
是善男子或善女人，由此因 缘所 生 福聚其量
shènduō
甚多。”

fó fù gào shàn xiàn ruò yǐ qī bǎo chéng mǎn ěr suǒ shā děng
佛复告善现：“若以七宝 盛 满尔所沙等

shì jiè fèng shī rú lái yìng zhèngděng jué ruò shàn nán zǐ huò shàn
 世界，奉施如来、应、正等觉；若善男子或善
 nǚ rén yú cǐ fǎ mén nǎi zhì sì jù qié tuó¹³³ shòu chí dú sòng jiū
 女人，于此法门乃至四句伽陀¹³³，受持读诵、究
 jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì rú lǐ zuò yì yóu cǐ yīn
 竟通利及广为他宣说开示、如理作意，由此因
 yuán suǒ shēng fú jù shènduō yú qián wú liàng wú shù
 缘所生福聚，甚多于前无量无数。

fù cì shàn xiàn ruò dì fāng suǒ yú cǐ fǎ mén nǎi zhì wèi
 “复次，善现，若地方所于此法门乃至为
 tā xuān shuō kāi shì sì jù qié tuó¹³⁴ cǐ dì fāng suǒ shàng wéi shì jiān zhū
 他宣说开示四句伽陀¹³⁴，此地方所尚为世间诸
 tiān jí rén ē sù luò děng zhī suǒ gòng yǎng rú fó líng miào hé kuàng
 天及人、阿素洛等之所供养，如佛灵庙；何况
 yǒu néng yú cǐ fǎ mén jù zú jiū jìng shū xiě shòu chí dú sòng jiū jìng
 有能于此法门具足究竟书写、受持读诵、究竟
 tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì rú lǐ zuò yì rú shì yǒu
 通利及广为他宣说开示、如理作意？如有
 qíng chéng jiù zuì shèng xī yǒu gōng dé cǐ dì fāng suǒ dà shī suǒ zhù
 情成就最胜希有功德。此地方所大师所住，
 huò suí yī yī zūn zhòng chù suǒ ruò¹³⁵ zhū yǒu zhì tóng fàn hàng zhě
 或随一一尊重处所若¹³⁵诸有智同梵行者。”

shuō shì yǔ yǐ jù shòu shàn xiàn fù bó fó yán shì zūn dāng
 说是语已，具寿善现复白佛言：“世尊！当
 hé míng cǐ fǎ mén wǒ dāng yún hé fèng chí
 何名此法门？我当云何奉持？”

zuò shì yǔ yǐ fó gào shàn xiàn yán jù shòu jīn cǐ fǎ mén
 作是语已，佛告善现言：“具寿，今此法门
 míng wéi néng duàn jīn gāng bō rě bō luó mì duō rú shì míng zì rǔ dāng
 名为能断金刚般若波罗蜜多，如是名字汝当
 fèng chí hé yǐ gù shàn xiàn rú shì bō rě bō luó mì duō rú lái
 奉持。何以故？善现，如是般若波罗蜜多，如来
 shuō wéi fēi bō rě bō luó mì duō shì gù rú lái shuō míng bō rě bō luó
 说为非般若波罗蜜多，是故如来说名般若波罗

¹³³ 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

¹³⁴ 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

¹³⁵ 丽藏本：若；永乐北藏本：昔；龙藏本：若

mì duō

蜜多。”

fó gàoshànxiàn

佛告善现：“于汝意云何？颇有少法如来

kě shuō fǒu

可说不？”

shànxiàn dá yán

善现答言：“不也。世尊！无有少法如来可

shuō

说。”

fó gàoshànxiàn

佛告善现：“乃至三千大千世界大地微尘

nìng wéi duō fǒu

宁为多不？”

shànxiàn dá yán

善现答言：“此地微尘甚多。世尊！甚多。

shàn shì

善逝！”

fó yán

佛言：“善现，大地微尘，如来说非微尘，

shì gù rú lái shuō míng dà dì wēi chén

是故如来说名大地微尘。诸世界，如来说非世

jiè shì gù rú lái shuō míng shì jiè

界，是故如来说名世界。”

fó gàoshànxiàn

佛告善现：“于汝意云何？应以三十二大士

fū xiàngguān yú rú lái

夫相观于如来、应、正等觉不？”

shànxiàn dá yán

善现答言：“不也。世尊！不应以三十二大

shì fū xiàngguān yú rú lái

士夫相观于如来、应、正等觉。何以故？世

zūn sān shí èr dà shì fū xiàng

尊！三十二大士夫相，如来说为非相，是故如

lái shuō míng sān shí èr dà shì fū xiàng

来说名三十二大士夫相。”

fó fù gàoshànxiànyán

佛复告善现言：“假使若有善男子或善女

rén yú rì rì fēn shě shī jīng qié hé shāděng zì tǐ rú shì jīng jīng
人，于日日分，舍施殍伽河沙等自体，如是经殍
qié hé shāděng jié shù shě shī zì tǐ fù yǒushànnán zǐ huòshàn nǚ
伽河沙等劫数，舍施自体；复有善男子或善女
rén yú cǐ fǎ mén nǎi zhì sì jù qié tuó¹³⁶ shòu chí dú sòng jiū jīng
人，于此法门乃至四句伽陀¹³⁶，受持读诵、究竟
tōng lì jí guǎng wèi tā xuānshuō kāi shì rú lǐ zuò yì yóu shì yīn
通利及广为他宣说开示、如理作意，由是因
yuánsuǒshēng fú jù shènduō yú qián wú liàng wú shù
缘所生福聚，甚多于前无量无数。”

ěr shí jù shòushànxiànwén fǎ wēi lì bēi qì duò lèi fǔ
尔时，具寿善现闻法威力，悲泣堕泪，俯
yǎngmén lèi ér bō fó yán shèn qí xī yǒu shì zūn zuì jí xī yǒu
仰扞泪而白佛言：“甚奇希有！世尊！最极希有！
shàn shì rú lái jīn zhě suǒshuō fǎ mén pǔ wèi fā qù zuì shàngshèng
善逝！如来今者所说法门，普为发趣最上乘
zhě zuò zhū yì lì pǔ wèi fā qù zuì shèngshèngzhě zuò zhū yì lì shì
者作诸义利，普为发趣最胜乘者作诸义利。世
zūn wǒ xī shēng zhì yǐ lái wèicéng dé wén rú shì fǎ mén shì zūn
尊！我昔生智以来，未曾得闻如是法门。世尊！
ruò zhū yǒuqíng wénshuō rú shì shènsēn jīng diǎnshēngzhēn shí xiǎng
若诸有情，闻说如是甚深经典生真实想，
dāng zhī chéng jiù zuì shèng xī yǒu hé yǐ gù shì zūn zhū zhēn shí
当知成就最胜希有。何以故？世尊！诸真实
xiǎngzhēn shí xiǎngzhě rú lái shuōwéi fēi xiǎng shì gù rú lái shuō míng
想真实想者，如来说为非想，是故如来说名
zhēn shí xiǎngzhēn shí xiǎng
真实想真实想。

shì zūn wǒ jīn wénshuō rú shì fǎ mén líng wù xìn jiě wèi wéi
“世尊！我今闻说如是法门，领悟信解未为
xī yǒu ruò zhū yǒuqíng yú dāng lái shì hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi
希有。若诸有情，于当来世后时、后分、后五百
suì zhèng fǎ jiāng miè shí fēn zhuǎn shí dāng yú rú shì shènsēn fǎ mén
岁、正法将灭时分转时，当于如是甚深法门
líng wù xìn jiě shòu chí dú sòng jiū jīng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān
领悟信解、受持读诵、究竟通利及广为他宣

¹³⁶ 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

shuō kāi shì rú lǐ zuò yì dāng zhī chéng jiù zuì shèng xī yǒu hé
 说开示、如理作意，当知成就最胜希有。何
 yǐ gù shì zūn bǐ zhū yǒu qíng wú wǒ xiǎng zhuǎn wú yǒu qíng xiǎng
 以故？世尊！彼诸有情无我想转、无有情想、
 wú mìng zhě xiǎng wú shì fū xiǎng wú bǔ tè qié luó xiǎng wú yì shēng
 无命者想、无士夫想、无补特伽罗想、无意生
 xiǎng wú mó nà pó xiǎng wú zuò zhě xiǎng wú shòu zhě xiǎng zhuǎn
 想、无摩纳婆想、无作者想、无受者想转。
 suǒ yǐ zhě hé shì zūn zhū wǒ xiǎng jí shì fēi xiǎng zhū yǒu qíng xiǎng
 所以者何？世尊！诸我想即是非想，诸有情想、
 mìng zhě xiǎng shì fū xiǎng bǔ tè qié luó xiǎng yì shēng xiǎng mó
 命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、摩
 nà pó xiǎng zuò zhě xiǎng shòu zhě xiǎng jí shì fēi xiǎng hé yǐ gù
 纳婆想、作者想、受者想即是非想。何以故？
 zhū fó shì zūn lí yī qiè xiǎng
 诸佛世尊离一切想。”

zuò shì yǔ yǐ ěr shí shì zūn gào jù shòu shàn xiàn yán rú
 作是语已，尔时，世尊告具寿善现言：“如
 shì rú shì shàn xiàn ruò zhū yǒu qíng wén shuō rú shì shèn shēn jīng diǎn
 是，如是。善现，若诸有情闻说如是甚深经典，
 bù jīng bú jù wú yǒu bù wèi dāng zhī chéng jiù zuì shèng xī yǒu hé
 不惊不惧，无有怖畏，当知成就最胜希有。何
 yǐ gù shàn xiàn rú lái shuō zuì shèng bō luó mì duō wèi bō rě bō
 以故？善现，如来说最胜波罗蜜多，谓般若波
 luó mì duō shàn xiàn rú lái suǒ shuō zuì shèng bō luó mì duō wú liàng
 罗蜜多。善现，如来所说最胜波罗蜜多，无量
 zhū fó shì zūn suǒ gòng xuān shuō gù míng zuì shèng bō luó mì duō rú
 诸佛世尊所共宣说，故名最胜波罗蜜多。如
 lái shuō zuì shèng bō luó mì duō jí fēi bō luó mì duō shì gù rú lái
 来说最胜波罗蜜多，即非波罗蜜多，是故如来
 shuō míng zuì shèng bō luó mì duō
 说名最胜波罗蜜多。

fù cì shàn xiàn rú lái shuō rěn rǔ bō luó mì duō jí
 “复次，善现，如来说忍辱波罗蜜多，即
 fēi bō luó mì duō shì gù rú lái shuō míng rěn rǔ bō luó mì duō hé yǐ
 非波罗蜜多，是故如来说名忍辱波罗蜜多。何以
 gù shàn xiàn wǒ xī guò qù shì céng wéi jié lì wáng duàn zhī jié ròu
 故？善现，我昔过去世曾为羯利王断支节肉，

wǒ yú ěr shí dōu wú wǒ xiǎng huò yǒu qíng xiǎng huò mìng zhě xiǎng
 我于尔时，都无我想、或有情想、或命者想、
 huò shì fū xiǎng huò bǔ tè qié luó xiǎng huò yì shēng xiǎng huò mó
 或士夫想、或补特伽罗想、或意生想、或摩
 nà pó xiǎng huò zuò zhě xiǎng huò shòu zhě xiǎng wǒ yú ěr shí dōu wú
 纳婆想、或作者想、或受者想，我于尔时都无
 yǒu xiǎng yì fēi wú xiǎng hé yǐ gù shàn xiàn wǒ yú ěr shí ruò
 有想，亦非无想。何以故？善现，我于尔时若
 yǒu wǒ xiǎng jí yú ěr shí yīng yǒu huì xiǎng wǒ yú ěr shí ruò yǒu yǒu
 有我想，即于尔时应有恚想；我于尔时若有有
 qíng xiǎng mìng zhě xiǎng shì fū xiǎng bǔ tè qié luó xiǎng yì shēng
 情想、命者想、士夫想、补特伽罗想、意生
 xiǎng mó nà pó xiǎng zuò zhě xiǎng shòu zhě xiǎng jí yú ěr shí
 想、摩纳婆想、作者想、受者想，即于尔时
 yīng yǒu huì xiǎng hé yǐ gù shàn xiàn wǒ yì guò qù wǔ bǎi shēng
 应有恚想。何以故？善现，我忆过去五百生
 zhōng céng wéi zì hào rěn rǔ xiān rén wǒ yú ěr shí dōu wú wǒ xiǎng
 中，曾为自号忍辱仙人，我于尔时都无我想、
 wú yǒu qíng xiǎng wú mìng zhě xiǎng wú shì fū xiǎng wú bǔ tè qié luó
 无有情想、无命者想、无士夫想、无补特伽罗
 xiǎng wú yì shēng xiǎng wú mó nà pó xiǎng wú zuò zhě xiǎng wú
 想、无意生想、无摩纳婆想、无作者想、无
 shòu zhě xiǎng wǒ yú ěr shí dōu wú yǒu xiǎng yì fēi wú xiǎng shì gù
 受者想，我于尔时都无有想，亦非无想。是故，
 shàn xiàn pú sà mó hē sà yuǎn lí yī qiè xiǎng yīng fā ē nòu duō luó
 善现，菩萨摩訶萨远离一切想，应发阿耨多罗
 sān miǎo sān pú tí xīn bú zhù yú sè yīng shēng qí xīn bú zhù fēi sè
 三藐三菩提心，不住于色应生其心，不住非色
 yīng shēng qí xīn bú zhù shēng xiāng wèi chù fǎ yīng shēng qí
 应生其心，不住声、香、味、触、法应生其
 xīn bú zhù fēi shēng xiāng wèi chù fǎ yīng shēng qí xīn dōu
 心，不住非声、香、味、触、法应生其心，都
 wú suǒ zhù yīng shēng qí xīn hé yǐ gù shàn xiàn zhū yǒu suǒ zhù zé
 无所住应生其心。何以故？善现，诸有所住则
 wéi fēi zhù shì gù rú lái shuō zhū pú sà yīng wú suǒ zhù ér xíng bù shī
 为非住。是故，如来说诸菩萨应无所住而行布施，
 bù yīng zhù sè shēng xiāng wèi chù fǎ ér xíng bù shī
 不应住色、声、香、味、触、法而行布施。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà wèizhūyǒuqíngzuò yì lì
“复次，善现，菩萨摩訶萨为诸有情作义利

gù yīngdāng rú shì qì shě bù shī hé yǐ gù shànxiàn zhūyǒu
故，应当如是弃舍布施。何以故？善现，诸有
qíngxiǎng jí shì fēi xiǎng yī qièyǒuqíng rú lái jí shuōwéi fēi yǒuqíng
情想即是非想，一切有情，如来即说为非有情。

shànxiàn rú lái shì shí yǔ zhě dì yǔ zhě rú yǔ zhě bú yì yǔ
善现，如来是实语者、谛语者、如语者、不异语
zhě
者。

fù cì shànxiàn rú lái xiànrúqiánděngsuǒzhèng fǎ huòsuǒ
“复次，善现，如来现前等所证法、或所

shuō fǎ huòsuǒ sī fǎ jí yú qí zhōng fēi dì fēi wàng shànxiàn
说法、或所思法，即于其中，非谛非妄。善现，
pì rú shì fū rù yú àn shì dōu wú suǒjiàn dāng zhī pú sà ruò duò yú
譬如士夫入于暗室，都无所见；当知菩萨若堕于

shì wèiduò yú shì ér xíng bù shī yì fù rú shì shànxiàn pì rú
事，谓堕于事而行布施，亦复如是。善现，譬如
míngyǎn shì fū guò yè xiǎo yǐ rì guāngchū shí jiànzhǒngzhǒng sè
明眼士夫，过夜晓已，日光出时，见种种色，

dāng zhī pú sà bú duò yú shì wèi bú duò shì ér xíng bù shī yì fù rú
当知菩萨不堕于事，谓不堕事而行布施，亦复如
shì
是。

fù cì shànxiàn ruò shànnán zǐ huòshàn nǚ rén yú cǐ
“复次，善现，若善男子或善女人，于此

fǎ ménshòu chí dú sòng jiū jìngtōng lì jí guǎngwèi tā xuānshuō kāi shì
法门受持读诵、究竟通利及广为他宣说开示、
rú lǐ zuò yì zé wéi rú lái yǐ qí fó zhì xī zhī shì rén zé wéi rú
如理作意，则为如来以其佛智悉知是人，则为如

lái yǐ qí fó yǎn xī jiàn shì rén zé wéi rú lái xī jué shì rén rú shì
来以其佛眼悉见是人，则为如来悉觉是人，如是
yǒuqíng yī qiè dāngshēng wú liàng fú jù
有情一切当生无量福聚。

fù cì shànxiàn jiǎ shǐ shànnán zǐ huòshàn nǚ rén rì
“复次，善现，假使善男子或善女人，日

chū shí fēn yǐ jìng qié hé shāděng zì tǐ bù shī rì zhōng shí fēn fù yǐ
初时分以殒伽河沙等自体布施，日中时分复以

jìng qié hé shāděng zì tǐ bù shī rì hòu shí fēn yì yǐ jìng qié hé shā
 殒伽河沙等自体布施，日后时分亦以殒伽河沙

děng zì tǐ bù shī yóu cǐ yì mén jīng yú jù zhī nà yǔ duō bǎi qiān
 等自体布施，由此异¹³⁷门经于俱胝那庾多百千

jié yǐ zì tǐ bù shī ruò yǒu wén shuō rú shì fǎ mén bù shēng fěi bàng
 劫，以自体布施。若有闻说如是法门不生诽谤，

yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù shàng duō yú qián wú liàng wú shù hé
 由此因缘所生福聚，尚多于前无量无数；何

kuàng néng yú rú shì fǎ mén jù zú bì jīng shū xiě shòu chí dú sòng
 况能于如是法门，具足毕竟书写、受持读诵、

jiū jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì rú lǐ zuò yì
 究竟通利及广为他宣说开示、如理作意！

fù cì shàn xiàn rú shì fǎ mén bù kě sī yì bù kě
 “复次，善现，如是法门不可思议、不可

chēng liàng yīng dāng xī jì bù kě sī yì suǒ gǎn yì shú shàn xiàn
 称量，应当希冀不可思议所感异熟。善现，

rú lái xuān shuō rú shì fǎ mén wèi yù ráo yì qù zuì shàng shèng zhū yǒu
 如来宣说如是法门，为欲饶益趣最上乘诸有

qíng gù wèi yù ráo yì qù zuì shèng shèng zhū yǒu qíng gù shàn xiàn ruò
 情故，为欲饶益趣最胜上乘诸有情故。善现，若

yǒu yú cǐ fǎ mén shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān
 有于此法门受持读诵、究竟通利及广为他宣

shuō kāi shì rú lǐ zuò yì jí wéi rú lái yǐ qí fó zhì xī zhī shì rén
 说开示、如理作意，即为如来以其佛智悉知是人，

jí wéi rú lái yǐ qí fó yǎn xī jiàn shì rén zé wéi rú lái xī jué shì rén
 即为如来以其佛眼悉见是人，则为如来悉觉是人。

rú shì yǒu qíng yī qiè chéng jiù wú liàng fú jù jiē dāng chéng jiù bù kě
 如是有情一切成就无量福聚，皆当成就不可

sī yì bù kě chēng liàng wú biān fú jù shàn xiàn rú shì yī qiè
 思议、不可称量、无边福聚。善现，如是一切

yǒu qíng qí jiān hè dān rú lái wú shàng zhèngděng pú tí hé yǐ gù
 有情，其肩荷担如来无上正等菩提。何以故？

shàn xiàn rú shì fǎ mén fēi zhū xià liè xìn jiě yǒu qíng suǒ néng tīng wén
 善现，如是法门，非诸下劣信解有情所能听闻，

fēi zhū wǒ jiàn fēi zhū yǒu qíng jiàn fēi zhū mìng zhě jiàn fēi zhū shì fū
 非诸我见、非诸有情见、非诸命者见、非诸士夫

¹³⁷ 在本经中，龙藏本、永乐北藏本及丽藏本均为“异”，但在大般若经第九会能断金刚分中，龙藏本为“法”，永乐北藏本为“法”，丽藏本为“异”

jiàn fēi zhū bǔ tè qié luó jiàn fēi zhū yì shēng jiàn fēi zhū mó nà pó
见、非诸补特伽罗见、非诸意生见、非诸摩纳婆
jiàn fēi zhū zuò zhě jiàn fēi zhū shòu zhě jiàn suǒ néng tīng wén cǐ děng
见、非诸作者见、非诸受者见所能听闻。此等
ruò néng shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì
若能受持读诵、究竟通利及广为他宣说开示、
rú lǐ zuò yì wú yǒu shì chù
如理作意，无有是处。

fù cì shàn xiàn ruò dì fāng suǒ wén¹³⁸ cǐ jīng diǎn cǐ dì
“复次，善现，若地方所闻¹³⁸此经典，此地
fāng suǒ dāng wéi shì jiān zhū tiān jí rén ē sù luò děng zhī suǒ gòng yǎng
方所当为世间诸天及人、阿素洛等之所供养、
lǐ jìng yòu rào rú fó líng miào
礼敬、右绕如佛灵庙。

fù cì shàn xiàn ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yú cǐ
“复次，善现，若善男子或善女人，于此
jīng diǎn shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì
经典受持读诵、究竟通利及广为他宣说开示、
rú lǐ zuò yì ruò zāo qīng huǐ jí zāo qīng huǐ suǒ yǐ zhě hé shàn
如理作意，若遭轻毁、极遭轻毁。所以者何？善
xiàn shì zhū yǒu qíng sù shēng suǒ zào zhū bù jìng yè yīng gǎn è qù
现，是诸有情，宿生所造诸不净业应感恶趣，
yǐ xiàn fǎ zhōng zāo qīng huǐ gù sù shēng suǒ zào zhū bù jìng yè jiē xī
以现法中遭轻毁故，宿生所造诸不净业皆悉
xiāo jìn dāng dé wú shàng zhèng děng pú tí hé yǐ gù shàn xiàn
消尽，当得无上正等菩提。何以故？善现，
wǒ yì guò qù yú wú shù jié fù guò wú shù yú rán dēng rú lái yīng
我忆过去于无数劫复过无数，于然灯如来、应、
zhèng děng jué xiān fù guò xiān céng zhí bā shí sì jù zhī nà yǔ duō bǎi
正等觉先复过先，曾值八十四俱胝那庾多百
qiān zhū fó wǒ jiē chéng shì jì chéng shì yǐ jiē wú wéi fàn shàn
千诸佛，我皆承事，既承事已，皆无违犯。善
xiàn wǒ yú rú shì zhū fó shì zūn jiē dé chéng shì jì chéng shì yǐ
现，我于如是诸佛世尊皆得承事，既承事已，
jiē wú wéi fàn ruò zhū yǒu qíng hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì
皆无违犯。若诸有情，后时、后分、后五百岁、

¹³⁸ 龙藏本：闻；永乐北藏：闻；丽藏本：开

zhèng fǎ jiāngmiè shí fēnzhuǎn shí yú cǐ jīngdiǎnshòu chí dú sòng jiū
 正法将灭时分转时，于此经典受持读诵、究
 jìngtōng lì jí guǎngwèi tā xuānshuō kāi shì rú lǐ zuò yì shànxiàn
 竟通利及广为他宣说开示、如理作意。善现，
 wǒ xiān fú jù yú cǐ fú jù bǎi fēn jì zhī suǒ bù néng jí rú shì qiān
 我先福聚于此福聚，百分计之所不能及，如是千
 fēn ruò bǎiqiānfēn ruò jù zhī bǎiqiānfēn ruò jù zhī nà yǔ duō bǎi
 分、若百千分、若俱胝百千分、若俱胝那庾多百
 qiānfēn ruò shù fēn ruò jì fēn ruò suàn fēn ruò yù fēn ruò wū
 千分、若数分、若计分、若算分、若喻分、若邬
 bō ní shā tán fēn yì bù néng jí shànxiàn wǒ ruò jù shuō dāng yú ěr
 波尼杀昙分亦不能及。善现，我若具说当于尔
 shí shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén suǒ shēng fú jù nǎi zhì shì shàn nán
 时是善男子或善女人所生福聚，乃至是善男
 zǐ shì shàn nǚ rén suǒ shè fú jù yǒu zhū yǒu qíng zé biàn mí mèn
 子、是善女人所摄福聚，有诸有情则便迷闷，
 xīn huò kuáng luàn shì gù shànxiàn rú lái xuān shuō rú shì fǎ mén
 心惑狂乱。是故，善现，如来宣说如是法门，
 bù kě sī yì bù kě chēng liàng yīng dāng xī jì bù kě sī yì suǒ gǎn
 不可思议，不可称量，应当希冀不可思议所感
 yì shú
 异熟。”

ěr shí jù shòu shànxiàn fù bó fó yán shì zūn zhū yǒu fā
 尔时，具寿善现复白佛言：“世尊！诸有发
 qù pú sà shèngzhě yīng yún hé zhù yún hé xiū xíng yún hé shè fú
 趣菩萨乘者，应云何住？云何修行？云何摄伏
 qí xīn
 其心？”

fó gào shànxiàn zhū yǒu fā qù pú sà shèngzhě yīng dāng fā
 佛告善现：“诸有发趣菩萨乘者，应当发
 qǐ rú shì zhī xīn wǒ dāng jiē lìng yī qiè yǒu qíng yú wú yú yī miào
 起如是之心：‘我当皆令一切有情于无余依妙
 niè pán jiè ér bō niè pán suī dù rú shì yī qiè yǒu qíng lìng miè dù yǐ
 涅槃界而般涅槃，虽度如是一切有情令灭度已，
 ér wú yǒu qíng dé miè dù zhě hé yǐ gù shànxiàn ruò zhū pú sà
 而无有情得灭度者。’何以故？善现，若诸菩萨
 mó hē sà yǒu qíng xiǎng zhuǎn bù yīng shuō míng pú sà mó hē sà suǒ yǐ
 摩诃萨有情想转，不应说名菩萨摩诃萨。所以

zhě hé ruò zhū pú sà mó hē sà bù yīngshuō yán yǒu qíng xiǎng zhuǎn
者何？若诸菩萨摩诃萨不应说言有情想转，

rú shì mìng zhě xiǎng shì fū xiǎng bǔ tè qié luó xiǎng yì shēng xiǎng
如是命者想、士夫想、补特伽罗想、意生想、

mó nà pó xiǎng zuò zhě xiǎng shòu zhě xiǎng zhuǎn dāng zhī yì ěr
摩纳婆想、作者想、受者想转，当知亦尔。

hé yǐ gù shàn xiàn wú yǒu shǎo fǎ míng wéi fā qù pú sà shèng zhě
何以故？善现，无有少法名为发趣菩萨乘者。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé rú lái xī yú rán dēng
佛告善现：“于汝意云何？如来昔于然灯

rú lái yìng zhèng děng jué suǒ pō yǒu shǎo fǎ néng zhèng ē nòu duō
如来、应、正等觉所，颇有少法能证阿耨多

luó sān miǎo sān pú tí fǒu
罗三藐三菩提不？”

zuò shì yǔ yǐ jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn rú wǒ
作是语已，具寿善现白佛言：“世尊！如我

jiě fó suǒ shuō yì zhě rú lái xī yú rán dēng rú lái yìng zhèng děng
解佛所说义者，如来昔于然灯如来、应、正等

jué suǒ wú yǒu shǎo fǎ néng zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
觉所，无有少法能证阿耨多罗三藐三菩提。”

shuō shì yǔ yǐ fó gào jù shòu shàn xiàn yán rú shì rú shì
说是语已，佛告具寿善现言：“如是，如是。

shàn xiàn rú lái xī yú rán dēng rú lái yìng zhèng děng jué suǒ
善现，如来昔于然灯如来、应、正等觉所，

wú yǒu shǎo fǎ néng zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí hé yǐ gù
无有少法能证阿耨多罗三藐三菩提。何以故？

shàn xiàn rú lái xī yú rán dēng rú lái yìng zhèng děng jué suǒ
善现，如来昔于然灯如来、应、正等觉所，

ruò yǒu shǎo fǎ néng zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí zhě rán dēng
若有少法能证阿耨多罗三藐三菩提者，然灯

rú lái yìng zhèng děng jué bù yīng shòu wǒ jì yán rǔ mó nà pó
如来、应、正等觉不应授我记言：‘汝摩纳婆

yú dāng lái shì míng shì jiā móu ní rú lái yìng zhèng děng jué shàn
于当来世名释迦牟尼如来、应、正等觉。’善

xiàn yǐ rú lái wú yǒu shǎo fǎ néng zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú
现，以如来无有少法能证阿耨多罗三藐三菩

tí shì gù rán dēng rú lái yìng zhèng děng jué shòu wǒ jì yán
提，是故然灯如来、应、正等觉授我记言：

rǔ mó nà pó yú dāng lái shì míng shì jiā móu ní rú lái yìng zhèng
 ‘汝摩纳婆于当来世名释迦牟尼如来、应、正
 děng jué suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn yán rú lái zhě jí shì zhēn shí
 等觉。’所以者何？善现，言如来者，即是真实
 zhēn rú zēng yǔ yán rú lái zhě jí shì wú shēng fǎ xìng zēng yǔ yán
 真如增语；言如来者，即是无生法性增语；言
 rú lái zhě jí shì yǒng duàn dào lù zēng yǔ yán rú lái zhě jí shì
 如来者，即是永断道路增语；言如来者，即是
 bì jìng bù shēng zēng yǔ hé yǐ gù shàn xiàn ruò shí wú shēng jí
 毕竟不生增语。何以故？善现，若实无生，即
 zuì shèng yì
 最胜义。

shàn xiàn ruò rú shì shuō rú lái yìng zhèng děng jué néng
 “善现，若如是说‘如来、应、正等觉能
 zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí zhě dāng zhī cǐ yán wéi bù zhēn
 证阿耨多罗三藐三菩提’者，当知此言为不真
 shí suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn yóu bǐ bàng wǒ qǐ bù shí zhí hé
 实。所以者何？善现，由彼谤我起不实执。何
 yǐ gù shàn xiàn wú yǒu shǎo fǎ rú lái yìng zhèng děng jué néng
 以故？善现，无有少法如来、应、正等觉能
 zhèng ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shàn xiàn rú lái xiàn qián děng
 证阿耨多罗三藐三菩提。善现，如来现前等
 suǒ zhèng fǎ huò suǒ shuō fǎ huò suǒ sī fǎ jí yú qí zhōng fēi dì
 所证法，或所说法，或所思法，即于其中非谛
 fēi wàng shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ shàn xiàn
 非妄，是故，如来说一切法皆是佛法。善现，
 yī qiè fǎ yī qiè fǎ zhě rú lái shuō fēi yī qiè fǎ shì gù rú lái shuō
 一切法一切法者，如来说非一切法，是故如来说
 míng yī qiè fǎ yī qiè fǎ
 名一切法一切法。”

fó gào shàn xiàn pì rú shì fū jù shēn dà shēn
 佛告善现：“譬如士夫具身大身。”

jù shòu shàn xiàn jí bó fó yán shì zūn rú lái suǒ shuō shì fū
 具寿善现即白佛言：“世尊！如来所说士夫
 jù shēn dà shēn rú lái shuō wéi fēi shēn shì gù shuō míng jù shēn dà
 具身大身，如来说为非身，是故说名具身大
 shēn
 身。”

fó yán shànxiàn rú shì rú shì ruò zhū pú sà zuò rú
佛言：“善现，如是，如是。若诸菩萨作如
shì yán wǒ dāng miè dù wú liàng yǒu qíng shì zé bù yīng shuō míng pú
是言：‘我当灭度无量有情。’是则不应说名菩
sà hé yǐ gù shànxiàn pō yǒu shǎo fǎ míng pú sà fǒu
萨。何以故？善现，颇有少法名菩萨不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn wú yǒu shǎo fǎ míng wéi pú
善现答言：“不也。世尊！无有少法名为菩
sà
萨。”

fó gào shànxiàn yǒu qíng yǒu qíng zhě rú lái shuō fēi yǒu qíng
佛告善现：“有情有情者，如来说非有情，
gù míng yǒu qíng shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ wú yǒu yǒu qíng wú yǒu
故名有情。是故如来说一切法无有有情、无有
mìng zhě wú yǒu shì fū wú yǒu bǔ tè qié luó děng shànxiàn ruò
命者、无有士夫、无有补特伽罗等。善现，若
zhū pú sà zuò rú shì yán wǒ dāng chéng bàn fó tǔ gōng dé zhuāng
诸菩萨作如是言：‘我当 成 办佛土功德 庄
yán yì rú shì shuō hé yǐ gù shànxiàn fó tǔ gōng dé zhuāng
严。’亦如是说。何以故？善现，佛土功德 庄
yán fó tǔ gōng dé zhuāng yán zhě rú lái shuō fēi zhuāng yán shì gù rú
严佛土功德 庄严者，如来说非 庄严，是故如
lái shuō míng fó tǔ gōng dé zhuāng yán fó tǔ gōng dé zhuāng yán shàn
来说名佛土功德 庄严佛土功德 庄严。善
xiàn ruò zhū pú sà yú wú wǒ fǎ wú wǒ fǎ shēn xìn jiě zhě rú lái
现，若诸菩萨于无我法无我法深信解者，如来、
yīng zhèng děng jué shuō wéi pú sà
应、正等觉说为菩萨¹³⁹。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé rú lái děng xiàn yǒu ròu
佛告善现：“于汝意云何？如来等现有肉
yǎn fǒu
眼不？”

shànxiàn dá yán rú shì shì zūn rú lái děng xiàn yǒu ròu yǎn
善现答言：“如是。世尊！如来等现有肉眼。”

fó yán shànxiàn yú rǔ yì yún hé rú lái děng xiàn yǒu tiān
佛言：“善现，于汝意云何？如来等现有天

¹³⁹ 丽藏本：菩萨菩萨；永乐北藏本：菩萨；龙藏本：菩萨

yǎn fǒu

眼不？”

shànxiàn dá yán   rú shì   shì zūn   rú lái děngxiànyǒutiānyǎn
善现答言：“如是。世尊！如来等现有天眼。”

fó yán   shànxiàn   yú rǔ yì yún hé   rú lái děngxiànyǒu huì
佛言：“善现，于汝意云何？如来等现有慧

yǎn fǒu

眼不？”

shànxiàn dá yán   rú shì   shì zūn   rú lái děngxiànyǒu huì yǎn
善现答言：“如是。世尊！如来等现有慧眼。”

fó yán   shànxiàn   yú rǔ yì yún hé   rú lái děngxiànyǒu fǎ
佛言：“善现，于汝意云何？如来等现有法

yǎn fǒu

眼不？”

shànxiàn dá yán   rú shì   shì zūn   rú lái děngxiànyǒu fǎ yǎn
善现答言：“如是。世尊！如来等现有法眼。”

fó yán   shànxiàn   yú rǔ yì yún hé   rú lái děngxiànyǒu fó
佛言：“善现，于汝意云何？如来等现有佛

yǎn fǒu

眼不？”

shànxiàn dá yán   rú shì   shì zūn   rú lái děngxiànyǒu fó yǎn
善现答言：“如是。世尊！如来等现有佛眼。”

fó gào shànxiàn   yú rǔ yì yún hé   nǎi zhì jìng qié hé zhōng
佛告善现：“于汝意云何？乃至殑伽河中

suǒ yǒu zhū shā   rú lái shuō shì shā fǒu

所有诸沙，如来说是沙不？”

shànxiàn dá yán   rú shì   shì zūn   rú shì   shàn shì   rú
善现答言：“如是。世尊！如是。善逝！如

lái shuō shì shā

来说是沙。”

fó yán   shànxiàn   yú rǔ yì yún hé   nǎi zhì jìng qié hé zhōng
佛言：“善现，于汝意云何？乃至殑伽河中

suǒ yǒu shā shù   jiǎ shǐ yǒu rú shì děng jìng qié hé   nǎi zhì shì zhū jìng qié
所有沙数，假使有如是等殑伽河，乃至是诸殑伽

hé zhōng suǒ yǒu shā shù   jiǎ shǐ yǒu rú shì děng shì jiè   shì zhū shì jiè
河中所有沙数，假使有如是等世界，是诸世界

nìng wéi duō fǒu

宁为多不？”

shànxiàn dá yán rú shì shì zūn rú shì shàn shì shì
善现答言：“如是。世尊！如是。善逝！是

zhū shì jiè qí shù shènduō
诸世界其数甚多。”

fó yán shànxiàn nǎi zhì ěr suǒ zhū shì jiè zhōngsuǒ yǒu yǒu qíng
佛言：“善现，乃至尔所诸世界中所有有情，

bǐ zhū yǒu qíng gē yǒu zhǒng zhǒng qí xīn liú zhù wǒ xī néng zhī hé yǐ
彼诸有情各有种种其心流注，我悉能知。何以

gù shànxiàn xīn liú zhù xīn liú zhù zhě rú lái shuō fēi liú zhù shì
故？善现，心流注心流注者，如来说非流注，是

gù rú lái shuō míng xīn liú zhù xīn liú zhù suǒ yǐ zhě hé shànxiàn
故如来说名心流注心流注。所以者何？善现，

guò qù xīn bù kě dé wèi lái xīn bù kě dé xiàn zài xīn bù kě dé
过去心不可得，未来心不可得，现在心不可得。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé ruò shàn nán zǐ huò shàn
佛告善现：“于汝意云何？若善男子或善

nǚ rén yǐ cǐ sān qiān dà qiān shì jiè chéng mǎn qī bǎo fèng shī rú lái
女人，以此三千大千世界盛满七宝，奉施如来、

yìng zhèngděng jué shì shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yóu shì yīn yuán
应、正等觉，是善男子或善女人，由是因缘

suǒ shēng fú jù nìng wéi duō fǒu
所生福聚，宁为多不？”

shànxiàn dá yán shènduō shì zūn shènduō shàn shì
善现答言：“甚多。世尊！甚多。善逝！”

fó yán shànxiàn rú shì rú shì bǐ shàn nán zǐ huò shàn
佛言：“善现，如是，如是。彼善男子或善

nǚ rén yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù qí liàng shènduō hé yǐ gù
女人，由此因缘所生福聚其量甚多。何以故？

shànxiàn ruò yǒu fú jù rú lái bù shuō fú jù fú jù
善现，若有福聚，如来说福聚福聚。”

fó gào shànxiàn yú rǔ yì yún hé kě yǐ sè shēn yuán shí
佛告善现：“于汝意云何？可以色身圆实

guān rú lái fǒu
观如来不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn bù kě yǐ sè shēn yuán shí
善现答言：“不也。世尊！不可以色身圆实

guān yú rú lái hé yǐ gù shì zūn sè shēn yuán shí sè shēn yuán shí
观于如来。何以故？世尊！色身圆实色身圆实

zhě rú lái shuō fēi yuán shí shì gù rú lái shuō míng sè shēnyuán shí sè
者，如来说非圆实，是故如来说名色身圆实色
shēnyuán shí
身圆实。”

fó gàoshànxiàn yú rǔ yì yún hé kě yǐ zhūxiàng jù zú
佛告善现：“于汝意云何？可以诸相具足
guān rú lái fǒu
观如来不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn bù kě yǐ zhūxiàng jù zú
善现答言：“不也。世尊！不可以诸相具足
guān yú rú lái hé yǐ gù shì zūn zhūxiàng jù zú zhūxiàng jù zú
观于如来。何以故？世尊！诸相具足诸相具足
zhě rú lái shuō wéi fēi xiàng jù zú shì gù rú lái shuō míng zhūxiàng jù
者，如来说为非相具足，是故如来说名诸相具
zú zhūxiàng jù zú
足诸相具足。”

fó gàoshànxiàn yú rǔ yì yún hé rú lái pō zuò shì niàn
佛告善现：“于汝意云何？如来颇作是念
wǒ dāng yǒu suǒ shuō fǎ yé shànxiàn rǔ jīn wù dāng zuò rú shì
‘我当有所说法’耶？善现，汝今勿当作如是
guān hé yǐ gù shànxiàn ruò yán rú lái yǒu suǒ shuō fǎ jí wéi
观。何以故？善现，若言如来有所说法，即为
bàng wǒ wéi fēi shàn qǔ hé yǐ gù shànxiàn shuō fǎ shuō fǎ zhě
谤我，为非善取。何以故？善现，说法说法者，
wú fǎ kě dé gù míng shuō fǎ
无法可得，故名说法。”

ěr shí jù shòu shànxiàn bó fó yán shì zūn yú dāng lái shì
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！于当来世
hòu shí hòu fēn hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ jiāng miè shí fēn zhuǎn shí
后时、后分、后五百岁、正法将灭时分转时，
pō yǒu yǒu qíng wén shuō rú shì sè lèi fǎ yǐ néng shēn xìn fǒu
颇有有情闻说如是色类法已，能深信不？”

fó yán shànxiàn bǐ fēi yǒu qíng fēi bù yǒu qíng hé yǐ
佛言：“善现，彼非有情，非不有情。何以
gù shànxiàn yī qiè yǒu qíng zhě rú lái shuō fēi yǒu qíng gù míng
故？善现，一切有情者，如来说非有情，故名
yī qiè yǒu qíng
一切有情。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé pō yǒu shǎo fǎ rú lái
佛告善现：“于汝意云何？颇有少法如来、
yìng zhèngděng jué xiàn zhèng wú shàng zhèngděng pú tí yé
应、正等觉现证无上正等菩提耶？”

jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì
具寿善现白佛言：“世尊！如我解佛所说义
zhě wú yǒu shǎo fǎ rú lái yìng zhèngděng jué xiàn zhèng wú shàng zhèng
者，无有少法如来、应、正等觉现证无上正
děng pú tí
等菩提。”

fó yán shàn xiàn rú shì rú shì yú zhōng shǎo fǎ wú
佛言：“善现，如是，如是。于中少法无
yǒu wú dé gù míng wú shàng zhèngděng pú tí
有无得，故名无上正等菩提。

fù cì shàn xiàn shì fǎ píngděng yú qí zhōng jiān wú bù
“复次，善现，是法平等，于其中间无不
píngděng gù míng wú shàng zhèngděng pú tí yǐ wú wǒ xìng wú yǒu
平等，故名无上正等菩提。以无我性、无有
qíng xìng wú mìng zhě xìng wú shì fū xìng wú bǔ tè qié luó děng xìng
情性、无命者性、无士夫性、无补特伽罗等性
píngděng gù míng wú shàng zhèngděng pú tí yī qiè shàn fǎ wú bú xiàn
平等故名无上正等菩提。一切善法无不现
zhèng yī qiè shàn fǎ wú bú miào jué shàn xiàn shàn fǎ shàn fǎ zhě
证，一切善法无不妙觉。善现，善法善法者，
rú lái yī qiè shuō wéi fēi fǎ shì gù rú lái shuō míng shàn fǎ shàn fǎ
如来一切说为非法，是故如来说名善法善法。

fù cì shàn xiàn ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén jí qī
“复次，善现，若善男子或善女人，集七
bǎo jù liàngděng sān qiān dà qiān shì jiè qí zhōng suǒ yǒu miào gāo shān
宝聚，量等三千大千世界其中所有妙高山
wáng chí yòng bù shī ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yú cǐ bō rě
王，持用布施。若善男子或善女人，于此般若
bō luó mì duō jīng zhōng nǎi zhì sì jù qié tuó¹⁴⁰ shòu chí dú sòng jiū
波罗蜜多经中乃至四句伽陀¹⁴⁰，受持读诵、究
jìng tōng lì jí guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì rú lǐ zuò yì shàn xiàn
竟通利及广为他宣说开示、如理作意。善现，

¹⁴⁰ 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

qiánshuō fú jù yú cǐ fú jù bǎi fēn jì zhī suǒ bù néng jí rú shì
前说福聚于此福聚，百分计之所不能及，如是
qiānfēn ruò bǎi qiānfēn ruò jù zhī bǎi qiānfēn ruò jù zhī nà yǔ duō
千分、若百千分、若俱胝百千分、若俱胝那庾多
bǎi qiānfēn ruò shù fēn ruò jì fēn ruò suàn fēn ruò yù fēn ruò
百千分、若数分、若计分、若算分、若喻分、若
wū bō ní shā tán fēn yì bù néng jí
邬波尼杀昙分亦不能及。”

fó gào shàn xiàn yú yì yún hé rú lái pō zuò shì niàn wǒ
佛告善现：“于意云何？如来颇作是念‘我
dāng dù tuō zhū yǒu qíng yé shàn xiàn rǔ jīn wù dāng zuò rú shì guān
当度脱诸有情’耶？善现，汝今勿当作如是观。
hé yǐ gù shàn xiàn wú shǎo yǒu qíng rú lái dù zhě shàn xiàn ruò
何以故？善现，无少有情如来度者。善现，若
yǒu yǒu qíng rú lái dù zhě rú lái jí yīng yǒu qí wǒ zhí yǒu yǒu qíng zhí
有有情如来度者，如来即应有其我执、有有情执、
yǒu mìng zhě zhí yǒu shì fū zhí yǒu bǔ tè qié luó děng zhí shàn xiàn
有命者执、有士夫执、有补特伽罗等执。善现，
wǒ děng zhí zhě rú lái shuō wéi fēi zhí gù míng wǒ děng zhí ér zhū
我等执者，如来说为非执，故名我等执。而诸
yú fū yì shēng jiàng yǒu cǐ zhí shàn xiàn yú fū yì shēng zhě rú
愚夫异生，强有此执。善现，愚夫异生者，如
lái shuō wéi fēi shēng gù míng yú fū yì shēng
来说为非生，故名愚夫异生。”

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé kě yǐ zhū xiàng jù zú
佛告善现：“于汝意云何？可以诸相具足
guān rú lái fǒu
观如来不？”

shàn xiàn dá yán rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì zhě bù yīng yǐ zhū
善现答言：“如我解佛所说义者，不应以诸
xiàng jù zú guān yú rú lái
相具足观于如来。”

fó yán shàn xiàn shàn zāi shàn zāi rú shì rú shì
佛言：“善现，善哉！善哉！如是，如是。
rú rǔ suǒ shuō bù yīng yǐ zhū xiàng jù zú guān yú rú lái shàn xiàn
如汝所说，不应以诸相具足观于如来。善现，
ruò yǐ zhū xiàng jù zú guān rú lái zhě zhuàn lún shèng wáng yīng shì rú
若以诸相具足观如来者，转轮圣王应是如

lái shì gù bù yīng yǐ zhūxiàng jù zú guān yú rú lái rú shì yīng yǐ
来。是故不应以诸相具足观于如来，如是应以
zhūxiàng fēi xiàngguān yú rú lái
诸相非相观于如来。”

ěr shí shì zūn ér shuō sòng yuē
尔时，世尊而说颂曰：

zhū yǐ sè guān wǒ	yǐ yīn shēng xún wǒ
诸以色观我	以音声寻我
bǐ shēng lǚ xié duàn	bù néng dāng jiàn wǒ
彼生履邪断	不能当见我
yīng guān fó fǎ xìng	jí dǎo shī fǎ shēn
应观佛法性	即导师法身
fǎ xìng fēi suǒ shí	gù bǐ bù néng liǎo
法性非所识	故彼不能了

fó gào shàn xiàn yú rǔ yì yún hé rú lái yīng zhèng děng
佛告善现：“于汝意云何？如来、应、正等
jué yǐ zhūxiàng jù zú xiànzhèng wú shàngzhèngděng jué yé shànxiàn
觉，以诸相具足现证无上正等觉耶？善现，
rǔ jīn wù dāng zuò rú shì guān hé yǐ gù shànxiàn rú lái yīng
汝今勿当作如是观。何以故？善现，如来、应、
zhèngděng jué bù yǐ zhūxiàng jù zú xiànzhèng wú shàngzhèngděng pú tí
正等觉不以诸相具足现证无上正等菩提。

fù cì shànxiàn rú shì fā qù pú sà shèngzhě pō shī
“复次，善现，如是发趣菩萨乘者，颇施
shèshǎo fǎ ruò huàiruò duàn yé shànxiàn rǔ jīn wù dāng zuò rú shì
设少法若坏若断耶？善现，汝今勿当作如是
guān zhūyǒu fā qù pú sà shèngzhě zhōng bù shī shèshǎo fǎ ruò huài
观。诸有发趣菩萨乘者，终不施設少法若坏
ruò duàn
若断。

fù cì shànxiàn ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén yǐ jìng
“复次，善现，若善男子或善女人，以殄
qié hé shāděng shì jiè chéngmǎn qī bǎo fèng shī rú lái yīng zhèng
伽河沙等世界盛满七宝，奉施如来、应、正
děng jué ruò yǒu pú sà yú zhū wú wǒ wú shēng fǎ zhōnghuò dé kān rěn
等觉；若有菩萨于诸无我、无生法中获得堪忍，
yóu shì yīn yuán suǒ shēng fú jù shènduō yú bǐ
由是因缘所生福聚甚多于彼。

fù cì shànxiàn pú sà bù yīngshèshòu fú jù
“复次，善现，菩萨不应摄受福聚。”

jù shòushànxiàn jí bó fó yán shì zūn yún hé pú sà bù yīng
具寿善现即白佛言：“世尊！云何菩萨不应
shèshòu fú jù
摄受福聚？”

fó yán shànxiàn suǒ yīngshèshòu bù yīngshèshòu shì gù shuō
佛言：“善现，所应摄受不应摄受，是故说
míngsuǒ yīngshèshòu
名所应摄受。”

fù cì shànxiàn ruò yǒushuō yán rú lái ruò qù ruò
“复次，善现，若有说言：‘如来若去、若
lái ruò zhù ruò zuò ruò wò shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì
来、若住、若坐、若卧。’ 是人不解我所说义。
hé yǐ gù shànxiàn yán rú lái zhě jí shì zhēn shí zhēn rú zēng yǔ
何以故？善现，言如来者，即是真实真如增语，
dōu wú suǒ qù wú suǒ cóng lái gù míng rú lái yīng zhèngděng jué
都无所去，无所从来，故名如来、应、正等觉。”

fù cì shànxiàn ruò shàn nán zǐ huò shàn nǚ rén nǎi zhì
“复次，善现，若善男子或善女人，乃至
sān qiān dà qiān shì jiè dà dì jí wēi chén liàngděng shì jiè jí yǐ rú
三千大千世界大地极微尘量等世界，即以如
shì wú shù shì jiè sè xiàng wéi mò rú jí wēi jù shànxiàn yú rǔ yì
是无数世界色像为墨如极微聚。善现，于汝意
yún hé shì jí wēi jù nìng wéi duō fǒu
云何？是极微聚宁为多不？”

shànxiàn dá yán shì jí wēi jù shènduō shì zūn shènduō
善现答言：“是极微聚甚多。世尊！甚多。
shàn shì hé yǐ gù shì zūn ruò jí wēi jù shì shí yǒuzhě fó bù
善逝！何以故？世尊！若极微聚是实有者，佛不
yīngshuō wéi jí wēi jù suǒ yǐ zhě hé rú lái shuō jí wēi jù jí wéi
应说为极微聚。所以者何？如来说极微聚，即为
fēi jù gù míng jí wēi jù rú lái shuō sān qiān dà qiān shì jiè jí
非聚，故名极微聚。如来说三千大千世界，即
fēi shì jiè gù míng sān qiān dà qiān shì jiè hé yǐ gù shì zūn
非世界，故名三千大千世界。何以故？世尊！
ruò shì jiè shì shí yǒuzhě jí wéi yī hé zhí rú lái shuō yī hé zhí
若世界是实有者，即为一合执。如来说一合执，

jí wéi fēi zhí gù míng yī hé zhí
即为非执，故名一合执。”

fó yán shànxiàn cǐ yī hé zhí bù kě yánshuō bù kě xì
佛言：“善现，此一合执不可言说、不可戏
lùn rán bǐ yī qiè yú fū yì shēngjiàng zhí shì fǎ
论，然彼一切愚夫异生强执是法。

hé yǐ gù shànxiàn ruò zuò shì yán rú lái xuānshuō wǒ
“何以故？善现，若作是言：‘如来宣说我
jiàn yǒuqíngjiàn mìngzhějiàn shì fū jiàn bǔ tè qié luó jiàn yì
见、有情见、命者见、士夫见、补特伽罗见、意
shēngjiàn mó nà pó jiàn zuòzhějiàn shòuzhějiàn yú rǔ yì yún
生见、摩纳婆见、作者见、受者见。’于汝意云
hé rú shì suǒshuōwéizhèng yǔ fǒu
何？如是所说为正语不？”

shànxiàn dá yán fú yě shì zūn fú yě shàn shì rú
善现答言：“不也。世尊！不也。善逝！如
shì suǒshuō fēi wéizhèng yǔ suǒ yǐ zhě hé rú lái suǒshuō wǒ jiàn
是所说非为正语。所以者何？如来所说我见、
yǒuqíngjiàn mìngzhějiàn shì fū jiàn bǔ tè qié luó jiàn yì shēng
有情见、命者见、士夫见、补特伽罗见、意生
jiàn mó nà pó jiàn zuòzhějiàn shòuzhějiàn jí wéi fēi jiàn gù
见、摩纳婆见、作者见、受者见，即为非见，故
míng wǒ jiàn nǎi zhì shòuzhějiàn
名我见乃至受者见。”

fó gào shànxiàn zhūyǒu fā qù pú sà shèngzhě yú yī qiè fǎ
佛告善现：“诸有发趣菩萨乘者，于一切法
yīng rú shì zhī yīng rú shì jiàn yīng rú shì xìn jiě rú bú zhù fǎ xiǎng
应如是知、应如是见、应如是信解，如不住法想。
hé yǐ gù shànxiàn fǎ xiǎng fǎ xiǎngzhě rú lái shuōwéi fēi xiǎng
何以故？善现，法想法想者，如来说为非想，
shì gù rú lái shuōmíng fǎ xiǎng fǎ xiǎng
是故如来说名法想法想。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ wú liàng wú shù shì
“复次，善现，若菩萨摩诃萨以无量无数世
jiè chéngmǎn qī bǎo fèng shī rú lái yīng zhèngděngjué ruò shàn
界盛满七宝，奉施如来、应、正等觉；若善
nán zǐ huò shàn nǚ rén yú cǐ bō rě bō luó mì duō jīng zhōng nǎi zhì
男子或善女人，于此般若波罗蜜多经中，乃至

sì jù qié tuó¹⁴¹ shòu chí dú sòng jiū jìng tōng lì rú lǐ zuò yì jí
四句伽陀¹⁴¹，受持读诵、究竟通利、如理作意及
guǎng wèi tā xuān shuō kāi shì yóu cǐ yīn yuán suǒ shēng fú jù shènduō
广为他宣说开示，由此因缘所生福聚，甚多
yú qián wú liàng wú shù yún hé wèi tā xuān shuō kāi shì rú bú wèi tā
于前无量无数。云何为他宣说开示？如不为他
xuān shuō kāi shì gù míng wèi tā xuān shuō kāi shì
宣说开示，故名为他宣说开示。”

ěr shí shì zūn ér shuō sòng yuē
尔时，世尊而说颂曰：

zhū hé hé suǒ wéi rú xīng yì dēng huàn
诸和合所为 如星翳灯幻

lòu pào mèng diàn yún yīng zuò rú shì guān
露泡梦电云 应作如是观

shí bó qié fàn shuō shì jīng yǐ zūn zhě shàn xiàn jí zhū bì chū
时，薄伽梵说是经已，尊者善现及诸苾刍、

bì chū ní wū bō suǒ jiā wū bō sī jiā bìng zhū shì jiān tiān rén
苾刍尼、邬波索迦、邬波斯迦，并诸世间天、人、

ē sù luò jiàn dá fù děng wén bó qié fàn suǒ shuō jīng yǐ jiē dà
阿素洛、健达缚等，闻薄伽梵所说经已，皆大

huān xǐ xìn shòu fèng xíng
欢喜，信受奉行。

能断金刚般若波罗蜜多经

¹⁴¹ 丽藏本：他；永乐北藏本：陀；龙藏本：陀

néngduàn jīn gāng bō rě bō luó mì jīng
能断金刚般若波罗蜜经¹⁴²

táng sān zàng fǎ shī yì jìng fèng zhì yì
唐三藏法师义净奉制译¹⁴³

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí bō qié fàn zài míng chēng dà chéng zhàn shèng lín shī gū
一时，薄伽梵在名称大城，战胜林施孤

dú yuán yǔ dà bì chū zhòng qiān èr bǎi wǔ shí rén jù jí dà pú sà
独园，与大苾刍众千二百五十人俱，及大菩萨

zhòng ěr shí shì zūn yú rì chū fēn shí zhuó yī chí bō rù chéng
众。尔时，世尊于日初分时，著衣持钵，入城

qǐ shí cì dì qǐ yǐ huán zhì běn chù fàn shí qì shōu yī bō
乞食。次第乞已，还至本处。饭食讫，收衣钵，

xǐ zú yǐ yú xiān shè zuò jiā fū duān zuò zhèng niàn ér zhù
洗足已，于先设座，跏¹⁴⁴趺端坐，正念而住。

shí zhū bì chū lái zhì fó suǒ dǐng lǐ shuāng zú yòu rào sān zā tuì
时，诸苾刍来诣佛所，顶礼双足，右绕三匝，退

zuò yī miàn
坐一面。

ěr shí jù shòu miào shēng zài dà zhòng zhōng chéng fó shén lì
尔时，具寿妙生在大众中，承佛神力，

jí cóng zuò qǐ piān tǎn yòu jiān yòu xī zhuó dì hé zhǎng gōng jìng
即从座起，偏袒右肩，右膝著地，合掌恭敬

bó fó yán xī yǒu shì zūn xī yǒu shàn shì rú lái yīng
白佛言：“希有！世尊！希有！善逝。如来、应、

zhèng děng jué néng yǐ zuì shèng lì yì yì zhū pú sà néng yǐ zuì shèng
正等觉能以最胜利益，益诸菩萨；能以最胜

fù zhǔ zhǔ zhū pú sà shì zūn ruò yǒu fā qù pú sà shèng zhě yún
付嘱，嘱诸菩萨。世尊！若有发趣菩萨乘者，云

¹⁴² 丽本：佛说能断金刚般若波罗蜜多经；永乐北藏本及龙藏本：能断金刚般若波罗蜜经

¹⁴³ 丽本：唐三藏沙门义净译；永乐北藏本及龙藏本：唐三藏法师义净奉制译

¹⁴⁴ 丽本：加；永乐北藏本及龙藏本：跏

hé yīngzhù yún hé xiū xíng yún hé shè fú qí xīn
何应住？云何修行？云何摄伏其心？”

fó gàomiàoshēng shàn zāi shàn zāi rú shì rú shì
佛告妙生：“善哉，善哉！如是，如是！

rú rǔ suǒshuō rú lái yǐ shèng lì yì yì zhū pú sà yǐ shèng
如汝所说：‘如来以胜利益，益诸菩萨；以胜

fù zhǔ zhǔ zhū pú sà miàoshēng rǔ yīng dì tīng jí shàn zuò
付嘱，嘱诸菩萨。’妙生，汝应谛听，极善作

yì wú dāng wèi rǔ fēn bié jiě shuō ruò yǒu fā qù pú sà shèng zhě
意，吾当为汝分别解说。若有发趣菩萨乘者，

yīng rú shì zhù rú shì xiū xíng rú shì shè fú qí xīn
应如是住，如是修行，如是摄伏其心。”

miàoshēng yán wěi rán shì zūn yuàn yào yù wén
妙生言：“唯然。世尊！愿乐欲闻。”

fó gàomiàoshēng ruò yǒu fā qù pú sà shèng zhě dāng shēng
佛告妙生：“若有发趣菩萨乘者，当生

rú shì xīn suǒ yǒu yī qiè zhòng shēng zhī lèi ruò luǎn shēng tāi shēng
如是心：‘所有一切众生之类，若卵生、胎生、

shī shēng huà shēng ruò yǒu sè wú sè yǒu xiǎng wú xiǎng
湿生、化生，若有色、无色、有想、无想、

fēi yǒu xiǎng fēi wú xiǎng jìn zhū shì jiè suǒ yǒu zhòng shēng rú shì
非有想、非无想，尽诸世界所有众生，如是

yī qiè wǒ jiē lìng rù wú yú niè pán ér miè dù zhī suī lìng rú shì wú
一切，我皆令入无余涅槃而灭度之。虽令如是无

liàng zhòng shēng zhèng yuán jì yǐ ér wú yǒu yī zhòng shēng rù yuán jì
量众生证圆寂已，而无有一众生入圆寂

zhě hé yǐ gù miàoshēng ruò pú sà yǒu zhòng shēng xiǎng zhě
者。’何以故？妙生，若菩萨有众生想者，

zé bù míng pú sà suǒ yǐ zhě hé yóu yǒu wǒ xiǎng zhòng shēng xiǎng
则不名菩萨。所以者何？由有我想、众生想、

shòu zhě xiǎng gèng qiú qù xiǎng gù
寿者想、更求趣想故。

fù cì miàoshēng pú sà bú zhù yú shì yīng xíng bù shī
“复次，妙生，菩萨不住于事，应行布施。

bú zhù suí chù yīng xíng bù shī bú zhù sè shēng xiāng wèi
不住随处，应行布施。不住色、声、香、味、

chù fǎ yīng xíng bù shī miàoshēng pú sà rú shì bù shī nǎi
触、法，应行布施。妙生，菩萨如是布施，乃

zhì xiàngxiǎng¹⁴⁵ yì bù yīngzhù hé yǐ gù yóu bú zhù shī fú jù
至相^想，亦不应住。何以故？由不住施，福聚
nánliàng
难量。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé dōngfāng xū kōng kě zhī liàng
“妙生，于汝意云何，东方虚空可知量
fǒu
不？”

miàoshēngyán fú ěr shì zūn
妙生言：“不尔。世尊！”

nán xī běifāng sì wéishàng xià shí fāng xū kōng kě zhī liàng
“南西北方、四维上下十方虚空，可知量
fǒu
不？”

miàoshēngyán fú ěr shì zūn
妙生言：“不尔。世尊！”

miàoshēng pú sà xíng bú zhù shī suǒ dé fú jù bù kě zhī
“妙生，菩萨行不住施，所得福聚不可知
liàng yì fù rú shì
量亦复如是。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé kě yǐ jù zú shèngxiàngguān
“妙生，于汝意云何，可以具足胜相观
rú lái fǒu
如来不？”

miàoshēngyán fú ěr shì zūn bù yīng yǐ shèngxiàngguān
妙生言：“不尔。世尊！不应以胜相观
yú rú lái hé yǐ gù rú lái shuō shèngxiàng jí fēi shèngxiàng
于如来。何以故？如来说胜相，即非胜相。”

miàoshēng suǒ yǒu shèngxiàng jiē shì xū wàng ruò wú shèng
“妙生，所有胜相，皆是虚妄。若无胜
xiàng jí fēi xū wàng shì gù yīng yǐ shèngxiàng wú xiàngguān yú rú
相，即非虚妄。是故应以胜相无相观于如
lái
来。”

miàoshēngyán shì zūn pō yǒu zhòngshēng yú dāng lái shì
妙生言：“世尊！颇有众生，于当来世

¹⁴⁵ 丽本：应；永乐北藏本及龙藏本：想

hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ miè shí wénshuō shì jīng shēng shí xìn fǒu
后五百岁 正 法灭时，闻 说是经，生 实信不？”

fó gào miào shēng mò zuò shì shuō pō yǒu zhòng shēng yú
佛告 妙 生：“莫作是说：‘颇有 众 生，于

dāng lái shì hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ miè shí wénshuō shì jīng shēng shí
当 来世后五百岁 正 法灭时，闻 说是经，生 实

xìn fǒu miào shēng dāng lái zhī shì yǒu zhū pú sà jù jiè jù dé
信不？’ 妙 生，当 来之世有诸菩萨，具戒具德

jù huì ér bǐ pú sà fēi yú yī fó chéng shì gòng yǎng zhí zhū shàn
具慧，而彼菩萨，非于一佛 承 事供 养，植诸善

gēn yǐ yú wú liàng bǎi qiān fó suǒ ér xíng fèng shì zhí zhū shàn gēn
根；已于无量百千佛所，而行奉事，植诸善根。

shì rén nǎi néng yú cǐ jīng diǎn shēng yī xìn xīn miào shēng rú lái xī
是人乃能于此经典 生 一信心。妙 生，如来悉

zhī shì rén xī jiàn shì rén bǐ zhū pú sà dāng shēng dāng shè wú liàng fú
知是人，悉见是人，彼诸菩萨当 生 当 摄无量福

jù hé yǐ gù yóu bǐ pú sà wú wǒ xiǎng zhòng shēng xiǎng shòu
聚。何以故？由彼菩萨无我想、众 生 想、寿

zhě xiǎng gèng qiú qù xiǎng bǐ zhū pú sà fēi fǎ xiǎng fēi fēi fǎ
者 想、更求趣 想。彼诸菩萨，非法 想，非非法

xiǎng fēi xiǎng fēi wú xiǎng hé yǐ gù ruò bǐ pú sà yǒu fǎ xiǎng
想；非 想，非无 想。何以故？若彼菩萨有法 想，

jí yǒu wǒ zhí yǒu qíng zhí shòu zhě zhí gèng qiú qù zhí ruò yǒu
即有我执、有情执、寿者执、更求趣执。若有

fēi fǎ xiǎng bǐ yì yǒu wǒ zhí yǒu qíng zhí shòu zhě zhí gèng qiú
非法 想，彼亦有我执、有情执、寿者执、更求

qù zhí miào shēng shì gù pú sà bù yīng qǔ fǎ bù yīng qǔ fēi fǎ
趣执。妙 生，是故菩萨不应取法，不应取非法。

yǐ shì yì gù rú lái mì yì xuān shuō fá yù fǎ mén zhū yǒu zhì zhě
以是义故，如来密意宣 说筏喻法门，诸有智者，

fǎ shàng yīng shě hé kuàng fēi fǎ
法 尚 应舍，何 况 非法？

miào shēng yú rǔ yì yún hé rú lái yú wú shàng pú tí yǒu
“妙 生，于汝意云何，如来于无 上 菩提有

suǒ zhèng fǒu fù yǒu shǎo fǎ shì suǒ shuō fǒu
所 证 不？复有少法是所说不？”

miào shēng yán rú wǒ jiě fó suǒ shuō yì rú lái yú wú shàng
妙 生 言：“如我解佛所说义，如来于无 上

pú tí shí wú suǒ zhèng yì wú suǒ shuō hé yǐ gù fó suǒ shuō fǎ
 菩提实无所证，亦无所说。何以故？佛所说法，
 bù kě qǔ bù kě shuō bǐ fēi fǎ fēi fēi fǎ hé yǐ gù yǐ
 不可取，不可说，彼非法，非非法。何以故？以
 zhū shèng zhě jiē shì wú wéi suǒ xiǎn xiàn gù
 诸圣者，皆是无为所显现故。”

miào shēng yú rǔ yì yún hé ruò shàn nán zǐ shàn nǚ rén
 “妙生，于汝意云何，若善男子、善女人，
 yǐ mǎn sān qiān dà qiān shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī dé fú duō fǒu
 以满三千大千世界七宝持用布施，得福多不？”

miào shēng yán shènduō shì zūn hé yǐ gù cǐ fú jù
 妙生言：“甚多。世尊！何以故？此福聚
 zhě zé fēi shì jù shì gù rú lái shuō wéi fú jù fú jù
 者，则非是聚，是故如来说为福聚福聚。”

miào shēng ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yǐ mǎn sān
 “妙生，若有善男子、善女人，以满三
 qiān dà qiān shì jiè qī bǎo chí yòng bù shī ruò fù yǒu rén néng yú cǐ
 千大千世界七宝持用布施；若复有人，能于此
 jīng nǎi zhì yī sì jù sòng ruò zì shòu chí wèi tā yǎn shuō yǐ shì
 经乃至一四句颂，若自受持，为他演说，以是
 yīn yuán suǒ shēng fú jù jí duō yú bǐ wú liàng wú shù hé yǐ gù
 因缘所生福聚，极多于彼无量无数。何以故？

miào shēng yóu zhū rú lái wú shàng děng jué cóng cǐ jīng chū zhū fó shì
 妙生，由诸如来无上等觉从此经出，诸佛世
 zūn cóng cǐ jīng shēng shì gù miào shēng fó fǎ zhě rú lái shuō fēi
 尊从此经生。是故妙生，佛法者，如来说非
 fó fǎ shì míng fó fǎ
 佛法，是名佛法。

miào shēng yú rǔ yì yún hé zhū yù liú zhě pō zuò shì niàn
 “妙生，于汝意云何，诸预流者颇作是念
 wǒ dé yù liú guǒ fǒu
 ‘我得预流果’不？”

miào shēng yán fú ěr shì zūn hé yǐ gù zhū yù liú zhě
 妙生言：“不尔。世尊！何以故？诸预流者，
 wú fǎ kě yù gù míng yù liú bú yù sè shēng xiāng wèi
 无法可预，故名预流。不预色、声、香、味、
 chù fǎ gù míng yù liú shì zūn ruò yù liú zhě zuò shì niàn wǒ
 触、法，故名预流。世尊！若预流者作是念‘我

dé yù liú guǒ zhě zé yǒu wǒ zhí yǒuqíng shòuzhě gèng qiú
得预流果’者，则有我执，有情、寿者、更求
qù zhí
趣执。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé zhū yī lái zhě pō zuò shì niàn
“妙生，于汝意云何，诸一来者颇作是念

wǒ dé yī lái guǒ fǒu
‘我得一来果’不？”

miàoshēng yán fú ěr shì zūn hé yǐ gù yóu bǐ wú yǒu
妙生言：“不尔。世尊！何以故？由彼无有

shǎo fǎ zhèng yī lái xìng gù míng yī lái
少法证一来性，故名一来。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé zhū bù huán zhě pō zuò shì niàn
“妙生，于汝意云何，诸不还者颇作是念

wǒ dé bù huánguǒ fǒu
‘我得不还果’不？”

miàoshēng yán fú ěr shì zūn hé yǐ gù yóu bǐ wú yǒu
妙生言：“不尔。世尊！何以故？由彼无有

shǎo fǎ zhèng bù huán xìng gù míng bù huán
少法证不还性，故名不还。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé zhū ē luó hàn pō zuò shì niàn
“妙生，于汝意云何，诸阿罗汉颇作是念

wǒ dé ē luó hàn guǒ fǒu
‘我得阿罗汉果’不？”

miàoshēng yán fú ěr shì zūn yóu bǐ wú yǒu shǎo fǎ míng
妙生言：“不尔。世尊！由彼无有少法名

ē luó hàn shì zūn ruò ē luó hàn zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn guǒ
阿罗汉。世尊！若阿罗汉作是念‘我得阿罗汉果’

zhě zé yǒu wǒ zhí yǒuqíng shòuzhě gèng qiú qù zhí shì zūn
者，则有我执，有情、寿者、更求趣执。世尊！

rú lái shuō wǒ dé wú zhēng zhù zhōng zuì wéi dì yī shì zūn wǒ shì ē
如来说我得无诤住中最为第一。世尊！我是阿

luó hàn lí yú yù rǎn ér shí wèi céng zuò rú shì niàn wǒ shì ē
罗汉，离于欲染，而实未曾作如是念：‘我是阿

luó hàn shì zūn ruò zuò shì niàn wǒ dé ē luó hàn zhě rú
罗汉。’世尊！若作是念‘我得阿罗汉’者，如

lái jí bù shuō wǒ miàoshēng dé wú zhēng zhù zuì wéi dì yī yǐ dōu wú
来即不说我妙生得无诤住最为第一。以都无

suǒ zhù shì gù shuō wǒ dé wú zhēng zhù
所住，是故说我得无诤住¹⁴⁶。”

miào shēng yú rǔ yì yún hé rú lái xī zài rán dēng fó suǒ
“妙生，于汝意云何，如来昔在然灯佛所，
pō yǒu shǎo fǎ shì kě qǔ fǒu
颇有少法是可取不？”

miào shēng yán fú ěr shì zūn rú lái yú rán dēng fó suǒ
妙生言：“不尔。世尊！如来于然灯佛所，
shí wú kě qǔ
实无可取。”

miào shēng ruò yǒu pú sà zuò rú shì yǔ wǒ dāng chéng jiù
“妙生，若有菩萨作如是语‘我当成就

zhuāng yán guó tǔ zhě cǐ wéi wàng yǔ hé yǐ gù zhuāng yán fó
庄严国土’者，此为妄语。何以故？庄严佛

tǔ zhě rú lái shuō fēi zhuāng yán yóu cǐ shuō wéi guó tǔ zhuāng yán
土者，如来说非庄严，由此说为国土庄严。

shì gù miào shēng pú sà bú zhù yú shì bú zhù suí chù bú zhù
是故，妙生，菩萨不住于事、不住随处、不住

sè shēng xiāng wèi chù fǎ yīng shēng qí xīn yīng shēng
色、声、香、味、触、法，应生其心；应生

bú zhù shì xīn yīng shēng bú zhù suí chù xīn yīng shēng bú zhù sè shēng
不住事心，应生不住随处心，应生不住色、声、

xiāng wèi chù fǎ xīn
香、味、触、法心。

miào shēng pì rú yǒu rén shēn rú miào gāo shān wáng yú
“妙生，譬如有人，身如妙高山王，于

yì yún hé shì shēn wéi dà fǒu
意云何？是身为大不？”

miào shēng yán shèn dà shì zūn hé yǐ gù bǐ zhī dà shēn
妙生言：“甚大。世尊！何以故？彼之大身，

rú lái shuō wéi fēi shēn yǐ bǐ fēi yǒu shuō míng wéi shēn
如来说为非身。以彼非有，说名为身。”

miào shēng yú rǔ yì yún hé rú qíng qié hé zhōng suǒ yǒu
“妙生，于汝意云何，如殑伽河¹⁴⁷中所有

¹⁴⁶ 丽本：住、得无诤住；永乐北藏本及龙藏本：住

¹⁴⁷ 丽本：殑；永乐北藏本及龙藏本：殑

shā shù fù yǒu rú shì shāděngqíng¹⁴⁸ qié hé cǐ zhū hé shā nìngwéi
沙数，复有如是沙等殑伽河，此诸河沙，宁为
duōfǒu
多不？”

miàoshēngyán shènduō shì zūn hé shàng wú shù kuàng
妙生言：“甚多。世尊！河尚无数，况
fù qí shā
复其沙？”

miàoshēng wǒ jīn shí yángào rǔ ruò fù yǒurén yǐ bǎo
“妙生，我今实言告汝，若复有人，以宝
mǎn cǐ hé shā shùliàng shì jiè fèng shī rú lái dé fú duōfǒu
满此河沙数量世界奉施如来，得福多不？”

miàoshēngyán shènduō shì zūn
妙生言：“甚多。世尊！”

miàoshēng ruò fù yǒurén yú cǐ jīng zhōng shòu chí yī sòng
“妙生，若复有人，于此经中受持一颂，
bìngwèi tā shuō ér cǐ fú jù shèngqián fú jù wú liàng wú biān
并为他说，而此福聚胜前福聚无量无边。

miàoshēng ruò guó tǔ zhōng yǒu cǐ fǎ mén wèi tā jiě
“妙生，若国土中，有此法门，为他解
shuō nǎi zhì sì jù qié tuó¹⁴⁹ dāng zhī cǐ dì jí shì zhì dǐ yī
说，乃至四句伽陀。当知此地，即是制底，一

qiè tiān rén ē sū luó děng jiē yīngyòurào ér wéi jìng lǐ hé kuàng
切天、人、阿苏罗等皆应右绕而为敬礼，何况
jìn néng shòu chí dú sòng dāng zhī shì rén zé wéi zuì shàng dì yī xī
尽能受持读诵？当知是人则为最上第一希

yǒu yòu cǐ fāngsuǒ jí wéiyǒu fó jí zūnzhòng dì zǐ
有。又此方所，即为有佛及尊重弟子。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé pō yǒushǎo fǎ shì rú lái suǒ
“妙生，于汝意云何，颇有少法是如来所
shuōfǒu
说不？”

miàoshēngyán fú ěr shì zūn wú yǒushǎo fǎ shì rú lái
妙生言：“不尔。世尊！无有少法是如来
suǒshuō
所说。”

¹⁴⁸ 丽本：殑；永乐北藏本及龙藏本：殑

¹⁴⁹ 丽本：他；永乐北藏本及龙藏本：陀

miàoshēng sānqiān dà qiān shì jiè suǒ yǒu dì chén shì wéi duō
“妙生，三千大千世界所有地尘是为多
fǒu
不？”

miàoshēng yán shènduō shì zūn hé yǐ gù zhū dì chén
妙生言：“甚多。世尊！何以故？诸地尘，
fó shuō fēi chén gù míng dì chén cǐ zhū shì jiè fó shuō fēi jiè
佛说非尘，故名地尘。此诸世界，佛说非界，
gù míng shì jiè
故名世界。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé kě yǐ sān shí èr dà zhàng fū
“妙生，于汝意云何，可以三十二大丈夫
xiàngguān rú lái fǒu
相观如来不？”

miàoshēng yán fú ěr shì zūn bù yīng yǐ sān shí èr xiàng
妙生言：“不尔。世尊！不应以三十二相
guān yú rú lái hé yǐ gù sān shí èr xiàng fó shuō fēi xiàng shì
观于如来。何以故？三十二相，佛说非相，是
gù shuō wéi dà zhàng fū xiàng
故说为大丈夫相。”

miàoshēng ruò yǒu nán zǐ nǚ rén yǐ qíng¹⁵⁰ qié hé shā děng
“妙生，若有男子女人，以殒¹⁵⁰伽河沙等
shēn mìng bù shī ruò fù yǒu rén yú cǐ jīng zhōng shòu chí yī sòng bìng
身命布施；若复有人，于此经中受持一颂，并
wèi tā shuō qí fú shèng bǐ wú liàng wú shù
为他说，其福胜彼无量无数。”

ěr shí miàoshēng wén shuō shì jīng shēn jiě yì qù tì lèi bēi
尔时，妙生闻说是经，深解义趣，涕泪悲
qì ér bái fó yán xī yǒu shì zūn wǒ cóng shēng zhì yǐ¹⁵¹ lái
泣而白佛言：“希有！世尊！我从生智¹⁵¹已¹⁵¹来，
wèi céng dé wén rú shì shēn jīng shì zūn dāng hé míng cǐ jīng wǒ
未曾得闻如是深经。世尊！当何名此经？我
děng yún hé fèng chí
等云何奉持？”

¹⁵⁰ 丽本：殒；永乐北藏本及龙藏本：殒

¹⁵¹ 丽本：以；永乐北藏本及龙藏本：已

fó gào miào shēng cǐ jīng míng wéi bō rě bō luó mì duō rú
佛告妙生：“¹⁵²此经名为般若波罗蜜多，如

shì yīng chí hé yǐ gù fó shuō bō rě bō luó mì duō zé fēi bō rě
是应持。何以故？佛说般若波罗蜜多，则非般若
bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn ruò fù yǒu rén wén shuō shì jīng shēng shí xiǎng zhě
“世尊！若复有人，闻说是经生实想者，

dāng zhī shì rén zuì shàng xī yǒu shì zūn cǐ shí xiǎng zhě jí fēi shí
当知是人最上希有。世尊！此实想者，即非实

xiǎng shì gù rú lái shuō míng shí xiǎng shí xiǎng shì zūn wǒ wén shì
想，是故如来说名实想想。世尊！我闻是

jīng xīn shēng xìn jiě wèi wéi xī yǒu ruò dāng lái shì yǒu wén shì
经，心生信解，未为希有。若当来世，有闻是

jīng néng shòu chí zhě shì rén zé wéi dì yī xī yǒu hé yǐ gù bǐ rén
经能受持者，是人则为第一希有。何以故？彼人

wú wǒ xiǎng zhòng shēng xiǎng shòu zhě xiǎng gèng qiú qù xiǎng suǒ
无我想、众生想、寿者想、更求趣想。所

yǐ zhě hé shì zūn wǒ xiǎng zhòng shēng xiǎng shòu zhě xiǎng gèng
以者何？世尊！我想、众生想、寿者想、更

qiú qù xiǎng jí shì fēi xiǎng suǒ yǐ zhě hé zhū fó shì zūn lí zhū
求趣想即是非想。所以者何？诸佛世尊离诸

xiǎng gù
想故。”

miào shēng rú shì rú shì ruò fù yǒu rén dé wén shì
“妙生，如是，如是！若复有人，得闻是

jīng bù jīng bú bù bú wèi dāng zhī shì rén dì yī xī yǒu hé yǐ
经不惊、不怖、不畏，当知是人第一希有。何以

gù miào shēng cǐ zuì shèng bō luó mì duō shì rú lái suǒ shuō zhū
故？妙生，此最胜波罗蜜多，是如来所说诸

bō luó mì duō rú lái shuō zhě jí shì wú biān fó suǒ xuān shuō shì
波罗蜜多；如来说者，即是无边佛所宣说，是

gù míng wéi zuì shèng bō luó mì duō
故名为最胜波罗蜜多。

miào shēng rú lái shuō rěn rǔ bō luó mì duō jí fēi rěn rǔ
“妙生，如来说忍辱波罗蜜多，即非忍辱

¹⁵² 丽本：是；永乐北藏本及龙藏本：此

bō luó mì duō hé yǐ gù rú wǒ xī wéi jié líng qié wáng gē jié zhī
波罗蜜多。何以故？如我昔为羯陵伽王割截支
tǐ shí wú wǒ xiǎng zhòngshēngxiǎng shòuzhěxiǎng gèng qiú qù
体时，无我想、众生想、寿者想、更求趣
xiǎng wǒ wú shì xiǎng yì fēi wú xiǎng suǒ yǐ zhě hé wǒ yǒu shì
想。我无是想，亦非无想。所以者何？我有是
xiǎngzhě yīngshēngchēnhèn miàoshēng yòuniànguò qù yú wǔ bǎi shì
想者，应生瞋恨。妙生，又念过去于五百世，
zuò rěn rǔ xiānrén wǒ yú ěr shí wú rú shì děngxiǎng shì gù yīng
作忍辱仙人，我于尔时，无如是等想。是故应
lí zhūxiǎng fā qù wú shàng pú tí zhī xīn bù yīngzhù sè shēng
离诸想，发趣无上菩提之心，不应住色、声、
xiāng wèi chù fǎ dōu wú suǒ zhù ér shēng qí xīn bù yīngzhù
香、味、触、法，都无所住而生其心；不应住
fǎ bù yīngzhù fēi fǎ yīngshēng qí xīn hé yǐ gù ruò yǒu suǒ zhù
法，不应住非法，应生其心。何以故？若有所住，
jí wéi fēi zhù shì gù fó shuō pú sà yīng wú suǒ zhù ér xíng bù shī
即为非住。是故佛说：‘菩萨应无所住而行布施。’

miàoshēng pú sà wèi lì yì yī qiè zhòngshēng yīng rú shì
“妙生，菩萨为利益一切众生，应如是
bù shī cǐ zhòngshēngxiǎng jí wéi fēi xiǎng bǐ zhū zhòngshēng
布施。此众生想，即为非想；彼诸众生，
jí fēi zhòngshēng hé yǐ gù zhū fó rú lái lí zhūxiǎng gù miào
即非众生。何以故？诸佛如来离诸想故。妙
shēng rú lái shì shí yǔ zhě rú yǔ zhě bù kuáng yǔ zhě bú yì
生，如来是实语者，如语者，不诳语者，不异
yǔ zhě
语者。

miàoshēng rú lái suǒ zhèng fǎ jí suǒ shuō fǎ cǐ jí fēi
“妙生，如来所证法及所说法，此即非
shí fēi wàng miàoshēng ruò pú sà xīn zhù yú shì ér xíng bù shī rú
实非妄。妙生，若菩萨心住于事而行布施，如
rén rù àn zé wú suǒ jiàn ruò bú zhù shì ér xíng bù shī rú rén yǒu
人入暗，则无所见。若不住事而行布施，如人有
mù rì guāng míng zhào jiàn zhǒng zhǒng sè shì gù pú sà bú zhù yú
目，日光明照，见种种色，是故菩萨不住于
shì yīng xíng qí shī
事应行其施。

miàoshēng ruò yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén néng yú cǐ
 “妙生，若有善男子、善女人，能于此
 jīng shòu chí dú sòng wèi tā yǎnshuō rú shì zhī rén fó yǐ zhì yǎn
 经受持读诵，为他演说。如是之人，佛以智眼
 xī zhī xī jiàn dāngshēngdāngshè wú liàng fú jù
 悉知悉见，当生当摄无量福聚。

miàoshēng ruò yǒushànnán zǐ shàn nǚ rén chū rì fēn yǐ
 “妙生，若有善男子、善女人，初日分以
 qíng¹⁵³ qié hé shāděngshēn bù shī zhōng rì fēn fù yǐ qíng¹⁵⁴ qié hé shā
 殄¹⁵³伽河沙等身布施，中日分复以殄¹⁵⁴伽河沙
 děngshēn bù shī hòu rì fēn yì yǐ qíng¹⁵⁵ qié hé shāděngshēn bù shī
 等身布施，后日分亦以殄¹⁵⁵伽河沙等身布施，
 rú shì wú liàng bǎi qiānwàn yì jié yǐ shēn bù shī ruò fù yǒu rén
 如是无量百千万亿劫，以身布施。若复有人，
 wén cǐ jīng diǎn bù shēng huǐ bàng qí fú shèng bǐ hé kuàngshū xiě
 闻此经典，不生毁谤，其福胜彼，何况书写、
 shòu chí dú sòng wèi rén jiě shuō
 受持、读诵、为人解说？

miàoshēng shì jīng yǒu bù kě sī yì bù kě chēngliàng wú biān
 “妙生，是经有不可思议不可称量无边
 gōng dé rú lái wèi fā dà shèngzhěshuō wèi fā zuì shàngshèngzhěshuō
 功德，如来为发大乘者说，为发最上乘者说。
 ruò yǒu rén néng shòu chí dú sòng guǎng wèi tā shuō rú lái xī zhī xī
 若有人能受持读诵，广为他说，如来悉知悉
 jiàn shì rén jiē dé chéng jiù bù kě liàng bù kě chēng bù kě sī yì
 见是人，皆得成就不可量、不可称、不可思议
 fú yè zhī jù dāng zhī shì rén zé wéi yǐ jiān hè fù rú lái wú shàng pú
 福业之聚，当知是人则为以肩荷负如来无上菩
 tí hé yǐ gù miàoshēng ruò yào xiǎo fǎ zhě zé zhuó wǒ jiàn
 提。何以故？妙生，若乐小法者，则著我见、
 zhòngshēngjiàn shòuzhějiàn gèng qiú qù jiàn shì rén ruò néng dú sòng
 众生见、寿者见、更求趣见，是人若能读诵
 shòu chí cǐ jīng wú yǒu shì chù
 受持此经，无有是处。

¹⁵³ 丽本：殄；永乐北藏本及龙藏本：殄

¹⁵⁴ 丽本：殄；永乐北藏本及龙藏本：殄

¹⁵⁵ 丽本：殄；永乐北藏本及龙藏本：殄

miàoshēng suǒ zài zhī chù ruò yǒu cǐ jīng dāng zhī cǐ chù zé
“妙生，所在之处若有此经，当知此处则
shì zhì dǐ yī qiè shì jiān tiān rén ē sū luó suǒ yīng gōng jìng zuò
是制底，一切世间天、人、阿苏罗所应恭敬，作
lǐ wéi rào yǐ zhū xiāng huā gòng yǎng qí chù
礼围绕，以诸香华供养其处。

miàoshēng ruò yǒu shàn nán zǐ shàn nǚ rén yú cǐ jīng diǎn
“妙生，若有善男子、善女人，于此经典
shòu chí dú sòng yǎn shuō zhī shí huò wéi rén qīng rǔ hé yǐ gù
受持、读诵、演说之时，或为人轻辱。何以故？
miàoshēng dāng zhī shì rén yú qián shì zhōng zào zhū è yè yīng duò è
妙生，当知是人于前世中造诸恶业应堕恶
dào yóu yú xiàn zài dé zāo qīng rǔ cǐ wéi shàn shì néng jìn è yè
道，由于现在得遭轻辱，此为善事，能尽恶业，
sù zhì pú tí gù
速至菩提故。

miàoshēng wǒ yì guò qù guò wú shù jié zài rán dēng fó xiān
“妙生，我忆过去过无数劫，在然灯佛先
dé zhí bā shí sì yì nà yǔ duō fó xī jiē gòng yǎng chéng shì wú wéi
得值八十四亿那庾多佛，悉皆供养承事，无违
bèi zhě ruò fù yǒu rén yú hòu wǔ bǎi suì zhèng fǎ miè shí néng yú
背者。若复有人，于后五百岁正法灭时，能于
cǐ jīng shòu chí dú sòng jiě qí yì qù guǎng wèi tā shuō suǒ dé gōng
此经受持读诵，解其义趣，广为他说，所得功
dé yǐ qiángōng dé bǐ cǐ gōng dé bǎi fēn bù jí yī qiān wàn yì
德，以前功德比此功德，百分不及一，千万亿
fēn suàn fēn shì fēn bǐ shù fēn yīn fēn nǎi zhì pì yù yì bù
分、算分、势分、比数分、因分，乃至譬喻亦不
néng jí miàoshēng wǒ ruò jù shuō shòu chí dú sòng cǐ jīng gōng dé
能及。妙生，我若具说受持读诵此经功德，
huò yǒu rén wén xīn zé kuáng luàn yí huò bù xìn miàoshēng dāng
或有人闻，心则狂乱，疑惑不信。妙生，当
zhī shì jīng bù kě sī yì qí shòu chí zhě yīng dāng xī wàng bù kě sī
知是经不可思议，其受持者，应当希望不可思
yì suǒ shēng fú jù
议所生福聚。”

fù cì miàoshēng bó fó yán shì zūn ruò yǒu fā qù pú sà
复次，妙生白佛言：“世尊！若有发趣菩萨

shèngzhě yīngyún hé zhù yún hé xiū xíng yún hé shè fú qí xīn
乘者，应云何住？云何修行？云何摄伏其心？”

fó gào miào shēng ruò yǒu fā qù pú sà shèngzhě dāng shēng
佛告妙生：“若有发趣菩萨乘者，当生

rú shì xīn wǒ dāng dù tuō yī qiè zhòng shēng xī jiē lìng rù wú yú
如是心：‘我当度脱一切众生，悉皆令入无余

niè pán suī yǒu rú shì wú liàng zhòng shēng zhèng yú yuán jì ér wú yǒu
涅槃。虽有如是无量众生证于圆寂，而无有

yī zhòng shēng zhèng yuán jì zhě hé yǐ gù miào shēng ruò pú sà
一众生证圆寂者。’何以故？妙生，若菩萨

yǒu zhòng shēng xiǎng zhě zé bù míng pú sà suǒ yǐ zhě hé miào shēng
有众生想者，则不名菩萨。所以者何？妙生，

shí wú yǒu fǎ kě míng fā qù pú sà shèngzhě
实无有法可名发趣菩萨乘者。

miào shēng yú rǔ yì yún hé rú lái yú rán dēng fó suǒ
“妙生，于汝意云何，如来于然灯佛所，

pō yǒu shǎo fǎ shì suǒ zhèng fǒu
颇有少法是所证不？”

miào shēng yán rú lái yú rán dēng fó suǒ wú fǎ kě zhèng ér
妙生言：“如来于然灯佛所，无法可证而

dé pú tí
得菩提。”

fó yán rú shì rú shì miào shēng shí wú yǒu fǎ rú
佛言：“如是，如是！妙生，实无有法，如

lái yú rán dēng fó suǒ yǒu suǒ zhèng wù dé dà pú tí ruò zhèng fǎ zhě
来于然灯佛所有所证悟，得大菩提。若证法者，

rán dēng fó zé bù yǔ wǒ shòu jì mó nà pó rǔ yú lái shì dāng dé
然灯佛则不与我授记：‘摩纳婆，汝于来世当得

zuò fó hào shì jiā móu ní yǐ wú suǒ dé gù rán dēng fó yǔ wǒ
作佛，号释迦牟尼。’以无所得故，然灯佛与我

shòu jì dāng dé zuò fó hào shì jiā móu ní hé yǐ gù miào shēng
授记，当得作佛，号释迦牟尼。何以故？妙生，

yán rú lái zhě jí shì shí xìng¹⁵⁶ zhēn rú zhī yì míng yě
言如来者，即是实性¹⁵⁶真如之异名也。

miào shēng ruò yán rú lái zhèng dé wú shàng zhèng děng jué
“妙生，若言‘如来证得无上正等觉’

¹⁵⁶ 丽本：性；永乐北藏本及龙藏本：生；校勘：性

zhě shì wéiwàng yǔ hé yǐ gù shí wú yǒu fǎ rú lái zhèng dé wú
者，是为妄语。何以故？实无有法如来证得无
shàngzhèngjué miàoshēng rú lái suǒ dé zhèngjué zhī fǎ cǐ jí fēi
上正觉。妙生，如来所得正觉之法，此即非
shí fēi xū shì gù fó shuō yī qiè fǎ zhě jí shì fó fǎ miào
实非虚。是故佛说：‘一切法者，即是佛法。’妙
shēng yī qiè fǎ yī qiè fǎ zhě rú lái shuō wéi fēi fǎ shì gù rú
生，一切法一切法者，如来说为非法。是故如
lái shuō yī qiè fǎ zhě jí shì fó fǎ
来说一切法者，即是佛法。

miàoshēng pì rú zhàng fū qí shēncháng dà
“妙生，譬如丈夫，其身长大。”

miàoshēngyán shì zūn rú lái shuō wéi dà shēnzhě jí shuō
妙生言：“世尊！如来说为大身者，即说
wéi fēi shēn shì míng dà shēn
为非身，是名大身。”

fó gào miàoshēng rú shì rú shì ruò pú sà zuò shì yǔ wǒ
佛告妙生：“如是，如是！若菩萨作是语‘我
dāng dù zhòngshēng líng jì miè zhě zé bù míng pú sà miàoshēng
当度众生令寂灭’者，则不名菩萨。妙生，
pō yǒushǎo fǎ míng pú sà fǒu
颇有少法名菩萨不？”

dá yán fú ěr shì zūn
答言：“不尔。世尊！”

miàoshēng shì gù rú lái shuō yī qiè fǎ wú wǒ wú
“妙生，是故如来说：‘一切法无我、无
zhòngshēng wú shòuzhě wú gèng qiú qù
众生、无寿者、无更求趣。’

miàoshēng ruò yǒu pú sà yán wǒ dāng chéng jiù fó tǔ yán
“妙生，若有菩萨言‘我当成就佛土严
shèng fó tǔ yánshèng zhě rú lái shuō wéi fēi shì yánshèng shì gù
胜佛土严胜’者，如来说为非是严胜，是故
rú lái shuō wéi yánshèng miàoshēng ruò yǒu xìn jiě yī qiè fǎ wú xìng
如来说为严胜。妙生，若有信解一切法无性
yī qiè fǎ wú xìngzhě rú lái shuō míng zhēn shì pú sà pú sà
一切法无性者，如来说名真是菩萨菩萨。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé rú lái yǒu ròu yǎn fǒu
“妙生，于汝意云何，如来有肉眼不？”

miàoshēngyán rú shì shì zūn rú lái yǒu ròu yǎn
妙生言：“如是。世尊！如来有肉眼。”

rú lái yǒutiānyǎnfǒu
“如来有天眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒutiānyǎn
“如是。世尊！如来有天眼。”

rú lái yǒu huì yǎnfǒu
“如来有慧眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu huì yǎn
“如是。世尊！如来有慧眼。”

rú lái yǒu fǎ yǎnfǒu
“如来有法眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fǎ yǎn
“如是。世尊！如来有法眼。”

rú lái yǒu fó yǎnfǒu
“如来有佛眼不？”

rú shì shì zūn rú lái yǒu fó yǎn
“如是。世尊！如来有佛眼。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé rú qíng¹⁵⁷ qié hé zhōngsuǒyǒu
“妙生，于汝意云何，如殒伽河中所有
shā shù fù yǒu rú shì shāděngqíng¹⁵⁸ qié hé suí zhū hé shā yǒu ěr
沙数，复有如是沙等殒伽河，随诸河沙，有尔
suǒ shì jiè shì wéiduō fǒu
所世界，是为多不？”

miàoshēngyán shènduō shì zūn
妙生言：“甚多。世尊！”

miàoshēng cǐ shì jiè zhōngsuǒyǒuzhòngshēng zhǒngzhǒng
“妙生，此世界中所有众生，种种
xìng xíng qí xīn liú zhuǎn wǒ xī liǎo zhī hé yǐ gù miàoshēng
性行，其心流转，我悉了知。何以故？妙生，
xīn tuó luó¹⁵⁹ zhě rú lái shuō wéi wú chí yóu wú chí gù xīn suì liú
心陀罗者，如来说为无持，由无持故，心遂流
zhuǎn hé yǐ gù miàoshēng guò qù xīn bù kě dé wèi lái xīn bù
转。何以故？妙生，过去心不可得，未来心不

¹⁵⁷ 丽本：殒；永乐北藏本及龙藏本：殒

¹⁵⁸ 丽本：殒；永乐北藏本及龙藏本：殒

¹⁵⁹ 丽本：罗尼；永乐北藏本及龙藏本：罗

kě dé xiàn zài xīn bù kě dé
可得，现在心不可得。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé ruò rén yǐ mǎnsānqiān dà qiān
“妙生。于汝意云何，若人以满三千大千

shì jiè qī bǎo bù shī shì rén dé fú duō fǒu
世界七宝布施，是人得福多不？”

miàoshēng yán shènduō shì zūn
妙生言：“甚多。世尊！”

miàoshēng ruò cǐ fú jù shì jù zhě rú lái zé bù shuō
“妙生，若此福聚是聚¹⁶⁰者，如来则不说

wéi fú jù fú jù
为福聚福聚。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé kě yǐ sè shēnyuánmǎnguān
“妙生，于汝意云何，可以色身圆满观

rú lái fǒu
如来不？”

fú ěr shì zūn bù yīng yǐ sè shēnyuánmǎnguān yú rú lái
“不尔。世尊！不应以色身圆满观于如来。

hé yǐ gù sè shēnyuánmǎn sè shēnyuánmǎnzhě rú lái shuō fēi yuán
何以故？色身圆满色身圆满者，如来说非圆

mǎn shì gù míngwéi sè shēnyuánmǎn
满，是故名为色身圆满。”

miàoshēng kě yǐ jù xiàngguān rú lái fǒu
“妙生，可以具相观如来不？”

fú ěr shì zūn bù yīng yǐ jù xiàngguān yú rú lái hé
“不尔。世尊！不应以具相观于如来。何

yǐ gù zhū jù xiàngzhě rú lái shuō fēi jù xiàng shì gù rú lái shuō
以故？诸具相者，如来说非具相，是故如来说

míng jù xiàng
名具相。”

miàoshēng yú rǔ yì yún hé rú lái zuò shì niàn wǒ shuō
“妙生，于汝意云何，如来作是念‘我说

fǎ yé rǔ wù zuò shì jiàn ruò yán rú lái yǒusuǒshuō fǎ zhě
法’耶？汝勿作是见。若言‘如来有所说法’者，

zé wéibàng wǒ hé yǐ gù yánshuō fǎ shuō fǎ zhě wú fǎ kě shuō
则为谤我。何以故？言说法说法者，无法可说，

¹⁶⁰ 丽本：福聚；永乐北藏本及龙藏本：聚

shì míngshuō fǎ
是名说法。”

miàoshēng bō fó yán shì zūn yú dāng lái shì pō yǒuzhòng
妙生白佛言：“世尊！于当来世，颇有众
shēngwénshuō shì jīng shēng xìn xīn fǒu
生闻说是经，生信心不？”

fó gàomiàoshēng yǒushēng xìn zhě bǐ fēi zhòngshēng fēi
佛告妙生：“有生信者，彼非众生，非
fēi zhòngshēng hé yǐ gù zhòngshēngzhòngshēngzhě rú lái shuō fēi
非众生。何以故？众生众生者，如来说非
zhòngshēng shì míngzhòngshēng
众生，是名众生。

miàoshēng yú rǔ yì yún hé fó dé wú shàngzhèngděngjué
“妙生，于汝意云何，佛得无上正等觉
shí pō yǒushǎo fǎ suǒzhèngfǒu
时，颇有少法所证不？”

miàoshēng yán shí wú yǒu fǎ shì fó suǒzhèng
妙生言：“实无有法是佛所证。”

fó gàomiàoshēng rú shì rú shì cǐ zhōng wú yǒushǎo fǎ
佛告妙生：“如是，如是！此中无有少法
kě dé gù míng wú shàngzhèngděng pú tí miàoshēng shì fǎ píng
可得，故名无上正等菩提。妙生，是法平
děng wú yǒugāo xià gù míng wú shàngzhèngděng pú tí yǐ wú wǒ
等，无有高下，故名无上正等菩提。以无我、
wú zhòngshēng wú shòuzhě wú gèng qiú qù xìng qí xìng píngděng
无众生、无寿者、无更求趣性，其性平等，
gù míng wú shàngzhèngděng pú tí yī qiè shàn fǎ jiē zhèngjué liǎo gù
故名无上正等菩提。一切善法皆正觉了，故
míng wú shàngzhèngděngzhèngjué miàoshēng shàn fǎ zhě rú lái shuō
名无上正等正觉。妙生，善法者，如来说
wéi fēi fǎ gù míng shàn fǎ
为非法，故名善法。

miàoshēng ruò sānqiān dà qiān shì jiè zhōng suǒyǒuzhūmiào
“妙生，若三千大千世界中，所有诸妙
gāoshānwáng rú shì děng qī bǎo jù yǒurén chíyòng bù shī ruò fù yǒu
高山王如是等七宝聚，有人持用布施。若复有
rén yú cǐ jīngzhōng nǎi zhì yī sì jù sòng ruò zì shòu chí jí wèi
人，于此经中，乃至一四句颂，若自受持及为

tā shuō yǐ qián fú jù bǐ cǐ fú jù jiǎ lìng fēn cǐ yǐ wéi bǎi fēn
他说。以前福聚比此福聚，假令分此以为百分，
bǐ yì bù néng jí yī fēn huò qiān fēn yì fēn suàn fēn shì fēn
彼亦不能及一分，或千分、亿分、算分、势分、
shù fēn yīn fēn nǎi zhì pì yù yì bù néng jí yī
数分、因分，乃至譬喻亦不能及一。

miào shēng yú rǔ yì yún hé rú lái dù zhòng shēng fǒu
“妙生，于汝意云何，如来度众生不？”

rǔ mò zuò shì jiàn rú lái dù zhòng shēng hé yǐ gù céng wú yǒu
汝莫作是见：‘如来度众生。’何以故？曾无有
yī zhòng shēng shì rú lái dù zhě ruò yǒu zhòng shēng shì rú lái dù zhě
一众生是如来度者。若有众生是如来度者，
rú lái zé yǒu wǒ jiàn zhòng shēng jiàn shòu zhě jiàn gèng qiú qù jiàn
如来则有我见、众生见、寿者见、更求趣见。

miào shēng wǒ děng zhí zhě rú lái shuō wéi fēi zhí ér zhū yú fū wàng
妙生，我等执者，如来说为非执，而诸愚夫妄
wéi cǐ zhí miào shēng yú fū zhòng shēng rú lái shuō wéi fēi shēng
为此执。妙生，愚夫众生，如来说为非生，
gù míng yú fū zhòng shēng
故名愚夫众生。

miào shēng yú rǔ yì yún hé yīng yǐ jù xiàng guān rú lái
“妙生，于汝意云何，应以具相观如来
fǒu
不？”

fú ěr shì zūn bù yīng yǐ jù xiàng guān yú rú lái
“不尔。世尊！不应以具相观于如来。”

miào shēng ruò yǐ jù xiàng guān rú lái zhě zhuàn lún shèng
“妙生，若以具相观如来者，转轮圣
wáng yīng shì rú lái shì gù bù yīng yǐ jù xiàng guān yú rú lái yīng yǐ
王应是如来，是故不应以具相观于如来，应以
zhū xiàng fēi xiàng guān yú rú lái
诸相非相观于如来。”

ěr shí shì zūn ér shuō sòng yuē
尔时，世尊而说颂曰：

ruò yǐ sè jiàn wǒ	yǐ yīn shēng qiú wǒ
若以色见我	以音声求我
shì rén qǐ xié guān	bù néng dāng jiàn wǒ
是人起邪观	不能当见我

yīngguān fó fǎ xìng jí dǎo shī fǎ shēn
应 观 佛 法 性 即 导 师 法 身

fǎ xìng fēi suǒ shí gù bǐ bù néng liǎo
法 性 非 所 识 故 彼 不 能 了

miàoshēng zhū yǒu fā qù pú sà shèngzhě qí suǒ yǒu fǎ shì
“ 妙 生，诸有发趣菩萨乘者，其所有法是
duàn miè fǒu rǔ mò zuò shì jiàn hé yǐ gù qù pú sà shèngzhě
断 灭不？汝莫作是见。何以故？趣菩萨乘者，
qí fǎ bù shī
其法不失。

miàoshēng ruò yǒu nán zǐ nǚ rén yǐ mǎn qíng¹⁶¹ qié hé
“ 妙 生，若有男子、女人，以满 **殒**¹⁶¹ 伽河
shā shì jiè qī bǎo bù shī ruò fù yǒu rén yú wú wǒ lǐ bù shēng
沙世界七宝布施。若复有人，于无我理、不生
fǎ zhōng dé rěn jiě zhě suǒ shēng fú jù jí duō yú bǐ wú liàng wú shù
法 中 得 忍 解 者，所 生 福 聚，极 多 于 彼 无 量 无 数。

miàoshēng pú sà bù yīng qǔ qí fú jù
“ 妙 生，菩萨不应取其福聚。”

miàoshēng yán pú sà qǐ bù qǔ fú jù yé
妙 生 言：“菩萨岂不取福聚耶？”

fó gào miàoshēng shì yīng zhèng qǔ bù yīng qù¹⁶² qǔ shì
佛 告 妙 生：“是 应 正 取，不 应 **趣**¹⁶² 取，是
gù shuō qǔ
故 说 取。

miàoshēng rú yǒu shuō yán rú lái ruò lái ruò qù ruò zuò
“ 妙 生，如有说言‘如来若来若去、若坐
ruò wò zhě shì rén bù jiě wǒ suǒ shuō yì hé yǐ gù miàoshēng
若卧’者，是人 不解我所说义。何以故？妙 生，
dōu wú qù lái gù míng rú lái
都 无 去 来，故 名 如 来。

miàoshēng ruò yǒu nán zǐ nǚ rén yǐ sān qiān dà qiān shì
“ 妙 生，若有男子、女人，以三千大千世
jiè tǔ dì suì wéi mò chén miàoshēng yú rǔ yì yún hé shì jí wēi
界土地碎为墨尘。妙 生，于汝意云何，是极微
jù nìng wéi duō fǒu
聚，宁为多不？”

¹⁶¹ 丽本：殒；永乐北藏本及龙藏本：殒

¹⁶² 丽本：越；永乐北藏本及龙藏本：趣

miàoshēngyán shènduō shì zūn hé yǐ gù ruò jù xìng
妙生言：“甚多。世尊！何以故？若聚性

shì shí zhě rú lái bù shuō wéi jí wēi jù jí wēi jù hé yǐ gù jí
是实者，如来说为极微聚极微聚。何以故？极

wēi jù zhě shì zūn shuō wéi fēi jí wēi jù gù míng jí wēi jù shì zūn
微聚者，世尊说为非极微聚，故名极微聚。世尊！

rú lái suǒ shuō sān qiān dà qiān shì jiè shuō wéi fēi shì jiè gù míng sān
如来说三千大千世界，说为非世界，故名三

qiān dà qiān shì jiè hé yǐ gù ruò shì jiè shí yǒu rú lái zé yǒu jù
千大千世界。何以故？若世界实有，如来则有聚

zhí fó shuō jù zhí zhě shuō wéi fēi jù zhí shì gù shuō wéi jù zhí
执。佛说聚执者，说为非聚执，是故说为聚执。”

miàoshēng cǐ jù zhí zhě shì shì yán lùn rán qí tǐ xìng
“妙生，此聚执者，是世言论，然其体性，

shí wú kě shuō dàn shì yú fū yì shēng zhī suǒ wàng zhí
实无可说，但是愚夫异生之所妄执。

miàoshēng rú yǒu shuō yún fó shuō wǒ jiàn zhòng shēng jiàn
“妙生，如有说云‘佛说我见、众 生见、

shòu zhě jiàn gèng qiú qù jiàn zhě shì wéi zhèng shuō wéi bú zhèng
寿者见、更求趣见’者，是为正说？为不正

yé
耶？”

miàoshēngyán fú ěr shì zūn hé yǐ gù ruò yǒu wǒ jiàn
妙生言：“不尔。世尊！何以故？若有我见

rú lái shuō zhě jí shì fēi jiàn gù míng wǒ jiàn
如来说者，即是非见，故名我见。”

miàoshēng zhū yǒu fā qù pú sà shèng zhě yú yī qiè fǎ
“妙生，诸有发趣菩萨乘者，于一切法，

yīng rú shì zhī rú shì jiàn rú shì jiě rú shì jiě zhě nǎi zhì fǎ
应如是知，如是见，如是解。如是解者，乃至法

xiǎng¹⁶³ yì wú suǒ zhù hé yǐ gù miàoshēng fǎ xiǎng fǎ xiǎng zhě
想亦无所住。何以故？妙生，法想法想者，

rú lái shuō wéi fēi xiǎng gù míng fǎ xiǎng fǎ xiǎng
如来说为非想，故名法想法想。

miàoshēng ruò yǒu rén yǐ mǎn wú liàng wú shù shì jiè qī bǎo
“妙生，若有人，以满无量无数世界七宝

¹⁶³ 丽本：相；永乐北藏本及龙藏本：想

chí yòng bù shī ruò fù yǒu rén néng yú cǐ jīng nǎi zhì shòu chí dú
持用布施。若复有人，能于此经，乃至受持读
sòng sì jù qié tuó¹⁶⁴ lìng qí tōng lì guǎng wèi tā rén zhèng shuō qí yì
诵四句伽陀¹⁶⁴，令其通利，广为他人正说其义，
yǐ shì yīn yuán suǒ shēng fú jù jí duō yú bǐ wú liàng wú shù yún hé
以是因缘所生福聚，极多于彼无量无数。云何
zhèng shuō wú fǎ kě shuō shì míng zhèng shuō
正说？无法可说，是名正说。”

ěr shí shì zūn shuō qié tuó¹⁶⁵ yuē
尔时，世尊说伽陀¹⁶⁵曰：

yī qiè yǒu wéi fǎ rú xīng yì dēng huàn
一切有为法 如星翳灯幻

lù pào mèng diàn yún yīng zuò rú shì guān
露泡梦电云 应作如是观

ěr shí bó qié fàn shuō shì jīng yǐ jù shòu miào shēng jí zhū pú
尔时，薄伽梵说是经已，具寿妙生及诸菩

sà mó hē sà bì chú bì chú ní wū bō suǒ jiā wū bō sī jiā
萨摩诃萨、苾刍、苾刍尼、邬波索迦、邬波斯迦，

yī qiè shì jiān tiān rén ē sū luó děng jiē dà huān xǐ xìn shòu
一切世间天、人、阿苏罗等，皆大欢喜，信受

fèng xíng
奉行。

能断金刚般若波罗蜜经¹⁶⁶

¹⁶⁴ 丽本：他；永乐北藏本及龙藏本：陀

¹⁶⁵ 丽本：他；永乐北藏本及龙藏本：陀

¹⁶⁶ 丽本：佛说能断金刚般若波罗蜜多经；永乐北藏本及龙藏本：能断金刚般若波罗蜜经

jīn gāngnéngduàn bō rě bō luó mì jīng
金剛能断般若波罗蜜经

suí sānzàng jí duō yì¹⁶⁷
隋三藏笈多译

guī mìng yī qiè fó pú sà hǎi děng
归命一切佛菩萨海等！

rú shì wǒ wén
如是我闻：

yī shí shì zūn wén zhě yóu xíng shèng lín zhōng wú qīn tuán¹⁶⁸ shī
一时，世尊闻者游行胜林中，无亲抔¹⁶⁸施

yǔ yuán zhōng dà bǐ qiū zhòng gòng bàn sān shí bǐ qiū bǎi ěr shí
与园中，大比丘众共半三十比丘百。尔时，

shì zūn qián fēn shí shàng qún zhuó yǐ qì shàng luò¹⁶⁹ yī chí wén zhě
世尊前分时，上裙著已，器上络¹⁶⁹衣持，闻者

dà chéng tuán¹⁷⁰ wéi rù ěr shí shì zūn wén zhě dà chéng tuán¹⁷¹ wéi xíng
大城抔¹⁷⁰为入。尔时，世尊闻者大城抔¹⁷¹为行

yǐ zuò yǐ shí zuò yǐ hòu shí tuán¹⁷² duò guò qì shàng luò¹⁷³ yī shōu
已，作已食，作已后食，抔¹⁷²堕过器上络¹⁷³衣收

shè liǎng zú xǐ zuò jù shì zūn shī shè rú shì zuò zhōng jiā fū jié
摄，两足洗，坐具世尊施設，如是座中跏趺结，

zhí shēn zuò xiàn qián niàn jìn zhù
直身作现前念近住。

ěr shí duō bǐ qiū ruò shì zūn bǐ yì dào yǐ shì zūn liǎng zú
尔时，多比丘若世尊彼诣，到已，世尊两足

dǐng lǐ shì zūn biān sān yòu rào zuò yǐ yī biān zuò bǐ fù shí mìng
顶礼，世尊边三右绕作已，一边坐。彼复时，命

zhě shàn shí bǐ suǒ rú shì zhòng jù jí huì zuò
者善实，彼所如是众聚集会坐。

¹⁶⁷ 大正藏本：隋大业年中三藏笈多译；永乐北藏本及龙藏本：隋三藏笈多译

¹⁶⁸ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁶⁹ 大正藏本：给；永乐北藏本及龙藏本：络

¹⁷⁰ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁷¹ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁷² 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁷³ 大正藏本：给；永乐北藏本及龙藏本：络

ěr shí mìngzhěshàn shí qǐ zuò yī jiānshàngzhuózuò yǐ yòu
尔时，命者善实起坐，一肩 上 著作已，右
xī lún dì zhuó yǐ ruò shì zūn bǐ hé zhǎng xiàng shì zūnbiān rú shì yán
膝轮地 著已，若世尊彼合 掌，向世尊边如是言：

xī yǒu shì zūn nǎi zhì suǒyǒu rú lái yīng zhèngbiàn zhī
“希有！世尊！乃至所有如来、应、正 遍知，
pú sà mó hē sà shùnshè zuì shèngshùnshè nǎi zhì suǒyǒu rú lái
菩萨摩诃萨顺摄，最 胜 顺摄；乃至所有如来、
yīng zhèngbiàn zhī pú sà mó hē sà fù zhǔ zuì shèng fù zhǔ bǐ
应、正 遍知，菩萨摩诃萨付嘱，最 胜 付嘱。彼
yún hé shì zūn pú sà shèng fā xíngzhùyīng yún hé xiū xíngyīng yún
云何，世尊！菩萨 乘 发行住应？云何修行应？云
hé xīn xiáng fú yīng rú shì yǔ yǐ
何心 降 伏应？”如是语已。

shì zūnmìngzhěshàn shí biān rú shì yán shàn shàn shàn shí
世尊命者善实边如是言：“善，善！善实！
rú shì rú shì shàn shí rú shì rú shì shùnshè rú lái
如是，如是。善实！如是，如是。顺摄，如来，
pú sà mó hē sà zuì shèngshùnshè fù zhǔ rú lái pú sà mó hē
菩萨摩诃萨最 胜 顺摄；付嘱，如来，菩萨摩诃
sà zuì shèng fù zhǔ bǐ shàn shí tīngshàn shàn yì niànzuo shuō
萨最 胜 付嘱。彼，善实！听善，善意念作，说
dāng rú pú sà shèng fā xíngzhùyīng rú xiū xíngyīng rú xīn xiáng fú
当如菩萨 乘 发行住应，如修行应，如心 降 伏
yīng
应。”

rú shì shì zūn mìngzhěshàn shí shì zūnbiān yuàn yù
“如是。世尊！”命者善实世尊边：“愿欲
wén
闻。”

shì zūn yú cǐ yán cǐ shàn shí pú sà shèng fā xíng rú
世尊于此言：“此，善实！菩萨 乘 发行，如
shì xīn fā shēngyīng suǒyǒu shàn shí zhòngshēng zhòngshēngshè
是心发 生 应：‘所有，善实！众 生，众 生 摄
shè yǐ luǎnshēng ruò tāi shēng ruò shī shēng ruò huàshēng ruò
摄已，卵 生、若胎 生、若湿 生、若化 生，若
sè ruò wú sè ruò xiǎng ruò wú xiǎng ruò fēi xiǎng fēi wú xiǎng
色、若无 色，若 想、若无 想、若非 想非无 想，

suǒ yǒu zhòng shēng jiè shī shè yǐ   bǐ wǒ yī qiè wú shòu yú niè pán jiè
所有众 生 界 施 设 已， 彼 我 一 切 无 受 余 涅 槃 界
miè dù yīng   rú shì wú liàng suī zhòng shēng miè dù   wú yǒu yī zhòng
灭 度 应。’ 如 是 无 量 虽 众 生 灭 度， 无 有 一 众
shēng miè dù yǒu   bǐ hé suǒ yīn   ruò   shàn shí   pú sà mó hē sà
生 灭 度 有。 彼 何 所 因？ 若， 善 实！ 菩 萨 摩 诃 萨
zhòng shēng xiǎng zhuǎn   bù bǐ pú sà mó hē sà míng shuō yīng   bǐ hé suǒ
众 生 想 转， 不 彼 菩 萨 摩 诃 萨 名 说 应。 彼 何 所
yīn   bù bǐ   shàn shí   pú sà míng shuō yīng   ruò zhòng shēng xiǎng zhuǎn
因？ 不 彼， 善 实！ 菩 萨 名 说 应， 若 众 生 想 转，
shòu xiǎng ruò   rén xiǎng ruò zhuǎn
寿 想 若、 人 想 若 转。

suī rán   fù cì shí   shàn shí   bù pú sà mó hē sà shì zhù
“虽然， 复 次 时， 善 实！ 不 菩 萨 摩 诃 萨 事 住
shī yǔ yīng   wú suǒ zhù shī yǔ yīng   bú sè zhù shī yǔ yīng   bù shēng
施 与 应， 无 所 住 施 与 应， 不 色 住 施 与 应， 不 声、
xiāng   wèi   chù   fǎ zhōng zhù shī yǔ yīng   rú shì   cǐ   shàn shí
香、 味、 触、 法 中 住 施 与 应。 如 是， 此， 善 实！
pú sà mó hē sà shī yǔ yīng   rú bú xiāng xiǎng yì zhù   bǐ hé suǒ yīn
菩 萨 摩 诃 萨 施 与 应， 如 不 相 想 亦 住。 彼 何 所 因？
ruò   shàn shí   pú sà mó hē sà bú zhù shī yǔ   bǐ suǒ   shàn shí
若， 善 实！ 菩 萨 摩 诃 萨 不 住 施 与， 彼 所， 善 实！
fú jù bù kě liàng shòu qǔ
福 聚 不 可 量 受 取。

bǐ hé yì niàn   shàn shí   kě qián fāng xū kōng liàng shòu
“彼 何 意 念？ 善 实！ 可 前 方 虚 空 量 受
qǔ
取？”

shàn shí yán   bù rú cǐ   shì zūn
善 实 言：“不 如 此， 世 尊！”

shì zūn yán   rú shì yòu   hòu   gāo   xià shàng fāng shùn bú zhèng
世 尊 言：“如 是 右 南 后 西 高 北 下 上 方 顺 不 正
fāng   pǔ shí fāng kě   xū kōng liàng shòu qǔ
方， 普 十 方 可 虚 空 量 受 取？”

shàn shí yán   bù rú cǐ   shì zūn
善 实 言：“不 如 此， 世 尊！”

shì zūn yán   rú shì   rú shì   shàn shí   rú shì   rú shì
世 尊 言：“如 是， 如 是！ 善 实！ 如 是， 如 是！”

ruò pú sà mó hē sà bú zhù shī yǔ bǐ suǒ shàn shí fú jù bù kě
若菩萨摩诃萨不住施与，彼所，善实！福聚不可
liàngshòu qǔ suī rán fù cì shí shàn shí rú shì pú sà shèng fā
量受取。虽然，复次时，善实！如是菩萨乘发
xíng shī yǔ yīng rú bú xiàngxiǎng yì zhù
行施与应，如不相想亦住。

bǐ hé yì niàn shàn shí xiàng jù zú rú lái jiànyīng
“彼何意念？善实！相具足如来见应？”

shàn shí yán bù shì zūn xiàng jù zú rú lái jiànyīng bǐ
善实言：“不，世尊！相具足如来见应。彼
hé suǒ yīn ruò bǐ rú lái xiàng jù zú shuō bǐ rú shì fēi xiàng jù
何所因？若彼，如来相具足说，彼如是非相具
zú rú shì yǔ yǐ
足。”如是语已。

shì zūn mìng zhě shàn shí biān rú shì yán suǒ yǒu shàn shí xiàng
世尊命者善实边如是言：“所有，善实！相
jù zú suǒ yǒu wàng suǒ yǒu bú xiàng jù zú suǒ yǒu bú wàng míng
具足，所有妄；所有不相具足，所有不妄，名
cǐ xiàng bú xiàng rú lái jiànyīng rú shì yǔ yǐ
此相不相如来见应。”如是语已。

mìng zhě shàn shí shì zūn biān rú shì yán suī rán shì zūn pō
命者善实世尊边如是言：“虽然，世尊！颇
yǒu zhòng shēng dāng yǒu wèi lái shì hòu shí hòu cháng shí hòu fēn
有众生，当有未来世，后时、后长时、后分
wǔ bǎi zhèng fǎ pò huài shí zhōng zhuǎn shí zhōng ruò cǐ zhōng
五百，正法破坏时中，转时中；若此中，
rú shì sè lèi jīng zhōng shuō zhōng shí xiǎng fā shēng dāng yǒu
如是色类经中说中，实想发生当有？”

shì zūn yán mò shàn shí rǔ rú shì yǔ suī rán shì
世尊言：“莫，善实！汝如是语：‘虽然，世
zūn pō yǒu zhòng shēng dāng yǒu wèi lái shì hòu shí hòu cháng shí
尊！颇有众生，当有未来世，后时、后长时、
hòu fēn wǔ bǎi zhèng fǎ pò huài shí zhōng zhuǎn shí zhōng ruò cǐ zhōng
后分五百，正法破坏时中，转时中；若此中，
rú shì sè lèi jīng zhōng shuō zhōng shí xiǎng fā shēng dāng yǒu suī
如是色类经中说中，实想发生当有？’虽
rán fù cì shí shàn shí dāng yǒu wèi lái shì pú sà mó hē sà
然，复次时，善实！当有未来世，菩萨摩诃萨，

hòu fēn wǔ bǎi zhèng fǎ pò huài shí zhōng zhuǎn shí zhōng jiè jiū jìng
后分五百，正法破坏时中，转时中，戒究竟、
gōng dé jiū jìng zhì huì jiū jìng
功德究竟、智慧究竟。

bù fù cì shí bǐ shàn shí pú sà mó hē sà yī fó
“不，复次时，彼，善实！菩萨摩诃萨一佛
qīn jìn gòng yǎng dāng yǒu bù yī fó zhòng zhí shàngēn suī rán fù
亲近供养当有，不一佛种植善根。虽然，复
cì shí shàn shí bù yī fó bǎi qiān qīn jìn gòng yǎng bù yī fó bǎi
次时，善实！不一佛百千亲近供养，不一佛百
qiān zhòng zhí shàngēn bǐ pú sà mó hē sà dāng yǒu ruò cǐ zhōng
千种植善根，彼菩萨摩诃萨当有，若此中，
rú shì sè lèi zhōng jīng jù zhōng shuō zhōng yī xīn jìng xìn yì dé dāng
如是色类中，经句中，说中，一心净信亦得当。
zhī bǐ shàn shí rú lái fó zhì jiàn bǐ shàn shí rú lái fó yǎn
知彼，善实！如来佛智；见彼，善实！如来佛眼。
yī qiè bǐ shàn shí wú liàng fú jù shēng dāng qǔ dāng bǐ hé suǒ
一切彼，善实！无量福聚生当取当。彼何所
yīn bù shàn shí bǐ děng pú sà mó hē sà wǒ xiǎng zhuǎn bú
因？不，善实！彼等菩萨摩诃萨我想转，不
zhòng shēng xiǎng bú shòu xiǎng bù rén xiǎng zhuǎn bú yì bǐ děng
众生想、不寿想、不人想转。不亦彼等，
shàn shí pú sà mó hē sà fǎ xiǎng zhuǎn wú fǎ xiǎng zhuǎn bú
善实！菩萨摩诃萨，法想转，无法想转；不
yì bǐ děng xiǎng wú xiǎng zhuǎn bù bǐ hé suǒ yīn ruò shàn
亦彼等，想、无想转。不彼何所因？若，善
shí bǐ děng pú sà mó hē sà fǎ xiǎng zhuǎn bǐ rú shì bǐ děng
实！彼等菩萨摩诃萨法想转，彼如是，彼等
wǒ qǔ yǒu zhòng shēng qǔ shòu qǔ rén qǔ yǒu ruò wú fǎ xiǎng
我取有，众生取、寿取、人取有；若无法想
zhuǎn bǐ rú shì bǐ děng wǒ qǔ yǒu zhòng shēng qǔ shòu qǔ
转，彼如是，彼等我取有，众生取、寿取、
rén qǔ yǒu bǐ hé suǒ yīn bù fù cì shí shàn shí pú sà mó
人取有。彼何所因？不，复次时，善实！菩萨摩
hē sà fǎ qǔ yīng bù fēi fǎ qǔ yīng bǐ gù cǐ yì yì rú lái shuō
诃萨法取应，不非法取应。彼故此义意，如来说
fá yù fǎ běn jiě fǎ rú shì shě yīng hé kuàng fēi fǎ
筏喻，法本解法，如是舍应，何况非法？”

fù cì shì zūnmìngzhěshàn shí biān rú shì yán bǐ hé yì niàn
复次，世尊命者善实边如是言：“彼何意念？”

shàn shí yǒu rú lái yīng zhèngbiàn zhī wú shàngzhèngbiàn zhī zhèng
善实！有如来、应、正遍知，无上正遍知证
jué yǒu fù fǎ rú lái shuō
觉？有复法如来说？”

shàn shí yán rú wǒ shì zūn shì zūnshuō yì jiě wǒ
善实言：“如我，世尊！世尊说义解，我，
wú yǒu yī fǎ ruò rú lái wú shàng zhèngbiàn zhī zhèng jué wú yǒu yī fǎ
无有一法若如来无上正遍知证觉；无有一法
ruò rú lái shuō bǐ hé suǒ yīn ruò bǐ rú lái fǎ shuō bù kě qǔ
若如来说。彼何所因？若彼，如来法说，不可取，
bǐ bù kě shuō bù bǐ fǎ fēi bù fǎ bǐ hé yīn wú wéi fǎ xiǎn
彼不可说，不彼法，非不法。彼何因？无为法显
míngshèngrén
明圣人。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí ruò yǒushàn jiā zǐ
世尊言：“彼何意念？善实！若有善家子，
ruò shàn jiā nǚ ruò cǐ sānqiān dà qiān shì jiè qī bǎomǎnzhuò yǐ rú
若善家女，若此三千大千世界七宝满作已，如
lái děng yīngděng zhèngbiàn zhī děng shī yǔ bǐ hé yì niàn shàn
来等、应等、正遍知等施与。彼何意念？善
shí suī rán bǐ shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò bǐ yuán duō
实！虽然，彼善家子，若善家女，若彼缘，多
fú jù shēng
福聚生？”

shàn shí yán duō shì zūn duō shàn shì bǐ shàn jiā zǐ
善实言：“多，世尊！多，善逝！彼善家子，
ruò shàn jiā nǚ ruò bǐ yuán duō fú jù shēng bǐ hé suǒ yīn ruò
若善家女，若彼缘，多福聚生！彼何所因？若
bǐ shì zūn fú jù rú lái shuō fēi fú jù¹⁷⁴ bǐ shì zūn
彼，世尊！福聚；如来说非福聚¹⁷⁴；彼，世尊！
rú lái shuō fú jù fú jù zhě
如来说福聚福聚者。”

shì zūnyán ruò fù shàn shí shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ
世尊言：“若复，善实！善家子，若善家女，

¹⁷⁴ 大正藏本：聚；永乐北藏本及龙藏本：福聚

ruò cǐ sānqiān dà qiān shì jiè qī bǎomǎnzhuò yǐ rú lái děng yīngděng
若此三千大千世界七宝满作已，如来等、应等、
zhèngbiàn zhī děng shī yǔ ruò cǐ fǎ běn nǎi zhì sì jù děng jì shòu
正遍知等施与。若此法本，乃至四句等偈，受
yǐ wèi tā děng fēn bié guǎngshuō cǐ bǐ yuán duōguò fú jù
已，为他等分别广说，此，彼缘，多过福聚
shēng wú liàng bù kě shǔ bǐ hé suǒ yīn cǐ chū shàn shí
生，无量、不可数。彼何所因？此出，善实！
rú lái yīng zhèngbiàn zhī wú shàng zhèngbiàn zhī cǐ shēng fó
如来、应、正遍知，无上正遍知；此生佛、
shì zūn bǐ hé suǒ yīn fó fǎ fó fǎ zhě shàn shí fēi fó fǎ
世尊。彼何所因？佛法佛法者，善实！非佛法，
rú shì bǐ bǐ gù shuō míng fó fǎ zhě
如是彼；彼故，说名佛法者。”

shì zūn yán bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán liú rù rú
世尊言：“彼何意念？善实！虽然，流入如
shì niàn wǒ liú rù guǒ dé dào
是念‘我流入果得到’？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bǐ hé suǒ yīn bù bǐ
善实言：“不如此，世尊！彼何所因？不彼，
shì zūn yī rén bǐ gù shuō míng liú rù bú sè rù bù shēng
世尊！一人，彼故说名流入。不色入，不声、
bù xiāng bú wèi bú chù bù fǎ rù bǐ gù shuō míng liú rù zhě
不香、不味、不触、不法入，彼故说名流入者。
bǐ ruò shì zūn liú rù rú shì niàn wǒ liú rù guǒ dé dào bǐ
彼若，世尊！流入如是念：‘我流入果得到。’彼
rú shì bǐ suǒ wǒ qǔ yǒu zhòng shēng qǔ shòu qǔ rén qǔ yǒu
如是，彼所我取有，众生取、寿取、人取有。”

shì zūn yán bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán yī lái rú
世尊言：“彼何意念？善实！虽然，一来如
shì niàn wǒ yī lái guǒ dé dào
是念‘我一来果得到’？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bǐ hé suǒ yīn bù yī
善实言：“不如此，世尊！彼何所因？不一
lái rú shì niàn wǒ yī lái guǒ dé dào bǐ hé suǒ yīn bù bǐ yǒu
来如是念：‘我一来果得到。’彼何所因？不彼有
fǎ ruò yī lái rén bǐ gù shuō míng yī lái zhě
法若一来人，彼故说名一来者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán bù lái rú
世尊言：“彼何意念？善实！虽然，不来如

shì niàn wǒ bù lái guǒ dé dào
是念‘我不来果得到’？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bǐ hé suǒ yīn bù bǐ
善实言：“不如此，世尊！彼何所因？不彼

yǒu fǎ ruò bù lái rén¹⁷⁵ bǐ gù shuō míng bù lái zhě
有法若不来人¹⁷⁵，彼故说名不来者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán yīng rú shì
世尊言：“彼何意念？善实！虽然，应如是

niàn wǒ yīng dé dào
念‘我应得到’？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bǐ hé suǒ yīn bù bǐ
善实言：“不如此，世尊！彼何所因？不彼，

shì zūn yǒu fǎ ruò yīng míng bǐ gù shuō míng yīng zhě bǐ ruò shì
世尊！有法若应名，彼故说名应者。彼若，世

zūn yīng rú shì niàn wǒ yīng dé dào rú shì bǐ suǒ wǒ qǔ yǒu
尊！应如是念：‘我应得到。’如是彼所我取有，

zhòngshēng qǔ shòu qǔ rén qǔ yǒu bǐ hé suǒ yīn wǒ cǐ shì
众 生 取、寿 取、人 取 有。彼何所因？我此，世

zūn rú lái yīng zhèng biàn zhī wú zhēng xíng zuì shèng shuō wǒ
尊！如来、应、正 遍 知，无 诤 行 最 胜 说，我

cǐ shì zūn yīng lí yù bù wǒ shì zūn rú shì niàn wǒ
此，世尊！应离欲。不我，世尊！如是念：‘我

cǐ yīng zhě ruò wǒ shì zūn rú shì niàn wǒ yīng dé dào
此应者。’若我，世尊！如是念：‘我应得到。’

bù wǒ rú lái jì shuō wú zhēng xíng zuì shèng shàn shí shàn
不我，如来记说：‘无 诤 行 最 胜。’善实！善

jiā zǐ wú suǒ xíng bǐ gù shuō míng wú zhēng xíng wú zhēng xíng zhě
家子无所行，彼故说名无 诤 行无 诤 行者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí yǒu yī fǎ ruò rú
世尊言：“彼何意念？善实！有一法，若如

lái dēng zuò rú lái yīng zhèng biàn zhī shòu qǔ
来 灯 作 如 来、应、正 遍 知 受 取？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn wú yī fǎ ruò rú lái
善实言：“不如此，世尊！无一法，若如来

¹⁷⁵ 大正藏本：入；永乐北藏本及龙藏本：入；校勘：人

dēngzuò rú lái yīng zhèngbiàn zhī shòu qǔ
灯作如来、应、正遍知受取。”

shì zūnyán ruò yǒu shàn shí pú sà mó hē sà rú shì yǔ
世尊言：“若有，善实！菩萨摩诃萨如是语：

wǒ guó tǔ zhuāngyánchéng jiù wǒ zhě bǐ bù rú yǔ bǐ hé
‘我国土庄严成就。’我者，彼不如语。彼何

suǒ yīn guó tǔ zhuāngyánzhě shàn shí bù zhuāngyán bǐ rú
所因？国土庄严者，善实！不庄严，彼，如

lái shuō bǐ gù shuō míng guó tǔ zhuāngyánzhě bǐ gù cǐ
来说，彼故，说名国土庄严者，彼故，此，

shàn shí pú sà mó hē sà rú shì bú zhù xīn fā shēng yīng bú sè zhù
善实！菩萨摩诃萨如是不住心发生应，不色住

xīn fā shēng yīng bù shēng xiāng wèi chù fǎ zhù xīn fā shēng
心发生应，不声、香、味、触、法住心发生

yīng wú suǒ zhù xīn fā shēng yīng
应，无所住心发生应！

pì rú shàn shí zhàng fū yǒu cǐ rú shì sè wǒ shēnyǒu
“譬如，善实！丈夫有此如是色我身有，

pì rú shàngāoshānwáng bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán bǐ dà
譬如善高山王。彼何意念？善实！虽然，彼大

wǒ shēnyǒu
我身有？”

shàn shí yán dà shì zūn dà shàn shì bǐ wǒ shēnyǒu
善实言：“大，世尊！大，善逝！彼我身有。

bǐ hé suǒ yīn wǒ shēn wǒ shēnzhě shì zūn bù yǒu bǐ rú lái
彼何所因？我身我身者，世尊！不有，彼，如来

shuō bǐ gù shuō míng wǒ shēnzhě bù bǐ shì zūn yǒu bǐ
说；彼故，说名我身者。不彼，世尊！有；彼

gù shuō míng wǒ shēnzhě
故，说名我身者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí suǒ yǒu héng qié dà hé
世尊言：“彼何意念？善实！所有恒伽大河

shā bǐ suǒ yǒu rú shì héng qié dà hé yǒu bǐ zhōng ruò shā suī
沙，彼所有，如是恒伽大河有，彼中若沙，虽

rán bǐ duō shā yǒu
然，彼多沙有？”

shàn shí yán bǐ rú shì suǒ yǒu shì zūn duō héng qié dà
善实言：“彼如是所有，世尊！多，恒伽大

hé yǒu hé kuàng ruò bǐ zhōng shā ? ”
河有，何况若彼中沙？”

shì zūn yán yù wǒ rǔ shàn shí zhī wǒ rǔ suǒ yǒu bǐ
世尊言：“欲我汝，善实！知我汝。所有彼
zhōng héng qié dà hé zhōng shā yǒu bǐ suǒ yǒu shì jiè yǒu rú shì fù nǚ
中恒伽大河中沙有，彼所有世界有，如是妇女，
ruò zhàng fū ruò qī bǎo mǎn zuò yǐ rú lái děng yīng děng zhèng
若丈夫，若七宝满作已，如来等、应等、正
biàn zhī děng shī yǔ bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán bǐ fù nǚ
遍知等施与。彼何意念？善实！虽然，彼妇女，
ruò zhàng fū ruò bǐ yuán duō fú jù shēng
若丈夫，若彼缘，多福聚生？”

shàn shí yán duō shì zūn duō shàn shì bǐ fù nǚ
善实言：“多，世尊！多，善逝！彼妇女，
ruò zhàng fū ruò bǐ yuán duō fú jù shēng wú liàng bù kě shǔ
若丈夫，若彼缘，多福聚生，无量、不可数。”

shì zūn yán ruò fù shí shàn shí shàn jiā zǐ ruò shàn jiā
世尊言：“若复时，善实！善家子，若善家
nǚ ruò bǐ suǒ yǒu shì jiè qī bǎo mǎn zuò yǐ rú lái děng yīng děng
女，若彼所有世界七宝满作已，如来等、应等、
zhèng biàn zhī děng shī yǔ ruò cǐ fǎ běn nǎi zhì sì jù děng jì shòu
正遍知等施与。若此法本乃至四句等偈，受
yǐ wèi tā děng fēn bié guǎng shuō cǐ rú shì bǐ yuán duō guò
已，为他等分别广说，此如是，彼缘，多过
fú jù shēng wú liàng bù kě shǔ suī rán fù cì shí shàn shí
福聚生，无量、不可数！虽然，复次时，善实！

cǐ zhōng dì fēn cǐ fǎ běn nǎi zhì sì jù děng jì wèi tā děng shuō
此中地分，此法本乃至四句等偈，为他等说，
ruò fēn bié ruò guǎng shuō ruò bǐ dì fēn zhī dì yǒu tiān rén ē
若分别，若广说，若彼地分支帝有天、人、阿
xiū luó shì hé fù yán shàn shí ruò cǐ fǎ běn chí dāng dú
修罗世。何复言，善实！若此法本，持当、读
dāng sòng dāng tā děng jí fēn bié guǎng shuō dāng zuì shèng bǐ xī
当、诵当，他等及分别广说当，最胜彼希
yǒu jù zú dāng yǒu cǐ zhōng shàn shí dì fēn jiào shī yóu xíng bié
有具足当有。此中，善实！地分，教师游行别
yì zūn zhòng chù xiāng sì gòng fàn xíng rú shì yǔ yǐ
异，尊重处相似，共梵行。”如是语已。

mìngzhěshànshí shì zūnbiān rú shì yán hé míng cǐ shì zūn
命者善实，世尊边如是言：“何名此，世尊！

fǎ běn yún hé jí rú cǐ chí wǒ rú shì yǔ yǐ
法本？云何及如此持我？”如是语已。

shì zūn mìngzhěshànshí biān rú shì yán zhì huì bǐ àn dào
世尊，命者善实边如是言：“‘智慧彼岸到’

míng cǐ shànshí fǎ běn rú shì cǐ chí bǐ hé suǒ yīn ruò
名，此，善实！法本，如是此持。彼何所因？若

rú shì shànshí zhì huì bǐ àn dào rú lái shuō bǐ rú shì fēi bǐ
如是，善实！智慧彼岸到；如来说，彼如是非彼

àn dào bǐ gù shuō míng zhì huì bǐ àn dào zhě bǐ hé yì niàn
岸到；彼故，说名智慧彼岸到者。彼何意念？

shànshí suī rán yǒu fǎ ruò rú lái shuō
善实！虽然，有法若如来说？”

shànshí yán bù rú cǐ shì zūn bù yǒu shì zūn fǎ
善实言：“不如此，世尊！不有，世尊！法，
ruò rú lái shuō
若如来说。”

shì zūn yán suǒ yǒu shànshí sān qiān dà qiān shì jiè dì chén
世尊言：“所有，善实！三千大千世界地尘
yǒu duō yǒu
有多有？”

shànshí yán duō shì zūn duō shànshí bǐ dì chén
善实言：“多，世尊！多，善逝！彼地尘。

bǐ hé suǒ yīn ruò bǐ shì zūn dì chén rú lái shuō fēi chén
彼何所因？若彼，世尊！地尘，如来说；非尘，

bǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng dì chén zhě ruò bǐ shì jiè
彼，如来说；彼故，说名地尘者。若彼世界，

rú lái shuō fēi jiè rú lái shuō bǐ gù shuō míng shì jiè zhě
如来说；非界，如来说；彼故，说名世界者。”

shì zūn yán bǐ hé yì niàn shànshí sān shí èr dà zhàng fū
世尊言：“彼何意念？善实！三十二大丈夫
xiàng rú lái yīng zhèng biàn zhī jiàn yīng
相，如来、应、正遍知见应？”

shànshí yán bù rú cǐ shì zūn bù sān shí èr dà zhàng fū
善实言：“不如此，世尊！不三十二大丈夫

xiàng rú lái yīng zhèng biàn zhī jiàn yīng bǐ hé suǒ yīn suǒ yǒu
相，如来、应、正遍知见应。彼何所因？所有，

shì zūn sān shí èr dà zhàng fū xiàng rú lái shuō fēi xiàng suǒ yǒu
世尊！三十二大丈夫相，如来说；非相所有，
rú lái shuō bǐ gù shuō míng sān shí èr dà zhàng fū xiàng zhě
如来说；彼故，说名三十二大丈夫相者。”

shì zūn yán ruò fù shí shàn shí fù nǚ ruò zhàng fū
世尊言：“若复时，善实！妇女，若丈夫，
ruò rì rì héng qié hé shā děng wǒ shēn shě rú shì shě héng gā hé shā
若日日恒伽河沙等我身舍，如是舍恒伽河沙
děng jié suǒ yǒu wǒ shēn shě ruò cǐ fǎ běn nǎi zhì sì jù děng jì shòu
等劫所有我身舍，若此法本乃至四句等偈，受
yǐ wèi tā děng fēn bié cǐ rú shì bǐ yuán duō guò fú jù shēng
已，为他等分别，此如是，彼缘，多过福聚生，
wú liàng bù kě shǔ
无量、不可数。”

ěr shí mìng zhě shàn shí fǎ jí zhuǎn lì lèi chū bǐ lèi shì
尔时，命者善实，法疾转力泪出，彼泪拭
yǐ shì zūn biān rú shì yán xī yǒu shì zūn zuì shèng xī yǒu
已，世尊边如是言：“希有！世尊！最胜希有！
shàn shì suǒ yǒu cǐ fǎ běn rú lái shuō cǐ wǒ shì zūn zhì shēng
善逝！所有此法本如来说，此我，世尊！智生，
bù wǒ céng shēng lái rú shì sè lèi fǎ běn wén xiān zuì shèng bǐ
不我曾生来，如是色类法本闻先。最胜，彼，
shì zūn xī yǒu jù zú zhòng shēng yǒu dāng ruò cǐ jīng zhōng shuō zhōng
世尊！希有具足众生有当，若此经中说中，
shí xiǎng fā shēng dāng bǐ hé suǒ yīn ruò cǐ shì zūn shí xiǎng
实想发生当。彼何所因？若此，世尊！实想；
bǐ rú shì fēi xiǎng bǐ gù rú lái shuō shí xiǎng shí xiǎng zhě bù
彼如是，非想；彼故，如来说实想实想者。不
wǒ shì zūn xī yǒu ruò wǒ cǐ fǎ běn shuō zhōng xìn wǒ jiě
我，世尊！希有。若我此法本说中，信我、解
wǒ ruò bǐ shì zūn zhòng shēng yǒu dāng wèi lái shì cǐ fǎ běn
我。若彼，世尊！众生有当，未来世，此法本，
shòu dāng chí dāng dú dāng sòng dāng tā děng jí fēn bié guǎng
受当、持当、读当、诵当，他等及分别广
shuō dāng bǐ zuì shèng xī yǒu jù zú yǒu dāng suī rán fù cì shí
说当，彼最胜希有具足有当。虽然，复次时，
shì zūn bù bǐ děng pú sà mó hē sà wǒ xiǎng zhuǎn dāng bú zhòng
世尊！不彼等菩萨摩诃萨我想转当，不众

shēngxiǎng bú shòuxiǎng bù rénxiǎngzhuǎndāng bǐ hé suǒ yīn
生 想、不寿想、不人想 转 当。彼何所因？

ruò bǐ shì zūn wǒ xiǎng bǐ rú shì fēi xiǎng ruò jí rú shì zhòng
若彼，世尊！我想，彼如是非想；若及如是众

shēngxiǎng shòuxiǎng rénxiǎng bǐ rú shì fēi xiǎng bǐ hé suǒ yīn
生 想、寿想、人想，彼如是非想。彼何所因？

yī qiè xiǎngyuǎn lí cǐ fó shì zūn rú shì yǔ yǐ
一切想 远离，此佛世尊。”如是语已。

shì zūn mìngzhěshàn shí biān rú shì yán rú shì rú shì
世尊，命者善实边如是言：“如是，如是！

shàn shí rú shì rú shì rú yán rǔ zuì shèng xī yǒu jù zú bǐ
善实！如是，如是！如言汝。最胜希有具足彼

zhòngshēngyǒudāng ruò cǐ jīng zhōngshuōzhōng bù jīngdāng bú bù
众 生有当，若此经中说中，不惊当，不怖

dāng bú wèidāng bǐ hé suǒ yīn zuì shèng bǐ àn dào cǐ shàn
当，不畏当。彼何所因？最胜彼岸到，此，善

shí rú lái shuō ruò jí shàn shí rú lái zuì shèng bǐ àn dàoshuō
实！如来说；若及，善实！如来最胜彼岸到说，

bǐ wú liàng yì fó shì zūnshuō bǐ gù shuōmíng zuì shèng bǐ àn dào
彼无量亦佛、世尊说；彼故，说名最胜彼岸到

zhě
者。

sūi rán fù cì shí shàn shí ruò rú lái rěn bǐ àn dào
“虽然，复次时，善实！若如来忍彼岸到，

bǐ rú shì fēi bǐ àn dào bǐ hé suǒ yīn cǐ shí wǒ shàn shí è
彼如是非彼岸到。彼何所因？此时我，善实！恶

wángfēn bié fēn ròu gē duàn bù shí wǒ bǐ zhōng shí wǒ xiǎng ruò zhòng
王 分别分肉割断，不时我彼中时我想，若众

shēngxiǎng ruò shòuxiǎng ruò rénxiǎng ruò bù wǒ yǒuxiǎng fēi xiǎng
生 想，若寿想，若人想，若不我有想非想

yǒu bǐ hé suǒ yīn ruò wǒ shàn shí bǐ zhōng shí wǒ xiǎng yǒu
有。彼何所因？若我，善实！彼中时我想有，

chēnhènxiǎng yì wǒ bǐ zhōng shí yǒu zhòngshēngxiǎng shòuxiǎng rén
瞋恨想亦我彼中时有；众 生 想、寿想、人

xiǎng yǒu chēnhènxiǎng yì wǒ bǐ zhōng shí yǒu niàn zhī wǒ shàn shí
想有，瞋恨想亦我彼中时有。念知我，善实！

guò qù shì wǔ bǎishēng ruò wǒ rěn yǔ xiānrén yǒu bǐ zhōng yì wǒ bù
过去世五百生，若我忍语仙人有，彼中亦我不

xiǎngyǒu bú zhòngshēngxiǎng bú shòuxiǎng bù rénxiǎng bú yì
想有，不众 生 想、不寿 想、不人 想，不亦
wǒ yǒuxiǎng fēi xiǎngyǒu bǐ gù cǐ shàn shí pú sà mó hē sà yī
我有想非想有。彼故此，善 实！菩萨摩诃萨一
qiè xiǎngshě lí wú shàngzhèngbiàn zhī xīn fā shēngyīng bú sè zhù xīn
切想舍离，无 上 正 遍知心发 生 应，不色住心
fā shēngyīng bù shēng xiāng wèi chùzhù xīn fā shēngyīng bù
发 生 应，不 声、香、味、触住心发 生 应，不
fǎ zhù fēi wú fǎ zhù xīn fā shēngyīng wú suǒ zhù xīn fā shēngyīng
法住、非无法住心发 生 应，无所住心发 生 应。
bǐ hé suǒ yīn ruò wú suǒ zhù bǐ rú shì zhù bǐ gù rú shì rú
彼何所因？若无所住，彼如是住，彼故，如是如
lái shuō bú sè zhù pú sà mó hē sà shī yǔ yīng bù shēng xiāng
来说，不色住，菩萨摩诃萨施与应；不 声、香、
wèi chù fǎ zhù shī yǔ yīng
味、触、法住施与应。

sūi rán fù cì shí shàn shí pú sà mó hē sà rú shì shě
“虽然，复次时，善 实！菩萨摩诃萨如是舍
shī yīng yī qiè zhòngshēngwèi gù bǐ hé suǒ yīn ruò rú shì shàn
施应，一切 众 生 为故。彼何所因？若如是，善
shí zhòngshēngxiǎng bǐ rú shì fēi xiǎng ruò rú shì bǐ yī qiè
实！众 生 想，彼如是非想。若如是，彼一切
zhòngshēng rú lái shuō bǐ rú shì fēi zhòngshēng bǐ hé suǒ yīn
众 生 如来说，彼如是非众 生。彼何所因？
zhēn yǔ shàn shí rú lái shí yǔ rú lái bú yì yǔ rú lái rú
真语，善 实！如来，实语如来，不异语如来，如
yǔ rú lái fēi bù rú yǔ rú lái
语如来，非不如语如来。

sūi rán fù cì shí shàn shí ruò rú lái fǎ zhèngjué shuō
“虽然，复次时，善 实！若如来法 证 觉说，
ruò sī wéi ruò bù bǐ zhōng shí bú wàng pì rú shàn shí zhàng
若思惟，若不彼 中 实不妄。譬如，善 实！丈
fū àn shè rù bù yī yì jiàn rú shì shì duò pú sà jiànyīng ruò
夫暗舍入，不一亦见。如是事堕，菩萨见应，若
shì duò shī yǔ pì rú shàn shí yǎnzhězhàng fū xiǎnmíng yè yuè
事堕施与。譬如，善 实！眼者 丈 夫，显明夜月
chū zhǒngzhǒng sè jiàn rú shì pú sà mó hē sà jiànyīng ruò shì bú
出，种 种 色见。如是菩萨摩诃萨见应，若事不

duò shī yǔ

堕施与。

suī rán fù cì shí shàn shí ruò shàn jiā zǐ shàn jiā
 “虽然，复次时，善实！若善家子、善家
 nǚ ruò cǐ fǎ běn shòu dāng chí dāng dú dāng sòng dāng
 女，若此法本，受当、持当、读当、诵当，
 wèi tā děng jí fēn bié guǎng shuō dāng zhī bǐ shàn shí rú lái fó
 为他等及分别广说当。知彼，善实！如来佛
 zhì jiàn bǐ shàn shí rú lái fó yǎn yī qiè bǐ shàn shí zhòng
 智；见彼，善实！如来佛眼。一切彼，善实！众
 shēng wú liàng fú jù shēng dāng qǔ dāng
 生，无量福聚生当取当。

ruò fù shí shàn shí fù nǚ ruò zhàng fū ruò qián fēn
 “若复时，善实！妇女，若丈夫，若前分
 shí héng qié hé shā děng wǒ shēn shě rú shì zhōng fēn shí rú shì wǎn
 时，恒伽河沙等我身舍，如是中分时，如是晚
 fēn shí héng qié hé shā děng wǒ shēn shě yǐ cǐ yīn yuán jié jù zhì
 分时，恒伽河沙等我身舍。以此因缘，劫俱致
 nà yóu duō bǎi qiān wǒ shēn shě ruò cǐ fǎ běn wén yǐ bú bàng cǐ
 那由多百千我身舍。若此法本，闻已不谤，此
 rú shì bǐ yuán duō guò fú jù shēng wú liàng bù kě shǔ hé
 如是，彼缘，多过福聚生，无量、不可数。何
 fù yán ruò xiě yǐ shòu chí dú sòng wèi tā děng jí fēn bié guǎng shuō
 复言若写已受持读诵，为他等及分别广说。

suī rán fù cì shí shàn shí bù kě sī bù kě chēng
 “虽然，复次时，善实！不可思、不可称，
 cǐ fǎ běn bǐ bù kě sī rú shì guǒ bào guān chá yīng cǐ shàn
 此法本，彼不可思，如是果报观察应。此，善
 shí fǎ běn rú lái shuō shèng shèng fā xíng zhòng shēng wèi gù zuì shèng
 实！法本如来说，胜乘发行众生为故，最胜
 shèng fā xíng zhòng shēng wèi gù ruò cǐ fǎ běn shòu dāng chí dāng
 乘发行众生为故。若此法本，受当、持当、
 dú dāng sòng dāng wèi tā děng jí fēn bié guǎng shuō dāng zhī bǐ
 读当、诵当，为他等及分别广说当。知彼，
 shàn shí rú lái fó zhì jiàn bǐ shàn shí rú lái fó yǎn yī qiè
 善实！如来佛智；见彼，善实！如来佛眼。一切
 bǐ shàn shí zhòng shēng wú liàng fú jù jù zú yǒu dāng bù kě
 彼，善实！众生，无量福聚具足有当，不可

sī bù kě chēng yì bù kě liàng fú jù jù zú yǒudāng yī qiè bǐ
思、不可 称 亦不可量福聚具足有当。一切彼，
shàn shí zhòngshēng wǒ jiān pú tí chí dāngyǒu bǐ hé suǒ yīn
善实！众 生，我肩菩提持当有！彼何所因？
bù néng shàn shí cǐ fǎ běn xiǎo xìn jiě zhě zhòngshēngwén bù
不能，善实！此法本，小信解者众 生闻，不
wǒ jiàn zhě bú zhòngshēngjiàn zhě bú shòujiàn zhě bù rén jiàn zhě
我见者、不众 生见者、不寿见者、不人见者、
bù pú sà shì zhòngshēngnéngwénshòu ruò chí ruò dú ruò sòng
不菩萨誓众 生能闻受，若持、若读、若诵，
ruò wú shì chùyǒu
若无是处有。

suī rán fù cì shí shàn shí cǐ zhōng dì fēn cǐ jīng
“虽然，复次时，善实！此中地分，此经
guǎngshuō gòngyǎng bǐ dì fēnyǒudāngtiān rén ē xiū luó shì
广 说，供 养彼地分有当天、人、阿修罗世，
lǐ yòurào zuò jí bǐ dì fēnyǒudāng zhī dì bǐ dì fēnyǒudāng
礼右绕作及彼地分有当，支帝彼地分有当。

ruò bǐ shàn shí shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò cǐ
“若彼，善实！善家子，若善家女，若此
rú shì sè lèi jīng shòudāng chí dāng dú dāng sòngdāng wèi
如是色类经，受 当、持 当、读 当、诵 当，为
tā děng jí fēn bié guǎngshuōdāng bǐ qīngjiànyǒudāng jí qīngjiàn bǐ
他等及分别 广 说 当，彼轻贱有当极轻贱。彼
hé suǒ yīn suǒyǒu bǐ zhòngshēng qiánshēng bú shàn yè zuò yǐ è
何所因？所有彼众 生，前 生不善业作已，恶
qù zhuǎnduò suǒyǒuxiàn rú shì fǎ zhōng qīngjiàn jìn dāng fó pú
趣 转 堕；所有现如是法 中，轻贱尽 当，佛菩
tí dé dāng
提得 当。

bǐ hé suǒ yīn niàn zhī wǒ shàn shí guò qù shì bù kě shǔ
“彼何所因？念知我，善实！过去世不可数，
jié bù kě shǔ guòdēngzuò rú lái yīng zhèngbiàn zhī tā tā guò
劫不可数，过灯作如来、应、正 遍知他，他过
sì bā shí fó jù zhì nà yóuduōbǎiqiānyǒu ruò wǒ qīn chénggòngyǎng
四八十佛俱致那由多百千有，若我亲 承 供 养，
qīn chénggòngyǎng yǐ bù yuǎn lí ruò wǒ shàn shí bǐ fó
亲 承 供 养已，不远离。若我，善实！彼佛、

shì zūn qīn chénggòngyǎng yǐ bù yuǎn lí ruò hòu shí hòucháng shí
 世尊亲承供养已，不远离，若后时、后长时，
 hòufēn wǔ bǎi zhèng fǎ pò huài shí zhōng zhuǎn shí zhōng cǐ jīngshòu
 后分五百，正法破坏时中，转时中，此经受
 dāng chí dāng dú dāng sòngdāng wèi tā děng jí fēn bié guǎng
 当、持当、读当、诵当，为他等及分别广
 shuōdāng cǐ fù shí shàn shí fú jù biān cǐ qián fú jù bǎi
 说当。此复时，善实！福聚边，此前福聚，百
 shàng yì shù bù jí qiānshàng yì bǎiqiānshàng yì jù zhì bǎiqiān
 上亦数不及，千上亦、百千上亦、俱致百千
 shàng yì jù zhì nà yóuduō bǎiqiānshàng yì sēng qǐ yē yì jiā luó
 上亦、俱致那由多百千上亦、僧企耶亦、迦罗
 yì suàn yì pì yù yì yōu bō ní shē yì nǎi zhì pì yù yì bù
 亦、算亦、譬喻亦、忧波泥奢亦、乃至譬喻亦不
 jí
 及。

ruò fù shàn shí bǐ děngshàn jiā zǐ shàn jiā nǚ wǒ
 “若复，善实！彼等善家子、善家女，我
 fú jù shuō cǐ suǒyǒu bǐ shàn jiā zǐ shàn jiā nǚ ruò bǐ zhōng shí
 福聚说，此所有彼善家子、善家女，若彼中时
 zhōng fú jù qǔ dāng kuáng¹⁷⁶ zhòngshēngshùndào xīn luàndào suī
 中福聚取当，狂¹⁷⁶众生顺到，心乱到。虽
 rán fù cì shí shàn shí bù kě sī bù kě chēng fǎ běn rú
 然，复次时，善实！不可思、不可称，法本如
 lái shuō bǐ bù kě sī rú shì guǒbào guānchá yīng
 来说，彼不可思，如是果报观察应。”

ěr shí mìngzhě shàn shí shì zūnbiān rú shì yán yún hé shì
 尔时，命者善实世尊边如是言：“云何，世
 zūn pú sà shèng fā xíng zhù yīng yún hé xiū xíng yīng yún hé xīn xiáng
 尊！菩萨乘发行住应？云何修行应？云何心降
 fú
 伏？”

shì zūn yán cǐ shàn shí pú sà shèng fā xíng rú shì xīn
 世尊言：“此，善实！菩萨乘发行，如是心
 fā shēng yīng yī qiè zhòngshēng wǒ wú¹⁷⁷ shòu yú niè pán jiè miè dù
 发生应：‘一切众生，我无¹⁷⁷受余涅槃界灭度

¹⁷⁶ 大正藏本：猛；永乐北藏本及龙藏本：狂

¹⁷⁷ 大正藏本：无我；永乐北藏本及龙藏本：我无

yīng rú shì yī qiè zhòngshēngmiè dù wú yǒu yī zhòngshēngmiè dù
 应，如是一切众 生 灭度，无有一 众 生 灭度
 yǒu bǐ hé suǒ yīn ruò shàn shí pú sà zhòngshēngxiǎngzhuǎn
 有。’ 彼何所因？若，善实！菩萨众 生 想 转，
 bù bǐ¹⁷⁸ pú sà mó hē sà míngshuōyīng nǎi zhì rénxiǎngzhuǎn bù bǐ
 不彼¹⁷⁸ 菩萨摩诃萨名 说 应；乃至人想 转，不彼
 pú sà mó hē sà míngshuōyīng bǐ hé suǒ yóu wú yǒu shàn shí
 菩萨摩诃萨名 说 应。彼何所由？无有，善实！
 yī fǎ pú sà shèng fā xíngmíng bǐ hé yì niàn shàn shí yǒu yī
 一法，菩萨 乘 发行名。彼何意念？善实！有一
 fǎ ruò rú lái dēngzuò rú lái yīng zhèngbiàn zhī biān wú shàng
 法，若如来 灯 作如来、应、正 遍 知边，无上
 zhèngbiàn zhī zhèngjué rú shì yǔ yǐ
 正 遍 知 证 觉？” 如是语已。

mìngzhěshàn shí shì zūnbiān rú shì yán wú yǒu bǐ shì zūn
 命者善实世尊边如是言：“无有彼，世尊！
 yī fǎ ruò rú lái dēngzuò rú lái yīng zhèngbiàn zhī biān wú shàng
 一法，若如来 灯 作如来、应、正 遍 知边，无上
 zhèngbiàn zhī zhèngjué rú shì yǔ yǐ
 正 遍 知 证 觉。” 如是语已。

shì zūn mìngzhěshàn shí rú shì yán rú shì rú shì shàn
 世尊，命者善实如是言：“如是，如是！善
 shí rú shì rú shì wú yǒu bǐ yī fǎ ruò rú lái dēngzuò rú lái
 实！如是，如是！无有彼一法，若如来 灯 作如来、
 yīng zhèngbiàn zhī biān wú shàngzhèngbiàn zhī zhèngjué ruò fù
 应、正 遍 知边，无上 正 遍 知 证 觉。若复，
 shàn shí yī fǎ rú lái zhèngjué yǒu bù wǒ dēngzuò rú lái yīngzhèng
 善实！一法，如来 证 觉有，不我 灯 作如来应 正
 biàn zhī jì shuōyǒudāng rǔ xíngzhě wèi lái shì shì jiā móu ní míng
 遍 知 记 说 有 当 ‘汝行者，未来世，释迦牟尼名，
 rú lái yīng zhèngbiàn zhī zhě shì gù cǐ shàn shí rú
 如来、应、正 遍 知’ 者。是故，此，善实！如
 lái yīng zhèngbiàn zhī wú yǒu yī fǎ ruò wú shàngzhèngbiàn zhī
 来、应、正 遍 知，无有一法，若无上 正 遍 知
 zhèngjué bǐ gù dēngzuò rú lái yīng zhèngbiàn zhī jì shuōyǒu
 证 觉，彼故，灯 作如来、应、正 遍 知 记 说 有

¹⁷⁸ 大正藏本：彼不；永乐北藏本及龙藏本：不彼

dāng rǔ xíngzhě wèi lái shì shì jiā móu ní míng rú lái yīng
 当：‘汝行者，未来世，释迦牟尼名，如来、应、
 zhèngbiàn zhī bǐ hé suǒ yīn rú lái zhě shàn shí zhēn rú gù
 正遍知。’彼何所因？如来者，善实！真如故
 cǐ jí shì rú lái zhě shàn shí bù shēng fǎ gù cǐ jí shì shì
 此即是；如来者，善实！不生法故此即是；世
 zūn zhě shàn shí dào duàn cǐ jí shì rú lái zhě shàn shí bì
 尊者，善实！道断此即是；如来者，善实！毕
 jìng bù shēng gù cǐ jí shì bǐ hé suǒ yīn rú shì bǐ shí bù shēng
 竟不生故此即是。彼何所因？如是，彼实不生，
 ruò zuì shèng yì
 若最胜义。

ruò yǒu shàn shí rú shì yǔ rú lái yīng zhèngbiàn
 “若有，善实！如是语：‘如来、应、正遍
 zhī wú shàngzhèngbiàn zhī zhèng jué bǐ bù rú yǔ fěi bàng wǒ
 知，无上正遍知证觉。’彼不如语，诽谤我。
 bǐ shàn shí bù shí qǔ bǐ hé suǒ yīn wú yǒu bǐ shàn shí
 彼，善实！不实取。彼何所因？无有彼，善实！
 yī fǎ ruò rú lái yīng zhèngbiàn zhī wú shàngzhèngbiàn zhī zhèng
 一法，若如来、应、正遍知，无上正遍知证
 jué ruò shàn shí rú lái fǎ zhèng jué shuō ruò bù bǐ zhōng shí bú
 觉。若，善实！如来法证觉说，若不彼中实不
 wàng bǐ gù rú lái shuō yī qiè fǎ fó fǎ zhě bǐ hé suǒ
 妄，彼故如来说：‘一切法，佛法者。’彼何所
 yīn yī qiè fǎ yī qiè fǎ zhě shàn shí yī qiè bǐ fēi fǎ rú
 因？一切法、一切法者，善实！一切彼非法，如
 lái shuō bǐ gù shuō míng yī qiè fǎ zhě
 来说；彼故，说名一切法者。

pì rú shàn shí zhàng fū yǒu jù zú shēn dà shēn
 “譬如，善实！丈夫有具足身、大身。”
 mìng zhě shàn shí yán ruò bǐ shì zūn rú lái zhàng fū shuō
 命者善实言：“若彼，世尊！如来，丈夫说
 jù zú shēn dà shēn fēi shēn bǐ shì zūn rú lái shuō bǐ
 具足身、大身；非身，彼，世尊！如来说；彼
 gù shuō jù zú shēn dà shēn zhě
 故，说具¹⁷⁹足身、大身者。”

¹⁷⁹ 大正藏本：名；永乐北藏本及龙藏本：具

shì zūnyán   rú shì   rú shì   shàn shí   rú shì   rú shì
世尊言：“如是，如是！善实！如是，如是！”

ruò pú sà rú shì yǔ   yǒuzhòngshēng bō niè pánmiè dù   wǒ bù bǐ
若菩萨如是语：“有众生般涅槃灭度。”我不彼

pú sà míngshuōyīng   bǐ hé suǒ yīn   yǒu   shàn shí   yǒu yī fǎ ruò
菩萨名说应。彼何所因？有，善实！有一法若

pú sà míng
菩萨名？”

shàn shí yán   bù rú cǐ   shì zūn
善实言：“不如此，世尊！”

shì zūnyán   zhòngshēngzhòngshēngzhě   shàn shí   fēi zhòngshēng
世尊言：“众生众生者，善实！非众生，

bǐ   rú lái shuō   bǐ gù   shuō míng zhòngshēngzhě   bǐ gù   rú
彼，如来说；彼故，说名众生者。彼故，如

lái shuō   wú wǒ yī qiè fǎ   wú zhòngshēng   wú shòuzhě   wú zhǎng
来说：“无我一切法，无众生、无寿者、无长

yǎngzhě   wú rén yī qiè fǎ zhě   ruò   shàn shí   pú sà rú shì yǔ
养者，无人一切法者。”若，善实！菩萨如是语：

wǒ fó tǔ zhuāngyánchéng jiù   bǐ yì rú shì bù míngshuōyīng   bǐ
“我佛土庄严成就。”彼亦如是不名说应。彼

hé suǒ yīn   guó tǔ zhuāngyánguó tǔ zhuāngyánzhě   shàn shí   fēi
何所因？国土庄严国土庄严者，善实！非

zhuāngyán   bǐ   rú lái shuō   bǐ gù   shuō míng guó tǔ zhuāngyánzhě
庄严，彼，如来说；彼故，说名国土庄严者。

ruò   shàn shí   pú sà mó hē sà wú wǒ fǎ wú wǒ fǎ zhě xìn jiě   bǐ
若，善实！菩萨摩诃萨无我法无我法者信解，彼，

rú lái   yīng   zhèngbiàn zhī   pú sà mó hē sà míngshuō
如来、应、正遍知，菩萨摩诃萨名说。

bǐ hé yì niàn   shàn shí   yǒu rú lái ròu yǎn
“彼何意念？善实！有如来肉眼？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   yǒu rú lái ròu yǎn
善实言：“如是，如是！世尊！有如来肉眼。”

shì zūnyán   bǐ hé yì niàn   shàn shí   yǒu rú lái tiān yǎn
世尊言：“彼何意念？善实！有如来天眼？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   yǒu rú lái tiān yǎn
善实言：“如是，如是！世尊！有如来天眼。”

shì zūnyán   bǐ hé yì niàn   shàn shí   yǒu rú lái huì yǎn
世尊言：“彼何意念？善实！有如来慧眼？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   yǒu rú lái huì yǎn
善实言：“如是，如是！世尊！有如来慧眼。”

shì zūn yán   bǐ hé yì niàn   shàn shí   yǒu rú lái fǎ yǎn
世尊言：“彼何意念？善实！有如来法眼？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   yǒu rú lái fǎ yǎn
善实言：“如是，如是！世尊！有如来法眼。”

shì zūn yán   bǐ hé yì niàn   shàn shí   yǒu rú lái fó yǎn
世尊言：“彼何意念？善实！有如来佛眼？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   yǒu rú lái fó yǎn
善实言：“如是，如是！世尊！有如来佛眼。”

shì zūn yán   shàn   shàn   shàn shí   bǐ hé yì niàn   shàn
世尊言：“善，善！善实！彼何意念？善

shí   suǒ yǒu héng qié dà hé shā   suī rán bǐ shā   bǐ   rú lái shuō
实！所有恒伽大河沙，虽然彼沙，彼，如来说？”

shàn shí yán   rú shì   rú shì   shì zūn   rú shì   rú shì
善实言：“如是，如是！世尊！如是，如是！

shàn shì   shuō bǐ   rú lái   bǐ shā
善逝！说彼，如来，彼沙。”

shì zūn yán   bǐ hé yì niàn   shàn shí   suǒ yǒu héng qié dà hé
世尊言：“彼何意念？善实！所有恒伽大河

shā   bǐ suǒ yǒu héng qié dà hé yǒu   suǒ yǒu bǐ zhōng shā   bǐ suǒ yǒu
沙，彼所有恒伽大河有，所有彼中沙，彼所有

jí shì jiè yǒu   duō bǐ shì jiè yǒu
及世界有，多彼世界有？”

shàn shí yán   duō   shì zūn   duō   shàn shì   bǐ shì jiè yǒu
善实言：“多，世尊！多，善逝！彼世界有。”

shì zūn yán   suǒ yǒu   shàn shí   bǐ zhōng shì jiè zhōng zhòng shēng
世尊言：“所有，善实！彼中世界中众 生，

bǐ děng   wǒ   zhǒng zhǒng yǒu xīn liú zhù zhī   bǐ hé suǒ yīn   xīn liú
彼等，我，种 种 有心流注知。彼何所因？心流

zhù xīn liú zhù zhě   shàn shí   fēi liú zhù   cǐ   rú lái shuō   bǐ gù
注心流注者，善实！非流注，此，如来说；彼故，

shuō míng xīn liú zhù zhě   bǐ hé suǒ yīn   guò qù   shàn shí   xīn bù
说 名心流注者。彼何所因？过去，善实！心不

kě dé   wèi lái xīn bù kě dé   xiàn zài xīn bù kě dé
可得，未来心不可得，现在心不可得。

bǐ hé yì niàn   shàn shí   ruò yǒu shàn jiā zǐ   ruò shàn jiā
“彼何意念？善实！若有善家子，若善家

nǚ ruò sānqiān dà qiān shì jiè qī bǎomǎnzhuò yǐ shī yǔ suī rán
女，若三千大千世界七宝满作已施与，虽然，
bǐ shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò bǐ yuán duō fú jù shēng
彼善家子，若善家女，若彼缘，多福聚生？”

shàn shí yán duō shì zūn duō shàn shì
善实言：“多，世尊！多，善逝！”

shì zūnyán rú shì rú shì shàn shí rú shì rú shì
世尊言：“如是，如是！善实！如是，如是！”

duō bǐ shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò bǐ yuán duō fú jù shēng
多。彼善家子，若善家女，若彼缘，多福聚生，
wú liàng bù kě shǔ fú jù fú jù zhě shàn shí fēi jù bǐ
无量、不可数。福聚福聚者，善实！非聚，彼，
rú lái shuō bǐ gù shuō míng fú jù zhě ruò fù shàn shí fú
如来说；彼故，说名福聚者。若复，善实！福
jù yǒu bù rú lái shuō fú jù fú jù zhě
聚有，不如来说福聚福聚者。

bǐ hé yì niàn shàn shí sè shēn chéng jiù rú lái jiàn
“彼何意念？善实！色身成就如来见
yīng
应？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn fēi sè shēn chéng jiù rú
善实言：“不如此，世尊！非色身成就如
lái jiàn yīng bǐ hé suǒ yīn sè shēn chéng jiù sè shēn chéng jiù zhě
来见应。彼何所因？色身成就色身成就者，
shì zūn fēi chéng jiù cǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng sè shēn
世尊！非成就，此，如来说；彼故，说名色身
chéng jiù zhě
成就者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí xiàng jù zú rú lái jiàn
世尊言：“彼何意念？善实！相具足如来见
yīng
应？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn fēi xiàng jù zú rú lái jiàn
善实言：“不如此，世尊！非相具足如来见
yīng bǐ hé suǒ yīn cǐ shì zūn xiàng jù zú rú lái shuō
应。彼何所因？此，世尊！相具足，如来说；
fēi xiàng jù zú rú lái shuō bǐ gù shuō míng xiàng jù zú zhě
非相具足，如来说；彼故，说名相具足者。”

shì zūnyán bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán rú lái rú
世尊言：“彼何意念？善实！虽然，如来如

shì niàn wǒ fǎ shuō
是念‘我法说’？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bù rú lái rú shì niàn
善实言：“不如此，世尊！不如来如是念：
wǒ fǎ shuō
‘我法说。’”

shì zūnyán ruò wǒ shàn shí rú shì yǔ rú lái fǎ shuō
世尊言：“若我，善实！如是语：‘如来法说。’

fěi bàng wǒ bǐ shàn shí bù shí qǔ bǐ hé suǒ yīn fǎ shuō
诽谤我。彼，善实！不实取。彼何所因？法说

fǎ shuōzhě shàn shí wú yǒu fǎ ruò fǎ shuōmíng kě dé
法说者，善实！无有法，若法说名可得。”

ěr shí mìngzhěshàn shí shì zūnbiān rú shì yán suī rán
尔时，命者善实，世尊边如是言：“虽然，

shì zūn dāngyǒuwèi lái pō yǒuzhòngshēng hòu shí hòucháng shí
世尊！当有未来，颇有众生，后时、后长时、

hòufēn wǔ bǎi¹⁸⁰ zhèng fǎ pò huài shí zhōng zhuǎn shí zhōng ruò cǐ
后分五百¹⁸⁰，正法破坏时中，转时中，若此

rú shì sè lèi fǎ shuō wén yǐ xìn dāngyǒu
如是色类法说，闻已信当有？”

shì zūnyán bù bǐ shàn shí zhòngshēng fēi bú zhòngshēng
世尊言：“不彼，善实！众生，非不众生。

bǐ hé suǒ yīn zhòngshēngzhòngshēngzhě shàn shí yī qiè bǐ fēi
彼何所因？众生众生者，善实！一切彼非

zhòngshēng bǐ rú lái shuō bǐ gù shuōmíngzhòngshēngzhě
众生，彼，如来说；彼故，说名众生者。

bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán yǒu fǎ ruò rú lái wú shàngzhèng
彼何意念？善实！虽然，有法若如来无上正

biàn zhī zhèng jué
遍知证觉？”

mìngzhěshàn shí yán wú yǒu bǐ shì zūn yǒu fǎ ruò rú lái
命者善实言：“无有彼，世尊！有法若如来

wú shàngzhèngbiàn zhī
无上正遍知。”

¹⁸⁰ 大正藏本：十；永乐北藏本及龙藏本：百

shì zūnyán rú shì rú shì shàn shí rú shì rú shì
世尊言：“如是，如是！善实！如是，如是！”

wēixiǎo bǐ zhōng fǎ wú yǒu bù kě dé bǐ gù shuōmíng wú shàngzhèng
微小彼中法无有、不可得，彼故说名无上正

biàn zhī zhě suī rán fù cì shí shàn shí píngděngzhèng fǎ bǐ
遍知者。虽然，复次时，善实！平等正法，彼

bù zhōngyǒu bù píngděng bǐ gù shuōmíng wú shàngzhèngbiàn zhī zhě
不中 有不平等，彼故说名无上正遍知者。

wú wǒ gù wú shòu gù wú zhòngshēng gù wú rén gù píngděng
无我故、无寿故、无众生故、无人故，平等。

wú shàngzhèngbiàn zhī yī qiè shàn fǎ zhèngjué shàn fǎ shàn fǎ zhě
无上正遍知，一切善法证觉。善法善法者，

shàn shí fēi fǎ rú shì bǐ rú lái shuō bǐ gù shuōmíngshàn
善实！非法，如是彼，如来说；彼故，说名善

fǎ zhě
法者。

ruò fù shàn shí suǒyǒusānqiān dà qiān shì jiè xū mí shān
“若复，善实！所有三千大千世界须弥山

wáng bǐ suǒyǒu jù qī bǎo pǔ sàn rú lái yīng děngzhèngbiàn
王，彼所有聚七宝，普散如来、应、等正遍

zhī shī yǔ ruò cǐ zhì huì bǐ àn dào nǎi zhì sì jù děng jì shòu
知施与。若此智慧彼岸到，乃至四句等偈，受

yǐ wèi tā děngfēn bié cǐ shàn shí fú jù bǐ qiánzhě fú
已，为他等分别，此，善实！福聚，彼前者福

jù bǎishàng yì shù bù jí qiānshàng yì bǎiqiānshàng yì jù
聚，百上亦数不及，千上亦、百千上亦、俱

zhì bǎiqiānshàng yì jù zhì nà yóu tā bǎiqiānshàng yì sēng qǐ yē
致百千上亦、俱致那由他百千上亦、僧企耶

yì jiā luó yì suàn yì pì yù yì yōu bō ní shē yì nǎi zhì
亦、迦罗亦、算亦、譬喻亦、忧波泥奢亦、乃至

pì yù yì bù jí
譬喻亦不及。

bǐ hé yì niàn shàn shí suī rán rú lái rú shì niàn wǒ
“彼何意念？善实！虽然，如来如是念‘我

zhòngshēng dù tuō bù fù bǐ shàn shí rú shì jiànyīng bǐ
众生度脱’？不，复彼，善实！如是见应。彼

hé suǒ yīn yǒu wú shàn shí wú yǒu yī zhòngshēng ruò rú lái dù tuō
何所因？有无，善实！无有一众生若如来度脱。

ruò fù shàn shí yǒu rú shì zhòngshēngyǒu ruò bǐ rú lái dù tuō
若复，善实！有，如是众 生 有，若彼如来度脱。

bǐ rú shì rú lái wǒ qǔ yǒu zhòngshēng qǔ shòu qǔ rén qǔ yǒu
彼如是，如来我取有，众 生 取、寿取、人取有。

wǒ qǔ wǒ qǔ zhě shàn shí fēi qǔ cǐ rú lái shuō bǐ xiǎo
我取、我取者，善实！非取，此，如来说；彼小

ér fán fū shēng qǔ xiǎo ér fán fū shēngxiǎo ér fán fū shēngzhě shàn
儿凡夫生 取。小儿凡夫生 小儿凡夫生 者，善

shí fēi shēng bǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng xiǎo ér fán fū
实！非 生，彼，如来说；彼故，说 名 小儿凡夫

shēngzhě
生 者。

bǐ hé yì niàn shàn shí xiàng jù zú rú lái jiàn yīng
“彼何意念？ 善实！ 相 具足如来见应？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn rú wǒ shì zūn shuō yì
善实言：“不如此，世尊！如我，世尊说义
jiě wǒ bú xiàng jù zú rú lái jiàn yīng
解，我不相 具足如来见应。”

shì zūn yán shàn shàn shàn shí rú shì rú shì shàn
世尊言：“善，善！善实！如是，如是！善
shí rú rú yǔ rǔ bú xiàng jù zú rú lái jiàn yīng bǐ hé suǒ yīn
实！如如语汝，不相 具足如来见应。彼何所因？

bǐ fù shàn shí xiàng jù zú rú lái jiàn yīng yǒu bǐ wáng zhuàn lún
彼复，善实！相 具足如来见应；有彼 王 转 轮，
rú lái yǒu bǐ gù bú xiàng jù zú rú lái jiàn yīng cǐ xiàng fēi xiàng
如来有；彼故，不相 具足如来见应。此相非相
gù rú lái jiàn yīng
故，如来见应。”

ěr shí mìng zhě shàn shí shì zūn biān rú shì yán rú wǒ shì
尔时，命者善实世尊边如是言：“如我，世
zūn shì zūn shuō yì jiě wǒ bú xiàng jù zú rú lái jiàn yīng
尊！世尊说义解，我不相 具足如来见应。”

ěr shí shì zūn bǐ shí cǐ qié tuó shuō
尔时，世尊彼时此伽陀说：

ruò wǒ sè jiàn

若我色见

ruò wǒ shēng qiú

若我声求

xié jiě tuō xíng

邪解脱行

bù wǒ jiàn bǐ

不我见彼¹⁸¹

fǎ tǐ fó jiànyīng

法体佛见应

fǎ shēn bǐ rú lái

法身彼如来

fǎ tǐ jí bù shí

法体及不识

gù bǐ

故彼¹⁸²

bù néng zhī

不能知

bǐ hé yì niàn shàn shí xiàng jù zú rú lái wú shàng
“彼何意念？善实！相具足，如来无上

zhèngbiàn zhī zhèngjué bù fù bǐ shàn shí rú shì jiànyīng bǐ
正遍知证觉？不，复彼，善实！如是见应。彼

hé suǒ yīn bù shàn shí xiàng jù zú rú lái wú shàng zhèngbiàn
何所因？不，善实！相具足，如来无上正遍

zhī zhèngjué fù shí bǐ shàn shí yǒu rú shì yǔ pú sà shèng
知证觉。复时，彼，善实！有如是语：‘菩萨乘

fā xíng yǒu fǎ pò miè shī shè duàn bù fù shàn shí rú
发行，有法破灭，施設断。’不，复，善实！如

shì jiànyīng bǐ hé suǒ yīn bù pú sà chéng fā xíng yǒu fǎ pò miè
是见应。彼何所因？不菩萨乘发行有法破灭，

shī shè bú duàn
施設不断。

ruò fù shàn shí shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò héng
“若复，善实！善家子，若善家女，若恒

qié hé shāděng shì jiè qī bǎomǎnzhuò yǐ shī yǔ ruò pú sà mó hē sà
伽河沙等世界七宝满作已施与；若菩萨摩诃萨

wú wǒ wú shēngzhōng fǎ zhōngrěn dé cǐ rú shì bǐ yuán
无我、无生中，法中忍得。此如是，彼缘，

duōguò fú jù shēng bù fù shàn shí pú sà fú jù qǔ yīng
多过福聚生。不，复，善实！菩萨福聚取应。”

mìngzhě shàn shí yán bù shì zūn pú sà fú jù qǔ yīng
命者善实言：“不，世尊！菩萨福聚取应？”

shì zūn yán qǔ yīng shàn shí bù qǔ yīng bǐ gù shuō míng qǔ yīng
世尊言：“取应，善实！不取应，彼故说名取应。

¹⁸¹ 大正藏本：彼人；永乐北藏本及龙藏本：彼

¹⁸² 大正藏本：彼；永乐北藏本及龙藏本：故彼

suī rán fù cì shí shàn shí ruò yǒu rú shì yǔ rú
 “虽然，复次时，善实！若有如是语：‘如
 lái qù ruò bú qù ruò zhù ruò zuò ruò wò ruò rú fǎ bù
 来去、若不去、若住、若坐、若卧、若如法。’不
 wǒ shàn shí shuō yì jiě bǐ hé suǒ yīn rú lái zhě shàn shí
 我，善实！说义解。彼何所因？如来者，善实！
 shuō míng wú suǒ qù wú suǒ lái bǐ gù shuō míng rú lái yīng zhèng
 说名无所去、无所来，彼故说名如来、应、正
 biàn zhī zhě
 遍知者。”

ruò fù shàn shí shàn jiā zǐ ruò shàn jiā nǚ ruò suǒ
 “若复，善实！善家子，若善家女，若所
 yǒu sān qiān dà qiān shì jiè dì chén bǐ rú shì sè lèi mò zuò yǐ nǎi
 有三千大千世界地尘，彼如是色类墨作已，乃
 zhì rú shì bù kě shǔ pì rú zuì xiǎo jù bǐ hé yì niàn shàn shí
 至如是不可数，譬如最小聚。彼何意念？善实！
 suī rán bǐ duō zuì xiǎo jù yǒu
 虽然，彼多最小聚有？”

shàn shí yán rú shì rú shì shì zūn duō bǐ zuì xiǎo jù
 善实言：“如是，如是！世尊！多彼最小聚
 yǒu bǐ hé suǒ yīn bǐ shì zūn jù yǒu bú shì zūn shuō zuì xiǎo
 有。彼何所因？彼，世尊！聚有，不世尊说最小
 jù zhě bǐ hé suǒ yīn ruò bǐ shì zūn zuì xiǎo jù shuō fēi jù
 聚者。彼何所因？若彼，世尊！最小聚说；非聚，
 bǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng zuì xiǎo jù zhě ruò jí rú lái
 彼，如来说；彼故，说名最小聚者。若及如来
 shuō sān qiān dà qiān shì jiè zhě fēi jiè rú lái shuō bǐ gù shuō
 说三千大千世界者；非界，如来说；彼故，说
 míng sān qiān dà qiān shì jiè zhě bǐ hé suǒ yīn bǐ shì zūn jiè
 名三千大千世界者。彼何所因？彼，世尊！界
 yǒu bǐ rú shì tuán¹⁸³ qǔ yǒu ruò rú shì rú lái tuán¹⁸⁴ qǔ shuō
 有，彼如是抔¹⁸³取有。若如是，如来抔¹⁸⁴取说；
 fēi qǔ bǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng tuán¹⁸⁵ qǔ zhě
 非取，彼，如来说；彼故，说名抔¹⁸⁵取者。”

¹⁸³ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁸⁴ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

¹⁸⁵ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

shì zūnyán tuán qǔ rú shì shàn shí bú shì sù yǔ
世尊言：“**抔**¹⁸⁶取，如是，善实！不世俗语，

bù kě shuō fēi fǎ fēi fēi fǎ bǐ xiǎo ér fán fū shēng qǔ bǐ
不可说，非法，非非法，彼小儿凡夫生取。彼

hé suǒ yīn ruò cǐ yǒu shàn shí rú shì shuō wǒ jiàn rú lái
何所因？若此有，善实！如是说：‘我见，如来

shuō zhòngshēngjiàn shòujiàn rén jiàn rú lái shuō suī rán
说，众生见、寿见、人见，如来说。’虽然，

bǐ shàn shí zhèngshuō yǔ
彼，善实！正说语？”

shàn shí yán bù rú cǐ shì zūn bù rú cǐ shàn shí
善实言：“不如此，世尊！不如此，善逝！

bǐ hé suǒ yīn ruò bǐ shì zūn wǒ jiàn rú lái shuō fēi jiàn
彼何所因？若彼，世尊！我见，如来说；非见，

bǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng wǒ jiàn zhě
彼，如来说；彼故，说名我见者。”

shì zūnyán rú shì cǐ shàn shí pú sà shèng fā xíng
世尊言：“如是，此，善实！菩萨乘发行，

yī qiè fǎ zhī yīng jiànyīng xìn jiě yīng rú xìn jiě rú wú fǎ xiǎng
一切法知应，见应，信解应。如信解，如无法想

yì zhù bǐ hé suǒ yīn fǎ xiǎng fǎ xiǎngzhě shàn shí fēi xiǎng
亦住。彼何所因？法想法想者，善实！非想，

cǐ rú lái shuō bǐ gù shuō míng fǎ xiǎngzhě ruò fù shí shàn
此，如来说；彼故，说名法想者。若复时，善

shí pú sà mó hē sà wú liàng wú shù shì jiè qī bǎo mǎn zhōng zuò yǐ
实！菩萨摩诃萨无量无数世界七宝满中作已，

rú lái děng yīngděng zhèngbiàn zhī děng shī yǔ ruò shàn jiā zǐ
如来等、应等、正遍知等施与，若善家子，

ruò shàn jiā nǚ ruò rú shì zhì huì bǐ àn dào nǎi zhì sì jù děng jì
若善家女，若如是智慧彼岸到，乃至四句等偈，

shòu chí fēn bié dú sòng wèi tā děng jí fēn bié guǎngshuō cǐ
受持、分别、读诵，为他等及分别广说。此

rú shì bǐ yuán duōguò fú jù shēng wú liàng bù kě shǔ yún
如是，彼缘，多过福聚生，无量、不可数。云

hé jí guǎngshuō rú bù guǎngshuō bǐ gù shuō míng guǎngshuō
何及广说？如不广说，彼故说名广说。

¹⁸⁶ 大正藏本：搏；永乐北藏本及龙藏本：抔

xīng yì dēnghuàn lù pàomèngdiànyún jiàn rú shì yǒuwéizhě
星翳灯幻，露泡梦电云，见如是，有为者。

cǐ yǔ shì zūn huān xǐ shàngzuòshàn shí bǐ jí bǐ qiū
此语，世尊，欢喜上座善实，彼及比丘、

bǐ qiū ní yōu pó sè yōu pó yí bǐ tiān rén ē xiū luó
比丘尼、优婆塞、优婆夷，彼天、人、阿修罗、

qián tà pó děng wén shì zūnshuō dà huān xǐ
乾闥婆等，闻世尊说，大欢喜。

guī mìng yī qiè fó pú sà hǎi děng
归命一切佛菩萨海等！

金刚能断般若波罗蜜经

● 结诵仪

bō rě wú jìn zàngzhēnyán
般若无尽藏 真言

(三遍)

ná mó bó qié fá dì bō lì rě bō luó mì duō yì dá zhí tuō ōng hé
南谟薄伽伐帝.钵唎若.波罗蜜多曳.怛侄他.唵.訖
lì dì lì shì lì shù lǔ zhī sān mì lì zhī fó shè yì suō hē
唎地唎室唎.戍噜知.三密栗知.佛社曳.莎诃.

jīn gāng xīn zhēnyán
金 刚 心 真 言

(三遍)

ōng wū lún ní suō pó hē
唵.乌伦尼.娑婆诃.

bǔ quēzhēnyán
补阙 真言

(三遍)

ná mó hē là dá nuó duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南無喝啰怛那.哆啰夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hòng hè hè sū dá ná hòng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拏.吽.泼抹拏.娑婆
hē
诃.

bǔ quēyuánmǎnzhēnyán
补阙圆 满 真言

(三遍)

ōng hū lú hū lú shè yì mù qiè suō hē
唵.呼嚧呼嚧.社曳穆契.莎诃.

pǔ huíxiàngzhēnyán
普回向真言

(三遍)

ōng suō mó là suō mó là mí mó nǎng sà hā là mó hē zán hā là
唵.娑摩啰.娑摩啰.弥摩曩.萨哈啰.摩诃咱哈啰
hòng
吽.

jīngzàn
经赞

(一遍)

duàn yí shēng xìn jué xiàngchāozōng dùnwàng rén fǎ jiě zhēnkōng bō
断疑生信.绝相超宗.顿忘人法解真空.般
rě wèichóngchóng sì jù róngtōng fú dé tàn wú qióng
若味重重.四句融通.福德叹无穷.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó qí yuán huì shàng fó pú sà
南無祇园会上佛菩萨 (合掌三称)

huíxiàng jì
回 向 偈

(一遍)

sān tú yǒng xī cháng shí kǔ
三 涂 永 息 常 时 苦

héng shā hán shí wù zhēn rú
恒 沙 含 识 悟 真 如

nǎi zhì xū kōng shì jiè jìn
乃 至 虚 空 世 界 尽

rú shì sì fǎ guǎng wú biān
如 是 四 法 广 无 边

shí fāng sān shì yī qiè fó
十 方 三 世 一 切 佛

shēngwén luó hàn xián shèng sēng
声 闻 罗 汉 贤 圣 僧

liù qù xiū suí gǔ mò yīn
六 趣 休 随 汨 没 因

yī qiè yǒu qíng dēng bǐ àn
一 切 有 情 登 彼 岸

zhòngshēng jí yè fán nǎo jìn
众 生 及 业 烦 恼 尽

yuàn jīn huí xiàng yì rú shì
愿 今 回 向 亦 如 是

zhū zūn pú sà mó hē sà
诸 尊 菩 萨 摩 诃 萨

mó hē bō rě bō luó mì
摩 诃 般 若 波 罗 蜜

huíxiàng jì
回 向 偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé
愿 以 此 功 德

shàng bào sì chóng ēn
上 报 四 重 恩

ruò yǒu jiàn wén zhě
若 有 见 闻 者

jìn cǐ yī bào shēn
尽 此 一 报 身

zhuāng yán fó jìng tǔ
庄 严 佛 净 土

xià jì sān tú kǔ
下 济 三 途 苦

xī fā pú tí xīn
悉 发 菩 提 心

tóngshēng jí lè guó
同 生 极 乐 国

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁·慧·草·堂
www.renhuicaotang.com

